

Vita ihesu A venerabili viro fratre ludolpho
carthusiensi edica Incipit feliatr.

Fundamentū aliud nemo p̄t ponere
p̄t id qđ p̄stū ē qđ ē xp̄us ih̄us .
p̄ma chozī . iij . Cum (sicut dicit Au-
gustin⁹) de⁹ sit res sūme sufficiēs
et homo sit res sūme deficiēs . ⁊ q̄a
qđ desiderat de sc̄m ruine effugere et i spū repari
nūc ē . ut a sūdamēto p̄dicto i q̄ oīmoda remedia
suis necessitatib⁹ iuenit nō recedat . Primo igitur
peccator cupiēs p̄ctōz suoz sarcinā deponē au-
diat deū p̄ctōres iuitātē ad veniā ⁊ dicētē . Veite ad
me oēs q̄ laboratis labōe vicioz ⁊ onerati estis sar-
cina p̄ctōz ⁊ ego r̄ficiā vos satiādo ⁊ r̄fouēdo ⁊ iue-
nietis r̄q̄em aīab⁹ v̄tīs . Audiat g⁹ egrot⁹ piū
et sollicitū medicū ⁊ veniat ad ipsū p̄ pfundā cōtri-
tionē ⁊ sollicitā cōfessionē ⁊ studiosū p̄positū a ma-
lo declinādi et bonū faciēdi qđ diu fuerit . Secūdo
peccator s̄ iā fidelis in xp̄o efficiēs t̄m qđ ip̄s p̄ p̄māz
reconciliat⁹ ⁊ studeat diligētissime medico suo adhe-
rere ⁊ suā familiaritatē acq̄rere . eius s̄ssimā vitā
p̄ dies singlos (qđ deuote poterit) r̄cogitādo . Caue
at tñ pinde ne cursorie vitā legat ⁊ transeat s̄ se-
riat aliqđ de ipsa p̄ diē accipiat . i q̄ sabbatū delica-
tū pie meditatiois xp̄o q̄ādie celebrās . ⁊ i ip̄o delōe

requiescē a suauitē obdormire a tumultu exteriorū a
mūdanorū impedimētōz a ad illū (ubiāq; fuit) sepe
recurrere velut ad certū pūū remediū ptra vicio-
sas valetates humane infirmitatis. q̄ cōtinue ipug-
nāt dei famulos. Sepi⁹ tñ recurrat ad p̄cipua xpi
mēōra hāc hūc ad incarnationē. natiuitatē. circūci-
sionē. app̄titionē. p̄sentationē ī tēplo. passiōē. i sur-
rectionē. ascēsiōē. s̄c̄i spūs effusiōē. tā spūalis
cōcordationis vel spūalis recreatiōis cōsolationis a
exercitationis. Ista vītā ī sūmo desiderio pctōi
debet eē p̄p̄ multa. Primo p̄p̄ ēmissiōē pctō
rū suorū. Cū em̄ fecerit de se iudiciū se accusando p
cōfessionem et iusticiam. voluntariā penitētiā assu-
mēdo a tā sollicitē ambulans cum deo suo predico
modo meditando purgatur non modicam a sordi-
bus peccatorū. De⁹ em̄ cui adheret ignis cōsumēs
est peccatorū purgationē faciens. Secdo p̄p̄ sui
illuminationē. Ille em̄ cui assistit lux ē ī tenebris
lucēs. cuius lumie illuminatus docet ordinate dis-
ponē vītā suā ad xpm a celestia. ad seipm̄ p̄mū
a t̄restria. Tertio p̄p̄ grāz lacrimarū valde n̄cāiā
pctōi ī hac valle misēie. quā xps (q̄ ē s̄os ortorū et
pute⁹ aq̄z viuētū) p̄suevit dāē pctōib⁹ sibi adhe-
rētib⁹. Quarto p̄p̄ rep̄atōē lapsuū q̄tidianorū de
q̄bz ēleuat sp̄ dñs adherētes sibi. iux̄ illū. fac h̄p̄
tē eneu a pone eū p̄ sig⁹. q̄ p̄cuss⁹ asperxit eū vinet

Quinto ppter dulcedinē ⁊ desiderabilē degusta
tōnē quā habet i se iuxta illd. gustate ⁊ videte qm̄
suavis ē dñs. Et illud. nomē tuū et mēoriale tuū
in desiderio aīme. Sexto ppter cognitionē pater
ne maiestatis q̄ p cristū solū haberi p̄t. iuxta illd.
nemo nouit patrē nisi fili⁹ et cui filius voluerit re
uelare. Septimo ppter securū exitū ab hac vi
ta periculosa. fidelis nāq; peccator q̄ mō q̄tidie sus
cipit xpm̄ i hospitio cordis sui. lectulū floridū p su
auas meditationes eidem pparando. Cōuerso post
mortē req̄rēt ⁊ suscipiet ab ipō. vt sicut cōsueuit ⁊
p̄cipuit semp sit cū ipso in eternū. Hec vita ē vi
ta quietā ⁊ deliciosa cetera exercicia (q̄ hanc nō sa
piūt) fastidiēs. cū aliq̄diu pio corde fuit frequē
tata. Hec est vita reficiēs ⁊ p̄solatoria solitatio ⁊ q̄
dam optimus familiaris comes iugis iocundita
tis cōfortationis et solatij. et turris fortitudinis a
facie inimici et a tribulatione ⁊ tēptatione pecca
torū. Hec ē vita suavis et facilis ad cōtēplandū
creatorē. de qua se null⁹ potest excusare. sicut de cō
tēplatione summe maiestatis. ad quā nemo p̄t p̄ci
gere nisi p istā vitā nostri tēdēptōis p̄ficiēdo. Hāc
q̄cūq; puuli incipiētes. q̄cūq; p̄ficiētes et p̄fecti pos
sūt habere. ⁊ in ea inuenire bonum m̄dum sibi. vbi
reponāt pullos suos. Hec vita multū reddit sanc
tos dei fauorabiles pios ⁊ benignos cultoribus su

is ppter ipsū. qui nobis cū illis imune ē gaudiū.
vbi grā nūqd̄ beata vgo mater misericordie pietatis
a grē poterit despicere vel deserere te aut avertere
oculos suos a te. q̄uis sis peccator. quādo viderit n̄
solū semel in die s̄ frequēter filiū suū (quē sup oia
diligite) in brachijs tuis a inter vbera cōmorāte a te
filiū suū cā solite p singula cōitante. et eidē pietatis
officio deuotionis ministeriū p dies singulos ex
hibente. Nullo modo. Sica ceteri s̄ libentissime es
piciūt illos cū q̄bus dñs placatus habitare digna
tur. cū ista vita faciat cultores suos cōsortes illoꝝ.
q̄ ē et vita plane illoꝝ. Hec vita ē vita beate ma
rie vgis m̄is xpi ipsi familiari⁹ adherētis a famu
lātis i annis puerilib⁹. Hec ē vita apostolorū cris
to familiariter adherentiū. Hec ē vita ciuiū super
noꝝ cristo fruentiū a eius opa mirabilia ammira
tiū a sibi reuerenter assistentium in eternum. Hāc
vitam nulla lingua laudare sufficit. adeo bona et
scā ē. cū sit initium vite eterne a cuiuslibet altioris
contemplationis et angelice vite. An parum est tibi
quotidie esse cum cristo. in quē desiderant ange
li semper prospicere. Si vis cum cristo regnare
in eternum. incipe modo regnare et noli illum de
serere. cui seruire regnare est. Appropinqua er
go pio corde ad ipsum et vt descendenti scilicet
de sinu patris in vterum virginis quasi alter

testis cū angelo sancte cōceptionis in fide pura ex
istas. et cōgratulare virgini matri sic ppter te fe
cūdate. Adesto eius natiuitati et circūcisioni q̄ si
bon⁹ nutricius cū ioseph. Adora cū magis puulū ē
gem. adiua cū pntibus portare puez et pūtare in
templū. Commutare piū pastore cū apostolis glosa
mirabilia faciēt. Adesto morienti cū beata matre
ei⁹ et cū beato iohāne apostolo. ad cōpatiendū et con
dolendū. et quadā pia curiositate tracta et sentiēdo
palpa singula vulnera tui saluatoris ppter te sic
mortui. Quere r̄surgētē donec iueias cū btā maia
magdalena. Admirare in celū ascendētē. q̄ inter
discipulos existens in mōte oliueti. Sedē cū apos
tolis in cōclauis et ab exteriorib⁹ abscondere. ut v̄tute
spiritus sancti ex alto indui merearis. Et si pio hu
mili et deuoto corde sic eū modico tempore fueas p
secutus i terris. et ipse te subleuabit ad se seden
tem ad dexteram patris. s̄m q̄ promisit fide li pec
catori suo sibi adherenti. dicens. Qui mihi minis
trat me sequatur. et vbi ego sū illic et minister me
us erit. Quiaq̄ ergo fidelis peccator hanc vitam
amabiliter fuit amplexatus. nō dubitet quī cris
tū eū adoptauerit i filiū. (q̄ vt dicit bt̄s Bern.)
Cui deus placet deo displicere nō p̄t. Et illd. Ego
diligentes me diligo. Caveat tñ prudenter fidelis
peccator. vt nūq̄ (i q̄cūq̄ statu fuit) p̄fideiā hēat

in suis meritis . sed tanq̃ medicus et paup̃culus om-
nino nudissimus semp̃ accedat vacuus ad elemosi-
nā dñicā mendicandā . Hoc autē faciat nō q̃i ex hu-
militate ficta merita sua abscondens sed certissime
sciens . quia nō iustificabitur i consp̃ciū dñi omnis
viuens . Etā solius cogitationis nr̃e nō possumus
reddere rationē . si ipse voluit nobiscū in iudiciū
itracē . Isto autē mō quātūcūq; se ingerat ad bonū
dñm peccatores vocatē . tñ cū pio timorē et tuerētā
presumptuosus nō reputabitur . Sicut paupes se-
culi quāto nudiores sunt tamen se non tanq̃ digni
sed tanq̃ nr̃siores propius ingerunt ad elemo-
sinam diuitis mendicandā non reputātur p̃supti-
osi vel supbi . s̃ a teignis diuitib⁹ misericordi⁹ īspi-
ciūt . Hāc vīcā beatus bernardus plurimū dilexis-
se videtur . Vñ sic dicit . s̃ fasciculus myrrē dilectus
meus mihi inter vbera mea p̃morabit̃ . Et ego fra-
tres ab ineūte mea cōuersione pro acervo merito-
rū (quē m̃ deesse sciebam) hūc mihi fasciculus collig-
gare et inter vbera mea collocare curavi collectus
ex omnibus anxietatib⁹ et amaritudinib⁹ dñi mei
Prīmū videlicet īsanctiū illaz necessitatū . deinde la-
borū q̃s p̃tulit in p̃dicando . fatigationū in discurre-
do . vigiliarū i orādo . tēptationū i ieiunando . postre-
mo p̃iculorū i falsis sc̃ib⁹ . zunicōz . sp̃utorū . colapho-
rū . sub sannationū . clauorū . horūq; similitū . q̃ in sa-

lucē nū generis filia euāgelica cōpiōssime nosci
tur ptulisse. Hec meditari dixi sapiam. in his ius
ticiē in pfectionē cōstitui. in his pleitudinē sciētie.
i his diuicias salutis. i his copias meritorū. Ex his in
iterdū potus salutaris amaritudinis. ex his rursū
suauis unctio cōsolationis. Hec me erigūt in adū
his. in psp̄eris reprimūt. ⁊ inter leta tristiaq; pū.
tis vite via regia tutū utrobiz incedē p̄tent du
catū. hinc inde mala imminētia xpulsando. Hec in cō
aliāt mūdi iudicē. dū tremēdū potestatiū mītē hu
milēq; figurāt. dū nō solū placabilē s̄ ⁊ amicabi
lem rep̄ntant eū q̄ inaccessibilis ē principib⁹. ter
ribilis apud reges terre. Propterea hec in frēq̄ntē
in ore sicut vos scitis. hec in corde sp̄ sicut scit de
us. hec stilo meo admodū familiaria sicut apparz.
hec in sublimior itē p̄ h̄ia scē ihs̄ ⁊ hūc crucifixū
Hec bernard⁹. Vñ ec̄ i q̄dā metro sic dicit. Hoc ē
nesciē sine xp̄o plurima scire. Si xp̄m bene scis sa
tis est si cetera nescis. Hanc etiam vitam bea
ta cecilia virgo legīt habuisse. Nam inter alia v̄
tutum eius et laudum preconiā de ea scribitur. q̄
euangelium cristi absconditum semper portabat
in pectore. Quod sic itelligi videtur. q̄ ipsa de vita
domini nostri ihesu cristi in euāgelio tradita que
dam deuotiora sibi preelegerat. in quibus medita
batur die ac nocte corde puro ac attentōe precipua

et feruenti. Et cōpleta circulatione repetens iterū
et dulci ac suauī gustu ruminās ea (que in archa
no pectoris sui prudenti phlio collocauerat) reuol
uebat. Simile tibi suadeo faciendū sup omia
nāq; spiritalis exercitiū studia hoc magis neces
sariū magisq; phiciū credo. et qđ ad celhore gđū
pducere possit. Nusq; em iuuenies vbi sic doceri pos
sis ptra vana blandimenta a caduca. cōtra tribu
lationes a adūsa. cōtra hostiū tēptamēta a vicia.
fiat i vita dñi nū ihu. que fuit absq; omi defectu
pfectissima. Ex frequēti em et assidua meditatioe
vite iphi ihu. adducitur aia i eius amore cōfideciā
et familiaritatē. ita qđ stabilitur cōtra vana et ca
duca. vt ea vilipendat a cōtemnat. Insup fortifi
catur a instruit qđ facere qđ se fugere debeat. Di
co ergo qđ magis meditatio vite dñi ihu roborat
et stabilit mētē ptra vana a caduca. vt patet i pre
dicta bta cecilia. que ita cor suū repleuerat de vita
ihesu cristi. qđ in ipsam vana itrare nō poterant.
Dñ etia i pompa nuptiaz existēs (vbi tot vana
gerūt) cācantib; organis ipa stabili corde soli dño
decatabat dicēs. fiat dñe cor meū imaculatū vt nō
cōfundar. Secūdo fortificat qđ ptra tbulatiōes
a adūsa. vt ea min⁹ timeat a sentiat. vt pz i marti
rib; Dñ bern. de smoe. lxi. sē cāti. de. Inde tolerā
tia martiū puenit. qđ i xpi vulnerib; tota deuotōe

ſetetur et iugi meditatione demoretur in illis. Statur
martyr tripudians et triumphans toto licet corpore
laceratus et rimante latera ferro. ubi tunc anima mar
tyris? Nempe in visceribus ihesu christi vulneribus mi
mirum patetibus ad introeundum. Si enim in suis visce
ribus esset scrutans eam ferrum. perfectio sentiret et dolores
non ferret succubere et negare. Si legas de beata
virgine clara et beato francisco poteris inuenire quomodo
in multis tribulationibus penurijs infirmitatibus
non solum patientes sed et hylares existebant. Idem quod die
videtur potest ducere ad sanctam vitam. Bernardus. In cas
su pium quod laborat in acquisitione virtutum. si aliunde eas
sperandas putet quam a domino virtutum. cuius doctrina est
seminarium prudentie. cuius misericordia opus iusticie. cuius
vita speculum temperantie. cuius mors insigne est
fortitudinis. hec Bernardus. In quo est quod non solum martyres
sed et multi confessores in tribulationibus et infirmitatibus suis
non solum patientes sed et hylares existebant et quotidie ex
istunt quod eorum anime non erant nec sunt in suis corporibus sed
christi. ex deuota meditatione vite ipsius. Instruitur
etiam circa faciendum et omittendum ut errare vel falli non
valeant. ibidem eius perfectio omnium virtutum reperitur. Non paup
tatis humilitatis caritatis mansuetudinis pacis obiecta cete
rarumque virtutum exempla et doctrinam nunc quam sic inuenies hic in
vita ihesu christi domini virtutum. Unde Augustinus. Cum omnibus in omni me de
at animis deus per te per opportunitatibus quam mira eius sapientia

a ordinantur. nullo modo beneficentius cōsulit ge-
neri hūano. q̄ cū ipsa dei sapia. id est. fili⁹ vnicus
cōsubstātiālis patri a coetern⁹ totū hominē susci-
pere dignatus ē. a vbum caro factū ē et habitauit
in nob. Satellites voluptatū diuitias pnciose po-
puli appetebāt. paup esse voluit. Honorib⁹ et im-
perijs inhiabant. rex fieri noluit. Carnales filios
magnum bonū putabāt. tale cōiugium plemqz cō-
tēpfit. Cōtumelias superbissime abhorrebant. om-
ne genus cōtumeliaz sustinuit. Iniurias intole-
rabiles arbitrabant. que maior iniuria ē q̄ iustū
inocentēqz cōdemnari. Dolores corporis exercebā-
tur. flagellat⁹ atqz cruciatus est. Mori metuebāt.
in morte mulctatus ē. Ignomiosissimū mortis ge-
nus crucē putabāt. crucifix⁹ ē. Omnia q̄ habere cu-
pientes nō vitabamus. carēdo vilefecit. Omnia q̄
vitae cupiētes studiose deuicabam⁹. ppetiēdo deie-
cit. Nullū ei pām pmitti p̄t. n̄ dū appetūt ea q̄ ille
cōtēpfit. aut fugiūt q̄ ille sustinuit. Tō itaqz vita
ei⁹ in tris p hominē (quē suscipe dignatus est) dis-
ciplina mori fuit. Hec augustin⁹. Qui ergo cristū
sequitur errare nō potest nec falli. ad cuius virtu-
tes imitādas et adipiscēdas ex frequēti meditātō
ne ipsius vite cor accenditur et animatur ac diui-
na illuminatur virtute. adeo vt plures illitterati
simplices magna et pfunda dei p̄tēa cognouerūt.

quā ibi inuenitur vñctio que paulatim purificās
et eleuās animā docet de omnibz. Vñ credo q bea-
tus franciscus ad tantā virtutū copīā a tam luculē
tam intelligētā scripturaz et ad tam pspiciuā no-
ticiā fallaciā hostis et viciorū puenerit nisi ex fa-
miliari cōsatiōe a meditatione dñi nā ihesu xpi.
ppter ea sic ardēter afficiebat ad ipm nā cūctis vti-
tibus (q̄ pfectius poterat) imitabat eū dē a tādē
ipō pfiēte a cōplente ihesu p ipressionē scōz stig-
matū fuit i eū totalitē trāssormat⁹. Vides ergo ad
quē excelsū gradū meditatio vite ihesu cristi pdu-
cit q̄ ibi inuenit vñctio. de q̄b⁹ nō ē s̄mo ad pñs.
In oib⁹ itaqz vñctib⁹ a bonis morib⁹ sp̄ p̄pone tibi
illud clarissimū speculū a totius s̄cātis exemplar
scilicet vitā et mores filij dei dñi nā ihesu xpi. q̄ ad
hoc nobis de celo a patre missus ē vt prēiret nos i
via virtutū a legem vite et discipline suo exemplo
daret nobis et erudiret nos sicut semetipsum. vt
sicut ad imaginem eius naturaliter creati sumus
ita ad morum eius similitudinem p imitationem
virtutum pro nostra possibilitate reformemur. quī
eius imaginem in nobis per peccatum fedauim⁹.
Quantum enim quisqz se ei in virtutum imitati-
one studuerit conformare. tantum ei in patria in
glorie claritate propinquior et similibz erit.

In labore etiam exteriori recordare laborum et

aduersitatū ihesu. Et quācumq; in aliquo grauatis
statim ad ipsum piū patre pauperū tanq̃ puu-
lus ad gremiū matris curre. totū ip̃i reuela. totū
cōmitte. totū in ip̃sū iacta. ⁊ ipse pauldubio sepe
tate vigilans sedabit. Nō solum autē vigilans
dñō ihesu incedas. sed cū corpus strato recolligis
et caput reclinatorio imponis. sic tibi q̃si cū beato
iohāne sup̃ p̃ct⁹ ih̃u recubens. sicq; recubens sup̃
pectus ihesu fuge verba ihesu et in pace in idip̃m
dormies et requiesces. Et similiter in omnibus
verbis et factis tuis quasi ad exemplar respicias
in ihesū incedēs et stans. sedēs ⁊ iacens. comedēs
et loquēs. solus et cum alijs. Ex hoc em̃ magis
diligēs eū et familiaritate et grām ⁊ maiore fidu-
ciā assequis. ⁊ in oī virtute p̃fectior eris. ⁊ hec sit
sapiā tua et meditatio tua et studium tuū semp de
ih̃u aliq̃ cogitāe. vñ puoceis ad imitādū eū vel af-
ficiāis ad amādū ip̃sū. Talia ei meditatio ac rumi-
nādo ⁊ tēpus vtilit̃ expēdes. dū occuparis i bonis
studijs ⁊ diuinis circa ihesū xp̃m. ⁊ mōēs tuos emē-
dab̃ ad formā vite ip̃i ⁊ p̃uersationis. dū i oib⁹
agēdis tuis semp ad ip̃sū respicias oīs p̃fectionis
speculū ⁊ exēplū. Vidisti ergo ad q̃ exēplū q̃-
dū meditatioēs vite xp̃i p̃ducūt. nūc in ipsas me-
ditatioēs aliq̃liter te itroducā. Sed nō credas
q̃ oīa q̃ cristū dixisse vel fecisse meditari possumus

Scripta sūt. Ego vero ad maiore ipsionē ea sic tibi
narrabo put cōtigerūt vel cōtigisse pie credi possūt
fm q̄s dā imaginatiuas representaciones q̄s aīn⁹
diūsimode p̄cipit. Nā circa diuinā scripturā medi
tari exponere et intelligere multipharie (put expe
dire credim⁹) possumus. dūmodo nō sit cōtra veri
tatē vite iusticie ac doctrine. id ē. nō sit contra fidē
vel bonos mores. Cū ergo me narrātē iuenies
ita dixit vel fecit dñs ihs seu alij q̄ introducunt. si
id p̄ scripturā p̄bari nō p̄t. non alit accipias q̄ dūo
meditatō exigit. h⁹ p̄ide accipe achi dicere. meditator
q̄ ita dixit vel fecit dñs et sic d̄ similib⁹. Tu at si
in his frēm sumē cupis. ita p̄ntē te exhibeas his
q̄ p̄ dñm dcā aut scā sūt et narrant. achi tuis au
ribus audiēs aut oculis vidēs. toto mētis affectu
diligentē delectabilē ⁊ morose oib⁹ alijs auris et soli
titudib⁹ aīc ommissis. Et nō p̄ regula grāli. q̄
vbicūq; meditationes singulaēs nō inueneis. suf
ficiat q̄ tē p̄ dñm ihesū gestā vel dictā ante mentis
oculos ponas ⁊ cū eo cōūseris et familiaris ei fias.
nā i h⁹ videt̄ hatei maior dulcedo ac deuotio effica
cior ⁊ q̄i tot⁹ fruct⁹ harū meditationū p̄stet. ⁊ ut v
biq; ⁊ sp̄ itueais eū deuote i actu suo. ut qñ stat cū
discipul⁹ suis. qñ cū pctōrib⁹. qñ loq̄t. qñ p̄dicat.
qñ vadit. ⁊ qñ sedet. qñ dormit. et qñ vigilat. qñ
comedit. ⁊ qñ alijs mīstrat. qñ sanat egros. ⁊ qñ

alia miracula facit. describēst i corde tuo moēs ei⁹
et act⁹. q̄ hūilit se habuit iter hoies. q̄ benigne i
ter discipulos. q̄ modeste hūit se i edēdo ⁊ bibēdo.
q̄ misericors sup paupes q̄b⁹ se similit fecerat per
oia. ⁊ q̄ ei⁹ familia spūalis videbat. q̄ liter fuit a
curis mūdi nec anxi⁹ p corp'alib⁹ nēccitatib⁹. q̄ re
recūdu i visu. q̄ patiēs ad cōtumelias. ⁊ q̄ mitis
in responsis. nō em studuit vindicare se vbo mor
daci et amaro sed blando et humili responso alte
rius maliciā sanare. Itē q̄ cōpositus in oibus gesti
bus suis. q̄ sollicitus de aīaz salute. quaz etiā amo
re dignatus ē mori. quō seipsū p̄buit exemplū oīs
homī. quō muliez familiaria colloq̄a vitauit exem
pli cā. Vñ eteni discipuli mirabāt qñ sol⁹ aī sama
ritana loq̄bat qđ qñ isolitū in ipso videbat Itē q̄
patiēs laboris ⁊ penurie. q̄ cōpatiēs afflictis. quō
cōdescēdit i firmoz ip̄fectioni. quō oē scādālū caue
bat quō peccatoēs n̄ spreuit. ⁊ q̄ clemēt pēnitē
tes suscepit. q̄ placidus i oibus fuit. q̄ studiosus
in orōne. q̄ p̄mptus in ministrādo. sicut ip̄e dicit
Ego in me⁹ vēm sum sicut q̄ ministrat. Item q̄ sob⁹
ad vigilias. q̄ obedīēs parētib⁹. quō omnē iactā
tiā et omnē singularitatis oīcatōnem declinauit
Et similiter s̄m hunc modū in omnibus dictis et
factis (q̄ de eo legeris vel audieis) meditāe moēs
et gestus suos. qualiter ip̄e in oibus se habuit vel

habere potuit fm tuam estimationē. quia in omni
bus semp optimo modo et pfectissimo se governa-
uit q in omnib⁹ semp optim⁹ ē. Et maxime ptepla
re faciē eius si potes eā imaginari. quod sup omia
mihi videtur difficili⁹. h credo q reficeret iocūdi⁹
et istud sit tibi p recurſu et doctrina oīm q sequun-
tur. ut ubiqz vel scm vel dcm narrauerō si aliē
nō expſſero. si singulares meditationes obmiſſero.
recurras ad hūc locū et ſufficit tibi. Ut aut dñi ihe-
ſu faciē et pſonā totā et ex his act⁹ ſeu moēs et geſ-
tus ſuos melius valeas meditari. qdā ex his alibi
ſcripta de hoc inſerere cogitaui. Legitur in āna-
lib⁹ libris apd romanos exiſtētib⁹. q iheſus xp⁹s
(q dicit⁹ fuit a gētibus ppha veritatis) ſtature fuit
pce mediocris et ſpectabilis. vultū hñs venerabi-
le. quē poſſent iuētes diligē et formidare. capillos
hñs ad modum nucis auelane pmatore. fere vſqz
ad aures ab aurib⁹ ācinnoſ criſpos aliq̄tulū ceru-
leos ab humeris vtilātes. diſcimē habēs i medio
capitis iuxta modū nazaēnoꝝ. frōtē planā et ſere-
niſſimā; cū faciē ſn ruga et ſine macula. quā rubor
moderatus ventilauit. Naſi prſus et oris nulla fu-
it r̄phēſio. barbā habens copioſam et iputem capil-
lis cōcolorē. nō lōgā h i mēto bifurcatā. aspectum
ſimplicē et maturꝝ oculꝝ glaucis varijs et clais exiſtē-
tib⁹. In increpatōe erat tribis. i amoniōe blād⁹ et

amabilis . hylaris suata grauitate . aliquñ fletit h
nunq̃ rñt . In statura corpis ppagatus et rectus .
manus ⁊ brachia visui delectabilia . in colloq̃o gñus
rationabilis rar⁹ ⁊ modest⁹ . ⁊ ideo merito s̃m psal
mistā dicit . S̃ p̃cōsus forma p̃ filijs hoim . Ini
tiū g⁹ ab icarnatiōe sumēdū ē . S̃z qdā ipsaz p̃ces
fisse meditari possum⁹ circa deū ⁊ āgelos p̃archas
⁊ p̃phetas ac ṽginē glō saz de q̃b⁹ p̃mo videam⁹ .

De quibusdam incarnationē precedentibus .

Quoniam per longissima tempora circa spatium q̃n
q̃z milia ⁊ fere ducentoz annoz miserabilē
genus hūanū iaceret . ⁊ mors atq̃ i oēm carnē in
quū exercebat dominū . cū oīe semē adā lege pri
mordialis culpe obnoxiiū erat . ⁊ nullus p̃pter pec
catū p̃mi hoīs ad eternā beatitudinē ascēdere pos
sit . Ad primū beatissimi spūs p̃patiētes tāte ruine
ac de sua restauratiōe solliciti licet pluries añ tñ ad
ueniēte plenitudine tēporis instantius et deuotius
dño supplicarūt . Patriarche ⁊ p̃phete desiderio ine
narrabili inlūpharie multisq̃ modis ad dñm cla
mauerūt . vt salutari ē medio misericordiē hūano gñi
s̃bueiret . Dñ mia pulsabat viscera p̃ris vt subuei
r̃z secū hñs pacē . h̃z p̃tradicebat veritas secū hñs ius
ticiā . ⁊ it̃ eas inaq̃ p̃trastia scā ē . put ñrat bñs
ternē . lōge s̃mōe de ānūci . h̃z dā sui sūma h̃ ē Dice
bat mia do . Eget miseraōe dīna creat̃a rationalis

qm̄ misera scā ē et miserabilis valde venit tēpus
miserendi. Cōtra veritas. Queso dñe ipleri s̄mo
nē quē loquutus es. Totus moriatur adā cū oibz
qui erāt cū eo. qm̄ p̄uaticādo pomū gustauit. Dicit
mīa. vt qd dñe mie fecisti. scit eī veritas qd ego perij
si nunq̄ misereris. Cōtra veritas. Si p̄dictā p̄
uicator s̄m̄am euadat. p̄ijt veritas tua ⁊ nō p̄ma
net in eternū. Fuit aut̄ hec q̄stio p̄ patrē missa ad
filiū. Ip̄e at̄. s. ⁊ veritas ⁊ misericordia corā eo ea
dē dicebāt. fateor dñe qd bono zelo mouemur mīa
h̄ nō s̄m̄ scām que potius p̄uicatori vult p̄cē q̄
soror. Dicit mīa. tu neutri p̄cis h̄ tāta indignatiōe se
uis cōtra p̄uicatorē. vt iuoluas p̄iter ⁊ sororem.
S; nihilominus veritas allegabat. Dñe cōtra te
hec q̄stio itorq̄tur. ⁊ cauēdū ne v̄bū p̄cis euacuet̄
Dicit pax. p̄cite v̄b̄ ⁊ v̄bis istis. v̄tutū n̄ ē hones
ta cōfessio. Vidēs fili⁹ cōtra v̄s̄ā magnā et rationes
fortes et efficaces. nō videbat quō circa hoīez pos
set mīa et veritas cōseruari. Sc̄psit aut̄ rex s̄m̄az
cōtinēte. hec dicit. perij si adam nō moriāt. Et hec
dicit. perij si mīam nō consequatur. fiat mors bona ⁊
h; vtraq; qd petit. Obstupuerūt oēs in v̄bo sapie
et cōsenserūt qd moriāt adam misericordiā cōseqn
do. S; querūt. quō mors possit fieri bona cū horri
bilis sit. Ip̄o audito r̄ndit rex. Mors peccatorz pes
sima. h̄ scōz ē p̄ciosā ⁊ ianua vite. Inueiat ergo q̄

ex caritate moriat̃ nō obnori⁹ mōrti et sic mōrtis n̄
poterit tenere innoriū. h̄ faciet ī ea foramē p quod
trāseāt liberati. Placuit h̄mo. h̄ ubi talis poterit ī
ueniri. Redijt ergo veritas ad terrā. ⁊ mīa remāsit
in celo. Nā iuxta pphetā Dñe in celo mīa tua. Cie
ruit ergo orbē terrarū veritas. ⁊ nemo mūdus a so
de nec infans vnius diei. Sed ⁊ mīa plustrat celū
⁊ neminē inuenit q̄ sufficientē ad hoc habeat cari
tatē. Ci ergo hec victoria deleat̃ quo nemo maiorē
caritatē haberet. vt aīam p seruis in vtrūq̄ pone
ret. Rediūt ergo ad p̄stitutū diē anpie plurimū nō
iūeto qđ desiderabāt. Dixit pax. Rescitis q̄cūq̄ nec
cogitat̃. q̄ dedit p̄siliū ferat auxiliū. Intellexit hoc
rex ⁊ apt. Pemitet me fecisse hominē. p̄niam me a
gē oportet p homine quē creauī. Vocatoq̄ āgelo
gabriele dixit. Vade dic filie syō. ecce rex tu⁹ reit̃
Hec bernard⁹. Vides g⁹ q̄ magnū p̄iulū sit ⁊ q̄tū
peccatū ⁊ q̄ta difficultas sit remediū inuenire. In
hoc g⁹ p̄senserūt p̄dicte v̄tutes ⁊ maxime in p̄sona
filiy. Nā p̄sona p̄is aliq̄līc videt̃ tribilis ⁊ potēs ⁊
sic qđāmō sp̄ suspicari potuissēt pax ⁊ mīa. Perso
na vero sp̄s scī benignissimā ē. ⁊ sic suspicari potuis
sēt veritas ⁊ iusticia. Vñ p̄sona filiy t̄cūq̄ media ac
cepta ē ad hoc t̄mediū faciendū. Hec n̄ appie h̄ ap
propate itelligas Tūc g⁹ impletū ē illud p̄phetiā
Mīa ⁊ veritas obuiauerūt sibi. iusticia ⁊ pax oscula

te fuit. Circa virginē vero lex quia incarnatio scā
meditari possum⁹ vitam ipsi⁹. Vñ sciē debem⁹. qd cū
eēt triū ānoz fuit a patrib⁹ oblata in tēplo ibi ste
tit vsq ad qrtūdecimū ānū. Et hīc legit⁹ i reuelatioi
b⁹ suis bte elizabet h vidue factis. qñ parētes eā i
tēplo dimiserūt. extūc statuit i corde suo deū hīc in
patrē. ⁊ fecit se docti legē dīa deuote ac frequēt co
gitabat qd posset deo facere gratiū. vt sibi dāe gra
tiā dignaret⁹. Petebat vero affectuose grām ob
uādi mādata ⁊ pcepta legis. et vt facēt eā amare
oīa q ipse amat ⁊ diligit. ⁊ odire ⁊ fugē ōmīa q ipse
odit. Petebat qz oēs vtutes p quas efficere⁹ gra
tiosa āte cōspectū suū. ⁊ vt faceret eā videre tēpus
i q eēt nata illa scāssima vgo. q deberet parere filiū
dei. et vt cōseruaret oculos suos vt possz eā vidē.
aures vt possz eā audire. linguā vt possz eā laudare.
manus vt possz ei seruire. pedes vt possit ire ad ser
uitiū suū. genua vt possz adorare dei filium in
māis gremio. Petebat et grām obediēdi i mādati⁹
et ordinationib⁹ pōtīficis tēpli. et vt tēplū et vniū
sum populū suū ad suū seruitiū cōseruaret. Be
atus iheronimus de vita ipsi⁹ ita scribit. fuit au
tem maria ex stirpe dauid oriunda. i nazareth na
ta. iherosolimis in templo nutrita. Pater eius io
achim. mater eius anna dicebatur. dom⁹ paterna
ex nazareth. matnū gen⁹ ex bethlehem erat. Hāc

regulam ipsa sibi statuerat. ut a mane vsq; ad ho-
ra etiam oratori insisteret. a tertia vsq; ad hora no-
na in textu ope se occuparet. A nona itez ab ora-
tione non recedebat vsq; dum illi angelus domini appareret.
de cuius manu escam accipere solebat. ac melius et me-
lius in dei ope perficiebat fiebat ut in vigiliis iuiceret
per. in sapientia legis dei eruditior. in humilitate humilior.
in carminibus dauidicis elegantior. in caritate gloriosi-
or. in puritate purior. in omni virtute perfectior. Erat ei constantis
et immobilis et cum quotidie melius ac melius transisset.
hanc irascere nullus vidit vel audiuit. Omnis sermo
eius ita erat gratia plenus. ut in lingua eius agnosceret
deus. spiritus in oratione et in scrutatione legis dei permanebat.
Et erat sollicita circa socias suas. ne aliquam ex eis in
ullo sermone offenderet. ne aliquam in risu vocem suam ex-
altaret. ne aliquam iniuriosa vel superba circa pariter suam
existere. Sine intermissione benedicebat dominum. et ne forte
in salutatione sua a laudibus domini tolleretur. si quod eam sa-
lutabat. ipsa per salutationem deo gratias renderet. Deique
hoc primum ex ipsa exiuit et dum salutant homines sancti
deo gratias dicant. De escam quam de manu angeli accipie-
bat ipsa vivebat. eam vero quam a pontificibus templi tribue-
bant pauperibus diuidebat frequenter videbant angeli cum
ea loqui et quasi carissime obsecrabat ei. Ambrosius et de
ea sic scribit. Sic nobis tamquam in imagine depicta vigi-
tas maiestatis. ex qua velut speculo reflectatur spiritus castitatis.

tis et forma virtutis. virgo erat corpe et mēte. cor
de humilis. v̄bis grauis. aīo prudēs. loq̄ndo par
cior. legendi studio hior. nō ī incerto diuitiaz h̄ ī p̄
ce pauperis spem reponēs. itenta operi. v̄re cūda
smōe. arbitrū mētis nō hoīez sed dēū querēs. nul
lū ledere. omib⁹ bene velle. maiorib⁹ assurgere eq̄li
bus nō iuidere. iactantiā fugē. Qñ illa vel nutu le
he pntes qñ fastidiuit humilē. qñ irrisit debilē. qñ
vitauit inopē. nihil toruū ī oculis. ⁊ nihil p̄car ī v̄
bis. nihil inuerecūdū ī actu. nō gest⁹ fractior. nō ī
cessus solutior. nō vox petulātor. vt ip̄a spēs corpo
ris siml̄ simulachz fieret mētis et figura p̄bitat̄is.
In. xiiij. aut̄ anno fuit bt̄a v̄go despōsata ioseph
p̄ diuinā reuelationē ⁊ redijt nazareth. Vñ ihe
sūm⁹. v̄go ita qz dñi cū etatis p̄cessu q̄tūdie etiaz
ī v̄tutibus p̄ficiēbat. ⁊ qz p̄t ⁊ mat̄ dereliq̄rūt eam
dñs autē assūp̄it eā. q̄tūdie nāqz ab angelis frequē
tabat̄ ⁊ diuina visitatione fruebat̄. t̄m̄is oib⁹ re
dūdabat. ita ad. xiiij. puenit ānū. Tūc p̄t̄ifex
publice denūciauit. vt virgines q̄ ī tēplo p̄stitute
hāc etatē īplēssent domū reūterēt ac nuptijs op̄erā
darēt. Cui mādato cū ceterē p̄ne paruissent. sola
virgo maria hec se facere non posse r̄spondit. Si
quidē ⁊ parentes suos se domini seruitio manci
passe. ⁊ se ipsaz domino virginitatem v̄uisse. nec
eam violare posse. Pontifex autem ī angustia po

situs cū neq; p̄tera scripturā (q̄ dicit Vouete ⁊ reddi
te) votū cōstringēdū putaret. nec morē gēti insuetū
introducē auferret. ⁊ p̄ciliū habuit cū seniorib⁹ qđ
faciendū esset. oībus q; in cōi placuit dñm sup hoc
esse cōsulendū. Et ceteri q; orōni inuenerūt. Pō
tifex quidē ex more ad cōsulendū dñm accessit sine
mora. ⁊ cūctis audiētib⁹ de p̄piciatoriꝝ loco facta
est vox ysaie vaticinio ēquicēdum eē. cui v̄go p̄mē
dari et despōsari deberet. illo scz. Egrediet virga
de radice yesse. Cunctos q; de familia dauid nup
tiji abiles nō p̄iugatos virgas suas ad altare ius
sit allatuos. erat q; iter ceteros homo nomine io
seph qui cū virgā suam attulisset et ipsa v̄ga illico
florē germinasset. atq; in eius caumie colūba de
celo veniens cōsedisset liquido oībus patuit ip̄i v̄
ginē desponsandā fore. Iḡit nuptiaꝝ iure celebra
to ipse in bethlehē recedit domū suam dispositurus
⁊ nuptijs necessaria p̄curaturus. Virgo autē dñi
cū septē alijs v̄ginibus collactaneis suis quas a sa
cerdote acceperat ad domū parentū reūsa ē. Et hec
fūt q̄ ante incarnationē dñi ihu possum⁹ meditati.

De incarnatione verbi. *Luc 10*

Postq̄ autē venit plenitudo t̄pis (quo ordina
uit summa trinitas generi humano p̄ in car
nationē p̄uidere) deus oīpōtēs vocās gabrielem a
rchāgelū misit eū in ciuitatē nazareth ad virginē

maria desponsata ioseph. ut ei annuntiaret et diceret
quod dei filius specie sua concupuerit et eam sibi in ma-
tre elegerit. ipsam quoque moneret et induceret ut eun-
dem filium letiter susceperet. quod per eam totius generis
humani salute deus operari decreuisset. Unde bernardus
dicit. Virgo itaque geminis ornata virtutum gemitu quoque
mentis et corporis pariter decore prefulgida specie sua
et pulchritudine sua in celestibus cognita celi ciuium
in se provocabat aspectus. ita ut regis animum in
sui concupiscentiam inclinaret et celestem ad se nuntium
de superis adduceret. Ingressus est igitur ange-
lus ad eam. Quo? Puto in secretarium cubiculi pudici
ei ubi illa fortassis clauso ostio super se orabat pa-
trem suum abscondito. Nec suspicandum est quod apertum ange-
lus inuenerit ostium virginis. cui in proposito erat
fugere hominum frequentias vitare colloquia. ne vel ora-
tis perturbaret silentium vel continentis castitas tempta-
retur. Clauserat itaque in illa hora super se habitaculum
sed hominibus non angelis. Unde iohannes cri-
sostomus. Inuenit angelus mariam non foris va-
gantem sed solitariam et contemplationi vacantem.
et quia non quesivit gratiam apud homines inue-
nit gratiam apud deum. Ingressus ergo angelus ad
virginem in thalamo et conclavi domesticum sue (ut
dictum est) manentem ait. Ave gratia plena dominus tecum
benedicta tu in mulieribus. Ipsa vero turbata

nihil respōdit. Nō fuit turbata ratōne culpabili
nec de visione āgeli. qz eos sepe videre solita erat.
S; turbata fuit i smone eius. cogitās de nouita
te talis salutationis. nō em cōsueuerat sic eam sa
lutare. In q salutatione cū videret se de trib⁹ pme
dari. nō poterat humil^r dñā n̄ turbaī. Cōmēdat ei
qz erat grā plena. a qz dñs erat secū. a qz erat bñ
dicta sup oēs mulieres. At hūilis nō poterat suaz
cōmēdationē sine rubōe a turbatiōe audire. Tur
bata ergo fuit ex verecūdia honesta a vtiōsa. vñ
tanq prudēs et cauta a tota pudorosa nihil rñdit.
Angelus aut cām sue p̄urbationis agnosces ait.
Ne timeas maria nec vēcūderis de laudib⁹ q̄s tibi
dixi. ē em veritas. nec solū es gratia plena s; ē to
to humano generi grāz recupasti a reuēisti apd
deū. Nā ecce p̄cipies a paries filiū altissimi q̄ te in
suā elegit m̄rēz a saluabit oēs i se sperātes. Tūc
ipsa rñdit nō tamē cōfiteōdo nec negādo p̄mēdatio
nes p̄fatas. s; de alio certificāi volēs. de quo mul
to plus timebat. scilic; ne p̄deret v̄ginitatē suā.
Querit ergo ab angelo de modo hui⁹ cōceptionis
dicens. Quō fiet istud. qm̄ v̄ginitatē meā domi
no deo meo v̄ui. nec i p̄petuū hoiez p̄gnosca. Et ā
gel⁹. Fiet inq̄t p opatiōem spūs sc̄i a q̄ te singulaī
mō replebit a ex ei⁹ v̄tute cōcipies salua ē v̄ginitate
tua. a ido fili⁹ tu⁹ vocabit fili⁹ dei. Nihil ei ē ei ips⁹

hibile. Nam a elyzabeth cognata tua (cū esset senex
a sterilis) iā fuit sex mēses qd filiū virtute dei cōce
pit. Inuere hec a meditare q̄liter tota fmitas ē ibi
expectans respōsionē a cōsensū huius filie sue. sin
gularit̄ amant̄ a delectabilē aspiciens verecūdiam
eius mores a vba. Excelsū namq; incarnationis
opus totius trinitatis fuit. licz sola p̄sona filij fue
rat incarnata. sicut tres q̄ vnū ex seip̄is induit o
nes simul vnicū op⁹ faciūt. O q̄lis ē illa domūcula
vbi tales sūt a talia exercēt. Nā licz vbiq; sit scā
trinitas. tam̄ ibi nūc aliq; singulari mō eā eē medi
teris ratiōe singularis opationis. Intuē et a medi
tare q̄lit̄ angel⁹ cū reuerētia volūq; placido a sere
nor dūcābili iducat dñam suā diligēt̄ a sapiēt̄ ordi
nat vba sua. vt possit sē h' ope mīficio p̄ficē dñm vo
lūtātē. Et etiā q̄liter ip̄a se habz timorate a hūilē
facie pudorosa. q̄si p̄uenta ab angelo ex iprouiso.
Verb̄ istis nō extollit̄ neq; se reputat etiam cū au
dit maḡlia de se q̄lia alicui dicta nūq; fuē. h' totūz
diuine grē ascribit. Tandē prudētissima vgo audi
tis v̄bis angeli cōsensit. a vt i p̄dictis suis reuela
tionib⁹ cōtineēt p̄funda deuotōe geū flexit a iunctis
manibus dixit. Ecce ancilla dñi fiat m̄ fm vbum
tū. Tūc filius dei statim hoc v̄bo marie tot⁹ a sū
mora itrauit in vter⁹ v̄gis. ex ea carnē assūpsit a
tot⁹ emāsit i sinu p̄ris. a i eodē istāti aīa creata a i

fusa fuit plenus pfectus homo in anima et carne
pm oia corpis lineamēta. h̄ puulus valde. ita q̄ li
neamēta mēbroz visibiliter discerni non possent.
Nū postea naturalit̄ in utero crescebat ut aliq̄. sed
(ut dcm̄ ē) nō fuit dilata aīe infusio vel mēbroz
distinctio ut i alijs. Erat etiā pfect⁹ deus sicut per
fectus homo. ita sapiēs et potēs ut ē modo. Credit̄
autē. viij. kl̄. aples xps pceptus. et reuolutis am̄s
xxiij. mortuus. De hac incarnatione ancelm⁹
sic dicit. Tibi xpe sacrificiū laudis imolam⁹ p mul
titudine bonitatis tue. quā oñdisti nob̄. semi neq̄.
filijs sceleratis. cū adhuc essem⁹ inimici tui dñe et
mors atq̄ i oēm carnē iniquū exerceret dñiū. cui
oē semē adā lege p̄mordialis culpe obnoxii erat.
recordatus es vlt̄ime mie tue. et p̄sperxisti de sub
limi habitatione tua in hanc vallē plorationis et
miserie. Vidisti dñe afflictionē populi tui. et tact⁹
dolore caritatis int̄āsec⁹ apposuisti cogitare super
nos cogitationēs pacis et redēptiōis. Et q̄dē cū esses
fili⁹ dei ver⁹ de⁹ deo pū scōq̄ spiritui coetern⁹ et con
substantialis lucē habitās iaccessibile. portās q̄ oia
v̄bo v̄tutis tue. n̄ desperisti i hoc nr̄e mortalitatis
ergastulū inclinare te. ut nr̄az gustares et absorte
res miseric̄. Pax fuit caritati tue ad cōsumādū op⁹
nr̄e salutis cherubin ā seraphi ā vnū ex angel̄ desti
natē. et ipe ad nos reire digt⁹ es p mādātū p̄is. et

inimā caritatē sum⁹ in te expti. Venisti ei nō locū
mutādo h̄ p̄sentia tuā nobis p carnē exhibēdo. Ve
nisti a regali solio sublimis gl̄e tue in humilem ⁊ a
biectā in oculis suis puellā immo virginālis p̄tine
tie voto sigillatā. i cuius sacro utero spūs s̄ci ienar
rabilis v̄tus ⁊ cōtipe te fecit ⁊ nasci in vera hūani
tatis natura. ita vt nec maiestātē diuinitatis in te
nec integritatē v̄ginitatis i se violaret natiuitatis oc
casio. Hec ācelm⁹. Gabriel pacto negocio r̄uerē
ter se inclinās ⁊ dñe sue valedicēs disparuit. ⁊ ad
p̄tiam rediēs hec qz nar rās fecit ibi nouū gaudiū
⁊ nouū festū ⁊ exultationē magnā nimis. Cōsi
derāe g⁹ deus quāta ē hodierna solēmitas ⁊ iubilā
te i corde tuo ⁊ agē dies leticie. Inaudita ē ei talis
vsqz nūc a secul⁹ nec vnqz fuerat talis. Hodie nā
qz ē solēmitas dei patris. q̄ nuptias fecit filio suo i
despōsatōe humane natuē. quā hodie sibi fili⁹ vni
uic i se parabilis. Hodie ē etiā solēmitas nuptiaz filij.
⁊ dies natalis eius i utero. h̄ postea erit ex utero.
Hodie ē solēmitas sp̄itus s̄ci ppter hoc mirificū o
pus incarnationis. qd ei attribuit ⁊ hodie incipit
oñdere benignitatē singulārē hūano generi. Ho
die est solēmitas gl̄ose dñe nostre que a patre in fi
liā ⁊ filio in m̄tē. a spū s̄co in sp̄sā est recogni
ta ⁊ assumpta. Hodie ē solēmitas toti⁹ celestis curie.
⁊ inchoat eoz repatō. Hodie multo magis est so

lēmītas humane nature. q̄ eius salus incipit et redēp-
tio et totius mūdi reconciliatio. ipsaq; sublimata et
deificata. Hodie nouam obiam suscepit fili⁹ a p̄e
de nostra pagēda salute. Hodie a sūmo celo egre-
diens exultauit ut gigas ad currendam viā nos-
tre salutis. et se reclusit in utero virgiali. Hodie
factus est ex nobis et frater noster. et cepit pegri-
nari nobiscū. Hodie de celo lux vera descendit ad
tollendas et fugandas nostras tenebras. Hodie
pamis viuus qui dat vitam mūdo cōfectus est i v-
tero virginali. sed in cruce tanq̄ in clibano deco-
tus ē. Hodie verbū caro factū ē ut habitaret i nob
Hodie dicitur esse t̄pis plenitudo. Hodie clamores
et desideria patriarcharū et p̄phetarū exaudita sunt
et impleta. clamabāt enī desiderio ienarrabilia hodi-
ernū diem vehementissime expectabant. Hodie ē
principiū et fundamētū oīm solēmītatū et iniciū toti-
us n̄i homi. nā vsq; nūc indignatus erat dñs p̄ra
genus hūanū p̄pter trāsgressiōē p̄mōz p̄ntū. sed
amō vidēs filiū homiē factū nō vltēr⁹ irascē. Vi-
dēs q̄ admirabile opus et solēmīssimū festū sit. To-
tū ē delcābile. totū iocūdū. totū desiderabile. cū omī
deuotōe suscipiendū. i iubilatōe leticia et exultatōe
ducēdū. et oī veneratōe dignissimū. In his g̃ me-
ditare. i his delcāre. et forte ostēdet ē dñs āpliora.

Quomodo beata virgo vadit ad Elizabet̄h.

luce 10

Post hec cogitans dñā de v̄bis angeli q̄ dīp
le de p̄sobrina sua elyzabeth. eā uisitāre p̄pōit
ad p̄gratulandū eidē ac etiā seruiendū. Ihs em̄ (q̄
in vtero illius erat) iohannē adhuc i v̄tre matris
positū s̄ficare festinabat. Exurgens ergo iuit cū
ioseph sp̄so suo a nazareth ad oppidū in quo dicūt
tūc zacharias habitasse quarto miliario a iherusa
lem per quā forte trāsibāt. que distat a nazareth.
xxx. miliaria vel circa. Non retardat a speritate
vel longinquitate vie s̄ cum festinatione iuit. quia
diu in publico videri nolebat. nec erat a cōceptu fi
lij grauata. vt alijs mulierib⁹ cōmuniter cōtingit.
Nō enim fuit dñs ihs matri onerosus. Vt au
tē dicit ambrosius. nō quasi incredula de oraculo.
nec q̄si incerta de nūcio nec quasi dubitās de exem
plo. s̄ q̄si leta p̄ voto. religiosa p̄ officio. festina p̄
gaudio abiit in mōtana. Conspice ergo q̄modo va
dit sola cum sp̄so suo regina celi ⁊ terre. nō eques
sed p̄des. Vadunt autē cū ea paupertas humilitas
⁊ verecūdia oīm q̄ v̄tutū honestas. Et etiā dñs se
cū magnā ⁊ hōrabilem cōmittuā habz. sed nō hui⁹
seculi vanā ⁊ p̄posam. Intrauit ergo dom̄ zacha
rie ⁊ salutauit elyzabeth. statī q̄ exultauit in fans
in vtero ei⁹. Illa vero exultās ⁊ tota exhilarata
⁊ accēsa spū sancto āplexat eā tenerrime ⁊ exclā
mās p̄ gaudio dixit. Bñdicta tu i mulierib⁹ ⁊ b

nedictus fructus ventris tui. Et vñ in hoc. vt ve
at mat dñi mei ad me. Qm̃ cito vgo salutauit eli
zabeth. r̃pletus ē ioh̃es spū scō et exultauit i gau
dio. a tūc p̃p̃r p̃cursozē suū ih̃es⁹ p̃phetā fecit. Reple
ta ē deinde mat̃ meritis filij. eo q̃ ip̃e p̃or grāz sen
tit. qz sic illa maie sic iste dñi sentit aduētū. Et ideo
iste exultauit. a illa p̃phetice loquuta ē. Audita igitur
rñhōe elizab̃eth. āplius maia nō potuit tacē do
na q̃ p̃cep̃at. a qd̃ ṽgiali pudōe acceptū oraculū si
lētio teperat iā p̃gruo tpe patefecit. Ait ergo ma
ria. Magnificat aia mea dñm. a t̃. totū ibidē p̃p̃l̃
canticum iocunditatis et leticie. Beda. Tanto inq̃
me dñs tāqz iaudito munē s̃blimauit. q̃ nō ullo
ligue officio exp̃licari sed ip̃so vix intimi p̃toris
affectu valeat cōprehēdi. a ideo totas aīme vires
in agendis grāz laudib⁹ offero totū i cōtemplāda
magnitudie eius cui nō ē finis. q̃cqd̃ viuo discer
no a sentio q̃tulāt ip̃e dō. qz a eius dē ih̃u. id ē. salua
toris spūs me⁹ efna diuinitate letat̃. cui⁹ mea ca
ro tp̃ali cōceptione feta ē. Letat̃ ergo āte a laudat̃
deū de vtraqz cōceptione. a i gratiaz actione p̃stē
tes agūt diē leticie. O qualis dom⁹ vbi patē cōmo
ratur a req̃esant tales matres talib⁹ filiis secūda
te. maia a elizab̃eth ih̃us a ioh̃es. sūt a ibi magni
fici senes illi zacharias a ioseph. Et stetit ibi domi
na quasi mensibus tribus ministrans a seruiens

ei in omnib⁹ q̄ poterat humiliter reuerenter ⁊ deuote
quasi oblita se matrē dei eē et totius mūdi regi
nā. Tam diu ergo mōsit cū elizabet̄. donec p̄tus
tpe cōpleto p̄cursoris dñi sui (p̄p̄t quā maxime re
nerat) natiuitatē videret. Adueniente autē tēpore
suo peperit elizabet̄ filiū suū. qui die octauo cir
cūsus ē. et vocatus iohānes. Et tūc aptū ē os za
charie. ⁊ p̄phetauit dicēs. Bñdictus dñs deus isra
hel. ⁊ t̄p totū. ⁊ sic i domo illa hec duo pulcherri
ma cātica. scilicet magnificat ⁊ bñdictus dñs. fac
ta fuerūt. Puer autē crescebat et cōfortaba ē spū
scō. et erat i desertis locis vsq; i diē oñsiois sue ad
israhel. Cōsidera i p̄missis magnificētā ioh̄is. et i
ml̄is alijs magnis p̄uilegijs q̄ de eo t̄piūt. Ma
ria v̄o cāde valesciēs elizabet̄ ⁊ zachaie ac bñdi
cēs iohāni. t̄dijt ad domū sue hitatōis i nazareth.
In q̄ at̄ rēshōe marie. paupertatē ei⁹ ad mētē reuo
ca. t̄dijt ad domū i qua nec panē nec vinū nec a
lia necessaria erat iuentura. Stetit his trib⁹ mēsi
b⁹ ap̄ illos forte opulēt. nūc autē redit ad paup
tatē suā. ⁊ vt p̄prijs manibus laborādo victū pau
ret. Cōpatē ergo sibi i amorē paupertatis accēde
re. Intuere etiā magnā eius humilitatē. quia sola
cum suo sponso vadit pedes ad elizabet̄ seruiens
ei humiliter et deuote. de qua quidem virtute glo
riatur in cantico suo. dicens. Quia respexit humi

litate ancille sue. In matrem electa ancillam se no-
minat. plena omniū virtutū solā humilitatē recognos-
cit. Unde bernardus de hac virtute sic dicit. Sola de-
niq; ē. de qua omniū plena virtutū maria gloriandū esse
putauit. Audito quippe ab angelo Ave grā plena. q̄-
si solā ex illa plenitudine humilitatē in se cognosce-
ret. solā se pēdisse ac respōdisse memorat in grām.
Respexit ingens humilitatē ancille sue. Disce a tu
exemplo eius in humilitate te exercere.

Qualiter voluit Ioseph dimittere mariam.

Omnis autē simul habitarent maria et ioseph
ih̄s in utero mātis crederet. inuēta ē a spōso
in utero h̄is. Ioseph ergo ppendēs mariā ēē gūi-
dā dolebat et turbabat. ac nolēs eā tradere i cōi-
gem voluit occulte eam dimittere. Quod si dubites quē
dñs voluit mātē h̄re virū et nō de simplici v̄gine s̄
de desponsata cōcipi. Rñdet̄ q̄ ppter q̄tuor. Primo
ut p generationē ioseph origo marie mōstraretur
quia per viros genealogia textitur. Secundo
ne grauida infamaretur et a iudeis tanq̄ adulte-
ra lapidaret̄. immo ut designaret ecclesiā desposi-
tā xp̄o. q̄ similis ē v̄go. Itē ne iudei xp̄z tanq̄ illegiti-
mū iuste pseq̄ viderēt. Itē ut ioseph eēt testis ite-
gerime castitatis ip̄s. Itē ne legi q̄ pmedat māt
moniu cōtrariū dñs vidēt. Tercio ut viri misterio
et solatio maxie fugiēs i egiptū fruēt. Quarto

ut dyabolo ptus filij dei celaretur. Sed nec dñā p
transiuit absqz tribulatione. perpēdebat em̄ et vi
dit ioseph turbatum. et de hoc etiā ipsa turbabat.
humiliter at̄ tacebat et occultabat dei donū. volēs
potius vilis ⁊ mala t̄putari. q̄ ipm donū p̄palare
et de se aliqd loq. qd ad iactantiā putaret p̄tinere.
Rogabat autē dñm ut ipse dignaret̄ remediū ap
ponere. ⁊ hanc sibi et viro suo tribulationē aufer
re. Vides q̄ magna tribulatio et anxietas e
rat eis. et q̄o dñs p̄mittit suos tribulatiōib⁹ vex
ari ⁊ tentari ad ip̄oz coronam. Sed dñs p̄uidit v
triqz. Misit em̄ angelū suū q̄ ammonuit ioseph i
sommis ut acciperet mariā i cōiugē. et (ne suspiciat̄
tur adulteriū) cōceptū puez de spiritu scō intima
uit. et ut ihesū vocaret p̄cepit. Et accipies sp̄saz
in vxorē. cū virgine virgo p̄mansit. Vnde tribu
latione cessante redijt magna cōsolatio. Sic et no
bis cōtingeret. si in tribulationib⁹ patiētiā habere
mus. nam deus post tempestatem trāquillū facit.
Que fuit ioseph de hac conceptione mirifica. quā
ei dñā diligēter enarrauit. Remanet ergo et stat
gaudēter cum sua cōiuge benedicta. ⁊ vltra q̄ di
ci possz eam casto diligit amore. et curam ipsius.
fideliter gerit. et domina confidenter cum eo mora
tur. et simul in sua paup̄tate letanter viuunt.
Stat etiā domin⁹ ihs reclusus in utero vsqz

ad menses .ip. more aliorum .stat benigna patienter
sustinet et expectat tempus debitum .Cōpatere sibi quod
ad tantā humilitatis profunditatem deuenit . Multum
deberem⁹ hanc affectare virtutē . nec unquam deberem⁹
ad elationem vel nū reputatiōem itumescere . quando tamē
tū se inclinauit dñs maiestatis . Et de hoc solo be-
neficio huius tā plixē clusiois nūquā ei digne pos-
sem⁹ satisfacere . si saltē corde hoc agnoscam⁹ a grās
eius toto affectu agam⁹ . quod nos ex alijs assumē di-
t⁹ ē . ut vel hoc modicum repēdam⁹ eius quod reclusi ste-
mus ad suū fruitū . Ipse⁹ quippe bñficiū est . nō nēm
hoc meritis . Et quidē pmaximū multūque accepta-
bile ac venerabile . nō ei ad penā si ad tutelā reclu-
si sum⁹ a iace religiois tutissima collocati ad quā
hui⁹ nequissimi venenose sagitte vel tumultuosi ma-
ris pcellē nisi nostra temeritate attingere nō pnt
Conemur ergo toto posse mente reclusa et extrac-
ta ab oib⁹ caducis eius cordis puritate vacare . quod
corporalis reclusio nihil aut parz sine mētali pdest .
Vñ qd pdest solitudo corpis . si solitudo desueit mē-
tis Conemur etiā ei i oib⁹ grās agere . nā hoc i vni-
b⁹ nobilissimū a corā deo splendidissimū est ut hō in
coactione obie . i exilio . i paupertate . i pceptu . i infir-
mitate . i multiplici mētis a corporis tribulatione ve-
lit sciat possit deū laudare ex corde bñdicere ac cū
gaudio grās agere . de fidei a sursum erigē . a operib⁹

collaudare. Vñ bernard⁹. Felix q̄ passiones corpo-
ris sui ppter iusticiā ordinat. vt q̄cquid patit̄ ppe
dei filiū patiat̄. quaten⁹ a corde tollatur murmu-
ratio a in ore vset gratiaꝝ actio a vox laudis. Nec
dubitare dēs i tribulationibz a tēptationibz. qz do-
min⁹ nō pmittit eas ad suos venire nisi p utilita-
te ip̄oz. Et (vt eas magis patiēt sustineas a
melius in his istruaris) nota rationes decē qbz de-
us pmittit hoīem tbulari a tentari. P̄ia ē vt ho-
mo ad deū cit⁹ ce deat. Vñ i psalmo. multiplica-
te sūt iſſſmitates eoz postea accelerauerūt. Secūda
vt de pctō āplius doleat. vñ i Genesi Merito hec
patimur qz peccauim⁹ in fratre nostz. Tertia est
vt sublato adiutore ip̄fectū suū meli⁹ cognoscat.
Vñ i psalmo. Ego dixi i abundantia mea nō mo-
uebor i etnū s; vt me meli⁹ m̄ oñdēs. Quarta facie
tuā a me a fact⁹ sū cōturbatus. Quarta ne de meri-
tis suis p̄sumat. Vñ ap̄lus. Ne magnitudo reuela-
tionū extollat me. datus ē m̄ stimulus carnis mee
āgel⁹ sathane q̄ me colaphizet. Quinta vt sciat qz
malū ē a deo relinquī. Vñ i iheremia. Scito a vi-
de qz malū a amāz ē reliquisse te dñm deū tuū a nō
eē timorē eius ap̄d te. Sexta vt p patiētā p exē-
pla scōz nos istruat. Vñ i iob. Hec m̄ sit cōsolatio
vt affligēs me dolore nō pcat nec p̄tradica h̄moni-
b⁹ s̄a. Septia vt amois xpi i signia recogitet. Vñ

in psalms. Sed non in perpetuum mansit ira tua sed ad cor-
reptionem in breui turbati sunt signum habentes salutis
ad amonitionem mandati legis tue. Octaua ut quod pa-
tus sit deus ad succurrendum homo sciat. Unde in psalmo
Ad dominum cum tribulaber clamaui et exaudiuit me. No-
na ut per temptationes homo probatur fiat Unde in iob Proba-
uit me quasi aurum quod per ignem transiit. Decima ut maiorem
coronam deo accipiat. Unde Jacobus. Beatus vir qui suf-
fert temptationem quam cum probatus fuerit accipiet coro-
nam vite quam epromissit deus diligenter se. His ita-
que consideratis sic cor tuum stabilis et ordinare studeas
ut in contingebus aduersis et quibuscumque displicentis
humiliter patienter et letiter te habeas et in via spiritus
ita te exerceas ut eius repletus seruire etiam hoc ap-
petas pro amore domini ihesu. qui in se et in suis hac viam
excelsam tenuit et monstrauit. Patitur ei et sustinet ve-
luti affligantur in hoc mundo in interiori et exteriori ho-
mine quod flagellat omnem filium quem recipit. Nam qui extra
disciplinam sunt (ut dicit apostolus) non filij sed adulteri
sunt. Expedi ergo nobis tribulari et affligi si non in erudi-
mur ut virtutes acquiramus et vicia declinemus. Et ideo non de-
bet in eis fragiri vel esse impatientes sed hec potius affecta-
re et diligere. Prosperitates et delectationes per aduersari-
um habemus quod sepe nos a bono retrahunt et ad malum indu-
cunt. Cogita et vide quid beatitudinis siue in re prof-
peritates et delectationes preterite in te effecerint et
sic iudica de futuris.

De natiuitate domini nostri ihesu cristi.

luc. 1°

Adueniente autē nouem mēhū termino exijē
edcū a cesare augusto vt describeret vniū
sus orbis scz q̄libet i ciuitate sua. Augustus .xij.
annis circa tēpus natiuitatis xp̄i i pace ēgnauit.
Et tali tēpore voluit xp̄us nasci. qz pacē magno tē
pōē q̄huit ⁊ amauit ⁊ pacis amatores p̄misi. Pa
catis ergo omib⁹ regionib⁹ p vniū sū orbem memo
ratus augustus rē publicā legib⁹ pacificis adeq̄re
sue nuerice desiderās p̄tulit edcū vt describeretur
vniūsus orbis. Volēs em̄ scire nūm⁹ regionū i or
be q̄ romane futerāt ditioni. nūm⁹ ciuitatū i q̄li
bet regione. nūm⁹ qz capitū i qualitate ciuitate. p̄
cepit vt de suburbais opidis vicis et pagis i suā
cōfluerēt ciuitatē maxime vnde trahebant origiez
et q̄libet nūmū argētēū p̄cij decē nūmoz vsualū (vñ
et denarius dicebat) p̄hidi p̄uincie tradēs se s̄b
ditū ip̄io romano p̄fiterēt. nā ⁊ nūm⁹ imaginē ce
saris p̄ferebat ⁊ sup̄scriptionē nois. Et numerus
eorum qui censiti capite ferebantur redigebatur
in scriptis. Ascendit autem ioseph a nazareth in
bethlehē ciuitatē suā vbi eoz familia habitabat.
eo q̄ eēt de domo dauid vt p̄fiterēt cū maria vxore
p̄gnāte. Laborat ergo itez dñā hoc longo itinere
nā bethlehem ē p̄pe iherusalē p̄ quīqz miliaria. Cū
qz fuerunt bethleem (quia pauperes erant ⁊ multi

pro eadem causa cōcurrerant) hospitium inuenire
nō poterāt. Cōpatē hic dñe a cōspice eā delicatā in
uenē (quindecim em erat ānoꝝ) ex lōgo itinere fati
gatā a cū verecūdia int̄ gētes v̄santē querentē vbi
quiescat a nō inuenientē. omnes licētiāt eā a scāu
eius a sic coguntur diuertire ad quādā viā coop̄tā
vbi hoies ad colloquēdū vel quiescendū i diebus
ocij vel p aeris int̄perie diuertebant. Et ibidē io
seph pater lignarius forte se clausit a p̄sepiū fecit
boui a asino quos scāu duxerat. Vbi cū remisset
hora ptus scz in media nocte dñice diei (naz ea die
q̄ dixit fiat lux a scā ē visitauit nos oriēs ex alto)
virgo peperit filiū suū et statū vt deū adorauit. in
uoluitqz velo capitis suū posuit i p̄sepio b̄sqz a
sin⁹ i medio eū hñtes (hic p abacuc p̄dcm ē) genua
flectētes incessant eū adorabāt. Nascētē ec̄ dñm āge
li circūdeceēt a natū statim adorauēēt dicētes Glā
i excelsis deo. Et cōfesti qdā ex eis ad pastores ve
nēēt (q̄ erāt ibi xpe p miliaē) nūciātes ip̄am natita
tē a ec̄ locū. Ascēdeētqz i celū cū cāticis a imbilo p̄ci
nibz suis ea sile nūciātes. Tota ḡ sēna curia eph
ylarata magnozqz scō festo a laudibz ac grāz actio
bz deo p̄i exhibitis venēēt oēs q̄t̄q̄t ibi erāt succes
sive p ordies suos vidē facie dñi dei sui a aduātes
cū oi reuerētia a ec̄ m̄rēm ei⁹ laudes eidem et canti
ca psonabant. Quis enim eorū talibus auditis no

uis remanisset in celo. quin uisitaſſet dñm suū ſie
humiliē pſtitutū in t̄ra. i nullo hec ſupbia cadē po
tuiſſet. Vnde dicit apoſtolus ad hebreos. Et cū in
troducet primogemū in orbem terrarū dixit. et
adorēt eū omnes angeli eius. Venerūt etiā paſto
res ⁊ adorauerūt eū referētes q̄ audierāt ab ange
lis. Mater uero prudentiſſima omnia (que de ipſo
dicebantur) ſeruabat conferens in corde ſuo. Quia
em̄ ſacras ſcripturas legerat et ſciebat pphetias.
conferbat ea que ſecum ſunt acta de dño cum hiſ
que nouerat a prophetis ſcripta de eo. Illi autem
gaudentes abierunt. Genuflecte ⁊ tu qui tantū
diſtuliſti et adora dñm deū tuū ⁊ poſtea matrē eius
et reuerenter ſaluta ſenē ſanctū ioſeph. Deinde of
ſulare pedes pueri iheſu iacentis in preſepio et ro
ga dominam ut eū tibi porrigat vel pmittat acci
pere. Accipias ergo eum et inter brachia tua reti
ne. intuearis faciem eius diligenter ac reuerenter
doſulare et delecteris in eo confidenter. Hec face
re potes quia ipſe ad peccatores uenit pro eorū ſa
lute et cum eis humiliter conuerſatus eſt. et tandē
ipſis ſe dimiſit in cibum. Vnde benignus dominus
libent̄ pmittit ſe tangi p tuo uelle nec imputabit p
ſumptiōi ſed amori. ſp̄ tñ cū reuerētia ⁊ timore h° fa
cias q̄ ip̄ ſcūs ſcōz ē. P^o ea redde ip̄z m̄i ſui ⁊ af
pice ſtudio ſe q̄ diligēt ⁊ ſapiēt eū gubnat lactat

et cetera facit obsequia. **S**ta et tu et uia ea si po-
tes. In his delectari iocundari sedule meditari me-
mento et quantum potes sta familiaris domini et puero ihe-
su et intuearis faciem eius sepe in quam desiderant angeli per-
spicere. Super tamē ut dixi cum reuerentia et timore ne
patiaris repulsam. Reputare enim te debes indignū
taliū cōsatiōe. De hac natiuitate sic dicit augustinus.
In stabulo nascitur et a matre maria uili fasciā a-
gitur et in presepio reclinatur. nō erat ei cēdna domus
nec lectus eburneus in quo pareret creator et nōm po-
neret redēptorē. Idcirco uelut epul et pegrina i ali-
ena domo mūdi dñm peperit. Et tāq̃ femina pau-
per nō sericis s; pannis uilibus inuoluit et in pse-
pio collocauit. Quē ut peperit statim ut deū adora-
uit. O stabulū felix. presepio beatū. in quo nascitur xp̃s et
reclinatur oim deus. Ibi fuerūt obstetrices angelice
potestatis et solatiū angelorū. ibi erāt milia miliū
exultantiū. Ibi vagiebat xp̃s in stabulo et fiebat le-
ticia magna in celo. Plorabat in presepio xp̃s et ta-
mē de ipso exultabat multitudo celestis exercitus re-
sonās glām deo in altissimis et in terra pacē annūci-
ans hoib; bone uolūtatis. q̃ uitas celi nata est in
terris. Descēderat pax uera de celo et inde angeli g-
tulantes decantāt glaz in altissimis deo. exultāt āge-
li. p̃tremisat maia mē di effcā. gaudēt āgeli de xp̃o
epudiādo secure. añ qm stat maf cū mag^o tremoēa

cum timore exultat et cum exultatione timida perseue-
rat. Vñ etiā ācelmus. O amāda et ammirāda di-
gñtio. Deus immēse glē et filius virgīnis vñnis cō-
tēptibilis fieri nō desperisti. de⁹ omniū conseruare
appare voluisti. Et tu dñe vniuersoz (qui nullam
hates indigentiā) mē ipā natiuitatis tue initia nō
horruisti abiectissime paupertatis degustare in com-
moda. Ut ei ait scriptura. tibi cū nascereis n̄ erat
locus i diuersorio. nec cinabula (q̄ teneritudinē tu-
am acciperent) habuisti. s̄ in vili p̄sepio sordentis
stabuli tu (q̄ palmo concludis terrā) inuolutus pā-
niculis reclinatus es et hoc a brutis animalib⁹ mu-
tuo accepisti. Consolamini cōsolamini qui in sordi-
bus paupertatis enutrimini. quia vobiscum ē deus i
paupertate. Non cubat in delicijs splendori cubili
nec inuenit i terra sua uiter uiuentiū. Quid vltra
gloriaris o diues in re lutea et in volutabro lecti-
picti. cū rex regū suo recubitu stramenta pauperū
honestae maluerit. Quid dura stramēta detestaris
cū tener infantul⁹ (in cuius manu sunt oīa) tuis se-
ricis tuis plumis duras iumentoꝝ stipulas preele-
gerit. Hec ancelm⁹. Vidisti ortū sanctissimi p̄ci-
pis. vidisti simul et paratū regine celestis. et in ve-
ro artissimā paupertatem attēdere potuisti. quo exē-
plo paupes plurimi cōsolant̄. Vñ bernard⁹. Non
cōsolatur xpi infantia garrulos. nō cōsolant̄ xpi la-

erime cachinantes. nō cōsolātur pāni eius ābulā
tes i stolis. nō cōsolātur stabulū a p̄sepe amantes
p̄mas cathedras i sinagogis. Vigilatib⁹ pastori
bus ānūciat gaudiū lucis et eis dicit eē natus sal
uator paupib⁹ atq; laborantib⁹ nō vob diuitibus
q̄ vrām hētis p̄solationē n̄ diuinā. Hec bernard⁹
Hec v̄tus scz paup̄tas ē illa euāgelica margarita.
p̄ q̄ emēda a cōparāda sūt oia rē dēda a dāda. Hec
est totius sp̄itualis edificij primariū fundamētū
Hec est sp̄ualis via salutis tāq̄ humilitatis fomē
tū a p̄fectionis radix. cui⁹ est fructus multiplex sed
ocultus. Potuisti etiā attendē i vtroq; p̄fūdi
mā humilitatē. nō em̄ sūt stabulū dēdignati nō fe
nū nō cetera vilia. Sine hac v̄tute non est salus
qz nulla opatio nrā cū supbia deo placere p̄t. Vñ
bernardus. Humilitas ceteris v̄tutibus i tāū est
necessaria. vt absq; ista ille nec eē virtutes videat
Nēpe vt caritas sū queq; v̄t⁹ alia dēt hūilitas me
reēt. qz humilibus deus dat grām. s̄uat acceptas.
qz n̄ req̄sāt spūs dñi n̄ sup q̄etū a humilē. serua
tas cōsumat. nā v̄tus in infirmitate hoc est i humi
litate p̄ficiat. Potuisti etiā attendē in vtroq; et
maxime i puero ihu n̄ puā corporis afflictionē. De
qua sic dicit bernardus. Nasctur dei filius cuius
arbitrio erat qd̄cūq; vellz eligē. tēp⁹ elegit qd̄ mo
lesti⁹ ē p̄f̄i puulo a paup̄is m̄tis filio q̄ vix p̄ānos

habebat ad inuoluendū p̄sepe. ad reclinādū. ⁊ cū
tanta eēt necessitas) nullū audio fieri pellū mītio
nē. X̄ps itaq; (qui nō fallit) elegit qđ carni moles
tius. id ergo meli⁹. id vtilius. id potius eligendū.
⁊ quisquis aliud doceat vel suadeat. ab eo tanq̃ a
seductore cauendū est Et cū fratres ip̄e est q̃ olim
sic p̄missus p̄ ysaiam puulus sciēs re p̄bare ma
lū et eligere bonū. malū ergo voluptas corporis.
bonū vero afflictio ē. Siquidē et hanc elegit. ⁊ illā
re p̄bat puer sapiēs v̄bū infans. Hec b̄nard⁹
Sed int̄ alias afflictiones hec etiā vna fuit. q̃ qñ
maī sua eū posuit in p̄sepio (cū puluinar aliud nō
haberet) ad caput ei⁹ quēdā lapidē nō sine cordis
amaritudine in p̄posito forte feno posuit. Et (ut dici
tur) adhuc ille lapis appaēt ibidē murat⁹ ad meō
riā. Paupertatē ergo ⁊ humilitatē afflictionē qz
corpis ceteras qz virtutes studeas ⁊ tu p̄ posse tuo
imitari. Meditari ergo debes cū gaudio. q̃ta sit
hodierna solēmitas. Hodie nāq; natus ē xp̄us. et
sic vere natalis est dies regis etermi ⁊ filij dei viui.
Hodie fili⁹ datus ē nobis. et puer natus ē nobis
Hodie sol iusticie (q̃ erat ī nubilo) clare refulsit.
Hodie electoz caput sp̄s⁹ ecclēsie p̄cessit de tha
lamo suo. Hodie desideratā faciē suā oñdit specia
lis forma p̄ filijs hominū. Hodie fact⁹ ē ille h̄pn⁹
angelicus Gloria in exp̄sis deo. Hodie ē pax nob

hominibus nuntiata ut in eodē ymno cōtinet. Ho-
die (ut cātat ecclā) p totū mūdū melliflui facti sūt
celi. Hodie apparuit benignitas et humanitas sal-
uatoris nr̄i dei. Hodie adoratus ē de⁹ in similitudi-
ne carnis peccata. Hodie illa duo miracula p̄ge-
rūt. q̄ oēm sup̄ant intellectū ⁊ sola fides apprehēde-
p̄t. scilicet q̄ de⁹ nascit̄ ⁊ v̄go parit. Hodie aliorū
miraculorū claruit multitudo. deniq; oīa (q̄ dicta sūt
de incarnatione) q̄si h̄ clar⁹ elucescūt. ibi inchoata.
hic manifestata. Videas nūc illa et istis cōiūge. Me-
rito ergo dies ista iubilationis et gaudij et leticie
magne nimis.

De circūcisione domini.

Luc 10

Octauo die circūcisus est puer et declaraue-
rūt nomē ei⁹ eē ihesū. Duo m̄gna hodie scā-
sūt. Vnū q̄ manifestū ē nomē salutis scilicet ihes⁹.
q̄d ab et̄no sibi ip̄siū erat. ⁊ ab āgelis vocatū. pri-
us q̄ i vtero cōcipet̄. Ihes⁹ ei⁹ dicit̄ saluator. h⁹ ē no-
mē q̄d ē sup̄ ōne nomē. Nec ei⁹ aliud nomē sub ce-
lo (ut ayt ap̄lus petrus) in q̄ oporteat nos saluos
fieri nomē dico q̄d os dñi noīauit. Scdm. q̄ ce-
pit dñs ih̄us hodie suū sacratissimū sanguinē fū-
dē p nob. cū caro ip̄si⁹ cultello lapideo absindēt̄.
Tēpestiue cepit pati p nob. q̄ peccatū nō fecit p
nr̄is pc̄is penā hodie portare icēpit. Plorauit aut̄
puer ih̄s hodie p̄p̄ē dolorē quē sensit i carne. nā v̄

tā carnē et passibilē habuit sic ceteri hoīes. hēo
plorāte credis ne q̄ mās potuerit lachrimas p̄tinē.
Plorauit g^o a mē. Cōpatē a tu sibi a plora etiā cū
eo. q̄ hodie fortit ipse plorauit. Nā i solēmītatib⁹ is
tis multū gaudē debet⁹ p̄tē salutē nrāz. h mltū p̄pa
ti a dolē p̄tē suas āgustias q̄s p nob sustinuit. sex
em viab⁹ sangmē suū p nob fudit Primo i circū
cisiōe. a hoc fuit nrē redēptiōis initū. Secūdo i orōe
a hoc fuit nrē redēptiōis desiderū. Tercio i flagel
latōe. Et q̄tō i coronatōe. a h^o fuit nrē redēptiōis
meritū. q̄ hūoē ei⁹ sanati sum⁹. Q̄nto i crucifixiōe
a hoc fuit nrē redēptiōis p̄ciū. Tūc em q̄ non ra
puit exsoluit. Sexto i lateris ap̄tōne. a hoc fuit
nrē redēptiōis sacramētū. Vñ exiuit sanguis a
aq̄ p qd figurabat nos p aq̄ baptisimū debē mūda
ri. q̄ baptisim⁹ hīturus erat efficacīa a sangne xpī.
Hodierno autē die cessauit circūcisiō corporalis. a hē
m⁹ baptisimū q̄ est maioris grē a mīoris pene. Sz
tūc dēmus hē circūcisiōnē spūalem i oībus a int⁹
a extra a ex oī pte esse spūalit vicys circūcisi. Vñ
idē⁹ esse circūcisi cordē. oīs cogitatōes malas a in
utiles r̄spuēdo. vt cogitatōes corā deo p̄tmescam⁹ qd
corā hoībus dicē vel facē erubescēm⁹. q̄ qd scā vel
dca hoīb⁹ h^o sūt cogitatōes dō. Delem⁹ g^o eē circū
cisi lingua. pauca a vtilia loquēdo. q̄ de oī vbo ocio
sa etiā ignorat plato r̄ddēda ē rō i die iudicij. Vñ
Grego. si de vbo ocioso a cogitatōe minutissia red

Ad ea est ratio in die nouissimo. pensandū est quā
ta peccata sequantur multos. Detem⁹ ergo esse cir
cūcūsi sensibus a mēbris corpis nū. et a voluptuo
sis a supfluis abstinendo a ab oī occasione peccati
nos subtrahēdo. ut sic agentes. illā spūalem cir
cūcisionē (que in nob futura ē) in octaua resurre
ctionis ab oī corruptōe culpe a pene psequamur.

De epiphania domini. *sive apparitione*

Tertidecima die puer ihesus manifestauit se
gentibus. id ē. magis. qz gentiles erāt. Isti
vaticinio balaā (qđ ponit i veteri testamēto scz O
riet stella. a c) docti stellā (que apparuit) inueniūt
et a magnitudine scientie magi sūt vocati. qđ em
greci phos. ph magos appellāt. Venerūt de fini
b⁹ p⁹ s⁹ a cal⁹ o⁹. vbi fluuius ē saba. a quo a re
gio sabia dicit. Multa a magna sūt facta hac die
p dñm ihm. a maxime circa ipsa etiā. Primū ē.
qz ipsa ecclesia tcepta ē hodie i sponsam in psona
magos. q ex gentibz cōgregata ē. Nam die natal
sui apparuit iudeis in psona pastoz. de qbus iudei
nō tceperūt vbu dei n pauci. Hodie vero apparuit
gentibz. a hec ē ecclesia electoz. vnde festū hodie
nū pprie festū ē ecclesie a fidelū cristiano⁹. Se
cūdū est. qz ecclesia ē hodie desponsata ab eo et ei
de vere cōiūcta p baptismū. quē tali die recepit an
no tricesimo. et ideo letanter cātāt. Hodie celesti

Matth. 2°

sponſo iuncta ē eccleſia. Nā in baptiſmo ſponſa
nre anima criſto. quia ſuo baptiſmo ſumpſit ſtu
tē et aīarū baptizatay cōgregatio vocat eccleſia.
Certiū qz tali die reuoluto anno poſt baptiſmū ſe
cit p̄mū miraculū ad nuptias. qd etiā ad eccliam
ſpūales nuptias poteſt adaptari. Beda qz dicit qz
p̄mo āno tūoluto eodē die fecit miraculū de quīqz
panib⁹ et duobus piſcib⁹. ſed p̄ma tria tm̄ hodie
ecclia repñtat. Vides q̄ mirabilis eſt dies iſta. quā
dñs elegit ad tot mirifica ⁊ magifica faciēda. Cōſi
derās qd ecclia tot bñſicia magna hodie ſibi a ſpō
ſo exhibita. q̄ta exiſtere volēs epulcat iocūdat et
iubilat. et hāc diē magnifice ſolēnizat. Dicam⁹
itaqz de p̄mo. qz de alijs dicēdū erit ſm ordinē vi
te xp̄i. Veniēt ergo tres tēges vniūſay eccliaz futu
rā ex gētib⁹ repñtātes. ad tuguriū i q̄ natus ē do
min⁹ iheſus. Intrāt genua flectūt ⁊ adorant pue
rū iheſū reuerēter. honorāt eū vt regē. adorāt eū
vt deū. Vide q̄ magna fuit eoz fides. qd em̄ erat
credere qz ille puul⁹ ſic viliter indutus cū paupar
la mīe inuētus ⁊ in loco ſic abiecto ſine ſocietate ſi
ne familia ſine omni ornatu eſſet t̄p̄r deus verus.
tamē vtrūqz crediderūt. Tales duces ⁊ talia p̄mi
tiua h̄rē nos oportebat. Vnde Bernar. Quid faci
tis o magi quid facitis? Lactantē puez adoratis i
tugurio vili. in vilib⁹ pānis? Ergo ne deus ē iſte?

Deus certe i tēplo sancto suo. deus i celo sedes ei⁹.
et vos eum q̄ritis in vili stabulo. in mās gremio.
Quid facitis q̄ aurū offeritis. q̄ ne rex ē iste. Et
vbi aula regia. vbi thronus. vbi curie regalis fre-
quētia. Nam q̄d aula ē stabulū. thronus presepiū.
curie frequētia ioseph et maria. Quō ita inspiētes
facti sunt viri sapientes. vt adorent puulū despi-
cabilem tam sua etate q̄ paupertate suozū. Inspiē-
tes facti sunt viri sapiētes. Tandē apriētes the-
sauros suos offerūt ei aurū thus et myrrā. scilicet
quiliet eoz illa tria s̄m consuetam sateoz oblati-
onē. tamē signantes eū esse regem et deū et mortā-
lem. Et tunc reuerenter et deuote deosculati sunt pē-
des eius. Et benedictōne accepta inclinantes se cū
magno gaudio recesserūt. et per aliā viam reuer-
sūt i rēgiōnē suā. Et studiose magi q̄ diu vixerūt
deū colentes glōrificauerūt. et oib⁹ in genere suo p̄-
dicauerūt ac multos erudierūt. Deniq; post resur-
rectionē dñi (cū isset vnus ex apostolis i illā puin-
ciam) eidem adiuncti sūt et ab eo baptizati. p̄dica-
tionis illius adiutores facti sunt. Pie autē credi po-
test. q̄ domina paupertatis amatrix zelans fortiter
p̄ paupertate. et intelligens filij volūtatē tōtū aurū
infra paucos dies paupib⁹ erogauit. Vnde qñ itra-
uit tēplū nō habuit de quo agnū emēt quem offer-
ret p̄ filio. s̄ emit turtures vel colūbas. Vides hec

p̄cōnia paupertatis i duob⁹ cōsistē. ⁊ p̄mo q̄ hodie
puer ihs elemosinā recepit vt paup et mat sua si
milit̄. Secdo q̄ non solū ei parabat acq̄rere. s̄
etiā q̄ dabant̄ nolebat r̄tinere. In crescebat deſide
riū paupertatis. si autē bene attēdiſti. et humilita
tis p̄funditas creuit. Sūt em̄ q̄ se viles ⁊ ab ier
tos reputāt i aīo suo. et in oculis suis n̄ extollūt̄
s̄ nō sic esse volūt i oculis alioꝝ. Nō sic hodie fecit
puer ihs oīm dñs. etiā alijs suos deſect⁹ et vilia
patere voluit. et nō p̄uis et paucis sed magnis et
multis. ſcilicet regib⁹ et ſocijs eoꝝ. et in tali caſu
et tpe in q̄ multū timendū erat. Nā cū illi veniēt
vt inueniēt regē iudeoꝝ (quem etiam deū eſſe cre
debāt) dubitare poterant. ne talibus de ipſo viſis
reputantes ſe deluſos recederent ſine fine et deuo
tōne. Sed nō p̄pterea dimiſit humilitatis ama
tor nobis exemplū. ne ſub ſpecie alicuius appare
tis boni recedamus ab humilitate. et q̄ diſcamus
in alioꝝ oculis viles et abiecti velle apparere. Nā
verus humilis gaudet cū deſpiciatur. dolet ſi ho
nōratur. gemit in p̄ſperis. exultat in aduerſis. ti
met in diuitijs. luget in delicijs. cruciatur in ſup
bia. in penuria gloria ē. laudes cōtemnit trāſitori
as. ⁊ oī honore ſe eſtimat indignū. abhorret p̄po
triſim. neſcit ſimulatōnē ſ̄ diligit veritatē. tpalia
obliuiſcīt et eterna cōcupiſcit. neſcit q̄ mūdi ſūt vt

celestia mercedat. Nūq̃ de se p̃sumere cōsuevit. vi
res suas vel g̃tias nūq̃ sibi attribuit. merita sua
nō suis viribus vel suo sensui ascribit. sed diuine
clementie dona humiliter recognoscit. Idem latere
desiderat (si fieri possit) sine dāno p̃ximi ne possit
vel in modico iactantie vel elationis vicio inq̃na.
ri. Quis ē talis et laudabimus eum.

De reditu magoz
post oblationem.

et De mora domine ^{magis} apud presepe.

Expeditis ergo magis et versus patriā regres
sis. adhuc stat dñā mūdi cū puero ihesua nu
tricio eius ioseph apud p̃sepe i illo locello patiēter
et humilit̃ vsq; ad xl. diem. ac si quis mulier alia de
populo. et puer ih̃us homo purus eēt. et legis ob
uātia indigeret. Stabat ergo dñā vigilās et attē
ta sup̃ custodia dilecti filij sui. O cū quāta sollicitu
dine et diligentia ipsū gubernabat. ne vel in mini
mo esset defaūs. cū quāta etiā reuerētia cautela et
pio timore ipsū cōtractabat. quē sciebat esse deum
suū et dominū suum. flexis genubus accipiebat ip
sum. et reponebat in armis. Cum quanta etiā iocun
ditate cōfidentia et auctoritate materna. ipm̃ am
plex. abāt osculabat̃ stringebat dulciter et delecta
bat̃ in eo quē cernebat esse filiū suū. q̃ sepe q̃ cur
riose intuebat̃ eū in vultu et in singulis p̃tib⁹ eius
sacratissimi corporis. q̃ seriose et prudēter tenella
mēbra ei⁹ fasciās cōponebat. Sicut etenī fuit hūi

lima sic fuit et prudētissima. Vñ i singulis officijs
et obsequijs vigilāti et dormiēti sedule ministrabat
ñ solū isatulo s; et grādeuo. Qd̄ tēnē eū lacta-
bat. vir fieri potuit quī magnā et alijs seīs ierpxā
dulcediez i tal filij lactatōe sentirz. **S**z et scō
sene ioseph ēfert Bernēd⁹. qd̄ puer ihz sē genua
tenebat. et eidē frequēter arrisit. Stante ergo do-
mina apud p̄sepe sta et tu cū ea iuxta p̄sepe. et de
lectare frequēt cū puero ihesu. quia v̄tus exit ab
ipso. Quelibet anima fidelis et maxime religiosa et
die natiuitatis domini vsq; ad purificationē debet
ret saltē semel in die apud dictū p̄sepe dñam visi-
tare et adorare puerz ihesū et matrē. affectuose medi-
tari de paup̄tate humilitate et benignitate ipsoz.
Didisti quomodo beata v̄go in sordēte stabulo pa-
tiēt multis dieb⁹ pseuerabat. Vñ nō debet nob̄
difficile eē nec magnū videri in monasterio et in se-
creto n̄to cōsistere. Ad qd̄ hortat̄ nos hugo de scō
victore ad monachos dicēs. Liber a culpa nō est. q̄
alienū vsurpat officiū. Si monachus es. quid fa-
cis in turba? Si amas silentiū cur declamationi-
bus assidue interesse delcāris? Tu semp ieiunijs
et fletibz insistere detes. et tu philosophari queris.
simplicitas monachi philosophia est. Sed docere (i-
quis) alios volo. nō ē tuū docere s; plangē. Si tñ
doctor esse desideras. audi quid facias. Dilatas ha-

bitus tui et simplicitas vultus innocentia vite et
sanctitas cōuersationis tue docere debēt homines.
melius fugiendū mundū docēs q̄ sequendū.

De purificatione domine nostre. *Luc 2°*

Adueniente autem quadragesima die (put i
lege statutū erat) exijt dñā cū puero suo ihu
et ioseph. et iueūt de bethlehē in iherusalē. q̄ sunt
ab inuicē quinq; miliaria. vt s̄m legē histerēt eum
dño. id est. p̄sentaret. Vade et tu cū eis. et adiuua
portare puerū. Adducūt ergo dñm tēplū ad tēplū
Cūq; intrassent templū emerūt duas turtures aut
duos pullos colūbaz. vt offerret p̄ eo. sic p̄ pau
perib; fiebat. Et (q̄ etāt pauprimi) credēdū ē ma
gis de pullis colūbaz. q̄ facili⁹ et p̄ minori p̄do in
ueniūtur. et ideo i lege ponūt ultimo loco. Et euāge
lista tacet de agno. q̄ erat oblatio diuitū. Et ec
ce symeō iustus in spū venit in tēplū. vt (sicut rñ
sum accepat) videret xpm dñi añq̄ moreret. Cū
autē festinanter veniens vidisset eū. statim cogno
uit eū p̄phetico spiritu. et accelerās genua flexit et
adorauit eū inter brachia matris. Sed mē intel
ligēs filij voluntatem porrexit eū symeoni. Ille au
tē gaudenter suscipiens in vlnis suis eum suscep
it benedicens deum et dicens. Nunc dimittis ser
uum tuum domine et c. p̄tutum. Et prophetizans
de passione cristī apt ad mariam. Et tuam ipsius

animā perāhibet gladius .id est. passio iph⁹. Sū
puenerat a nna pphetissa et aduās eū loqbat de
ipō oibus q̄ expectabant redēptionē israhel. Ma
ter vero sup his admirās oia p̄huabat i corde suo.
Deinde puez ihesū mat recepit. Postea vadūt
ad altare p̄cessionē faciētes .q̄ hodie rēp̄sentat p
vniū sū mūdū .p̄cedūt alacriter illi duo venerabi
les senes ioseph a symeon cū alacritate magna iu
bilantes . Sequit̄ mater portās regē ihesū et āna
associat eā vadēs ex latere cū r̄uerētia iubilās a ip
sa auz gaudio indicibilia laudās dñm. Ab istis er
go fit p̄cessio paucis q̄dem sed valde magnis .a re
p̄ntatibz quasi de vnoqz genere hoīm. Sūt em̄ in
ter eos de masculis a feminis semb⁹ a iuuenibus
v̄gimibz a viduis . Cū autē puemiūt ad altare .ma
ter cū reuerētia genua flexit a offert dilectissimuz
filiū suū deo patri suo sup altare. O q̄lis oblatio ē
ista . nūq̄ a seculo talis facta fuit. Aduocant sa
cerdotes a redimūt dñs omniū tanq̄ seruus qui
qz fclis argēteis . Siclus erat gen⁹ monete . Qui
bus a ioseph sacerdoti solutis mater letant̄ reac
cit filiū . accipit etiā de manu ioseph p̄dictas aues
et genua flexit offerēs eas deo patri super altare.
Postea virgo beata cū puero ihesu a ioseph disces
sit de iherusalem . volēs redire nazareth . vade a tu
semp cum ea et ad iuuā portare ihesum. Si autēz

Matth. 2°

in p'das i'formari vis de humilitate et paup'tate. cō-
siderata oblatōe redēptōe ac legis obf'uatōe de fa-
cili potes adūtere. De fuga domine in egiptū.

Omn ergo pgerent v'sus nazareth nescientes
adhuc sup hoc cōfiliū domini ⁊ herodes para-
ret se ad necē pueri ihu. angel⁹ vnū diem ante q̄
herodes pueros occidēt. apparuit i somnis ioseph
dicēs ei vt cū puero ihu et matre eius fugeret in
egiptū. q̄a herodes aīaz pueri p'dere vellet. Ioseph
vero euigilās ⁊ excitās matrē dixit ei. Ipsa in cōt-
nēti surrexit nulla mora cōtracta volens iter arri-
pere. cōcussa sūt enim ad hāc v'cē oīa viscera eius
⁊ circa filij sui salutē nolebat negligēs iueneri. Igi-
tur de nocte ceperūt ire v'sus p'tes egipti. Cōspi-
ce ⁊ meditare ista ⁊ quō puez dormientē eleuat ⁊
cōpatere ipis. et hoc diligētē. q̄ multa ⁊ bona cō-
siderare potes in p'senti negocio. Primo cōsidera
quēadmodū dñs in sua p'sona tūc p'spera suscepit
⁊ adūsa. Ecce em in natiuitate sua magnificatus
fuit ⁊ a pastozib⁹ tanq̄ dē⁹. ⁊ paz post circumcisus
tanq̄ pctōr. Dem veniētes magi eū plurimū hōraue-
rūt. ⁊ m'iloninus in stabulo remanēs stabat intē
bestias ⁊ plorabat vt cuiusdā homūculi fili⁹. Pos-
tea p'ntatus in templū. quē multū extulēt symeō
⁊ anna. et nūc ab angelo dicāt q̄ fugiat in egiptū.
Et de multis talib⁹ i vica sua potēs p'pendere.

que ad nrām instructiōm possum⁹ retorq̃re. Cū q̃
psolatiōz habueris. tribulatōz expecta. ⁊ ecōuerso
Nū eis nec extolli debem⁹ nec frāgi. Dat ei nob
deus cōsolatōes ad spē subleuādā ne deficiamus.
⁊ tribulatōes ad humilitatē cōseruādā. ut cognos
centes miseriā nostrā semp in suo stemus timore.

Secūdo p̃sidera circa dei beneficia ⁊ cōsolatōes
⁊ q̃ qui ea p̃cipit nō debet se p̃ferre nō p̃cipienti
⁊ qui nō p̃cipit nō deiciat̃ aīo nec p̃cipiēti inuide
at. Hec dico quia angeloz loquutiones fiebāt iō
seph ⁊ nō matri. cum tñ longe esset ea inferior. Itē
qui p̃cipit si nō p̃cipit p̃ suo velle nō debet esse in
gratus nec murmurare. cum etiā ioseph qui cātus
erat apud deum nō palam s̃ in somnis tales allo
quutiones p̃ciperet. Tercio cōsidera. qualiter
deus permittit suos p̃sequutionibus et vexationi
b⁹ tribulati. Et vere magna erat tribulatio matri
et ioseph. cum viderēt puerum ihesum ad occasio
nem queri. Quid enim grauius audire poterant?
Erat em̃ in hoc tribulatio q̃ in terrā longinquā
oportebat eos ire quam ignorabāt. et per vias as
peras. cū essent inhabiles ad eundū. domina prop
ter inuentutem. ioseph vero propter senectutem
Ipse etiam puer (quem portare habebant) vix
erat duorum mensium. et peregrinari habebant
in terra aliena pauperes et quasi nihil haben

res. omnia ista sunt afflictionis materia. Tu ergo
cum tribularis patientiā habe. nec credas tibi a do
pūilegiū dari. qđ nec sibi ēbuit nec matri. Quar
to cōsidera benignitatē dñi. vides qđ cito psequutio
nē patitur. et fugatur de terra natiuitatis sue. et
qđ benigne cedit furori illius quē poterat perdere i
momento. Profunda hec em̄ humilitas apatien
tia magna. nolebat sibi vicē reddē nec eū offendē.
s; fugiendo insidias eius vitare. In quo dedit no
bis exēplū. vt a sic facē conemur. i. scilicet resphen
dentibus vel persequentibus non resistere. vel de e
is vindictam expetere. sed patienter eos portare a
ipsorum furori cedere. et (qđ plus est) pro eis ora
re. vt alibi dominus in euangelio docet. Fugie
bat ergo dominus ante faciem serui sui. ymmo po
tius serui dyaboli. Portabat eum mater tenera a
iuuenis valde a sanctus ioseph multū senex i egip
tum. et per viam siluestrem obscuram nemorosam
asperam et nō inhabitatam. per viam etiā valde
longam. Dicitur qđ ad iter cursoris sūt duodeū
vel quidecā die. Pro eis fuit forte iter duorū mē
sum vel plurium. Iuerūt enim (vt dicitur) p deser
tum illud. per quod transierūt filij israhel. in quo
steterūt qđragita annis. Sed quō faciebāt de vic
tu secū portando. vbi etiā a quō de nocte q̄secebāt a
hospitabant. raro ei domus i illo deserto iuenebat

Compatere ergo eis . quia labor difficilis magnus
et longus est tam ipsis q̄ puero ihesu . et vade cum
ipsis et adiuua portare puerū . ⁊ seruias in omnibz
quibus potes . Non delecter videri nobis labor p̄ no
bismetipsis p̄niam agere . pro quibus tantus labor
ab illis et a talibus totiens est assumptus . De
hac fuga dñi sic dicit anselmus . Sed et tenella
hec xp̄e tua infantia a p̄sequutorū gladijs tuta nō
fuit . adhuc ei inter dulcia mātis vbera p̄debās . qñ
apparuit angelus in somno ioseph dicens . Surge
accipe puerū et matrē eius . et fuge i egiptū . ⁊ esto
ibi vsqz dū dicā tibi . futurū est enī vt herodes q̄rat
animā pueri ad p̄cendū eum . Ideo extūc bone ihu
paticepisti . Non solū autē illā vexationē in tēpo
patuisti h̄ mortē i pusillis tuis (q̄rū mltā imilia iē
māmillas matrē trucidauit p̄sequutorū imitā)
excepisti . Hec anselm⁹ . Cū g⁹ egiptū iteraret . oīa
ydola illi⁹ puicie corruerūt sic p̄ ysaiā fuerat p̄phe
tā . Tradūt ei . q̄ sic i exitu filioz israhel de egipt
to n̄ fuit dom⁹ egipti i qua deo p̄uocāte n̄ iacēt mor
tuū p̄mogenitū . ita nec mō fuit tēplū i q̄ n̄ corruissz
ydolū . Fuerūt g⁹ i qñdā ciuitate thebayde q̄ vōt her
mopol . ⁊ ibidē aliquā domūculā p̄ducētes hītauerūt
p̄ septē ānos tāq̄ p̄ḡmiz aduene paupes ⁊ egemi
h̄ vñ viuebāt tāto tpe . nūq̄ mēdicabāt legīt āt de
dñā . q̄ volo ⁊ acū q̄rebz sibi ⁊ filio n̄cāia . Suebat

C ⁊ filabas .

ergo p p̄cio dñā mundi paupertatis amore. O quot
et q̄te fuerunt facte iniurie huiusmodi aduenis.
q̄s dñs vitare nō venit s̄ suscipe. Quid etiā si ali
qñ filius famē patiens more puerorū petijt panē.
nec unde daret habuit mater. Nonne i his et simi
libus totaliter cōcutiebantur viscera eius. cōsola
batur verbis filiū suū ⁊ opere (vt poterat) para
bat. ⁊ sibi forte aliquñ subtrahabat de victu vt filio
respuaret. Et si ex ope manū victū q̄rere opor
tebat. qd de vestimētis dicem⁹. qd de vtesilibus sali
cet lectis ⁊ alijs infra domū oportunis. Nūq̄ du
plicia nūq̄ supflua nūq̄ curiosa habebat. Hec cō
tra paupertatē sūt. et hec si habere posset. nollet ea
paupertatis amatrix. Sed nūq̄ domina suendo
⁊ alia opa faciēdo faciebat moē q̄rūdā op̄ra curio
sa. Absit. Est ei piculofissimū ⁊ magnū viciū. Pri
mo quia tempus ad laudādū dēū cōcessū pditur ⁊
p̄ter ipsū in vanis expendit. Multo ei plus de tē
pore occupat q̄ expediat curiosū opus. ⁊ hoc val
de malū ē. Secdo qz faciēti ē cā vane glorie. O
quotiens aspiciat recogitat ⁊ mente reuoluit. etia
quādo nō opatur ⁊ etiam qñ debet diuinis intēdere
vt pulchrum opus faciat. et exinde se reputat et
vult reputari. Tercio quia ei cui opus facit est
causa superbie. Tali enim oleo ignis supbie nutri
tur et magis accēdit. Sicut enim rudia ⁊ grossa

sunt hūilitatis foinēta. sic ista supbie rē. Quar
to qz ē materia aim retrahēdi a deo. Nam sm bea-
tum gregorium. tanto quis a supno amore dishun-
giat q̄to inferius delectat̄. Quinto qz ē cōcupi-
scentia oculoꝝ. vñū de tribus ad que oīa peccata
mūdi reducitur. Ad nihilū enim talia curiosa va-
lent nisi vt exinde oculi pascant̄. Quotiēs aut̄ q̄s
in talibus delectabiliter respicit ⁊ vane oculos pas-
cit. tam qui facit q̄ qui vitatur totiēs deū offendit.

Sexto quia multoꝝ alioꝝ ē laqueus ⁊ ruina
nam talia respicientes multis modis offendere pos-
sūt. vel malū exemplū habendo vel delectabilis aspi-
ciendo vel filia concupiscendo vel iudicādo vel mur-
murādo vel detrahēdo. Cogita ergo quotiēs de⁹ of-
fendi potest añq̄ illa curiositas sit deleta. De oib⁹
āt ip̄is ille q̄ tale opus fecit est cā. Vñ ppter nul-
lū de mūdo talia facere debes. qz nulla de cā pecca-
tis ē cōsentiendū. ac ab offensa dei ē oībus modis
abstīendū. Nā oē pctm ppter p̄uaticatōm deū ex-
hōrat. Si g⁹ peccatū est deū exhonorāē. hec homo
facē nō debēt. etiā si necesse esset. quicquid ē quod
deus nō ē perire. Qñto ergo magis offendis si tuo
motu ad solā cōplacētā t̄lia facis. volens magis
placē creature q̄ creatori. Hec q̄ faciūt mūdo viuūt
⁊ puiūt. talia enim sūt ornamēta mūdi ⁊ blasphem-
ia dei. Qui g⁹ in puritate cōsciētie viuere intēdit

miror quō hec facē audeat ⁊ se hac fece fedāē Cere
q̄t mala ex tali curiositate pueniūt. Adhuc ē malū
aliud maximū q̄ scz curiositas dirctē obuiat paup̄er
ti et ultra oīa p̄dicta ē hoc. q̄ leuis vani et ināstā
tis aīmi ē iudiciū. Hec dixi vt tu curiosa deuites et
ab ip̄is tā faciendis q̄ vtendis tanq̄ a venenoso
serpēte abstineas. Nō tamen intelligi datur. quin
aliquo casu liceat facere opera pulchra ⁊ delicata.
potissimū in his que diuino cultui mancipantur. in
quibus tamen omnis inordinata affectio intentio
et delectatio sūmope cauenda est. et ab animo soli
cite longius propellenda. ad deū vero omnia sunt
referenda. Vnde Augustinus. Si ad creatorem
refertur amor creature. iam non cupiditas est sed
caritas. Tunc enim est cupiditas. cum propter se
amatur creatura. tunc enim nō vtentē adiuvat s̄
corrūpit fruētē. Sed redeam⁹ ad dñam in egip̄
tum. a qua digressionē fecimus ppter maledictū
viciū curiositatis. ⁊ aspice ipsam in laborib⁹ suis
endo filando texendo quō facit ea fideliter humiliter
ac solite. habendo nihilomin⁹ diligentissimā curā
super filio suo et super gubernatione dom⁹. vigili
is et orationibus iuxta posse est semp̄ intenta. Et
toto affectu eidem compatere. et considera q̄ omni
no nō habuit gratis regnum deidñā regni. Sed
et sanctus ioseph senex aliquid operatur in arte

lignaminis. unde compassionis occurrat materia.
Tandem cum aliquam moram cum ea contrape-
ris. pete licentiam recedendi. et benedictione accep-
ta primo a puero ihesu deinde a matre postea a io-
seph genibus flexis cum lacrimis et compassione mag-
na valefacias eis. quia tempore exbanniti et exules a pa-
tria sine aliqua causa remanent ad peregrinandum ibi-
dem per annos septem in sudore vultus sui victuri.
De reditu domini ex egipto. *Matth. 2°*

Completis septem annis quibus dominus peregrina-
tus est in egipto. angelus domini apparuit in
somnia ioseph. dicens. Tolle puerum et matrem eius.
et vade in terram israel. defuncti sunt enim qui querebant pue-
rum. Qui accepit puerum et matrem eius et redire cepit
in terram israel. fuit autem reditus eius circa epypha-
nie festum. scilicet secunda die. Vadunt ergo et transeunt per
desertum. per quod veniunt. Vade et tu semper cum eis. adiu-
ua eos et huies eis quibus potes. et in ipso itinere se-
pe potes copari eis. et respicere eos fatigatos et la-
tore deuictos. et tamen de die quam de nocte parum quietis
habentes. O quam puer egregius ac delicatus rex
celi et terre pro nobis laborauit. et quam cito incepit.
Unde propheta in eius persona predixit. Pauper sum
ego et in laboribus a iuventute mea. penurias mag-
nas labores arduos et afflictiones corporis con-
stantissime assumpsit. Habuit seipsum quasi pro

odio p amore nostro. Certe solus hic labo: (de quo
nūc tractamus) ad plenā redēptionem sufficē po-
tuisset. Cū autē fuerūt ppe finē dēpti. possibile
est q̄ iuenerūt iohāne baptistam. q̄ iā penitētiā
agere inceperat ibi. cū tñ nullū peccatū hēret. Dicit
enī q̄ locus iordamis ille ē. in quo baptizauit iohā-
nes. vnde trāsierūt filij israhel qñ venerūt de egip-
to p dictū dēptū. et q̄ ppe illū locū i ipso dēpto io-
hannes penitētiā fecit. Mediteris ergo quō susce-
perit eos alacrit. et ibi aliquātulū subsistētes com-
ederūt eis illa cruda heremi cibaria. Tandē immē-
sa recreatione spūs hita valefecerūt ei. Tu autem
et i aduētū et in discessu genuflecte iohāni. deos cu-
lans pedes eius et benedictionem petens eidem te
recomenda. Excellēs ei valde et mirabilis ē puer
iste. ipse enī fuit primus heremita et principiū reli-
giose viuere volētū. Vnde iohānes crisostimus.
Sicut sacerdotū principes sunt a postoli. sic mo-
nachoz princeps iohānes baptista est. quantum
trahit hebreoz scriptura. et vsq; hodie i memoria
est. Cōsiderate monachi dignitatē vestrā. iohānes
pnceps vestri dogmatis est. Ipse monach⁹ statim
ut natus ē in heremo viuit. i heremo nutrit. xpm
expectat in solitudine. nō vult cū hominib⁹ puer-
sari. in heremo cū angelis phatur. felix ista puer-
satio dēspicē homines. āgelos q̄rere. vrtes deserē

christū in solitudine inuenire. christū nō q̄rebat in tē
plo sed in deserto sepauerat se a multitudine. Quā
expectantibus xpm̄ nihil aliud dignū ē aspicere n̄
christū. felices sūt q̄ imitātur iohannē. quo maior
iter natos mulierū nō fuit. Hec crisostim⁹. Post
ea trāseuntes iordanē applicuerūt forte ad domū
elizabet. ubi magnū festū iocūdū factū ē iter eos
Et ibidē audiēs ioseph. q̄ archelaus fili⁹ herodis
regnabat in iudea (Iudeā iherusalē dicit et ea q̄ a
tribu iuda i circuitu possidebant) timuit noluitq̄
illo ire. et admonitus ab angelo in somnis. iuerūt
in galileā in ciuitate nazareth. Ecce redurim⁹ pue
rū ihesū de egipto. Et o reditō cōcurrūt sorores dñe
et alij p̄sanguinea et amici ad visitandū eos. Ipsi autē
nazareth remanēt et pauperē vitā ducūt. Exinde
vero vsq̄ ad .xij. annū etatis pueri ihesu aliquid n̄
legitur de ipso. Dicitur tamē et verisimile ē. q̄ ad
huc in nazareth ē paru⁹ fons. de quo puer ihesus
hauriebat et ministrabat matri faciebat. huiusmōi
officia matri humilis dñs. non habuit aliū seruīē
tē. In humilitate se tempestiue exercē cepit. de q̄
postmodum pre ceteris virtutibus gloriando dixit.
Discite a me quia mitis sū et humilis corde.

Quomodo puer ihesus mansit in iherusalem. *Luc 2º*

Cum aut factus esset ih̄s annorū duodecim. as
cendit cū parētib⁹ suis p̄m legis cōsuetudi

nem ad diem festū in iherusalem. et durabat p̄ di
es .s. Laborabat ergo nūc puer ihesus itinerib⁹ iō
gis et vadit ut honorz p̄m suū celestem in festis
suis .observans legem dñs legis. Distat aut̄ ihe
rusalē a nazareth p̄ xxxv. miliaria vel circa. Cōsū
matis aut̄ diebus festis .recedentibus p̄ntib⁹ ipse
remansit in iherusalem spon̄te. et sicut exhibuerat
matri qđ debebat ascendēs cū ea tanq̄ homo cū ho
minib⁹ ad offerenda sacrificia deo. sic etiā patri de
bitū exhiberet. doctrine spūali vacando. Ex q̄ etiā
habet argumētū. qđ pueri nō p̄ccant. qui parētes
suos relinquentes latēter i cenobia fugiūt ut ibi do
seruiāt. Sed q̄ritur. quō parētes ei⁹. id est. p̄t̄ pu
tatiuus ac vera m̄t potuerūt eū p̄dere obliuiscēdo.
qui tāta p̄uidētia eū nutriebāt. R̄ndēdū ē qđ mox e
rat filijs isrl̄ ad festa cōfluētibus vel ad p̄p̄a redē
tib⁹. qđ incedebāt ducētes choros ⁊ seorsū viri et
seorsū mulieres. pueri at̄ cū q̄libet parēte ire pote
rāt. Vñ ioseph vidēs puez n̄ esse secū. putabat eū
esse cū maria. ⁊ similiē ecōuerso. Sic autē venerūt
ster vñ⁹ diei a iherl̄m sine puero ⁊ tūc cū in sero ve
nissent ad locū ubi hospitari debebāt. vidēs dñā io
seph sine puero quē cū eo redisse credebāt. dolō ve
hēm̄ti p̄cussa cū lacrimis p̄ domos (qđ decēt poterat)
circuibat illo sero q̄rens de ipso. ioseph vero senex
seq̄bat eā cū fletu. Quo nō inuento q̄nalem quietē

habere poterant tu ipse cōgita. et maxime māter q̄
ip̄sū artius diligebat. Et licet a notis confortaret̄
nō tamē poterat cōsolari. quid em̄ erat p̄dere ihesū
Cōspice bene hanc ⁊ vehemēter ei cōpatere. qz ī an
gustia ē nūc anima sua. Nūq̄ ex q̄ nata fuit vsqz
tūc fuit ī maiori angustia. Non ergo turbemur.
quādo tribulatōnē habemus. cū etiā m̄i nō p̄p̄cit
dñs. ad suos ei eas veniē p̄mittit. ⁊ signa s̄t sue di
lectionis. nobis ergo expedit eas habere. Tandē
dñā se ī camera recludens ⁊ ad orationē ⁊ plāctū
se cōuertens. per totā noctem illā angustiabatur
sup dilecto filio suo. Mane vero sequēti tempesti.
ue domū exeūtes querebant eū etiā per circūstan
tia loca. nā p̄ plures vias patebat reditus. Circū
eūdo ergo ibant querētes eū maxime inter cogna
tos et notos. Quo etiā tunc nō inuento. māf qua
si sine spe anxiabāt ⁊ nō poterat p̄solari. Tercio ve
ro die regressi sūt ī iherusalē. sicqz cōpleto triduo
amissionis eius (ī quo p̄figuratum est triduum
mortis eius ī quo credebatur amissus) inuenerūt
eū ī templo tanq̄ sapientie fontem ī medio doc
torū sedentē. Sed tamē tanq̄ exemplar humilita
tis prius audientem et querentem q̄ docentem. qz
qui prius respondet q̄ audiat stultum se esse demō
strat. Interrogabat non vt disceret sed vt eos do
ceret. qz etiā homines docti promptiores debent eē

ad audiendū q̄ ad docendū. De questionib⁹ etiam
legis interrogans magis docet dū prudēter inter-
rogat. Mater autē vidēs eū quasi reuiviscēs ephī-
la rata grās deo egit. At puer ihesus vidēs matrē
venit ad eam. quem ipsa suscipiēs et dulciter osai-
lans ac deinde respiciēs dixit ei. fili qđ fecisti nob̄
hic. ego a pat tu⁹ dolētes q̄rebam⁹ te. Et ille Qua-
re me q̄rebatis? Nesciebatis qđ i his (q̄ patris mei
sūt) oportet me esse. Ipse vero ad mētis eq̄uisionē
a voluntatē redijt cum illa nazareth. nam quia de-
us et homo est nunc excelsa deitatis nunc infirma
humane fragilitatis prefert. Ita qz quasi filius dei
in templo commoratur. quasi filius hominis cum
parentibus (quo intent) regreditur. a erat subdi-
tus illis. Ecce qđ parentibus debemus obedire ostē-
dit. Unde ancelm⁹. Infantia vero teneriori de cur-
sa discende veritatis humiliter nobis exemplum
prebuit. Nō em̄ sedisti cū p̄silio vanitatis sed in
medio doctorū interrogans et audiēs illos cum do-
minus scientiāz esses et sapiētia dei patris. Sed
et obie nobis formam prebuit. dum parentum
imperio imperator mundi humiliter subditus ex-
stitisti. Sed quid fecit puer ihesus in illo triduo?
Conspice eum attente. quomodo se reducit ad a-
liquod hospitale pauperum. et cum verecundia pe-
tit se ibi hospitari. et ibi comedit et hospitatur cū

pauperibus ihesus paup. Conspice etiam eū inter
doctores vultu placido sapienti et reuerenti et quo
modo audiebat ⁊ interrogabat q̄si ignotās. quod
ex humilitate faciebat et etiam ne illi verecūdarē
tur super mirabilibus responsis eius. Cōside-
raē at potes ī p̄dictis tria valde notabilia. Primū
est. q̄ qui deo vult adherē nō inter cōsanguineos
debet cōuersari sed ab eis discedere. Nā et puer ihe-
sus a se dimisit dilectissimā matrem cum operibus
patris sui intēdere voluit. et postea quesitus inter
cognatos et notos inuentus nō fuit. Secun-
dum. q̄ qui spiritualiter viuūt non miretur si
aliquando mente arida remanens videtur sibi q̄
derelictus sit a deo. cū hoc etiam matri dei p̄tigerit.
Non ergo mente tatescat sed diligenter eum que-
rat p̄ cōtinuum exercitiū spiritus in sacris medita-
tionib⁹ et bonis operib⁹ persistendo ⁊ reuoluet
eum. Tertiū. q̄ nō debet quis esse p̄prij sensus vel
p̄prie voluntatis. nam cū dominus ihs dixisset q̄
oportebat eum operib⁹ patris itēdē. mutauit p̄prij
p̄sitiū et matris voluntatē sequutus ē ac t̄cessit cū
ea ⁊ mericio suo. ⁊ erat subditus illis. In quo etiā
admirari potes humilitatem eius. de qua plenius
infra proximo dicemus.

Quid dominus fecit a duodecimo anno vsq̄
ad principium xxx.

Regressus igitur dominus de templo ab iherusalem cum parentibus
suis in nazareth erat subditus illi et habitavit ibi
de cum eis ab idem usque ad principium xxxi anni nec in scrip-
turis reperitur quod in toto isto tempore aliquid fecit quod mi-
rabile videtur valde. Quid ergo meditemur ipsi fecisse
stetit dominus otiosus tanto tempore et ut nil faceret dignum re-
citatōe et scriptura. si ei fecisset cur non fuisset scriptum hic
reliquit sancta sua. oīno stupor videtur. forte igitur scriptura
tacet ne acta iuniorum uis se publicent. Sed attende
boni quod patet videre potest quod nil faciendo fecit magnifi-
ca. nihil ei de sanctis suis a mysterio vacat si hic utro
se loquebatur et opabatur hic utro se tacebat et se sub-
traherebat. Magister hic sumus aliqui doctores virtu-
tes et viam vite incepit a sua inuēture opera facere vir-
tuosa. si modo mirabili et incognito ac retractis tempo-
ribus inaudito. videlicet se redeundo in conspectu homi-
num inutile et abiectum et insipientem. ut deuote et sine
omni temeraria assertionē cogitari potest. Et cum
hac modificatione omnia tibi affirmo. que per au-
toritatem sacre scripture vel per doctores sacros non
probantur. ut in principio tibi dixi. Subtraherebat
ergo se a consortio et conuersatione hominum. ibat ad
synagogam. id est ad ecclesiam. et stabat multum ibi in ora-
tione in loco viliori se ponens. edibat domum. stabat cum
matre. et aliquando eam et suum nutricium adiuuabat. per-
transibat redeundo et eundo inter homines ac si non

inueniret homines. mirabantur cuncti cernētes
iuuenem tam speciosum nihil facere qđ appaēbat
laude dignū. Expectabāt qđ magnifica faceret et
opera pbi viri. Cū em̄ puer erat pficiebat etate et
sapientia coram deo et hominib⁹. h̄ ecce crescens et
perueniens ad vice simū annū et etiā ad tricesimum
annū et ultra nulla opera faciebat p̄tendentia spe
ciem aliquā pbitatem et virilitatē. stupebant autē
et deridebant eū. Et apud omnes cōiter vilis et ab
iectus reputabatur. qđ bene per pphetam ante dic
tū ē in persona eius. Ego sum vermis et nō homo
aī. Videas qđ faciebat nihil faciendo. reddebat
se vilē et abiectū omnib⁹. vt dixi. h̄ an tibi parū
hoc videtur. Ipse quidem nō indigebat. Sed ego
certe in operibus n̄is nullū maius reputo nec dif
filius agnosco. Ad altissimū gradū mihi perueis
se videt ac difficillimū. qđ ad hoc puenit. vt corde
et aīo vere n̄ fite ita se vincit ac dominat̄ aīo suo
sup̄lo supercilio carnis sue. qđ nolit reputari h̄ sp̄
ni vt abiectus et vilis. Vsqz ergo qđ peruenias ad
hunc gradū nihil tibi videaris fecisse. nā cū in veri
tate omnes sumus iutiles. etiā cū bene fecerimus
iuxta verbum domini (quousqz in hoc abiectiōis
gradu non sumus) nondum in veritate stamus h̄
in vanitate consistimus et ambulamus. quod etiā
apostolus manifeste ostendit dicens. Qui se existi

mat aliqd esse cum nihil sit. ipse se seduat. In omni quiddam cura (quā pro salute tua geris) nō est ullū officium vel medicamentū vilius tibi q̄ trīpsū vituperare et cōtēnere. Quicūq; hoc facit adiutor tuus ē. hoc enim facit qd tu agebas aut agere debuisti vt saluus fieres. Ad eum itaq; cui iniuriā tibi fecit affabilem magis ⁊ priuatum te exhibe q̄ ad eum cui te fecisti supplicem et erubescētem. Si ergo queras. quare dominus ihesus sic vīuebat? Rōdeo tibi. nō q̄ indigeret sed vt nos istrueret. Vnde si non discimus inexcusabiles sumus.

Abominabile prorsus est si se erigit vermiculus et vermium esca futurus vbi sic se humiliās abiecit dominus maiestatis. Si autē absurdū alii cui videat q̄ sic inutiliter staret. et q̄ euangeliste multa obmiserūt ⁊ similia dicat. Responderi potest. q̄ nō erat inutile tante v̄tutis exercitium p̄tere ⁊ facere. ymmo erat vtilissimum et omnium virtutum rectum ac stabile fundamentum. Hoc autē dico qd videtur et scūs bernhardus sentire vt habeat i proximo tractatu in vltima autoritate. Quā tūq; autem se habeat veritas. sic ego meditari possum et valde vtile credo. Habet ergo quomodo dominus ihesus prius cepit facere q̄ docere. Docturus enim erat. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Hoc ergo primo facere voluit

et nō fide. sed ex toto corde faciebat. sic vere et ex
corde humilis et mitis erat. Non poterat in eū cade
re simulatio. s; potius in tantū se fundauit et pfun
dauit humilitate vilitate et abiectiōe. et sic in con
spectu omniū se annihilauit. q; etia; postq; p̄dica
re cepit et loqui altissima et diuina et etiam facere
mirabilia et magnifica opera nō reputabāt eū sed
vilipendebant dicentes. Quis est hic. nonne hic
est fabri filius? et alia derisoria et despectiua. Veri
ficatum est ergo s̄m hunc intellectum v̄bum apos.
toli. Exinaniuit semetipsum formam serui acci
piens. et non solum cuiuscūq; serui per incarna
tionem sed inutilis serui per humilem et abiectam
cōuersationem. Cōsidera singulos eius actus. sem
p̄ i eis relucet hūilitas. Hic ergo ipsā hūilitatē fa
bricauit. id est. ostendit qualiter ipsa p̄sset acqui
ri. scilicet per vilificationem et abiectiōem suip
sus in suo et aliorum cōspectu. et per continuum ex
ercitium humilium operum. Si enim humilitatē
vis adipisci. oportet q; precedat humiliatio et ex
ercitium viliū et humilium op̄. Vnde bernhar
dus. Humilitas (ad quā utiq; ducit humiliatio)
totius est spiritalis fabrice fundamentum. Si
quidem humiliatio via est ad humilitatem. sicut
patientia ad pacem. lectio ad scientiam. Si vir
tutē appetis humilitatis. viam nō refugas hu

miliationis. Nam si non poteris humiliari non po-
teris ad humilitatem peruenire. predestinatus mihi itaque meam
insipientiam sciri et a scientibus iure confundi. cui sepe
contingit a nescientibus iniuste laudari. Grande re-
uera periculum audire quicquam de se supra quam sentit
in se. Quis dabit mihi apud omnes tantum de veris
digne humiliari. quantum vel de falsis datum est in-
digne exaltari. Illa mihi vocem prophetica iure as-
sumerem. Exaltatus autem humiliatus sum et contur-
batus. Et illud. ludam ut vilior fieri. Ludam scilicet
ut illudam. bonus ludus quo nihil irascitur et de-
us delectatur. bonus ludus quo hominibus quidem
ridiculum sed angelis pulcherrimum prebet specta-
culum. Bonus inquam ludus quo efficiamur obprobrium
abundantius et despectio superbis. hoc casto et religio-
so ludo ludebat qui dicebat. spectaculum facti sumus
et angelis et hominibus. hoc ludo et nos interlu-
damus ut illudamur confundamur et humilia-
mur. donec veniat qui deponat potentes et exaltet
humiles. qui nos letificet et glorificet in eternum et ex-
altet. Item. Cum te humiliari videris. habeto id sig-
num in bonum. omnino est argumentum gratie appropin-
guantis. nam sicut ante ruinam exaltatur cor. ita ante
exaltationem humiliatur. Sane utrumque legis. deus
et superbis resistere et humilibus gratiam dare. Et pa-
rum est cum per seipsum humiliat nos deus si tunc

libenter accipiam⁹. nisi quādo per aliū hoc facit sapiamus similiter. Hec Bernardus. Et de hac vtu te hic ad presens sufficiat. Sed redeam⁹ ad intue dum actus et vitam dñi ihesu speculi nostri sicut et principale nostz ppositū. Igitur in omnib⁹ presentem te exhibeas et considera illam sup omnes alias benedictā familiam parvam sed valde excel sam paupere et humilē vitam ducētez. felix ioseph senex querebat quod poterat de arte lignaminis. dñā vero colo et acu p p̄cio laborabat parabat vic tū sp̄so et filio. et alia expedientia domus obsequa (q̄ multa sunt) faciebat. nō enim hatebat seruien tem. Cōpatere ergo sibi quā sic suis manibus ope rari labora ē oportet. Cōpatere etiā dñō ihesu. qz ipse etiā et adiuuabat fideliter et laborabat in his q̄ poterat. Venit enim (vt ipse ap̄t) ministrare et nō ministrari. Intuere ergo eū et vide humilia obse quia dom⁹ faciēte. Et nihilomin⁹ dominā intueri. Conspice etiā qualiter ipsi tres comedūt ad vnā mensulā simul p singulos dies. et nō lautas et ex q̄stas s̄ paupes et sobrias cenas sumētes. et q̄līc simul postea colloquūtur nō inania et ociosa vba. s̄ plena sapientia et spiritu sancto nec minus men te reficiuntur q̄ corpore et qualiter post aliqualem recreationē ad orationē se quertūt i cubilib⁹ suis. Nō ei erat dom⁹ eius āpla s̄ pua. Meditare etiā

etia cubacula in aliq̃ camerula. salicet vñ p quo
libet eoz. Et intueret dñm ihesū sup vnū sero post
orationē se pponere p singulas noctes tā longissi
mi tēporis spatio. sic viliter ut quicūqz alius paup
cul⁹ de populo Sic etiā perseuerāter quolibet se
ro in hoc stratu deheres eum aspicere. Vidiſti
quantā paupertatē vilitatem et asperitatē vigi
lando dormiendo abstinendo et in omnibus alijs
suis actib⁹ rex regum et deus etermus p tam lōgi
temporis spatium p nobis sustinuit. Vbi sunt er
go querētes ocia corporis ⁊ delicata. querētes aut
osa ornata ⁊ vana. nō didicimus ī scolis huius ma
gistri qui talia volumus. Sed nunqd sapientio
res eo sumus. Ip̃e nos docuit vlt⁹ ⁊ exēplo hūilita
tē paupertatē ⁊ afflictionē corpis ⁊ labois Sequimur
ergo summū magistrū. qui nec fallē vult nec fal
li potest. Et habentes iuxta doctrinā apostoli victū
et vestiū his cōfeti simus ad cōgruentem necessita
tē. nō ad superabundātiā. alijs virtutum exerci
tijs et spirituali studio continue indefinēter ⁊ vigi
lanter insistentes.

De baptismo domini.

Completis aut. xxix. annis etatis sue (q̃bus
hic penose vixerat ⁊ abiecte) dicit dominus
ih̃s matri sue. qz temp⁹ ē vt vadat et glorificet et
manifestet pr̃z suum et ostēdat se mūdo et opere

Luc 30
Matth 30
Marci p^o
Iohis 10

animarū salutem. pro qua pater ipsum hūc misit.
Et reuerenter se licētiā ab ea et nutricio suo io
seph iter arripuit a nazareth vsqz iherusalē. a ihe
rusalem ad iordanē ubi erat iohannes baptizās.

Vadit autem solus dominus mundi. nondum
em̄ habebat discipulos. Intuere ergo eum diligē
ter quomodo vadit solus pedibus nudis per tam
longa itinera et vehementer ei compaterē. nō du
cit militum aut equorum vel alterius comitū fē
quentia. nō habet qui precedat ad hospitā ad ne
cessaria preparanda. nō sunt ibi honores et pompe
quibus nos vermiculi utimur. Sed ille (cui milia
miliū ministrant in regno suo et decies centena
milia assistunt) sic solus incedit calcando terram
pedibus nudis. nam regnū suū nō est de hoc mun
do. Exinamuit seipsum sumēdo formam serui non
regis. factus est seruus ut nos reges fiamus. fac
tus ē aduēna et pēgrinus ut nos ad regnū suū per
ducēt. viā posuit añ oculos nōs p quā illuc ascēdē
valeam⁹. Sz qre ipsā negligim⁹. qre n̄ hūiliam⁹.
nos ip̄os. qre honoēs et pōas caduca et vana sic a
uice qrim⁹ et tenem⁹. Certe qz regnū n̄z ē de h° mū
do nec p̄iderā⁹ nos aduēas et pēgrinos. et p̄ptēa oīa
ista mala iaurrim⁹. O vai filij hoīz cur vāa p reis
caduca p certis t̄palia p emīs acceptam⁹ et sic stu
diose āplectimur. Cur ista t̄n̄storia n̄ sp̄nim⁹ et q

si iam transacta non reputamus. Bene nobis illa
irrisio congruere videtur. in qua per beatum bernardum de
quibusdam sic dicitur. O bone ihesu quod multi sunt qui
volunt ad te venire. quod pauci post te ire. volunt consequi
sed nolunt sequi. volunt regnare. sed nolunt compatiri. au-
dientes quod delectationes sunt in dextera tua usque
in finem. Vadit ergo dominus ihesus sic humili-
ter et continuatis diebus quousque perveniat ad iorda-
nem elemosinam petendo per viam ob paupertatis amore.
non enim portabat pecuniam. Cum autem pervenit ad iorda-
nem invenit iohannem baptizantem peccatores. et tur-
bam magnam que illuc concurrebat ad predicationem
ipsius. Habebant enim eum quasi christum. Nam cum fac-
tum esset verbum domini super iohannem in deserto
ut baptizans et predicans solatium redemptionis
annunciaret. venit in regionem iordanis baptizans
baptismo penitentiae. Et quia ad penitentiam bap-
tizandos monebat. et non nisi quos penitentes vide-
bat baptizabat predicans futurum baptismum in
remissionem peccatorum. per cuius assuefactionem etiam
baptizabat. Dicit ergo ei dominus. Rogo ut me cum
istis baptizes. Iohannes vero intuens eum et spi-
ritu cognoscens timuit et reuerenter dixit. Domine
ego a te deo baptizari. Cui dominus ihesus.
Sime modo. sic enim decet nos implere omnem
iusticiam. nec dicas hoc modo nec divulges me. quod

nōdum venit tempus meū h̄ me baptiza. Nunc em̄
tēpus ē humilitatis nō maiestatis. ⁊ ideo implere
volo omnē humilitatem. Vñ Bernardus. Vade ⁊
tu ad minorē si vis iusticia esse pfectus. defer infe
riora minori te inclinato. Quis iustus n̄ humilis ē
Deniq; cū se baptismatis suo dñs inclinaret. ⁊ ille
expauesceret maiestate. sine inquit. sic em̄ nos de
bet implere omnē iustitiā. consumatōnē oīs pfecte
iusticie i humilitatis pfictione pstitues. Iustus er
go humilis. Hec Bernard⁹. Et nota q; iusticia i
hoc apparet in humili. q; reddit unicuiq; ius suuz
nō surripit alienuz. nec sibi attribuit qd nō debet.
nō surripit honorē deo ⁊ sibi attribuit h̄ dat hono
rē deo et sibi retinz vilitatē. nō ledit. prīmū nec dī
iudicat eū nec alicui se prefert nec pparat. sed mī
nore m oibus se reputat ⁊ locum nouissimū eligit
sibi. Nota etiam (sicut hic dicit glosa) Humilitas
tres habet gradus. Primus est subdere se maiori.
nō etiam pferre se equali. Secundus est subdere
se equali et preferre se minori. Tertius et sum
mus est subdere se minori et hunc gradū cristus
hic tenuit. et ideo omnē humilitatem impleuit. Vñ
des quō est augmētata eius humilitas a pceden
ti tractatu. subiecit ei h̄ se suo suo. seq; vilitatē
suum iustificat et magnificat. Sed in alio confi
tera quomodo eius creuit humilitas. nā vsq; mō

conuersatus est humilis quasi inutilis et abiectus
Hinc etiā peccator voluit apparē. peccatorib⁹ em̃
p̃dicabat Iohānes penitentiā et eos baptizauit.
et dñs Ihesus corā eis inter eos voluit baptizari
tanq̃ vnus ex illis. Et licet idē dici possit de cirā-
cione. q̃ ibi voluit apparē peccator. tamē hic pl⁹
q̃ corā turba publice. ibi occulte. Sed nōne timē
dū fuerat. cū amodo vellet intendere ad p̃dicandū
ne sperneret tanq̃ peccator. non p̃pterea dimisit
humilitatem magister. quā se p̃fundissime hu-
miliaret. Ipse ergo voluit apparere qd̃ nō erat. i
abiectionē et despectionē sui p̃pter nos instruēdos
At p̃tra nos volum⁹ apparere qd̃ nō sumus. i lau-
dē ⁊ gloriā nostrā. Si quid em̃ in nobis videtur
esse p̃bitatis oīdīnus. defectus vero celamus. cū
fuerimus mali ⁊ peccatores. Ex hoc em̃ poteris hu-
militatē eius cōsiderare. q̃ in suscipiēdo baptismū
et in alijs dominus supra legem faciebat vt ceteri.
nec volebat p̃rogatiuas singulares. sic nō faciūt
multi serui ⁊ inferiores qui p̃ ceteris p̃rogatiuas
volunt h̃re sp̃eales. Nūc ergo bene ipsū conspice.
Spoliāt ei se dñs maiestatis vestib⁹ suis sic q̃libz
ali⁹ hominū. et mergit in aq̃s frigidis tpe frigo-
ris magni p̃ nostro amore. Opatur nrām salutem
tactu sacri corporis aquas cōsecrans. et constituēs
sacramentū baptismi ⁊ lauans nrā cōtamina despo-

fat sibi vniuersalem ecclesiam et singulariter omnes
aias fideles . nam in fide baptismatis desponsamur
dño nostro xp̃o ihesu . Dicente ppheta in psona ip
sius . desponsabo te m̃i i fide . Vñ hec solēmitas et hec
opatio magna ⁊ vtilis ē valde . Et ideo cantat ec
clesia . hodie celesti sponso iuncta ē ecclesia . qm̃ in
iordane lauit xp̃us eius crimina . De hoc baptismo
dñi dicit Anselmus . At vero vbi robustioris eta
tis plenitudo aduenit . missurus manus ad fortia e
gressus es in salutem populi tui vt gigas fortis ad
currendam viam totius nostre miserie . et primuz
q̃d (vt p omnia te sc̃ibus assimila res) suū bap
tisantem peccatores ad penitētiā tāq̃ peccator adif
ti . baptisari te quoq̃ postulasti i nocens agne dei
quē nulla peccati stilla vl̃ p̃tagiū vnq̃ maculauit
baptisatus es nō te in aquis s̃ aquas i te sc̃ificās .
vt p eas sanctificares nos . Hec Anselmus . The
su ergo baptisato ⁊ orante p baptisandis vt acci
perent sp̃m sc̃m cōfestim ascendit de aqua . Et ecce
ap̃i sunt celi . id est . inestimabilis splendor factus
est circa eū . ac si celo aereo ac sidereo t̃seratis splē
dor celi empirij terris infunderet̃ . Et sp̃s sc̃s cor
porali specie columbe venit ⁊ sedit sup caput eius .
vt sp̃m sc̃m nobis in baptismo dari ostenderet .
Ideo autē sup dñm i columba sp̃s sc̃s apparuit
q̃ nos per m̃asuetudinē colligē vit . s̃c̃ discipulos

ante in igne q̄ eos ad consumendū peccati rubigi-
nē in se et alijs veniebat accendere. Tunc cogno-
uit baptista qd̄ dixit se ante nescisse. q̄ salicx xp̄s
solus baptisat. id est. potestatem baptismi sibi re-
tineret. sed baptizandi misteriu alijs daret Qui ei
misertus eum baptizare. cū solitariā vitam duceret.
hoc etia dixerat ei Multos baptizabis. sed inter
illos (super quē videtis spiritū descendere et manē)
hic solus est qui baptizat in spiritu. In hoc autem
opere excellentissimo tota se trinitas modo singu-
lari manifestabat. Descendit enī et requieuit spi-
ritus sanctus super eum i specie columbe. et vox pa-
tris intonuit et audita est de sublimi. Hic est fili⁹
meus dilectus in quo mihi bene cōplacui. Vox de
celo filium dei indicat. quem putabant filium io-
seph. In hoc aut loco sic dicit Bernardus. Ipsum
inquit audite. Ecce domine nūc iam loquere quo-
usq; files et dissimulas. diu tacuisti et valde diu
iam nunc loquere. licentiam loquendi iam habes a
patre. Qm̄ diu dei virtus et dei sapientia quasi in-
firmus aliquis et insipiens lates in populo. q̄ diu
nobilis rex et rex celi fabri filium te permittis ap-
pellari. parit et putari. O humilitas et virtus cris-
ti in quantum confundis superbiam mee vanita-
tis. parum aliquid scio vel magis scire mihi vide-
or. et iam flere non possum. ipse dēter me et ipse

denter ingerens et ostentans . promptus ad loquē
 dnm . velox ad docēdū . tard⁹ ad audiēdū . Et xp̄us
 cū tanto tempore silebat cū se ipsū abscondēbat . nū
 quid inanē glām metuebat . qd̄ timēt ab inani glā
 qui ē vera glā p̄is . utiqz timebat . s; nō sibi . Sed
 nobis timebat ab illis quibz nouerat eē timēdū .
 nobis cauebat . nos istruēbat . tacebat ore s; istru
 ebat opere . et quod postea docuit verbo iam clama
 bat exemplo . Discite a me qz mitis sū et humilis
 corde . nam de infantia dñi paruz aliquid audio ex
 tunc iam vsqz ad hunc . xxx . annum nihil inuenio .
 nūc vero iam latere nō potest q̄ tam manifeste de
 mōstratur a patre . Hec Bernardus . Et hec ē auc
 toritas quā in superiori tractatu allegaui . per quā
 apparet quomodo filius dñs ihesus humiliter ma
 gister ad nostram instructionē et tacendo ore in
 struxit opere . Vidisti ergo ubiqz in dño nostro
 ihesu humilitatem redolere que magnifica virtus
 est et valde nobis necessaria . eo qz studiosius que
 renda et affectuosius amanda . quoniā dominus in
 singulis actibus suis eam signanter studuit ob
 seruare .

De ieiunio et temptationibus domini . et de reditu eius ad ma
 trē Math 2
Postq̄ dominus ihesus fuit baptizatus . in
 continenti et sine mora ductus est a spiritu
 sancto (qui eum designauerat in baptismo . qui

quos replet mittit ad pugnam et pbat eis fortitudi
nem in deserto sup quedam monte ibi xpc ad quatu
or miliaria vel circa q vocatur quarantana. quod de
sertu e inter iherusalē et iherico ubi singularit di
citur homo incidisse in latrones. et reuera latrones
ibi habitasse ad litterā pbat ipse locus qui dicitur
domini. id ē. sanguis xpi effusionē sanguinis que
ibi fiebat. Ideo autē dicitur q samaritan⁹ eadē via
descendit. qz carnē indutus filius dei (qui ē custos
hominū) easdē temptatōnes ibi sustinuit. Ideo au
tē in desertū duci voluit. id ē. i locū certaminis. qz
in deserto pugnatur asperius. quoniā adā i para
diso delicijs affluens victus ē oblectamētis. duct⁹
est in desertum vt tēptaretur a dyabolo. Ideo tēp
tari voluit vt tēptationes sup eadē nob potestatem
superandi tribueret. sic fit etiam mori vt morte
sua nostrā destrueret. Et hoc statū post baptisū p
hoc nob insinuās. qz post pceptionē gratie statim
sequitur tēptatō. Illos em pulsāē dyabol⁹ negligit
sm Gregorium. quos quieto iure possidere se sen
tit. Et ieiunavit xl. diebus et xl. noctibus. et erat
ibi cum bestijs. Considera hic et attende cōspice ip
sū. plurimum ei otiiū exemplū tibi demonstrat. Nā
vadit in solitudinem et ieiunat et vigilat et orat
iacet et dormit i plana tra et humiliē cū bestijs cōtū
sat. Cōpatere ergo ei qz sp et ubiqz et maxime hic

vita sua penosa est et corporis afflictiva. et eius ex
emplo discere etiā in his exercitari. Quatuor em̄
hic tanguntur que spūalis exercitiū sūt et mirabili
ter semuicē adiuuant. scilicet solitudo ieiuniū ora
tio et corporis afflictio. et p̄ ista maxime peruenire
possumus ad cordis puritatem. q̄ vtiq; ē nimīū per
optanda. eo q̄ in se quodāmodo omnes v̄tutes cō
prehendit. Cōtinet em̄ karitatē humilitatē et pa
tientia et ceteras v̄tutes. et remotionez oīm vi
ciorū. quia cū vicijs vel defectu virtutis nō stat cor
dis puritas. Et p̄pterea in collationibz sanctorū pa
trū tradit. q̄ totū exercitiū monachi debet eē ad pu
ritatē cordis habendā. Hec em̄ ē. per quā homo me
retur videre deū. dicente Dño in euangelio. Beati
mūdo corde quoniā ipsi deum videbunt. Et s̄m Ber
nardū. Qui clarior ē. deo p̄pinquior ē. Esse autem
clarissimū puenisse est. ad hanc habendā multū va
let oratio feruens et assidua. Sed oratio cū cra
pula vel gurgitatione corporis vel eius mollicie vel
otiositate parū valet. Et ideo requiritur ieiunium
et afflictio corporis. Discreta tamen. nam indiscre
ta impedit omne bonū. Preterea ad omnium pre
dictorum consummationem videtur facere solitu
do. nam cum tumultu et strepitu non potest decen
ter fieri oratio. Et videre et audire m̄lta vix potest
fieri sine puritate et offensa. mors enim intrat per

fenestras ad animas nostras. et propter superue-
nientes sepe relaxatur abstinentia et corporis afflic-
tio. Et ideo domini exemplo vade in solitudinem.
id est. quantum potes te sepe ab aliorum confor-
tio. et sis solitarius. Si vis ei coniungi et per puritatem
cordis eum videre. fuge colloquutiones maxime
secularium personarum. et non queras novas a-
micicias. non impleas oculos et aures fantasma-
tibus vanis. Et omnia (que quietem animi et tran-
quillitatem mentis perturbant) fugias tanquam ve-
nenosa et anime inimica. Non enim sine causa
sancti patres petebant nemora et loca remotissi-
ma ab omni hominum conuersatione. Et non sine
causa mandabant his qui in tenebris remane-
bant. quod essent ceci furdi et muti. Unde Johan-
nes Crisostomus. Quando spiritus sanctus des-
cendit super dominum nostrum statim expulit
eum in desertum. Quanti monachi habitant cum
parentibus suis. si descenderet spiritus sanctus
et remaneret super eos expelleret eos de domo et
duceret in solitudinem. Spiritus sanctus non li-
benter habitat ubi turbe et frequentia sunt homi-
num. Unde etiam Beda in explanatione apoca-
liphs sic dicit. Hystoria nota est Johannem a do-
miciano cesare propter euangelium in insula elega-
tum. cui tunc congrue datum est secreta celi penetrare

cū cūcta terrarū spatia negabat excedere. Igitur to-
to affectu et toto posse tuo coneris imitari dūm ihe-
sū in solitudine ieiunio oratione et corporis afflictioni-
bus discretis. In eo vero quod conuersatū cū testibus. dis-
ce inter alios humiliter peruersari. et equanimiter tole-
rare etiā eos quā aliquā vident tibi irrationabiliter se ha-
bere. ipsum autē dñm sepe in solitudine visita et cōspicies
eū quāliter conuersatū ibidē et maxime quāliter iacet de
nocte in terra. etc. Quilibet enim anima fidelis debet
semel in die eū ad min⁹ visitare. maxime ab epipha-
nia vsq; ad .xl. dies quibus ibi manebat. Cū g⁹ dñs
ieiunasset .xl. diebus et .xl. noctibus postea esurijt.
Exemplo sane ipsi⁹ hic numerus in ecclesia penite-
tionali est. Unde et post epiphaniā nō statim ieiū-
nat ecclesia. sed circiter post .xl. dies quasi ipso tem-
pore ieiuniū suū esse cōsummātū dominici ieiunij fi-
gurā tenēs. Cum vero dyabolus sensit dñm e-
surire accessit vt temptaret si ipsum posset ducere
in peccatū. et vt exploraret si esset dei fili⁹. Temp-
tauit ergo eum eisdem tribus. quibus adam deie-
cerat. Et pmo de gula dicens. Si filius dei es dic
vt lapides isti panes fiant. vt esuriēs panē vidēs
imoderato tibi appetitu accēderet. h nō potuit ma-
gistrū decipere. Taliter enim respondit et sic se habu-
it. quod nec in tēptatiōe gule succubuit. nec scire adū-
sari⁹ potuit quod voluit. nō ei negauit nec asseruit se

esse filiū dei sed eum auctoritate scripture cōuincit.
Et nota hoc exemplo dñi resistendū esse gule. Nā
ab ipsa abstinendū est. si cetera vicia volumus su-
pare. Dicitur em̃ q̃ qui gula succūbit ite illis red-
datur ad alia vicia deuincenda. Vnde hic dicit glo-
sa. nisi prius gula refrenetur frustra cōtra alia vi-
cia laboratur. Postea dyabolus assumpsit eū et por-
tabat eū in iherusalem. q̃ distat inde per xviij. mili-
aria vel circa. Considera hic leuigritatē et patiētiā
domini. p̃misit ei se portari ab illa cruenta testia.
que suū et oīm aīcorū suorū sanguinē sitiebat. Sta-
tuens autē eū supra pinnaculū templi temptauit
eū de supbia vel vana glā. ut iactantē ostēderet se di-
filiū volens explorare qd̃ supra. Sed et hic aucto-
ritate scripture deuincitur et sua intētiōe frustrat̃.
Ex tunc ergo s̃m Bernardum. quia dominus ni-
hil ostēdit diuinitatis. arbitrat⁹ ē hostis eū ēē ho-
minem. temptauit eum tertio ut hominem. Ex
templo inde assumens eum reportabat eū in mon-
tem excelsum prope dictum montem de quarente-
na per duo miliaria. et ostendens ei omnia regna
mundi temptauit eum de auaricia. Sed et hic ho-
micida ille succubuit. Tunc abiect̃ eū domin⁹. et
consumpta omni temptatione ad quam venerat.
recessit lucifer a domino ad tempus. Tempore pas-
sionis redijt. timore mortis putans eum deijcere.

Tunc autem omnino victus religatus est in infer-
no in diebus anticristi soluendus iuxta apocalip-
sim iohannis. Credendus autem est hominis assup-
sisse formam in qua dominum circumducere et colloqui
ei posset. Hec dicit Bernardus. Qui quartam temp-
tationem de domino non legit ignorat scripturam que
dicit. quod temptatio est vita hominis super terram.
Apostolus quoque dicit eum fuisse temptatum per
omnia per similitudinem absque peccato. Igitur quod do-
minus sic fuit contractatus et temptatus non mire-
mur si nos temptamur. Et quia dominus in omni-
bus vivit imitatur et nos eius adiutorio ut vincamus.
In omnibus enim sathan confunditur. ut exemplum ef-
ficat cunctis relinquere. Unde Anselmus de baptismo. In
desertum in spiritu fortitudinis ingressus es. ut vite
solitarie in te non deesset exemplum. solitudinem et ieiunium
quadraginta dierum famis acerbitate tempta-
menta illusoris spiritus equanimiter tolerasti. ut nobis
omnia hec tolerabilia efficeret. victoria itaque facta ve-
nerunt angeli ministrabant ei. Tandem dominus ihesus vo-
lens redire ad matrem. cepit de monte descendere. Conspice
bonum eum (qui solus vadit pedibus nudis dominus omnium) et
ei vehementer compatere et vade super eum. Credo quod si corde
affectuoso eum nunc et in premissis respiciens. et eum aliquan-
to diligeres. et valida compassione plorares. Ve-
nit autem ad iordanem. quem iohannes videns ad se

venientem ostendit digito dicens. Ecce agnus dei
ecce qui tollit peccata mundi. Ipse est sup quē vidi
sp̄m sc̄m quiescentem. q̄n baptisauī eum.

De vocatione discipuloꝝ et quorūdam operum

Aoperatione in nuptijs.

Altera die stabat iohannes et ex discipulis eius duo quorū vnus erat andreas. et videns ihesum ambulātem iuxta iordanē dixit. Ecce agn⁹ dei. Ob hoc illi duo discipuli eius sequuti sunt ihesum. Benign⁹ autē ihsus sitiens eorū ⁊ omniū salutem. vt daret eis de se fiduciā ⁊ audaciam vertit se ad eos. ⁊ dixit. Quid q̄ritis. At illi dixerūt. Nābi vbi habitas? Et ipse duxit eos ad domū in qua tunc reducebat se in p̄tibus illis. ⁊ manserunt ibi die illa. hora autē erat q̄si decima. Inueniēs autē andreas fratres symonē suū dixit ei. Inuenim⁹ messiam. ⁊ duxit eū ad ihsū quē alacriter suscepit. sciebat enī quid de eo esset factur⁹. Intuitus autem eū ihesus dixit ei. Tu es symon bariona tu vocaberis cephas. quod est interpretatū petrus. Serio. na hebreū ē et sonat filius iohāna cōpositū ex integro et corrupto. Cephas hebreū est et syꝝ. petrus grecū ⁊ latinū. Et sic isti discipuli in aliquālē noticiā ⁊ familiaritatē ihsu peruenerunt et ad ppria redierūt. In crastino volēs ihs redire in galileā ad matrē inuenit philippū. et dixit ei. seq̄re me. et sic

prim^o oim aplosz phili^{pp} videt eē vocat⁹. h̄ iuueni
ens nathanaelē fr̄z suū adduxit eū ad ihesū. q̄ ve
niēte ad se ait ihs. Ecce vere israhelita i quo dol⁹
nō ē. Verūtamē qz doctissim⁹ erat i lege noluit eū
dñs i aplm eligē cū alijs. qz ōnes aplos voluit eli
gē de p̄dotis vt cōfūdēt mūdi sapiētes Et ēgress⁹
ē ihus i v̄tute spūs i galileā. ⁊ cēpit ihs mḡt hūi
litis paulatī ⁊ hūilit se maifestaē docēdo ⁊ p̄dicā
do occulte vsqz ad icarceratōnē iohānis. ex h^o nob
tribues stup̄r de hūilitatis exm̄. dū iohānē lōge se
iferiori i p̄dicatōis officio hūilit deferebat. Nō sic
faciūt elatī q̄ cū boatu ⁊ p̄pa icipiūt ac eē p̄cedūt.
Quadā itaqz die sabbati dū fm̄ p̄suetudiez suā es
h̄ nazareth i synagoga. id ē. ecclesia iudeoz. ⁊ fue
rit legere in libro ysaye ⁊ legit locū vbi scriptuz
est. spūs dñi sup me p̄pter qd̄ vnxit me euangeli
zare paupib⁹ misit me. Et cū p̄licuissz libz. dixit.
hec scriptura impleta ē hodie in auribz vestris. Cō
spice ergo eū quō hūmitē suscipiēs lectōis officiū
benigno ⁊ placido vultu legit int̄ eos ⁊ exponit sc̄p
turā. ⁊ quō hūilit incipit se maifestaē. dū dicit. ho
die ipleta ē sc̄ptura. q̄h̄ dicēt. ego sū ille de quo lo
quitur. et ora oim erant in eum intenta p̄pter effi
caciā verboz et aspectum hūilem ⁊ deoz. fuit ei
pulchrim⁹ fuit ⁊ eloq̄ntissim⁹. Et de vtroqz sic ei p̄
phetā dictū fuerat. Sp̄s p̄os⁹ sōz p̄ filijs hominū

diffusa est gratia in labijs tuis. Cum autem qua-
dam die esset secus stagnū genezareth. quod ē ma-
re galilee vel etiam locus tyberiadis. dicitur q̄ ite-
rū petz et andrēā simulq; duos zebedei filios Jaco-
bū et Johānē vocauit. qui ābabus nauib⁹ i vbo ip-
sius repletis piscibus aliquātulū eū sequuti sunt
et iterum ad sua redierunt. Cepit ei ihesus signis
mirificis mūdū illustrare. et p̄mo approbans cōiu-
gium nuptias intrauit et aquam in vinū cōmuta-
uit. Quāuis dubiū sit cuius nuptie fuerunt. sicut
tangit magister in hystoria scolastica. Et nos ta-
men meditemur fuisse iohannis euāgeliste. sicut i
plogo Jeronimus sup iohannē affirmare videtur
quē etiā volentem nutre domin⁹ reuocauit. In ip-
sis domina nostra non fuit tanq̄ extranea inuita-
ta. s; q̄h p̄mogenita et dignior it̄ sororē fuit i domo
sororis q̄h i domo sua. Cū ei soror ei⁹ maia salome
uxor zebedei vellet facere nuptias filio suo iohāni
iuit ad dominam nostram i nazareth. que distat a
chana galilee p̄ quatuor miliaia vel circa. Et dixit
hec ei et ip̄a sic aū alios v̄it ad p̄paratōez nuptiaz.
Vnde legit̄ q̄ mat̄ ihesu erat ibi. s; de ihesu et dis-
cipulis eius dicitur. illi scilicet discipuli (quos tūc
hatebat) fuerūt vocati. Conspice ergo dominum
ihesū int̄ alios comedēte sicut vnū de p̄p̄o et sedente
humiliē i loco humili. nō int̄ maiores. Nā docetur⁹

erat in posterū. Cum inuitatus fueris ad nuptias
recumbe in nouissimo loco. Ipse vero prius facere ce
pit q̄ docere. Conspice etiaꝝ dominā obsequiosam et
solicitam in cunctis recte et ordinate faciendis. Cū
qꝫ prope finem cōuiuij cognosceret vinūꝝ deficere.
iuit ad filiū et dixit ei. fili mi vinum non habent.
Qui respondit. Quid mihi et tibi est mulier? Dura vi
detur rātio. sed ad nrām instructionē fuit s̄m Ber
nardū. q̄ in hoc loco sic dicit. Quid tibi et illi dñe? Nō
ne q̄ filio et matri dicis quid tibi et m̄. multū p om
nem modum sed manifeste iam video q̄ non velut
indignans aut confundere volens virginis et ma
tris teneram verecundiam dixeris quid mihi et ti
bi. cū venientibus ad te iuxta preceptum eius mi
nistris nihil cunctatus facias quod suggessit. Ve
quid ergo fratres ut quod responderit prius uti
qꝫ propter nos et conuersos ad dominū. et ut iā nō
solicitet carnalium cura parentum. et necessitu
dines ille non impediant exercitiū spirituale. Quā
diu enim de mundo sumus. debitores nos constat
esse parentibus. At postq̄ reliquimus nosmetip
sos. multo magis ab eorum solitudine liberi su
mus. Vnde legimus fratrem quēdam in heremo
conuersantem cum ad eum carnalis frat̄ grā auxi
lij remissꝫ respondisse. ut adiret alterū frēm eorꝫ.
cum ille iam utiqꝫ obissꝫ. Cūqꝫ admiratus ille qui

venerat respōderet q̄ ille obiit. heremita se quoq;
similiter obisse respondit. Sic et in alio loco cum
suggererent ei quidā quoniā mater eius et fratres
foris starēt querētes ei loqui respondit. que ē ma-
ter mea ⁊ qui sunt fratres mei. Vbi ergo sunt qui
tam carnaliter ⁊ inanimiter super carnalibus xpm.
quis suis solitati sunt ac si adhuc viuerēt et ipsi cū
eis. Hec Bernardus. De hac ergo respōsiōe ma-
ter nō diffidens. s; de sua benignitate p̄sumēs re-
dijt ad ministros. et dixit eis. Ite ad filiū meū et
quicqd vobis dixit facite. qui eūtes impleuerūt iux-
ta eius mandatū ydrias aqua. quo facto dixit eis.
haurite nūc et ferte architriclino. In hoc duo no-
tātur. Primo discretio dñi. q̄ primo misit magis
honorabili. Scdm q̄ ipse sedebat longe ab eo.
cum diceret. ferte illi. quasi ab eo remoto. sed tūc
ille sederet i loco magis honorabili colligere possu-
mus. q̄ dominus nolens ibi sedere nec iuxta euz.
elegit sibi locum humiliozē. Ministri ergo dederūt
vinū illi et alijs et diuulgauerūt miraculū. quia
ipsi sciuerunt quomodo factum fuerat. et credide-
runt in eum discipuli eius. finito autem conuiuio
dominus vocauit iohannem seorsum dicens ei. di-
mitte hanc vxorem ⁊ sequere me. qui sequutus est
eū. in hoc ergo q̄ dñs ihs nuptijs interfuit carnale
māimoniū approbavit. S; ih̄o vocauit ioh̄em de

haptijs apte dedit intelligere q̄ longe dignius est
spūale māmomiū q̄ carnale. Post her in iudeā. id
est. i regnū duarū tribuū prexit. ibiq̄ cū discipulis
suis morā fecit. q̄bus discipulis etiā baptisantib⁹
iohānes in heremo iuxta inlim baptisabat. ⁊ mul
tos ad se venientes admittebat. Unde iohannis
discipuli murmurabant eo q̄ magistri sui gloriaz
zelabant. Iohānes autē eorū inuidiam retundebat
seq̄ nō xpm sed eius nūciū. nec sponsū sed eius
pānymp̄hū et amicū esse dicebat. Domin⁹ autē
eorū inuidiā cognoscēs ad diē festū pasche hiero
solimā ascendit. ibiq̄ tunc p̄ma vice ementes et vē
ientes de tēplo eiecit. Ibiq̄ ortam sentiēns contra
se phariseorū inuidiam. ⁊ maxime cū audisset pos
tea in vimalis traditū iohannē. reliquit iudeam
et abiit itez in galileā et relicta nazareth venit et
habitauit in ciuitate capharnaū xpe nazareth in
fimbis zabolō ⁊ neptalim. Et inde cepit apte pre
dicare et dicere. Penitētiā agite. appropinq̄bic
em̄ regnū celoz. Ambulans autem iuxta mare
galilee vocauit itez petrum et andream iacobū et
iohannē. qui statī relictis retibus ⁊ patre sequu
ti sunt eū. Vocauit ergo petrum ⁊ andream tribus
viabus. Prima (de qua dictū ē supra) quādo erat
circa iordanē. ⁊ tunc venerūt in aliquale eius noti
tiā. Secda de nauī. q̄n cepit piscium multitudinē

vt narrat lucas . et tunc sequuti sunt eū aio rede
undi ad ppria . ceperūt tamē audire doctrinā eius .
Tertia de naui vt narrat matheus cū dixit . Veni
te post me . faciaꝝ vs piscatores hominū . tūc enim
relictis oībus sequuti sūt eū . Similit̃ vocauit ia
cobū ⁊ iohāne in p̃dicatis duabus vicibus vl̃imis .
Itē vocauit philippū vt sup̃ habuisti . Similit̃ et
matheū publicanū vt scribit idem mathe⁹ . De mo
do vero vocationis alioꝝ nō ē scriptū . Cōsidera er
go et cōspice eū in p̃dicatis vocationibus et cōuersa
tione cū ip̃is . ⁊ quomō affectuose vocat eos edē
se eis affabilem domesticū benignū et obsequiōsū . ⁊ at
trahens eos intus et extra ducēdo etiā ad domum
matris et familiariter vadēs ad domos eoꝝ doce
bat eos . etiā ⁊ ministrabat eis ⁊ curā de ip̃is habe
bat p̃cipuaꝝ sicut mater de vnicō filio suo . Dicit q̃
tratus petrus referebat q̃ qū in aliquo loco dormi
ebat cum illis surgens de nocte coopiebat eos . q̃
tenterime diligebat eos . sciebat eī qd de ip̃is eēt
facturus . Nā q̃uis eēt hoīes rudis cōditionis et
humilis nationis . tamē principes mūdi ⁊ duces in
bello spūali oīm fidelīū eos cōstiturus erat . Et p̃
dica a qualib⁹ cepit edificare ecclesiā . Respuit phi
losophos et vocauit piscatores . et quos mūd⁹ despi
cit doctores facit . ⁊ p̃ hos subijcit rectores terrarū
et fortia confundit ⁊ tumores despicit vel dissipat .

Noluit eligere sapientes et potentes huius seculi.
ne ipsoꝝ pbitati ascriberet opera que fienda erāt.
sibi hec resuauit et sua potentia sapientia ⁊ bonita
te redemit nos. Exemplo em̄ horum principū ⁊ du
cum nostroꝝ relinq̄ ⁊ tu omia. ⁊ seq̄re ihesū. Ad qđ
bene hortatur nos iohānes Crisostim⁹ dicēs. Mo
nachi imitatioēs aploꝝ sunt. fac ergo o monache
qđ fecit petrus qđ fecit iacob⁹ ⁊ iohānes. habebāt
oculū scandalizantem patreꝝ ⁊ nauē. et p̄cepit eis
ihesus dicens. Venite sequimini me. Abscinditur
oculus ⁊ hi sequūtur ihesū. Non ergo possum⁹ eum
imitari. nisi nos facim⁹ qđ apostoli fecerūt. Nemo
ergo monachorū dicat. habeo p̄mā ⁊ hēo matrē et
cetera carorū noia. Respondeo tibi. habes ihm. qđ
queis ista q̄ mortua sūt. Qui habz ihesū habz p̄rē
et matrē. habet omnē p̄pinq̄tatē. Quid q̄ris mortu
os. sequere viuū deū. dimitte mortuos q̄ sepeliāt
mortui mortuos suos. Dicit ad dñm vn⁹ discipul⁹
Dimitte me vt vadam ⁊ sepeliā patrē meū. Nō
dixit dimitte me vt sim cū p̄rē meo s̄ dimitte me
vni⁹ hore spatio. Quid rñdit dñs. et in vna hora
perire potes. Vide ne dū vis sepelire mortuū ipse
moriaris. Mortuus pater nō exigit pietateꝝ filij.
hec Crisostim⁹. Et circuibat ihus totā galileam
docēs in synagogis eorū ⁊ p̄dicās euāgelij regni.
et sanans omnē languorē i populo. ⁊ abiit opinio

eius in totā syriā a sequente sunt eū turbe multe. s.
quadrigite. alij pp̄t samitatez. alij pp̄t celeste mys
teriū vt discipuli. alij sola fama et curiositate. expiri
volētes si eēnt vera q̄ dicebāt de illo. alij pp̄t inui
diā volētes eū cape i aliq̄ verbo vel facto et accusare.

De electiōe. xij. ap̄loz. et de s̄mone dñi i mōte.

UIdens ergo ihesus turbas se sequētes ascen
dit i montē thabor ppe nazareth ad duo mī
liaria. et cū sedisset vocauit ad se quos voluit ipse.
et elegit ex illis xij. q̄s ap̄los. id ē. missos noiauit
Elevatis vero oculis docebat eos. dicens Bñ pau
pes spū. at. De hoc s̄mone videt̄ dissonācia esse in
ter matheū et lucā. Matheus dicit eū factū in mō
te. Lucas vero post descensū montis in loco cāpēstri
Itē matheus tñ discipulis. lucas discipulis et tur
bis simul. Itē matheus sedēdo lucas stando. Sed
respondet Augustinus in glosa. q̄ potuit esse vt in
monte xij. apostolis electis sermonē hūc p̄mo face
ret. et post descensum montis aliū similem turbis et
discipul̄s. Vel et̄ elās xij. i sup̄atio mōtis. postea
descēdēs i aliq̄ planiciē (q̄ tñ eēt i mōte) s̄monē fa
cēt unicū t̄bis siml̄ et discipul̄. In h̄ s̄mōe p̄fē ex
p̄mīt doctrina noui testam̄ti q̄ntū ad moēs. q̄ (vt
d̄t Aug⁹) p̄fcm xp̄iāe vite modū p̄tinz. Et sic vet⁹
testam̄tū datū ē i mōte sic nouū testam̄tū. Et sic in
vet̄i testam̄to pponūt decē p̄cēp̄ i q̄b⁹ p̄st̄it sum̄a

Mathe⁹ s̄ q̄ntū

oim pceptoz. ⁊ postea p ptes. id ē. ptiulatia pcep
ta explicant. Ita dñs i pñcipio s̃monis sui septē
uirtutes pponit ex q̃bus p̃cedunt oīa q̃ i mōte docuit
Sic em̃ et q̃libet p̃dicator i pñcipio s̃monis ppo
nit thema. in q̃ breuiter cōprehēdunt que p singu
las ptes sūt explicanda. His em̃ ṽtutibus differe
tias pponit p̃mior. q̃bus scilicet septē ṽtutibus
ppositis addit etiā octauā (q̃ nō tā singularis vir
tus q̃ p̃batio vel etiā p̃fectio aliarū est oim) scilicet
patientia. Nā opus p̃fectū h̃et patientia. Ideo nec
ei pponit p̃mū singulare sicut alijs sed p̃mune scz
regnū celoz qd̃ p̃us paup̃tati adiecerat. Vñ dicit
glosa. q̃ octaua redit ad caput. Porro sermonis
huius inñtiū a paup̃tate dñs incepit. dans intelli
gi q̃ paup̃ertas ē totius spiritalis fabricę funda
mentū. Nō enim expedit potest sequi xp̃m paup̃
tatis speculū. qui oneratus est temporalibus reb⁹
Nec ē liber sed seruus qui animi affectionē subiicit
istis reb⁹ trāseñtib⁹. Et⁹ em̃ rei (quā affectuose
diligō) me seruū spōte cōstituo. Nam (vt dicit Au
gustin⁹) Amor est aīe p̃odus portās eam quocūqz
ip̃e fert. Et ideo om̃ino nihīl est amandū nisi deus
vel p̃pter deū. Merito ergo paup̃ dicit̃ b̃t̃s. quia
p̃pter deū vilipēdit oīa. Jam em̃ p̃ magna pte suo
deo ē cōiunctus cui⁹ ⁊ totus mūdus ē. q̃ tā adūsa
q̃ prospera et vniuersaliter oīa eque seruiunt ei.

et coo pantur in bonū. Inter alia quoq; multa hū
ic sermōni inferitur oratio dñica. Cui etiā dñs ele
mosinā et ieiuniū adiunxit. qz (vt dicit glosa) ora
tio auicula ē q̄ penetrat celū. et duas habet alas.
scilicet elemosinā et ieiuniū. Ideo p̄mo ait de elemo
sina. et postea de ieiunio. et medio loco de oratione.
qz ipsa oratio his quasi duab⁹ p̄mis a dextris et a
sinistris subleuata penetrat celū. Religiosus vero
quia nō habet vnde p̄t elemosinā materialiter da
re. et nihilomin⁹ ex corde potest facere elemosinam
deo valde gratā. et dicit bonam volūtatē ad hoc
habendo. seu etiā illatas sibi iniurias p̄mo indul
gēdo. vel adūsitati aliene ex toto corde p̄patiēdo.
Docuit etiā dñs de oculo simplici habēdo quē i om
ni ope nostro debemus attendere. Vnde Augus
tinus. Oculū hic accipe debemus ipsam ir̄tationē.
qua facimus qd qd facimus. q̄ si mūda sit et recta
illud aspiciens qd aspiciēdū est. omnia opera n̄a
(que scdm eā operamur) necesse est vt bona sint. q̄
opera oīa totū corp⁹ appellant. Nō ergo qd qsq; s̄
q̄ aīo faciat p̄siderādū ē. Ita qz si bono aīo qd mihi
cū facere notū erat. illuminat̄ eē scm̄ meū q̄lēaūq;
exiū hēat. Et si bñ alicui pueniat qd tu nō recta et
mūda it̄tōe facis. quō tu feceis ē iputāt. qz (vt dicit
Aug⁹.) Qui p̄fēce nouit et p̄fēce amat iusticiam.
iam iustus est. etiam si nulla existat fm̄ eam foris

secus p mebra corpis opandi necessitas quō illi p
uenerit. Idē. Recte sūt volūtares omīs sibi met reli
gate. si bona est illa q̄ cūcta referūtur. si autē pra
ua est p̄ue sunt omīs. Hōr̄batur etiā dñs intrare
p angustā portā ⁊ artā viā que ducat ad vitā. Vñ
Gregorius sic dicit. Arta quippe bene viuēdi cēsu
ra. nō ampla via s̄ semita. est. In q̄ quisq; studio
se cōstringit. q̄ sub p̄ceptoz custodia solite coan
gustat. An nō quasi q̄dam angustia itineis est et
hoc quidē mūdo viuere s̄ de mūdo i cōcupiscentia nil
habere. aliena nō appetere p̄pria nō tenē. laudes
mūdi dēspicē et p deo opprobria amare. gloriā fu
gere. dēspicē se q̄. adulatōnes dēspicere. dēspiciē
tes honorare. mala nocentiū ex corde dimittere. et
erga eos dilectionis gratiā immobilē i corde t̄tine
re. Que q̄dem oīa sūt semite s̄ magne. quia quāto
in hac vitā p ipsā viuēdi custodia anguste sūt. tā
to ampli⁹ in eterna retributiōe dilatanē. Perfā
quippe scientia ē ⁊ cūcta hec agere. ⁊ de suis virib⁹
scire se nihil posse. De hac quoq; arta via Ab
bas iohēs in q̄dam epistola sic dicit. Attēdamus
nobis ip̄sis ne quādo artā et angustā viā ambula
re dicimur. āplam et spatōsam tenētes curramus
Artā viā indicabit tibi et lucidabit tribulatō ven
tris. statio ad vigilandū in orationib⁹ p totā noc
tē. mensura a que panis penuria. subsannationes

derisiones . illusiones . decisio ppariarū volūtatum .
ignominiarū poculū . passionū et ipulsionū patien-
tia . sub despectione esse . sine murmuratiōe violē-
tiam iniuriarū lesus sustinere foratiter . detractiōe
nō indignari . cōtemptus et vilipensus nō irasci . iu-
dicatus humiliari . Beati post dictā viā ingredien-
tes . quoniā ipōz ē regnū celoz . Hec Abbas iohā-
nes . Docuit quozqz dñs de pluribus alijs ad vītutē
et pfectionē ptinētibz . q̄ i ipō sermone poteris re-
pire . Regas eū sepe et diligenter . qz pulcherrimus
est et copiosus . Conspice ergo et cōsidera dñm ihe-
sum humiliter in terra sedentem . in illo mōte ⁊ dis-
cipulos circa eū . ⁊ quomodo stat inter eos quasi v-
nus ex eis inducens eos ad dictos actus virtutū .
Conspice etiā discipulos quomodo reuerenter hu-
militer et cū tota mentis intentione aspiciūt in eū
et auscultant verba mīnificā . et ea memoriē cōmen-
dant et iocūditate magna fruūtur . tam in verbis
q̄ in aspectu . In hac autē cōsideratione iocūderis . ⁊
eū aspiciēdo achi eū vidēs loqntē ⁊ appropinādo ei
si forte vocat⁹ fueis ⁊ intrādo ibidē . vt dñs ē dabit
fito vero smōe dñs discipulos ad p̄dicādū misit cū
ptātē curādi . vt ipā miraculoz opatio fidē facēt e-
oz smoni . Instruēs q̄ pgerēt ⁊ qd facerēt . ⁊ a q̄ ab-
stinerēt . ⁊ a quibus cauērent . ⁊ a quibus non ti-
merent . Conspice nunc eū vna cum discipulis des-

cedente de monte et cum eis familiariter loquentem. etiam
eundo per viam. Et quoniam ille simplicium ceteris aggregatum
sequitur eum. non curio se ordinati sed sicut pulli post gal-
linam. et quiescit ut melius audiat magis eisdem mitatur
appropinquare. et quoniam turbe affectuose ei occurrunt
et infirmos suos sibi sanandos offerunt.

Dominus de monte descendens leprosum curauit.

De monte ergo dominus descendens primo sanauit lepro-
sum tactu. non solum propter occultum rei mysterium.
sed ut nobis formam humilitatis preberet. ne quis homi-
nem per quacunque corporis maculatione sperneret vel ab-
horreret. et ut se non esse sub lege (quod leprosum tangere
prohibuerat) sed potius dominum legis ostenderet et etiam gra-
tiam euangelij super legem esse doceret. Ingressus autem
capharnaui suum ceterionis absens curauit. ad quem
etiam non rogatus ex humilitate ire paratus fuit. Ad
filium autem reguli (de quo habes infra) rogatus quasi po-
puli refugies ire noluit. In quo increpat superbia nos-
tra. qui personas acceptando in hominibus non naturam
et dei imaginem sed honores et diuitias veneramur. In
eadem civitate diuitens in domum symonis petri. socer ei-
us a febris curauit. Ita ut ei et discipulis eius in perenne
ministerium. Cum autem iret dominus versus civitatem
naphm obuiavit ante portam multitudini hominum
portantium quendam iuuenem vidue mortuum ad
sepulchrum. quem ipse pietate motus ibidem suscitauit

Porro scribam volentem eū sequi vt signa facere
disceret ad lucrum et vanam gloriam repulit. di-
cens ei. Vulpes foueas habent et volucres celi in-
dos. filius autē hominis nō habet vbi caput recti-
net. Aliū autē absqz dilacōne seq eū iubens nec pa-
trē sepeliē pmissit. Et ascēdēs i nauiculā cū discipu-
lis suis ad trāseūdū lacū genazareth posuit se ad
dormiēdū. Ipse ei mltū vigilabat de nocte in orōibz
mulatqz de die i pdicatōibz laborabat. Cūqz dormi-
ret orta tēpestas discipuli plicitatē timētes excitā-
uerūt eū. Qui surgēs increpauit eos de modica fide
et ipauit ventis et mari senientibz. et sic cessauit
tēpestas. Et ideo quādo tribulamur et temptamur
debetimus esse in fide cōstantes et nihil hesitare. qz li-
cet nobis nos et facta nrā dñs dormire videatur.
Ipse tamē diligentissimus vigilat super custodia
nrā. In terra autē genezarenoꝝ transuect⁹ ibi du-
os obsessos a legione demonū curauit. qz scilicet de-
mones (vt ab hominibz eiecti sunt) eis saltē in re-
b⁹ suis nocē voluerūt. et ob hoc porcoꝝ gregē inua-
dētes duo milia submiserūt. qd pmissit dñs n̄ vt eo-
rū ipie volūtati cedēt. s; vt ipa iſſāo porcoꝝ eēt oc-
casio salutis hoīm. Huiusmodi ei occasione pasto-
res fugerūt. et hoīb⁹ i vrbe nūciauerūt. Itē vt oī
dēt qd dignior sit hō bestijs. cū pp̄ salutē duorum
hoīm pmissit perire duo milia porcorū. Et etiā ppter

mysteriū. q̄ in h̄ q̄s more porcorū viret. dyabol⁹
i eo nō accipit p̄tatem. Reuersus at capharnaū curā
uit i domo palatii atē se p̄ tegulas submissum. et
p̄mo q̄dem t̄mittēs peccata q̄ fuerāt morbi causa
q̄ causa cessante effect⁹ cessare debet. Trāiens at
per samarie regionē (cū venisset in agz sychē) sup
puteū iacob ex itinē fatigatus sedit. ibiqz samari-
tanā ac per eā plures ceteros samaitanos condūc-
tōspice hic dñm quō fatigatus plane incedit. et cū
ad quiescēdum sup puteū se posuit. Sepe fati-
gatus ē et tota vita sua laboriosa fuit. Itē quō intē-
tus erat studio spūali. q̄ noluit cōcedē anteq̄ illis
de ciuitate p̄dicaret. p̄us o pari volens ea q̄ spūs e-
rāt q̄ ea q̄ erāt corpis. quātūqz ec̄ nūc idigēt. Nū
discipulis eū (vt comederet) inuitatib⁹ dixit. Ego
cibū habeo māducare quē vos nescitis. meus cib⁹
ē vt faciā volūtātē eius q̄ misit me. De hac volūta-
te cypranus sup oratōnez dominicā sic dicit. Volū-
tas dei ē (quā xps fecit et docuit) hūilitas in cōsa-
tōe. stabilitas i fide. modestia i v̄bis. in fās iustici-
a. in opib⁹ mīa. in morib⁹ disciplina. Inuitiā facē
nō nosse. et factā posse tolerare. cū fratrib⁹ pacē te-
nē. dñm toto corde diligē. amare in illo q̄ pax ē. ti-
mere q̄ de⁹ est. cristo ōmino nihil p̄ponere. quia nec
nobis quicq̄ ille p̄posuit. caritati eius inseparabi-
ter adherere. cruci eius fortiter ac fidēter assistere.

Quādo de eius nōmine et honore certamē est. exhi
bere in sermone cōstantiā qua p̄stemur. in questio
ne fiduciam qua cōgredimur. in morte patientiam
qua coronamur. Hoc ē coheredem cristi velle esse.
hoc ē p̄ceptum cristi facere. hoc ē volūtatem patris
implere. Itē quō fatigatus ⁊ famelicus sedet in ter
ra. et reficitur sicut aliq̄s paup̄ de xpulo. Non cre
das q̄ sola hac vice sic in terra comederit humilis
dñs ac paupertatis amator. s̄ sepe cū ibat p̄ mūdum
comedeat extra ciuitatē ad aliquē riuū vel fontē.
quātumcūq̄ fatigatus vel afflicus foēt nō habe
bat cara exq̄sita cibaria. nō vasa diūsa vel aurio
sa. n̄ delicata vīna. s̄ bibebat aquā purā de ip̄o fon
te vel riuo q̄ vineas secundabat ⁊ panē tanq̄ pau
per humilit̄ sedēs in terra comedeat. totius mūdi
creator q̄ dat escam omni carni. Compatē sibi q̄
vidēs eū sic humiliatū ⁊ sustentatione abi compatis
indigētē. ⁊ comedentē sicut ceteri de pp̄lo. In gali
leam vero dñs rediens filiū reguli verbo absens
sanauit. Et in domo leui sedens ad conuiuiū cōtra
grēlas phariseorū et seipm̄ de hoc q̄ peccatores re
cipet ⁊ discipulos de hoc q̄ nō ieiunabant excusa
uit. Itēz vari principis filiam mortuā suscitauit.
ad quā dū iret. emoroissam (q̄ dicit̄ fuisse martha
soror magdalene) ad tactū fimbrie sanauit. Hic
habes q̄ddam valde notabile ad humilitatis custo

diā ficut btis Bernardus hic modo introducit
Quilibet dño psc̃e seruiēs potest appellari fimbria
quasi vltima ps vestimēti dñi ppter suā humilem
reputatōē. Qui ergo ad tantū statū puenerit. q̃
sciat se a dño exaudiri in liberādis infirmis vel a
lijs miraculis nō extollat̃ p̃pterea. quia non ip̃e
sed dominus fecit. q̃uis ei hic martha tangēt fim
briā ad cuius tactū se liberari cōfidebat. ⁊ sic conti
git nō tamē a fimbria sed a dño virtus liberatiōis
exiuit. Et p̃pterea ip̃e dixit. sensi de me ṽtutez exi
uisse. Nota ergo hoc tene. et nihil boni tibi in ppe
niū attribuas. quia totū ē a dño. Duos q̃qz ceos
dominus illuminauit et demoniacū ceū surdū ⁊ mu
tū sanauit. seqz nō i ptāte beelzebub hoc facere os
tendit. Post hec inuitatus ad prādium i domo
pharisei discubuit humiliter et cū gratiaz actiōe
cū inuitabat recipiebat p loco ⁊ tēpore. tamē ex ze
lo animarū. vt cōuersando cum eis ad amorem sui
eos attraheret cum amore paupertatis. quia de
mūdi h⁹ s̃b̃stācia p se ⁊ suis nil sūperat. Audiens
aut hoc magdalena q̃ eū iā forte predicātē audie
rat tacta doloē cordis intrāsec⁹ pro peccatis suis ⁊
amoris ei⁹ igne succēsa prexit ad locū quiuu. q̃ fa
cie ielata ac ocul⁹ i trā demissis añ quiuas trāsiēs.
ñ genuit donec pueneit ad ip̃m ⁊ tūc ilico ad pedes e
ius pstrata ⁊ p̃cūbēs vultu s̃c̃ ipsos pedes cū q̃d q̃

confidentia. quia iam infante et super omnia eum diligebat. cepit fortiter fletibus et singultibus abundare. ac lacrimis largiter decurrere. pedes domini balneare et lauare. Tandem a fletu cessans capillis suis absterge et amore crescente osculabatur eosdem amanter et sepe. Et (quod propheta itinera solidi erant) eos et ungebat unguento precioso. Cōspice ergo bene ipsam et deuotionem eius. et super his morose mediteris. quod factum hoc sole ne fuit valde. Cōspice etiam dominum ipsum quod benigne suscipit eam et quod patienter sustinet quicquid facit. cessat et quiescat a comedendo donec negotium impleatur. cessant et conuiue et omnes super hac nouitate mirantur. Et volens dominus monstrare quod omnia in dilectione consummantur. dixit. Dimittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum. et ad eam dixit. Vade in pace. Quod verbum delectabile et suauis quod libenter id magdalena audiuit et quod iocunde recessit et perfecte ad deum conuersa. Deinde honeste et sancte vixit. ac domino et matris eius perseueranter adhefit. Hic apte habes quod caritas inter deum et peccatorem pacem reformat. Vnde hic beatus petrus dicit quod caritas operatur multitudinem peccatorum. sine qua perfectio impossibile est placere deo. cum qua sine dubio placet quicunque.

De cibo iohannis et eius laude ac morte.

Iohannes autem baptista vinctus (cum audisset miracula que faciebat Christus) dubitantes discipulos misit ad eum interrogandum. an ipse esset Christus. Non enim

iohannes dubitauit. qui dixit. Ecce agnus dei. Vi
detur tamen velle Gregorius. qd dubitabat an p
se vel p alium spoliaturus esset infernū. et ideo que
fuit. Tu es qui venturus es. an aliū expectamus?
quasi diceret. ppe est vt descendā ad populū meū.
que ergo denunciaui superis. dis vt denunciem iſe
ris. Ihesus autē amouit eorū dubitationē. oñdens
certa signa sui aduentus. Cōspice bene ipsū q̄ sa
piēter pmo factis et postea vobis respondet eis i eo
rū pñtia et multorū q̄ ibi erāt. surdos cecos claudos
leprosos curauit et alia multa mirabilia fecit. et po
pulo predicauit et postea eis inter alia dixit. Ite et
renūciate iohanni q̄ vidistis et audistis. Fuerūt et
retulerūt. q̄ ē post mortē ioh̄is xp̄o firmē adheserūt
Illis autē abeūtib⁹ dñs cōmēdauit ioh̄anē turbis
multiplicat⁹. et ne turbe suspicaret eum liuore mo
tum fuisse. et vt sciret eum non sibi sed discipulis
hoc quesisse. Unde pmo cōmēdauit eū a constātia
fidei. deinde a vestitus a speitate. ab excellētia psonē
a mittētis auctoritate. ab officij dignitate. a vite puri
tate. ab aliorū scōrū cōpatitiōe. et a t̄pis et moditate.
Attñ ibi dē q̄ iē natos mulierū n̄ surrexit maior io
h̄e baptista. Mulier n̄ em̄ sexū seineū h̄git. h̄ ēc fra
tione exp̄m̄ie. Ideo xp̄us excipit. qz fm̄ hūc modū
b̄t̄ v̄go m̄l̄r n̄ fuit Vñ s̄biūgit. q̄ at̄ m̄ior ē i t̄ḡce
lorū maior ē illo. qd de ip̄o p̄ r̄ce fm̄ gl̄o itelligit. qz

minor illo a multis reputabatur. Aliter secundum glossam.
Novissimus angelus celi vel minimus sanctorum (quoniam in
ecclesia triumphante cognatus cum deo) maior est in carita-
te quolibet homine adhuc peregrinante in mundo. Au-
disti quoniam dominus comedavit iohannem in multis. Audi
nunc quoniam comedat etiam Bernardus dicens. Iohannes ubi
quod maior est et in omnibus singulariter mirabilis super omnes.
Quis sic glorie annuntiator est. sic spiritualiter in multis
utero legitur spiritu sancto fuisse repletus. quem legisti in
multis utero exultasse. cuius natiuitatem vidisti eccle-
sia celebrare. quis sic puer heremi cupit. quis ita
sublimiter legitur conversatus. quis penitentiam et reg-
num celorum ostenderit primus. quis regem glorie bapti-
sauit. cui se primum sic aperte trinitas revelauit.
cui tale testimonium prebuit dominus ihesus christus. quem sic
honorauit ecclesia. Iohannes patriarcha primo patri-
archarum finis et caput. iohannes propheta primo et plus
quam propheta. quod quem venientem nunciat digito demonstrat.
Iohannes angelus sed inter angelos electus. saluatore
testante. cum dicit. Ecce ego mitto angelum meum ad te.
Iohannes apostolus sed apostolorum primus et princeps quod
fuit homo missus a deo. Iohannes euangelista quod euangelij
primus precursor predicans euangelium regni. Iohannes
virgo. primo virginitatis norma. pudicitie titulus. casti-
tatis exemplum. Iohannes martyr et martirum lumen. in
natiuitatem mortemque christi martirij constantissima

forma. Ipse vox in deserto clamantis preatur foris in
dicis a pro verbi. ipse est helpas. lucerna ardens a lu
cens. huicque lex et propheta. silentio transeo cetera.
Et sic noue ordinibus angelorum insertus est. ut etiam
ad seraphim apicem transferatur. Hec Bernardus.
Hic potest anecti meditatio de morte ipsius iohan
nis licet inferius locum habeat. Cum ergo herodes te
trarcha diem natalis sui celebraret coram principi
bus a primis galilee. puelle ibi saltanti datum est ca
put iohannis in disco pro munere. (Est autem discus vas
rotundum de sup valde extensum) Credibile est quod hero
des cum prope de nece iohannis scilicet tali occasione facienda pro
us secreta tractauerat. ut per sui red argutorem non
habet. Nota in iohanne fiduciam corripicendi. quam faciunt
tria. Primum inuitas a peccato. quia turpe est doctori. et
Secundum preceptum frenorum quia encenia a dona autem. Tertiū
zelus. quia ipse erat ardens. Cōspice sic iohannē reuerē
tē iussu viri spicula tois collū pat. humiliter genuflec
it a gratias deo agēs cervicē extēdit. a patietur ictus sus
tinere. quod caput totaliter abscedat. Ecce quō vadit
iohannes ante itum domini ihu a sanguine a dei maximus se
cretari. ac quicquid talis ac tantus vir ipse nequitia (ac si
eēt vilissimus malefactor) occubuit. Et coram quo pug
nam a patientiam ante oculos ponam. ut signa nobis per tria
sciamus. pro deo libenter aut patiamur. quia tanto iuvenit vo
luntas dei promptior quanto magis ea quam propter ipsum facimus

aut patimur nostre voluntati repugnant. Et ideo
martires maxime cōmendant. qui plura sustinue
rūt ppter dei amorē q̄ humanā voluntatem. Unde
ij. machabeoz. Eleazarus (dum torqueret) dixit.
Duros corporis sustineo dolores. s̄m animam vero
ppter timorē tuū libenter hec patior. Ad hoc hortan
tur nos iohānes crisostimus dicēs. Sanctoz lue
tamina sicut in tabula in cordibz n̄is describam⁹.
et assidue meditemur cōtra oīm inimicōz spiritui.
aliū armaturā. ⁊ eoz patientiā nobis pponam⁹ ad
exēplū iuicte v̄tutis. ut istic emulātes fortitudinē
illoz. similiter illic eoz coronā possimus adipisci.
Quantā illi patiētiā in piculis corporalib⁹ oñdēt.
tantā nos in passionibus irrationabilib⁹ cōtinēti
am demonstramus. id ē. cōtra irā ⁊ avariciā vel ia
mis glorie cōcupiscenciā. et huiusmodi timore divi
no inimici sensibus repugnantes. et consilia dy
boli destruentes in nobis. Si em̄ cupiditatū et vi
ciorū huiusmodi ignes vicerimus sicut illi tyrāni
dis ignē vicerūt. poterimus iuxta ip̄os pati gloria
pstituta similes haberi. Hec Crisostim⁹. Unde dis
cipulis eū (vt comederet) inuitātib⁹. dixit Ego ci
bum habeo māducare quē v̄s nescitis. Meus ci
bus ē vt faciā volūtātē eius q̄ misit me. De hac vo
lūtate Cipian⁹ sup orationē dñicā sic dicit. volū
tas dei (quā fecit xp̄us et docuit) ē humilitas i con

uersatiōe. stabilitas in fide ac. ut sup̄ dictum est.

De designatione lxxij. discipulor̄.

Post hec dñs designauit et signāter instituit
lxxij. discipulos. scilicet alios a p̄dictis xij.
ut hant xij. apostoli xij. tribus⁹ destinati fuerāt.
sic et hi lxxij. diuersarū linguarū gentib⁹ euāgeliū
p̄dicarent. Et hant in apostolis forma fuerit epis
coporū. sic in istis forma secundi ordinis p̄sbitorū
missi bini et bini cū gaudio sūt reuēsi gloriātes sibi
in noīe cristi etiā demonia subijci. Ideo qz sathane
per sup̄biam corruētis exemplo deterrent. et ad hu
militatē a dño reuocātur. vniuersalit̄ ad se om̄s
trahēdo et vocando dixit. Venite ad me oēs q̄ labo
ratis latore vicioz. et onerati estis sarcina pecca
torū. et ego reficiā vos sanando et refouendo. Inter
alias quoqz virtutes specialit̄ ad humilitatē om̄s
inuitādo subiūxit. Tollite iugū meum sup̄ vos. et
disate a me quia mitis sum et humilis corde. Vnde
Bernard⁹ sic dicit. Quid deniqz auctor et dator vir
tutū cristus in quo om̄s thesauri sapiētie et scientie
sūt absconditi. In quo omnis plenitudo diuinitatis
habitat corporaliter. Nonne tñ et ip̄s de humilitate
tanq̄ sūma sue doctrine. suarūqz virtutū gloriat⁹
est. Disate ayt a me non q̄ sobri⁹ aut castus aut
prudens aut aliquid huiusmodi. s̄ quia mitis sum
et humilis corde. A me in q̄t disate. nō ad doctrinas

patriarcharū nō ad prophetarū libros res mīto. s̄
me vob̄ exēplū me formā humilitatis exhibeo. nes
cio quo pacto familiari⁹ semp̄ hūilitati appropin
q̄re solet dimitas. Deniq; illā se induit vt apiret
hoībus scām formam habitūq; gestauit humilem
ipsius nobis cōmendans v̄tutis excellentiam. quā
spūali sua voluit honorare p̄ntia. Cū aut̄ dñs qua
dam die sabbati trāfret per sata. discipuli ei⁹ esu
rientes vt hoīes grana edebant manibus suis cō
fricata. Vñ phariseis eos de sabbati solutione re
darguētibus excusauit eos dñs. tum q̄ necessita
tem famis sustinebāt sicut dauid qñ panes p̄posi
tionis comedebat. tū q̄ p̄ntē auctoritatem p̄sente
ipso dño sabbati hec faciebant. Intuere eos et i tā
ta necessitate cōstitutis cōpatere. q̄uis ipi gaude
tes hoc facerent ob paupertatis amorē. Quid ē cogi
tare principes mūdi p̄ntē oīm conditōē ad tam te
nuē paupertatē redactos vt tali pabulo moē aialū
oporiret sustentari. O q̄ dulcis erat ille cib⁹ esu
riētib⁹ hīc et illa aq̄ sitiētib⁹. de qua dicit̄. de petra
melle saturauit eos. Vbi Iohes Crisostim⁹ sic di
cit. Nusq̄ iuemin⁹ mel fluxisse de saxo. s̄ q̄ p̄st m̄
tā itineis fatigationē a labore sitis aq̄s frigidis ex
saxo fluētib⁹ fruebant̄ easq; cū m̄lto desiderio hau
riebāt. Aq̄s illas mel appellauit. nō q̄ nat̄a aq̄z
fuāt p̄mutata. s̄ q̄ dulcedo poculi istar mell̄ sitiētū

et desiderantibus optinet saporem. Aspiciebat autem
eos dominus et compatiebatur eis quia tenerime diligebat
eos. Sed nihilominus gaudebat tam propter eos quos in
hoc multum mereri sciebat. quam propter nos quibus exemplum
relinquebat. In hoc enim exemplum ad multas virtutes
perficere possumus. Nam hic mirabiliter paupertas relu-
cet. populum mundi perennem odorem ostendit. sumptuosa et sa-
pentina ciborum paratio destruit. et gule voracitas cum
turpi sua vicio sitate et insatiabili appetitu totaliter
enuatur. Hic etiam renouata videtur prime etatis bona
simplicitas. in qua erant homines contenti fructibus arborum
et herbis et simplicibus alimentis. Si ergo sic fieret. hodie non in-
digeremus molendinis. non cibusano nec apparatus
nec suppellectili varia et posita. in quibus genus hu-
manum est inextricabiliter intricatum. quia (ut seneca dicit) Si
audire genus humanum voluerit tam seruus sciet sibi totum
esse quam militem. Ad renuntiandum quibus carnalibus delecta-
tionibus hortatur nos beatus Bernardus dicens. Si apostoli
toli carni adhuc dominice inherentes que sola sancta quia sancta
societas erat. spiritu sancto impleri nequeverunt donec tollatur ab
eis. Tu carni tue quam sordida est et diuersarum spurcicia-
rum fantasias repleta astricta et coagulatus illum ve-
racissimum te posse suscipere putas spiritum. nisi istis car-
nibus solatioribus funditur renuntiatio est septuaginta. Ne
vera cum incipis tristitia implebit cor tuum sed si perseuera-
ueris tristitia tua vertetur in gaudium. Tunc enim purga-

bitur affect⁹ et volūtas renouabitur. vel noua cre
bitur ut q̄ prius difficilia ymmo impossibilia videbā
tur cū multa p̄currentur dulcedinis auiditate. Hec
Bernard⁹. Tu ergo hoc animatus exemplo totis
viribus paupertatem amplectere. que sic emicuit in
domino ⁊ domina matre sua et p̄fatis mūdi princi
pibus et omnibz q̄ xpm perfecte imitari voluerint
Spiritu autē eā amplectere ⁊ corde dilige. quia ali
as meritoria nō esset. Nūq̄ p̄ re aliq̄ ipam ledē vel
et nihil oīno hēas vel hēre velis ultra nēritatē. Et
si q̄ris q̄ erit illa nēritas. Rñdeo q̄ quāto vicinius
paupertatē dilexeris tāto subtili⁹ de nēritate iudicab
Illa nāqz nob̄ nēritaria sūt. sine q̄bz eē n̄ possumus.
Vide ergo ea sñ q̄bz eē cōmode potes ⁊ illa nec hēre
nec appetere nec p̄curare nec a spōte dātibus recipere
vel. Nec tñ dñm ihm p̄fē i paupertate imitari poteris
quātūcūqz te astūperis. nec video q̄ nrā paupertas
sue possit eq̄pari quātūcūqz sit a nobis totis cona
tibus obseruata. Et hoc tibi breuiter oñdo noua ⁊
pulchra ratione. omissis alijs que reddi p̄nt. scz
q̄ deus est ⁊ q̄ ditissimus et dominus oīm. ⁊ q̄ p̄
fectissimus ⁊ huiusmōi. Sed hanc orationē addu
co q̄ ipē nō solum penuriam paupertatis sed etiā ei⁹
obprobriū assumptit. Nā nostra paupertas q̄ volū
tarie assumpta est et pro amore dei vertuosa repu
tatur et est. Ideoqz nō opprobriosa sed honorifica

reputat etiā apud malos. iph⁹ vero n̄ sic. Nō em̄
 cognoscebat ⁊ nesciebat qd volūtate paup esset. s̄
 necessaria paupertas parit ob p̄briū ⁊ p̄temptū. Cū
 ergo esset absq; domo ⁊ possessionib⁹ ⁊ omni huius
 modi s̄bā. sciētibus hoc vniūsis magis hēbant cō
 temptui. huiusmodi em̄ paupes ab oib⁹ cōculcātur
 Si sapiētes nō credit eis. Si nobiles. nihil omni
 n⁹ credent ⁊ p̄temnūtur. Immo (qd plus ē) nobili
 tas ⁊ sapiētia ⁊ oīs virtus i reputatōne hoīm in
 eis videt extincta. Deiciunt em̄ q̄si ab oībus adeo
 vt amicitie antiq; nec sanḡinis vincula p̄sunt eis
 vt plurimū. cum omnes quasi tales amicos vel cō
 sanguineos h̄rē t̄cūsent. Vides bñ quō nec ei⁹ pau
 p̄tati equipari nec eū imitari potes. i tā p̄ funde pau
 p̄tatis ⁊ humilitatis abiectōne. Et p̄pterea nō sūt
 contemnēdi paupes mūdi qui ipsū dñm rep̄ntant
 In altero quoq; sabbato dñs synagogā intrauit
 ⁊ corā ip̄is infidiātib⁹ quēdam manū habentem
 manū aridam sanauit. Quadā die cū in mōte per
 noctasset in orōe ascendēs in nauiculā docebat tur
 bas stantes in litore. p̄ponitq; eis quatuor pabo
 las. p̄mā de semine qd i quatuor locis cecidit. Se
 cūda de zyzanijs bono semini sup̄seminatis. Ter
 tiā de grano synapis. Quartā de fermēto abscon
 dito in tribus farinae satis. Tunc dimissis turbis i
 domū venit ⁊ qz p̄mā pabolā exposuerat eis i nauī.

Secundam discipulis petentibus illis exposuit. Insu-
per et alias tres proposuit. Primam de thesauro absco-
dito in agro. Secundam de bona margarita inuenta
et emptam. Tertiam de sagena in mari missa. Cum au-
tem obitus Johannis domino fuisset annuntiatus. ali-
quibus diebus elapsis discessit de partibus iudee et rediit
in galileam patriam suam. Veniens autem nazareth do-
cebat in synagoga iudeorum et mirabantur putantes eum
esse fabrum ioseph fabri filium. Ideoque non nisi pau-
cos curavit propter incredulitatem eorum. Unde cum dice-
ret Nemo propheta acceptus est in patria sua. impleti sunt
ira et reijicientes eum de urbe duxerunt eum in suppelium mon-
tis ut precipitarent. sed ipse per medium illorum ibat. Tunc ei
evadere voluit quia penitentiae locum adhuc illi respuabat.
quia nondum hora passionis eius venerat. quia hoc mortis
genus non elegerat. Adhuc ostenditur ibi locus qui dici-
tur saltus domini scilicet iniliari a nazareth contra me-
ridiem. ubi dominus descendens se impressit rupi et cedere
ei rupis fecit ei quasi locum latibuli. in quo adhuc vesti-
gia rugarum vestimentorum eius et omnia lineamenta quae a ter-
go domini fuerant impressa notantur. Audivit autem herodes
fama ihesu. et ait. Iohanne ego decollavi. quis est ergo is-
te de quo audiunt talia. Et querebat videre eum. Que cum au-
disset ihesus secessit in desertum locum ut suis daret locum vivam
de temeritate et eum ut peccet inimicis ne hominibus homi-
nis iungeret. Illuc multas turbas sequentes eum evadit

Et de quinque panibus et duobus piscibus miraciter
quinque milia hominum satiauit. de fragmentis quoque
xij. cophinis repletis. Conspice ergo eum qualiter il-
los panes et pisces accipiens et per gratiam agens de-
dit discipulis ut apponerent turbe. et in manibus eorum
ita multiplicauit ut omnes per suo libito comederent
et multa fragmenta superessent. Considera etiam quali-
ter aspiciat ipsos comedentes et in eorum iocunditate le-
tatur. Conspice etiam illos qualiter super isto miraculo
admirantur. et unus ad alterum inde loquitur et letatur
et cum gratiarum actione manducant non solum corporali-
ter sed saltem aliqui ex eis etiam mentaliter refectio-
nem forte recipientes. etc.

De fuga domini in monte.

Postquam dominus ihesus satiauit turbas. illi vo-
luerunt eum rapere et regem facere. Considerabant
namque posset eorum necesse sitatibus subuenire. et
sub tali rege eis videbatur non posse egere. Dominus au-
tem cognoscens eorum voluntatem fugit ab eis in montem.
Itaque illi non persequeruntur nec illi eum tunc inuenire
potuerunt. noluit enim temporaliter honorari. Et vide
quo vere et non fide fugit hunc honorem. Misit enim dis-
cipulos per mare et ipse ascendit solus in montem orare.
ut si eum ulterius in eis discipulos quaereret. ipsum inuenire ne-
quirit. et sic euasit manus eorum quae querebant eum. Vi-
des autem quanto studio et cautela fugit et declinauit

regis honorē. Exemplū debet nobis ut nec similit
ter faciamus. nō p se sed p nobis fugit. Cognos
cebat nāq; quātū sit temeritatis si ad honores as
piremus. honor ē ei de maioribz laqueis ad capti
onē a grauioribz pōderibz ad subūsiōnē aīaz quā
ego cognosco. siue sit honor p latio nis siue potentie
siue scientie. Vix em̄ fieri potest q; qui delectatur i
honore i periculo vel p̄cipitio nō sit vel (qđ p̄i⁹ ē)
p̄cipitio iam collisus. Ambitio em̄ est viciū p̄si
mū a mltorū aliorū viciōz radix. a cā. Vñ Bernar.
Ambitio ei subtile malū a secretū vir⁹. pestis ocul
ta. doli artifice. mḡt hypocrisis liuōis patēs viciōz
origo. cūmū fomes. v̄tutū erugo. t̄pnea salūtis.
excecatiō cordiū. ex t̄medijs mortis generā. cre
ās ex medicina lāguōēs. At q̄s nisi veritas ad p̄c
dum hunc inuestigat p̄ditore. et negociū arguit
tenebrarū. Nimirū hec ē que dicit. Quid p̄dest ho
mini si mūdum lucretur vniuersū se autē p̄dat et
detrimentū sui faciat. et recte potentes inquit poten
ter tormenta patientur. Hic est qui sedula cogita
tione reduāt in mentem q̄ sit in habitu friuola cō
solatio. graue iudiciū. vs⁹ breuis. finis ignotus.
hec Bernardus. Sz forte blandiūtur sibi aliq; am
bitiosi sub specie lucri aīaz q̄i sic meli⁹ possint intē
dere aliorū salutē. Sz audi quid eis respōdeat Ber
nardus dicens. Vtinā quisq; sic itaret a (si fieri

posset) tam fideliter ministraret quod fiducialiter se i-
gessit. At difficile fortassis et impossibile est. ut ex
amara radice ambitionis suavis fructus prodeat ca-
ritatis. Hec Bernardus. Ad hoc autem ut honores
vilipendas (ut condecet) necessaria est precellens
virtus magnitudo. Nam (sicut dicit Crisostomus)
Tale quid est tene uti honoribus ac si aliquis cum
puella speciosissima conuerfetur. et leges accipiat
ne in ipsam unquam inijciat oculos impudicos. Ideoque paul
dubio valde forti opus est animo. ut quod potestate vel honore
sibi processio (si quod necesse est) utatur. Sed heu comu-
ter hodie attenditur honor non onus. gloria non pe-
na. Unde Bernardus. Currit in clero passim ab
oi etate et ordine a doctis presbyteris et indoctis ad ecclesiasticas
curas tamquam si in curis quodque victurum sit cum ad curas pue-
nerit. in laudem tanta fiducia et alacritate currerent ad ho-
nores si eum sentirent et onera. quoniam perfectio metuerent
nec cum tanto labore et periculo querularet affectarent infusa
dignitatem. Nunc vero quod sola attenditur gloria et non pena. pu-
rum est clericum erutescit in ecclesia sequi viles estimant et in
gloriosum quod quicquid eminenter loco non fuerit sublimati. Et
etiam quasi sub sanando ambiciosum alloquitur sic dicens.
Age ergo quoniam durissimum iudicium his quod presunt fiet.
et potentes potenter tormenta patientur. Ascendat super-
bia tua. sequere regem tuum. oculus sublimis videat oculi tui.
festina multiplicare prebendas. in archidiaconatum velle.

demū spira ad episcopatū. ne ibi requiē habiturus
qm̄ sic itur ad astra. Quo p̄gredeis miser. an igno
ras q̄ ab altiori statu sit casus q̄uior. neq̄ em̄ mi
ser paulatī decides. s̄ tanq̄ fulgur impetu vehemē
ti q̄si alter sathanas subito deijciēis. Hec Bernar
d⁹. Et nota circa hāc materiā quōq̄ mala q̄bus ho
die multi q̄si mala n̄ essent inuoluūtur. absq̄ alijs
que intrinsicis latent. vel etiam extrinsecus appa
rent. ⁊c. Postq̄ ergo (vt dictū ē) dñs in monte
ascendit stetit in oratione vsq̄ ad quartā vigiliā
noctis. q̄ iā tres p̄tes noctis recesserāt et quarta
restabat. Cōspice eū quō queit solitaria loca va
cans in orationib⁹ et se humilians corā patre in
tercedit fidelis pastor p̄ ouibus suis. orat em̄ nō
p̄ se sed p̄ nobis aduocat⁹ noster ⁊ mediator ap̄d
p̄rē. Orat etiā vt exemplū orandi nobis daret.
Frequēter inde discipulos monuit ⁊ hoc opere com
probauit. Dicebat nāq̄ eis qm̄ oportet semp̄ orare ⁊
nūq̄ deficere. et quomodo importunitas orationis ipe
trat qd̄ poscit. p̄ponit eis exēplū ad hoc de iudice ⁊
vidua ⁊ exemplum de amico qui p̄pter importunitatē
amici petentis panes necessarios p̄modat. Hor
tabatur etiā eos ad cōfidentiam impetrandi peti
ta dicēs. petite et dabitur vobis. et hoc dicebat vt
nobis v̄tutē orationis ostēderet. Est quippe v̄t⁹ ei⁹
inestimabilis et efficac⁹ ad omnia p̄ficia impetrāda

et uocua remouenda. Si em vis patienter aduer-
sa tolerare. ora. Si vis temptationes et tribulatio-
nes supare. ora. Si vis prauas affectiones couil-
care. ora. Si vis letant i ope dei viuere ac labori et
afflictioni non interdere. ora. Si vis astutias satha-
ne cognoscere et eius fallacias euicare. ora. Si vis
i spuali via te exercere et carnis cura in desiderijs
non agere. ora. Si vis vanarum cogitationum muscas
effugare. ora. Si vis cor tuum virili spiritu et constanti pro-
posito in dei beneplacito stabilire. ora. Si vis vicia
extirpare et virtutibus ibui. ora. Si vis ad contem-
plationem ascendere et spiritui amplexibus frui. ora. Si
vis dulcedinem celestium et alia magnalia degustare.
ora. Vides quod magne potentie et virtutis sit oratio. Ad
quorum omnium probationem omnis scripturarum probatio
hoc tibi sit per efficaciam probationem. quod audimus et vi-
demus quod die per experientiam illitteratas et simplices perso-
nas predicant alia maiora per orationem et per tractum. vana
orationi. nihilque aliud necessarijs tantum curis exceptis
te delectet nisi oratio quod nihil tamen delectat te delectat quod
morari cum domino. quod sit per orationem. Dum autem dominus esset orans
in monte nauicula in qua discipulos eum precedere trans-
fretum iusserat iactabat fluctibus. Conspectus ergo eos et
propter eis quod in magis sunt tribulatione et angustia. Tempus
enim inuasit eos et tempus nocturnum est. et absque domino suo
sunt. vnde videns eos laborantes quoniam vigilia noctis des-

cendit de monte. et ambulans supra mare appropi-
quauit eis. Cōspice ergo eū hic. quō fatigatus ex
vigilia longa et oratione plura solus descendit noc-
tis tempore de monte laborioso et forte petroso pedi-
bus nudis. Et quō vadit supra mare firmo vesti-
gio sicut supra terrā. Cognouit em̄ creatura suum
creatorē. Cū autē appropinquauit nauī. discipuli et
mentes clamauerūt putantes fantasma esse. Et be-
uignus dñs nolens eos plus vexari securauit eos
dicens. ego sum nolite timere. Tūc petrus cōfessus
de potentia dei ad iussu ip̄ius cepit et ipse supra
mare ambulare. Sed postea titubans timendo ce-
pit mergi. dextera tamē dñi (ne mergētur) eū excep-
it. Hic dicit glosa. Sup̄ mare ambulare facit ut
oñdat diuinitatis p̄tatem. Mergi facit ne infirmi-
tate obliuiscatur. ne putet se equalem deo et ne su-
pbiat. Intrauit autē dñs nauī. cessauit tempesta
et oīa sunt pacata. Pluries legimus eoz nauia-
lam fluctibus et ventis exagitata sed q̄num sub-
mersam. semper em̄ deus adest suis in tribulatiōe.
Vnde Bernardus. Cum ip̄o sum in tribulatiōe ait
deus. Et ergo nil aliud interim q̄ in tribulatione
q̄escam. Bonū mihi dñe tribulari dūmodo ipse sis
mecum q̄ regere sine et epulari sine te glari sine te.

*De manducatione
Corporis Christi*

Altera die turte cibum (quē eis dñs dederat)

prebant manna tamē qđ p̄res comederāt p̄mēda
bāt. Et tūc dixit eis verba spiritualia de corpe suo
que qđam ex discipulis ei⁹ tāq̄ carnales nō intel
ligentes s̄ carnaliter accipiētes et abhorrētes dix
erūt Dur⁹ ē hic p̄mo q̄s potest eū cape? Et abiērt re
tro et recesserūt. Et ait ad duodecī ap̄los. Nunqđ
et v̄s vultis abire? Et petrus p̄ se et alijs respon
dit. Dñe ad quē ibimus. verba vite eterne habes.
et ideo spirituales esse et spiritualiter viuere debemus.
Ita qđ verba domini nō videant nobis extra
nea s̄c illi discipuli. q̄ (qñ xp̄s dixit. n̄ māducaueri
tis carnē filij hoīs et biberitis ei⁹ sanguinē. &c.) nō
valētes sustinē recesserūt. s̄ pot⁹ agnoscam⁹ ea eē
vite eterne vt vna cū xij. ip̄sū p̄fēcē imitemur. Sz
pauci s̄c hodie sp̄uales licet mltū deserāt hitū sp̄u
alem. P̄nt at̄ carnales & sp̄uales cognosci ex ver
bo apostoli dicentis. Qui s̄m carnē sunt que car
nis sūt sapiūt. qui vero s̄m sp̄m q̄ sunt sp̄s sen
tiūt. Sp̄ealit̄ tñ ex q̄busdā p̄bat̄ homo vere spiri
tual̄. videlicet si tā cito & tātū sentit icōmodū sp̄uale
sicut carnale. Et si tantū fugit locum tempus et
hoies vbi ledi p̄t in sp̄u sicut vbi p̄t offēdi in corpe
Et si tā lib̄ ē studet medicari spiritui s̄c corpori. qz
quib⁹ quāto dignior ē sp̄s corpe tāto magis cauē
dū ē spiritui qđ corpi ne ledať. Itē si cib⁹ sp̄ual̄ siue
sit oīo siue p̄dicatio siue sc̄ptura siue corpe xp̄i siue

diuinū officiū tm̄ delectat ⁊ cōfortat spm̄ sicut corp
alis cib⁹ corpus. ⁊ si tā inuit⁹ negligit tēpus spūa
lis cibi. sicut tps cibi corporalis. Itē si tā diligens ē
circa spm̄ sicut hō carnalis circa carnē. Solici
em̄ sunt hoīes vt singulis tpibus habeāt necessita
tes corpis in cib⁹ ⁊ vestib⁹ hyeme ⁊ estate ppetuū
Ita spūalis hō solitari dēt q̄ grā idigeat in adū
sitate. ⁊ q̄ in psp̄ritate. q̄ egeat ad amicos ⁊ q̄ ad
inimicos quō se habeat solū cū deo ⁊ quō int̄ hoīes
⁊ sic de ceteris. Quidā phariseus dñm ad prandiu
iuitauit q̄ discipulos sup hoc q̄ nō lotis manib⁹ mā
ducarent increpauit. Quē dñs ecoñ de ypocriti (q̄
traditōnes suas suabāt ptra mādata dei) redar
guuit. ⁊ q̄ exteriore mūdiciā nō interiore quēbant.
vñ patet q̄ de interiori mūdicia magis q̄ de exte
riori honestate curare debet⁹. Cū aut̄ abiret dñs i
fines tyri ⁊ sydoīs. accessit ad eū mlier chanaan
id ē de fra chanaan (q̄erat gētiliū ⁊ nō iudeor⁹) ro
gās eū humili⁹ et fidelit̄. vt filiā suā a vexatōne
demonis liberaet. Et dñs nō respondēte nihilomi
n⁹ instabat ⁊ pseuerabat in tm̄ clamans. vt ⁊ dis
cipuli p ea rogaret. Et q̄ valde se humiliauit i deo
q̄d postulauit obtinuit. sic et tu si corde integro ⁊ fi
deli ⁊ postea in oratione pseuerans corā deo tuo te
hūiliaueris. indignū te reputās omni bñficio suo.
certissime credas q̄ quecūq̄ p̄t̄eris obtinebis. ⁊

sicut apostoli rogauerunt per chanaanem sic et angelus
per te rogabit. et offeret orationem tuam deo. Vnde Ber-
nardus. fidelis paranymphus non suam querit sed do-
mini gloriam. Discurrat medius inter dilectum et dilec-
tam vota offerens et referens dona. excitat istam placat
illum. Interdum quod licet raro representat eos pater
sibi hunc rapiens hunc illum adducens. siquidem
domesticus est notus in palatio nec veretur repulsam
et quotidie videt faciem patris. Hec Bernardus.
Vides quod fideliter angeli nostri seruiunt nobis. vnde
magnam reuerentiam eis debemus. et eos quotidie lauda-
re et honorare ac eis gratiarum actiones referre et in
eorum precibus (quod semper nobiscum sunt) nihil illicitum vel tem-
perare dicere vel operari. Ad quod beatus Bernardus
monet dicens. Angelis suis mandauit de te ut custo-
diat te in omnibus vijs tuis. Quantum debet tibi hoc
verbum reuerentiam inferre. afferre deuotionem. confer-
re fiduciam. reuerentiam per precibus. deuotionem per beni-
uolentiam. fiduciam per custodiam. Cauter ambula. ti-
bi assunt angeli (sicut eis mandatum est) in omnibus vijs
tuis. in quouis diuersorio. in quouis angulo. an-
gelo tuo reuerentiam exhibe. tu ne audeas illo precare quod
videt me non audes. quod restitues deo per omnem quod retribu-
it tibi. Siquidem ei soli honor et gloria. quare ei soli quod
ipse mandauit. et omne datum optimum non nisi ab illo est. De-
cimum et si ille mandauit ipsis quoque qui ei ex tanta

necessitate ingratos esse nō licet. Spiritus ergo de-
uotū simus et grati tātis custodib⁹. reamem⁹ eos
honorem⁹ eos q̄tū possum⁹ q̄tū debem⁹. Hec
Bernardus. Inde ad locū maris p̄tra decapulos.
id ē. regionē decē urbium dñs venit. ibiq; surdū
et mutū curauit. post hec ascendēs iherosolimā ad
diem festū in p̄batīca piscina languidū sanauit.
Erat em̄ in iherusalē iuxta tēplum q̄dam aquatū
p̄gregatio in qua lauabant⁹ oues et q̄bus fiebant
sacrificia et in ea dicebatur fuisse lignū crucis. q̄libet
aut anno semel mouebat⁹ aqua ab angelo et sana-
bat⁹ ibi aliq̄s infirmus. scz qui p̄mus descenderat i
aquā post eius ab angelo motōnem. vnde p̄pterea
iuxta eā infirmi q̄tidie morabant⁹. erat aut infir-
m⁹ ibi iacēs in q̄bato paliticus p̄ 38. ānos quē hic
ihs die sabbati sanauit. Hic nō tria. p̄mū q̄ sicut
dñs req̄siuit infirmū si vellz sanari et venit bethsay-
dā extra vicū et exspuēs i oculis eius impositis ma-
inibus suis sanauit eū. Ita nob sine p̄sensu salute
nō dabit. et iō inexcusabiles sūt peccatores nō cō-
sentiētes volūtatī dñi et sue salutī. Vñ s̄m Aug⁹.
Qui creauit te sine te nō iustificat te sine te. Scdm
q̄ multū cauere deb⁹ ne relabamur in peccatū. q̄a
sanati a dño (si reciduiamus) digne nostra ingra-
titudo acrius punietur. Vnde hic dicit dñs. vade
et ampli⁹ noli peccare ne deterius tibi contingat.

Tertium quod mali de omnibus opibus producantur. sicut boni
de omnibus lucrentur. Nam cum hic literatus por-
taret grabatum. et diceretur ei a iudeis quod hoc non li-
cebat die sabbati. ipse respondit. Qui me sanum fe-
cit ille mihi dixit Tolle grabatum tuum et ambula. Il-
li vero dicebant. Quis est ille qui dixit tibi Tolle gra-
batum. et non dicebant. quod ille est qui te saluum fecit. et
sic accipiebant quod possent reprehendere. non quod pote-
rant laudare. Sic mali carnales homines semper in ma-
lam partem iudicant quam vident vel audiunt et quasi de omni-
bus producant. Boni autem omnia in bonam partem interpretantur et
non dubitant qui recte omnia fiat. deo cuncta vel recte opera-
te vel iuste permittente. Et ideo de omnibus lucrum faciunt
et omnia eis cooperantur in bonum. etiam res in se no-
tue. etiam dyaboli opera. et non solum peccata aliena
sed etiam sua. Nam post peccata sepe fit homo spiritualis
mansuetior ad correptionem. patientior ad laborem.
ardentior ad amorem. sagacior ad cautelam. humilior
per conscientiam. acceptior per verecundiam. ad obediendum
patior. ad gratiarum actionem deuotior ac soliciotior. Et
valet homini huiusmodi consideratio et ad tolerantiam tribu-
lationum et temptationum et animi quietem. Ita quod in eo locum
habeat quod ait sapiens Non contristabit iustum quicquid ac-
ciderit ei. Et ipse dicere possit illud Job Sicut domino
placuit ita factum est. Super quo verbo Gregorius imo-
ralibus sic dicit. Cum enim in hac vita ea que volumus

patimur. necesse ē ad eū (qui iniuste velle nihil po-
test) studia nrē volūtatis inclinem⁹. Magna quip-
pe ē consolatio i eo qđ displicet eo qđ illo ordināte er-
ga nos agitur cui nō nisi iustū placet. Si ergo ius-
ta placere deo scim⁹. pati autē nulla nisi qđ dño pla-
cuerit possum⁹. iusta sūt cūcta qđ patimur. et valde
iniustū ē si de iusta passiōe murmuram⁹. Hec gre-
gori⁹. Tūc ec̃ dñs iudeos murmurātes qđ opae-
tur in sabbato rōnabiliter instruxit. dicēs patrem
suū nō tm̃ sex p̃mis dieb⁹ opatū fuisse. h̃ opari vs-
qz modo ⁊ se opai cū illo. Et p̃pterea magis q̃rebāt
eū inficere iudei qđ nō solū soluebat sabbatū. h̃ et
p̃rēm suū dicebat deū. eglē faciēs se deo. Addidit
et de potestate sibi data a patre mortuos scz susci-
tādū iudicandi. et qđ eū in noīe p̃is veniētē nō re-
ceperūt. p̃dixit ⁊ de antixpō qđ eū ēcepturi eēnt n̄ in
noīe p̃is h̃ suo. Et trāsiēs ihs inde venit sec⁹ ma-
re galilee ⁊ abiit in ceph̃ū. Ibiqz de septē panib⁹ et
paucis piscib⁹ q̃tuor milia viroz absqz mlieib⁹ ⁊
puul satiauit. Statimqz nauigio trāsiēs i ptes ma-
gedan cecū ibidē sanauit. Veniēs at i ptes cesarie
philippi fidei cōfessionē a petro p oib⁹ accepit ei⁹
claves ec̃ie se datur⁹ p̃misit ⁊ tūc forte ei soli p se ⁊
successoib⁹ suis. vl p⁹ ē surrectōnē cū alijs dedit.
Tūc discipul suis passionē p̃dixit. eosqz ad ei⁹ imi-
tatōez iuitauit. petz ec̃ (quē an̄ ita magnificauerat)

uocauit saathanā. eo q̄ p̄p̄t amorē carnalem. Quē
habebat ad dñm) dissuasiuit ei de passione sua ut nō
iret. sic a tu dñi exēplo habeas omēs p̄ ad ūsarijs
qui p̄ corporali alleviatione a bono et spūali exerci-
tio te retrahere uellene.

De transfiguratione domini.

Post dies sex petrū iacobū et iohānē in montē
exelsū seorsū thabor secū dñs ducēs corā eis
se trāfigurauit. et in carne mortali immortalitatis
sue gloriā (sicut uoluit) ostēdit. Venerūt isup moy-
ses et helyas loquētes cū eo de passione sua futura
Alfuit etiā spūs sct̄s ibi i specie nubis lucide et uox
p̄ris facta ē in nube dicēs. hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ i q̄
m̄ bñ cōplacui ipm̄ audite. Discipuli uero ceciderūt
in terrā et excecati nō uiderūt nisi uēx dñm. Cōspi-
ce bñā te p̄ntē exhibeas q̄ magnifica sūt. Sequenti
uero die lunaticū a demone obsessū (quē discipuli
sanare nō poterāt) ad p̄ces patris sanauit. Et tūc
uēniſſi capharnaū accedētibz q̄storibz cēsus capi-
tis petz ad mare misit. q̄ statetē i ore piscis inuen-
tū p̄ se et p̄ dñō soluit. licet em̄ dñs h̄rēt oculos.
ea tñ q̄ sibi data erāt ad vsus paup̄z i p̄priū vsū
expenē noluit. Quia uero i t̄ditiōe tributū petr⁹
fuerat dñō cōpatius. querebāt int̄ se discipuli q̄s
eorū maior eēt. Et accesserūt ad ih̄m q̄rētes. ut hāc
questionē eis determinaret. at ille ut eos a supbia

ad humilitatē reuocaret. in hui⁹ rei exemplū ostē
dit eis puulū amplexās eū quē tradūt quidā fuis
se marcianū lemonitay apostolū. Porro scādaliza
tores pusilloz eruendos ac p̄iciendos ostendit p
methaphoram mēbioz. Et ad ostēdendū quāti sūt
pusilli ap̄d deum p̄posuit eis pabolas tres. scz de o
ue pdicta et iuenta. de dragma. et simili de filio p̄di
go. Adididit etiā de mō corripiedi frēm secreto pec
cātē. et de remittēdo peccātū vsqz septuagies sep
ties. Et q̄ t̄p̄tēti delictū itoz dimissū repetit. sic p
pabolā sui subōndit cui⁹ debitū dñs r̄uocauit. q̄
cōsui miserēi noluit. Nō g⁹ desperet q̄s. cū mltas
hēam⁹ portas salutis. Vñ d̄t. Crisof. Si desperas
ti ppter peccati magnitudinē. habes petrū q̄ nega
uit fidem. qd est maximū peccatū et tamen dñs re
spexit eū. Si desperasti ppter peccati mltitudinē
habes mariā magdalenam q̄ habuit septē demonia
et tamē de ea dictū est. dimissa sūt ei p̄cā multa.
Si desperasti ppter p̄cā turpitudinē habes mulie
rē cōphensam in adulterio. cui dictū ē Vade et noli
āplius peccare. Si desperasti ppter peccati diutur
nitatē habes latronē qui pseuerauit in malo vsqz
ad mortē. tamē dictū ē ei Hodie mecū eis i paradiso.
Si desperasti ppter p̄cā infamiā. habes matheū
publice sedentē i thelomio et tamen dñs dixit ei. se
quere me. Si desperasti ppter peccati crudelitē.

habet paulum ap[osto]lum lapidat[um] Stephanu[m]. de q[ua] die
tu[m] e[st] vas el[ec]t[i]o[n]is n[ost]r[um]. Si desperasti p[ro]pter peccati
magnitudinē habes exp[re]ssam auctoritatē quotiēs
peccabit n[ost]r[um]. Vñ et Augustin[us]. Si vnus hō om-
niū hominū p[ec]cāta p[er]trasset et velut chayn et iudas
desperasset. p[ro]pterea de[us] illi veniā denegāre iurasset.
si misit ille p[ro]p[ter] veniā rogasset. de[us] pius illi ve-
niā nō denegasset. Post hec dñs in iudeā veniēs
phariseis q[ue]rentibus de causa dimittēde uxoris. re-
spondit. sola causa fornicat[i]o[n]is dimittēda. Legē
vero de litello repudiij ob duritiā cordis eor[um] fuisse
cōcessam. ad hoc dicētib[us] discipulis nō expedit nu-
tere. dixit q[uo]d nō oēs caperent verbū illud. s[ed] q[ui]bus
datū ē. et (ne omnē cōtinētiā putaret meritoria)
distripit eā triplicē. scilicet nativā et facticiā siue
coactā et volūtariā. q[ua] dicit[ur] victoriosa et hec sola ē
meritoria. Post hec abiit in galileā q[uia] in iudea
querēbāt eū inficere. aderāt de ipso q[ua]dam nūciā
tes eis de galileis quor[um] sanguinē m[er]uerat pilat[us]
cū sacrificijs eor[um]. Quidam dicēs se filiū dei
multos seduxerat de galileis. quos cū duxisset in
garizim (ubi dixerat se ascensur[um] in celū corā eis)
dū sacrificaret ei sup[er]uenit pilatus. ip[s]e[m]q[ue] cū om-
nib[us] occidit. timuit ei ne et iudeos seduceret. Cūq[ue]
putaret eos perisse ideo q[uo]d nequiores essent ceteris
galileis. ait dñs iudeos nō min[us] his sceleratos et.

similit (misi penitēret) pīturos. Sup quo dixit ēd
similitudinē fialnee nō facientis fructū. quā dñs
vinee succidi voluit. Cūq; docēt sabbatis i synago
ga sanauit ibi mulierē a sathana decē et octo an
nis incuruatā. Imminēte autē scenophegia cōsan
guinei ei⁹. ipm (ut ad diē festū iherusalē ascēdēt.
ibi q; glām miraculoz oñderet) ad glām eius inui
tabāt eū. q̄rētes ut ei⁹ p̄cipies fieret. q̄b⁹ ille n̄ ac
q̄uit. s; postea sū eis latēt ascēdit. Et alij q̄cē dice
bāt eū eē bonū. alij vero seductore. s; cā vero dissen
siōe i t̄ba de eo. missi a p̄cipib⁹ a phariseis misti
ut apphēderēt eū. s; monib⁹ ei⁹ capti rediēt dicētes
q; nūq; sic loquit⁹ ē hō. Cū autē vēissz i tēplū absol
uit mulierē accusatā de adultērio. ubi erect⁹ dedit
sentētiā iusticie ⁊ itēz erectus misericordie. qm̄ eā
utrūq; p̄p̄iū est ei punire scilicet ⁊ miseri. Tūc
cauē docēs eos de auaricia (quia breuis ē hominis
vita) p̄posuit eis similitudinem de diuite. qui pro
fructuū vbertate delibērabat horrea sua ampliāe.
Cum autem inter cetera se esse lucem mūdi et filiū
dei diceret ac se esse prius q̄ abrahā fieret. vlen
tibus illis eum lapidare se abscondit ac de templo
exiuit nondū em venerat hora passionis eius. Cō
spice hic eū bene et cū dolore vehēmenti p̄patē. quo
modo volēs eoz furei cēdē abscondit se i aliq; loco tē
pli post aliquā colūnam vel inter aliquas p̄sonas

Inuenire ipsū ac discipulos meste inclinato capite
tanq̃ interilles ⁊ debiles recedētes. Preteries au
tē ⁊ vadēs p̃ iherlīm ceum natū luto facto illuāuit
cui⁹ g̃tudo magna fuit. q̃ p̃stanter ⁊ virilit̃ etiā
cōtra p̃ncipes ⁊ maiores inde oꝝ partē dñi ihesu de
fendit. Adolescentē etiā q̃renitē de via etne vite et
salutis signa p̃fectionis docuit. Omnia p̃ xp̃o relin
quētib⁹ duplex premiū p̃mhit. scz centuplū i hoc
mūdo ⁊ vitam eternā i futuro. Hoc autē centuplū
sp̃ualium rerū est scz p̃solatōnum internaz ⁊ ṽtu
tū quas p̃ experiētiā cognoscim⁹ nō p̃ doctrinam.
Cū em̃ aīa gustat o dore paupertatis nitore castita
tis. patiētie ceterarūqz ṽtutum sapore ⁊ delectat̃ i
eis. nōne cētuplum tibi recepisse videt̃. Et si vltē
ri⁹ ascēdat vt visitatōnem sp̃ōsi accipiat. eius qz
p̃ntia gletur. nō ne tunc plus recipit q̃ millecuplū
omniū que p̃ eo dimiserat. Vides ergo quō verum
est qd loquit̃ veritas. q̃ non fallit quin centuplū
reddat in hoc seculo. ⁊ nō tantū semel s̃ pluries ⁊
sepe aīe sibi deuote. adeo vt sic afficiat eā q̃ nō solū
qd reliquit sed ⁊ totū arbitret̃ vt stercora vt sp̃ō
sum suū lucrifacere possit. De hoc cētuplo Bernar
dus dicit. An nō oīa possidet cui oīa coopeātur in
bonū. an nō centuplū habet omniū q̃ implet̃ sp̃iri
tu sc̃o. qui cristū habet in pectore. nūqd̃ longe plus
q̃ centuplū est visitatō pactici sp̃ūs et p̃ntia xp̃i

magna inq̃e multitudine dulcedinis tue dñe quā abs-
pdisti timētibz te. p̃fecisti eis q̃ sperāt in te. Hoc
ergo centuplū adoptio filioz est libertas a p̃mitie
spūs. delicia caritatis. gloria scientie. regnum dei
quod intra nos est nō utiqz escavel pot⁹. s̃ iusticia
pax a gaudiū in spiritu scō. gaudiū sane nō modo
in spe gl̃e s̃ etiā i tribulatōnibz. Hic ē ignis quē
voluit crist⁹ vehement accēdi. Hec ē virtus ex alto
que et andrēā fecit amplecti crucē. lauretū dēdē
carnificē. stephanū p lapidatibz in morte genua
flectē ad oratōnem. Hec illa pax quā reliq̃e crist⁹
suis quādo dedit a suā. Siq̃dē donū a pax ē electis
dei. pax utiqz p̃sens a donū futuē. gl̃e Nā illa sup
at omnē sensū Sed a huic q̃cquid sub sole placet
q̃cquid in mūdo p̃cipiscit nō potest cōparari. Hec
grā deuotōnis et vntio docēs de oibz. quā exp
tus nouit in expertus ignorat. quā nemo scit nisi qui
accipit. Hec Bernard⁹ Nota bene hanc tribulatō
nē a gaude a gratias age deo quia ad talem nego
ciationē te adduxit ut hic de vno centū luceas. a
nihilominus postea vitam eternā habeas. a i hāc
p̃adisum sepe ingredere. quod ex orationis studio
cōsequi poteris. Phariseis vero supbis dñm teri-
dētibus eo q̃ eoz lex bona terrena pmitteret. cō-
tra eoz auariciam p̃posuit eis exemplum de diui-
te purpurato. discipulis vero patolā de villico aliā

quoq; de denario diuitino et c. Sed circa primū ho-
ta vba Bernardi dicētis. Quātos videtis et ipsi la-
zaros esuriētes nudos et egrotos. et pl⁹ de iumentis
vestris pl⁹ de eoz phaleris q̄ de istoz miserijs co-
gitatis. Sed ad tremēdum abrahe iudiciū venia-
m⁹. nō ei abrahe s; domini sentētia est. Memēto i-
quit fili q̄ recepis bona i vita tua et lazarus simi-
liter mala. nūc autē hic consolāt tu vero cruciaris.
Hecine cruciatuū tota causa ē. q̄ i hoc sclo bona
recepit. Ip̄a plane neq; ad hoc nos de paradiso
voluptatis ammadūfio diuina eiecisse vidēt vt al-
terz sibi hic paradysum adinuētio humana parer. Ce-
terz si hic cruciādi sūt qui i vita sua bona receperūt
et habentib⁹ cōsolatōnem p̄sentem v̄ repositū est
sempiternū. quisnam eoz poterit esse finis. si p̄m
multitudinē cōsolationum suaz doloēs apprehēde-
runt animas miseroz. Consequēs ei videtur vt bo-
na oīa et omnē seculi huius recipiētib⁹ cōsolatio-
nē. nihilomin⁹ vniuersum v̄ et vniuersi maneant
cruciatūs. ac uero et illud eque ab eadē abrahe sen-
tētia cōijciendū vidēt eos qui p̄trario spiritu ducti
vite p̄ntis oīa bona respuūt et eligūt mala. v̄. In-
na de eo et omnē habituros cōsolatōnem. Hec Ber-
nard⁹. Cū autē sabbato māducaēt i domo cuiusdā
p̄ncipis phariseoz corā phariseis inhiatib⁹ sibi
sanauit hydropi cū. filq; p̄bauit eis licē i sabbato

quo eodē die licebat etiā petris extrahē h lapfū ef
set in puteo. Habent em̄ i suis traditōibus opm
gna determinata circū lxx. a qbus vacandū est i
sabbato. h̄ inter illa nō est curatio que fit solo vbo
Pretēa cōn phariseoz supbiam hortabat̄ invita-
tos ad discubū humilitatē q̄ ois q se exaltat at.
Ip̄m qz invitatorē ad paup̄z potius q̄ ad diuitū
invitationē hortat̄. Tūc dicēte qdam de discubentū
bus beatū fore qui panē in regno dei māducabit
pabulam de cena p̄posuit.

Iudei voluerūt lapidare xpm q̄ in encenys se

deum patrem hr̄e dicebat.

*De resurrectione
Iherosolym*

Facta sūt autē encenia. id ē. festa dedicatōis
Iherosolymis a hyems erat. siquidē hoc festū nō ad
pmā vel sedam tēporis dedicationē spectabat h̄ ter-
tiā. Pāa ei fuit in autūno. q̄a salomō dedicauit tē-
plū decima die septēbris. Cū vero post edificationē re-
dificatū fuerat templū a r̄deuntib⁹ de babilone de-
dicatū ē in vere scz xij. die martij. Cum autē anchio-
ch⁹ polluisset templū sordib⁹ ydolorū a p̄phanasset
v̄tēilia ei⁹. iudas machab⁹ mūdauit tēplū a vesti-
tuit v̄tēilia in locis suis et dedicauit illd q̄nta die
decēbris. Tūc ihs in porticu tēpli salomonis ābula-
bat. i. i porticu tēpli vbi salomō ad orādum stāē so-
lebat et vbi in die dedicatōis erexit columnā ereā
sup quā orauit flexis genib⁹. Cūqz iudei inuidiose

ab eo querebant utrum ipse esset christus. responsu te
perauit dicens. opera que ego facio in nomine patris
mei ipsa testimonium perhibent de me. Et cum vellent
lapidare eum quasi blasphemum. quia se esse unum cum pa-
tre assererat et innuebat se esse deum. etiam scriptura
sacra homines vocare deos respondit. Vide hic mira-
bilem iudeorum insaniam. Ipsi volebant scire si esset cris-
tus. et quia vobis et operibus hoc approbabat volebant eum
lapidare. sicque ambiguitate nominis eos mitigauit.
et trans iordanem abiit in locum ubi iohannes bap-
tizerat. et ibi stabat cum discipulis suis. Considera ergo
tam eum quam discipulos suos contristatos recedere. et
eis compatere toto posse. Cum dominus precepisset lazaro
in mari per nuntium sororum. mansit adhuc trans iordanem in lo-
co ubi erat duobus diebus. ut impleretur illi quadragesima
Et postea inter alia discipulis suis dixit. Lazarus ait
non mortuus est. et gaudeo propter vos ut credatis quia non erat
ibi. si enim ibi essem mortuus non fuisset. sed eam ad eum.
Vide mirabile bonitatem et dilectionem ac solertiam domini
inter discipulos suos. Indigebant adhuc maiore ro-
tore et virtute. Redierunt ergo et venerunt prope bethani-
am. ubi primo martha deinde maria domino obuiam ve-
nit. Et veniens cum eis ad monumentum iussit tolli la-
pidem suppositum. sed precebat martha dicens. Domine iam fa-
cit quaterduanus ei est. Vide mirabile amorem istarum soro-
rum erga dominum iesum. Polebant enim quod etiam fetores

nates eius tangeret. Deinde eleuatis oculis in ce-
lū patriq; gratias agens. lazari sue uicis uirtute
suscitauit. Crediderūt autē hoc fuisse factū ea die
qua legīt in q̄dragesima in feria sexta ante Judi-
ca. scz prima die mēsis primi. h̄ scdm legem multi-
iā ascenderēt ad diem festū pasche. ut sanctificaret
se. hoc ita qz miraculo diuulgato pontifices et pha-
risei collegerūt cōsiliū cōtra eum timentes per eū
amittere gentes ⁊ locū. eo qz om̄is populus post eū
iret eiq; credēt ⁊ ipse sacra eoz uana ⁊ delēda esse
doceret. Tūc pōtifex cayphas (licet nesciēs) p̄phe-
tauit qz mors ei⁹ humano generi expediret. O q̄
prauū p̄siliū. o pessimi duces populi. o cōsiliarij ne-
quissimi. quid agitis miseri. quid uos furor exagi-
tat tātus. q̄ ordinatio ē hec. qd̄ p̄positū. que cā oti-
sionis dñi nū ihu xp̄i. Nōne ip̄e in medio uestru ē
quē nescitis. ⁊ intelligit oīa ūba ur̄a et scrutat te-
nes ⁊ corda. h̄ sic fieri op̄itet ut deliterastis. qz in
mamb⁹ uestris tradidit eū pat̄ suus. Diuulgatū
autē fuit istud cōsiliū. sed sapiens dñs uolens lo-
cū dare ire et etiā quia nōdum erāt omnia comple-
ta. palam ante eos ire desijt ⁊ in desertū iuxta ciui-
tatē effrem secessit. et sic fugit humilis dominus
ante faciem nequissimoz seruoz. quia nōdum ue-
nerat hora eius. Cōspice g⁹ nequissimos nephaios
i suo p̄silio pessimo estuātes. ⁊ dñm ihm ⁊ discipu-

los recedentes tanq̃ paupes et imbecilles. Quid
nūc putas magdalenā dixisse? Sz a q̃l ai tūc mat
dñi erat cū sic eū tcedē videret. ⁊ audiret eā q̃re
scz volebāt eū interficē. Potes hic meditari dñam
et sorores eius tūc remāsisse cū magdalena ⁊ dñm
ih̃m eas oēs tunc cōsolatum fuisse de cita sua reuer
sione. Appropinquāte ergo tpe passionis sue dñs
ih̃s (qui prius fugerat) incepit reūti. Sic em̃ i su
piorib⁹ ad nostrā instructionē vsus ē prudētia. of
tendēs q̃ p loco ⁊ tempe furorē psequentiū caute
declinare debem⁹. Ita nūc vtitur fortitudine q̃a de
bito tpe innēte spōte rēdit. vt se offerat passiōis
se in man⁹ psequentiū tradat. Sic alias fuit vsus
tpātia cū fugit hōrē qñ tēte voluerit eū facē regē. ⁊
eod̃so fuit vs⁹ iusticia cū voluit tāq̃ tēp hōrari. qñ
p̃plus ei cū ramis arbor⁹ occurrit. satis modeste ta
mē eūdem honorem voluit ⁊ ideo ascendit azellū vt
refert Bernard⁹. Istis ergo q̃tuor viciib⁹ vsus ē
dñs ppter nostrā reformationē. a quibus oēs alie
vices morales descendūt. ppter qd̃ et cardinales
et principales esse dicūt. Non ergo estimādu est
fuisse vanus vel inconstans. sicut nec aliquis ali
us qui sm̃ diuersos casus diuersis virtutibus se
exercet. In ingressu autem cuiusdam castelli
occurrerunt ei decem vici leprosi. quic dum iussa
eius sacerdotes peterent muniti sunt i via. quo

ui vnus (q̄ samaritanus erat) crebuit et gr̄ias egie
Ceteri vero (qui mūdi erāt) permanserūt ingrati.
Multū ē cōmēdabilis virt⁹ gr̄uitatis et deo accep
ta. et detestabile ē viciū ingitūdinis. Vñ Bernar
dus Disce ad singula dona gratias agere. diligen
ter inquit cōsidera que tibi apponūtur vt nulla vi
delicet dei dona debita gratiaꝝ actione frustrent.
nō gr̄adia n̄ mediocria n̄ pusilla. Deniq̄ iulemur
colligere fragmenta ne pereant. id ē. nec mima be
neficia obliuisci. nō q̄ nō perit qd donatur ingrato
Ingratitudo inimica ē anime. eximatio meritōꝝ
et vultum dissipatio. bonōꝝ dispersio. Ingratitu
do ē ventus vrens et siccanz fontē pietatis et rotē
misericordie. fluēta gratie. Hec Bernard⁹. Ad lau
dādū q̄z deū a gr̄as agēdū etiā Iohes Crisostm⁹
nos hortat. q̄ s̄ illo psalmo. ois spūs laudet dñm.
sic d̄t. Sicut iudei videbātur ois organi sono lau
daē dñm. sic nos oī tempe laudaē pperem⁹. Ocul⁹
deo p̄stat obsequiū si turpia declinet aspice. Et lingua
merebitur premiū suū quādo benedictionibus oc
cupat. Et auditus placebit deo si se detractionib⁹
non cōmisauerit. et mens eleuatur ad celum si ma
lis conscientijs non polluat. Et pedes laudare po
terunt si cursum suū ab omni malicia reuocare
festinent. Et manus benedicunt si rapinis renun
ciauerint et si ad misericordiam properauerint.

Et facit homo cytharam omni pte perfectam sono
spirituali decoratus celesti placitur⁹ auditui. Laude
mus ergo deū et gratias agentes nullis momētis
deicamur horarū. sed v̄bis et rebus sacrificiū be
nedictionis asseram⁹. Hec Crisostimus. Quia er
go dominus aīz discipulis vēsus iherusalē tende
bat. samaritam (qui inuidebāt eūtibz in iherusa
lem adorare) noluerūt eū hospitio recipere. Unde ira
ti iohānes et iacob⁹ voluerūt ignē e celo ad eos cō
sumendos ipe trare. ac huiusmodi vindicta (q̄ lau
data ē in helya) in istis a dño ē reprobata. qz hoc
nō appetebant ex caritate sicut ille sed ex ira. Abi
erūt in aliud castellū. Tūc iterū p̄dixit eis secreto
se mortem crucis passurū. et tertia die resurrecturū.
Vñ filij zebedei putantes eū in iherusalez carnaliē
i p̄mo regnaturū. suggesserūt matri sue. vt pete
ret munus sine noīe q̄ p̄cesso peteret eis cōfessionē
in regno eius. Cognoscēs ihesus eoz temeritatem
reuocauit eos ad humilitatē. ostēdens eos p̄ hāc vē
turos ad sublimitatē potius q̄ ad hōris ambitionē
Cū autē appropinquaret ihericho cecū iuxta viam
sedētem (de quo narrat lucas) a misericordiā cū cla
more petentem illuminauit. Et cū eādē urbē igres
sus ambularet p̄ eā zacheus princeps publicanorū
desiderās eū vidē ascendit in arborē. Jhs at̄ cogno
scēs a acceptās desiderii ipi⁹ vocauit eū a ad domū

Cum dñs vltimo ihericho
et galilea vtrūq̄ p̄
venerit et appropinquauit
vno illis dñs vltimo et
zacheus vltimo

ipſius prexit. Vide benignitatez dñi. plus dedit za
cheo q̃ ipſe deſideraſſet. q̃ dedit illi ſeipſū. qđ ipſe
auſus petere nō fuiſſet. Vide etiā ṽtutē orōnis q̃
deſideriū magna ṽp̃a magna oratio ē. Et ideo di
cit p̃pheta. Deſideriū pauperū exaudiuit dñs. Et
alibi ad moyſen. Quid clamas ad me. cū ip̃e oē ta
ceret ſ; corde loq̃retur. Conſpice ergo dñm et diſci
pulos cū illis peccatorib⁹ comedētes et familiariter
ac domeſtice conuerſantes. vt eos ad ſe traheret
In egreſſu vero iericho. duos cecos ſecus viam ſe
dentes et clamantes ſanauit.

¶ Et domin⁹ redijt in bethaniā vbi maria vnxit
caput eius.

Porro ante ſex dies paſche reuerſus eſt domi
nus ihs bethaniā ſc; ſabbato añ ramos pal
marū. q̃ dies ſept⁹ eāt añe paſcha ſi numerem⁹ a ip
ſū diē paſche cū q̃tuor inſcriptis. q̃ ſc; bethania eſt
ap̃e iherl̃m ad duo miliaria ⁊ erat i domo ſymonis
q̃ fuit leproſus ⁊ a dño ſanatus. ſ; tñ adhuc p̃ſtinū
nomē manebat ſicut dicāt adhuc mathe⁹ publica
nus. multiq; iudeoz venerūt illuc q̃ p̃uenerāt ad
diē feſtū nō ap̃e ihm tñtū. ſ; vt viderēt lazaz. Co
gitauerūt erga p̃cīpes vt lazaz inſicerēt. fece
rat autē ei cenā ⁊ martha miſtrabat ⁊ lazarus vn⁹
erat diſcīpulū. Qui (vt Auguſtin⁹ dicāt) de vbi⁹
dñi cōuiuiſ interrogātib⁹ loca penaz ⁊ ſedes iſerni

diligēti narratu idicauit. Et ita iferi lōgis tpi⁹
ignorati tūcē pditorē iuenerūt. Maria g^o aperuit
ala bastrū vas marmoreū vngētī p̄ciōsi et effūdē
bat vngētū sup caput ihesu. ⁊ etiā vnxit pedes
ei⁹ ⁊ extersit capill⁹ suis ⁊ cetera. Et qđ alia vice fe
cit i eadē domo ex p̄ritōe scz qñ p̄uersa ē ⁊ peccata
multa ei dimissa sūt eo qđ multū dilexit. nūc facit
ex dilectione. Diligebat em̄ ihesū sup oīa. et de ob
sequēdo ei⁹ nō poterat satiari. In memoriā eiusdē
vri i eodē sabbato dñs papa debet erogare paupib⁹
hi em̄ sūt pedes domini sedētis in celo ⁊ adhuc am
bulantis in terra. cuius largitōnis occupatōne ea
dem die nō ingredit⁹ ad aliquā ecclesiam. cū ceteris
diebus xl. stationez faciat de celebrando missam.
Indignabāt autē et murmurabat iudas schario
thes. qñ de pdito vngēto. qđ fur erat ⁊ loculos do
mini habēs. vpxori ⁊ filijs dabat qđ furabāt. Sed
dñs p maria respōdit ⁊ eam more solito defendit.
nihilominus tñ ex iudas indignatus remāsit. ⁊ iu
de pditoris causam et occasiōē assūpsit. Et feria
quarta sequēti dñm ihesū p xxx. argenteis vendi
dit. Cōspice g^o eū cenātē i domo symonis leprosi cū
ill⁹ amīcis suis. qđ forte cōsanguinei vel multū do
mestici eiusdē symonis erāt. ⁊ cōuersantem cū eis
paucis diebus scz vsqz ad passiōē suam. s̄ ampli
us i domo lazari. Domus nāqz ip̄ius ⁊ sororis ei⁹

*¶ p̄p̄t̄ s̄m̄ p̄p̄t̄ dñi
p̄p̄t̄ dñi p̄p̄t̄ dñi
p̄p̄t̄ dñi p̄p̄t̄ dñi*

*¶ Nō m̄p̄t̄ p̄p̄t̄ dñi
p̄p̄t̄ dñi p̄p̄t̄ dñi*

*(Cappitulum dñi
p̄p̄t̄ dñi p̄p̄t̄ dñi)*

Comperit dñm vnu
quod p pñdente pñs
tunc vnguitu mñdatur
ad pñdendū in mñdatur

erat sibi refugium speciale ubi comedeat et dormie-
bat cum discipulis suis. Ibi et mater eius cum sorori-
bus suis quiescebat inde nullatenus recedendo. Co-
spice bene ipsam dominam quia erat timore perterrita de
dilectissimo filio suo nec se propter eam ab illo sepabat.
Et cum dominus defendens magdalenam a murmure perditio-
nis diceret. nunc tunc hoc vngentum in caput meum ad se-
peliendum me fecit. An non credis quod huius ubi gladi-
us mortis animam pertransiret? Quid enim de morte
sua poterat expressius dicere? Similiter et alij omnes
erant perterriti et anxij cogitationibus pleni colloque-
tes ad invicem unus cum altero hinc inde more illorum
qui habent dura et adversa tractare. tunc compatere
ipsis et nunc libenter cum eis converteris.

De maledictione fici et festo palmarum.

Esequētabantur mysteria. implebant scrip-
tura per dominum ihesum instante tempore quo vo-
lebat remedium mundo conferre per proprii corporis passio-
nem. Igitur die sequenti primo mane scilicet die domini.
cum paravit se ad eundem iherusalem novum et inusuetum
modo. sed sicut fuerat prophetatum. Cumque pergere vel-
let mater pio affectu retrahere eum. similiter et
discipulis et alijs videbatur intolerabile quod illuc iret
et de poterant retrahere eum. O deus quomo-
do diligebant eum. et quomodo erat ipsis amara que
quid lederet ipsum. Ipse vero aliter disposuerat.

Mora die mane
hinc inde
fuerit modo

q̄ vniuersoz salute fitebat. Cepit ergo ire. et illa
pua comitaua sed fidelis sequuta ē ipsū. Cū autem
remisset bethfage et vbi eos expectabat. qui erat
viculus sacerdotum in medio itineris i latere mon
tis oliueti. misit duos de discipulis suis in castellū
qđ corā eis erat. scilicet in iherusalē. vt adducerēt
ei azimā et pullum eius alligatos in bivioꝝ in loco
publico ad ministeria pauperum deputatos. Azi
na dicitur cōmunis fuisse pauperibus qui ppria ui
menta non habebant. Cūq; i ea quis operatus fu
erat pabulū dabat ei ⁊ pullo pariter qđ ad opera cō
munia nutrebantur. nōdū em̄ quisq; ascenderat
eū. Per azimam potest itelligi caro. p pullū vanū
desideriū nostrū. q̄ subijcere debemus vt deus ibi se
deat. Quo facto dñs ihesus pmo sup azimā ⁊ parū
post sup pullū humiliē ascendit. sup quos discipu
li vestimenta sua posuerunt et sic equitabat dñs
mūdi. Et q̄uis iustissimū foret eū honorari. hono
ris tamen tempore talibus dextrarijs et phaleris
vsus nē. Cōspice nūc bene ipsū ⁊ vide quomodo i
hoc suo honoē vituperauit honorabilē pompā mū
di. Non em̄ fuerant hec animalia fœmis et sellis
deauratis et phaleris sericatis more stulticie mun
dialis ornata. sed vilibus pannis et duobus fu
mialis cum esset rex regum et dominus dominan
tium. In hoc itinere dum ascenderet iherusalem

putant quidā eū esurisse ⁊ accessit ad fructū ⁊ cū nō i
uenisset in ea nisi folia maledixit ei ⁊ statim aruit.
Qd licet apud matheū legat sequenti die factum pu
tamus recapitulando dictū. hoc mystice factū est
a dño quia sciret nō esse tempus fructuum. Nam p ta
lem arborem virentē folijs fructibus autē caren
tē intelligi possunt hypocrite ⁊ simlāti. qui exterio
rē apparentiam hñtes interius vacui sunt ⁊ infrue
tuosi. Et cum appropinquaret ih̄s ad descensū mon
tis oliueti multi descēdentium cū eo substernebant
vestimenta sua in via. Alij cedebāt ramos de arbo
ribus palmarū et oliuarum et sternebant in via.
Turba autē multa que venerat ad diem festum ⁊
pueri ⁊ plebicula iherosolimoꝝ cum sciuerūt dñm
ih̄m illuc venisse tollentes ramos oliuarū ⁊ palma
rum exierunt obuiam ei vsq; ad montem oliueti.
Et ut regē cū ymnis ⁊ canticis cū vestiū suarū ⁊ ra
morū arborū stratione ⁊ leticia magna eum susce
perunt. et ab illo loco cū ymnis ⁊ laudibus vsq;
iherusalem deduxerunt. Et qui p̄cedebant ⁊ qui se
quebantur clamabant Osanna. id est. salua ob
secro. Et quidam phariseorū de turba dicebant ei
ut increparet discipulos. Quib⁹ respōdit. Si hi
tacuerūt lapides clamabūt q̄ his tacentibus i pas
sione petre scisse sūt ⁊ clāuerūt eū dñm mñdi. Sz
illi qui eū cum tāto triūpho susceperūt nō dñi p̄st

contraria in eo fecerunt. Unde Bernardus Ab eo
de ipso in eodem loco et ipso pene tpe paucis diebus in
terpositis primo cum tanto triumpho susceptus postea
crucifixus est. O quod dissimile est Tolle crucifige eum.
et Benedictus qui venit in nomine domini. Quod dissimile est
Rex israel et Non habemus regem nisi cesarem. Quod dis
simile Hami vires et Crux clavis et spine. Cui pri
us vestimenta sternebantur aliena. ecce suis exui
tur. et fors mittitur super ea. De tibi amaritudo pec
catorum meorum propter que diluenda tanta amaritudo
necessaria est. hec Bernardus. Immiscuit autem cum
predicta leticia et fletum. nam cum appropinquaret ihe
rusalem prudens casum eius. fleuit super illam di
ces. quod et tu (subaudi) fletes si cognosceres ruinam
tuam futuram et casum eius. Et debet scire quod tribus vi
ribus legimus dominum iesum fleuisse. una de morte la
zari scilicet humanam miseriā et infirmitatē ad quam
resuscitandus erat. alias hic. scilicet humanam cecita
tē et ignorantiā quia non cognoverunt tempus officiatio
nis sue. Tertia vice fleuit in cruce scilicet humanam
culpā et maliciam quod videbat quod passio sua omnibus suf
ficere poterat. et tamen non omnibus proficiebat quod non reprobis
et duris corde et impenitentibus. Et de hac refert Apost
tolus ad hebreos dicens de tempore sue passionis. quia
cum clamore valido et lacrimis exauditus est pro sua reue
ntia. de his tribus habetur in textu. Sed et alia vice tenet

¶ Cum letitia et fletu
hinc inde dicitur
non habet et probat
¶

¶

ecclesia q̄ fleuit sc̄z infantul⁹. Et ideo cātat. Vagie
 ifans iter arcta positus p̄sepia. qd̄ faciebat vt m̄p
 steriū incarnationis d̄ yabolo occultaēt. Cōspice ḡ
 ipsū nūc flentē. nā a flere debetēs cū eo flet em̄ lar
 gie a fortit̄ q̄ n̄ simulate s̄ v̄e dolebat d̄ ipsis. Vñ
 corde amaro dolebat a flebat p̄ illoz piculo etnali
 p̄dipit em̄ nūc ipsoz exaiū tēporale. Cōspice etiā
 discipulos q̄ diligēt a hite n̄ vadunt semp iuxta
 eū cum timore a reuerētia. Ipsi barones a omnes
 sui domicelli a addeptratoēs. nec credē debēs q̄ ip
 so flente discipuli sui potuerāt lacrimas cōtinere.
 Intrauit ergo dñs ihs cū isto triumpho et honore
 turbaz. de quo tota ciuitas ē cōmota dicēs. Quis
 est hic? Populi autē dicebāt. Hic ē ihs ppheta a
 nazareth galilee. Venit ī templū a intrauit ap̄ter
 tria. Primo vt doceret nos formam religionis. sc̄z
 vt quocūq; p̄gim⁹ primū ad domū orationis si ibi
 est adeamus. et p̄ orationes deo cōmendati sic ad
 agendū negocia accedamus. Secūdo quia locus
 publicus erat vbi posset inueniri ostendēs se nō in
 uitum sed sponte pati. Tercio vt ostenderet ruinā
 vrbis (p̄ qua fleuerat) maxime ex sacerdotū cul
 pa p̄cessuram. Sacerdotes enim a uariē sue con
 sulentes in portibus templi hostias vendebant
 cuiuscūq; generis. ne veniētes de longinquo nihil
 offerrent si hostias presto non inuenirent. et ne

Compos. h̄m f̄o

Compos. 2

Intrauit

Intrauit dñs ihs
 primo ad p̄ter
 No. p̄ter nos
 In q̄. 7. v̄p̄p̄m̄t

24

3

etiam pauperes (qui nihil secū tulerant) exaustō-
nem p̄tenderent pecunie nō habite. posuerāt ibidē
nūmularios q̄ mutuā sub cautione darēt pecuniā.
Et facto flagello de fomiculis eiciebat emētes ⁊ rē-
dentes. dicens ne domū oratōis facerēt speluncā
lacionum. Nec sinebat vas aliqđ deo nō dedicatū
transferri p̄ templum. Et hec fuit secunda eiectio.
Tradūt quidam qđ qdam fulgor radiosus egredie-
bat ex oculis suis. quo territi sacerdotes ⁊ leuite nō
poterāt ei resistere. Similiter clerici et religiosi q̄
in templo dēi sunt deputati. si secularibus negocijs
se implicent merito eiectionem a deo et eius indig-
nationē timere debent. Et accesserunt ad eum ceci
et claudi in templo et sanauit eos. Et admirātes
principes sacerdotum ⁊ scribe dixerunt. qđ signum
ostendis nobis quia hec facis Quia nō credim⁹ li-
cere tibi ergo ostende nobis signū quo credamus.
Et respondit. Soluite templum hoc ⁊ in tribus
diebus excitabo illud. hoc autem dixit ihesus non
impando vel cōsulendo vel hortādo. sed p̄dicendo.
Et respiciebat diuites qui mittebant munera sua
in gazophilatium. et vidēs quādam viduā paup-
culam mittentē duos ereos nūmos valētes quar-
tam partē fidei scilicet obulos quinqz. dixit discipu-
lis suis qđ misisset plus qđ omnes quia totum vic-
tum suū miserat. Alij vero ex supabundanti sibi

*Et in templo dñi
primo eiecit*

*2º in templo p̄munt
admirātes p̄p̄os*

hic dñs respicit

73° *Secundum 1^{am} Epistolam
Vtq; sero: nō q
ausus erat dare dēdū
veneris qd iherosol.*

ptem nō totū. Dixit autē ad quosdam qui in se cō-
fidebant tanq̃ iusti p opibus suis exterioribus
a aspernabant ceteros patolā de phariseo a pub-
licano. a intulit Omnis qui se exaltat humiliabi-
tur a cō. Et stetit dñs publice in tēplo p̄dicans po-
pulo a respōdens p̄cipibus vsq; q̄h sero. Et licet
hic honoratus fuisset ab illis. nō est tamē inuen-
tus aliq̄s qui eum ad comedendū vel bibendū inui-
taret. Tota ergo die ip̄e et sui ieiunauerūt a sero
circūspectis oībus redijt cū eis in bethaniam vbi
mansit. q̄ (vt dicit glosa) Ideo pauper et nulli
adulatus est vt nullam in tanta vrbe inuenit qui
ei hospitium daret. **Conspice ergo nūc etiam bene**
ip̄m. quia valde humiliter vadit p ciuitatem cum
illis paucis. qui sic honorifice venerat mane. Ex-
quo potes cōsiderare quia parum est de mūdano ci-
randū honore qui sic terminatur in breui. Potes
etiam cōsiderare quō sui gaudebant quādo hono-
rabat a turbis. et multo magis quādo in bethaniā
redierunt illesi. quia maxime timebāt quādo ibāt
iherusalem. qd nunc faciebat qualibet die. Quūvis
enim alias sepius maxime tamen a precedenti die
sabbati vsq; ad diem cene loquutus ē iudeis et o-
peratus est palam in iherusalem. Erat ergo dieb⁹
docens in templo a noctibus epiens morabatur in
bethania. Ideo tota illa septimana penosa dicitur.

Conspice

916

*Itē nō ē q̄m dñs
dedit qd saluus dñs
ignis est*

quia per totā illam laborauit dñs recreando sicut
per primā mūdi ebdomadā opatus est creando. Ac
p̄nceps nyctem⁹ p̄re timore populi vel verecūdia
discendi (quia magister erat) nō die s̄ nocte docē-
dus ad eū venit. quē dñs interrogātem de introitu
regni dei instruxit. // De his⁹ que gesta sunt feria

secūda. feria tertia. et feria quarta.

Ihesus autē sequenti die itez diluauilo uenit
in templū ⁊ sedēs docebat populū. Pharisei uero
inuidēs ⁊ invidiātes ei (quia sciebant eū mansue-
tū ⁊ misericordie p̄dicatorem. ⁊ ob hoc habere gra-
tiam ⁊ fauorem populi) adduxerūt ei mulierem de
phensam in adulterio. et p̄pter hoc s̄m legē lapi-
dandā. querentes quid de ipsa faciendū esset. ut si
iudicaret eā lapidari q̄si crudelem eum irideret ⁊
nō hntem mīam quā p̄p̄lo predicabat. si autem di-
mitti. q̄si hostem legis cōdemnaret. Ipse autem v-
trāq; calūniā prudēter euitabat. q̄ ⁊ iusticiā et
misericordiam in iudicio suabat. Protulit em̄ iu-
stum iudiciū salua misericordia. prius tamē incli-
nans se humiliter digito scripsit in terra ⁊ erigēs
se dixit. Qui sine p̄cō ē vest ʒ p̄m⁹ lapidē in illam
mittat. Quid autē scripsit ad litterā est incertū.
q̄dam tamē dicunt q̄ eis correspōdebat Iheremi⁹
videt velle i quadā epytola eū scripsisse. terra ter-
ra absorte viros istos abdicatos. Vel s̄m glosam

Vnus ex his q̄ dñs
predicat qui ⁊ vult

terra tertā acasas. Vel fm glosam aliam scrip-
sit peccata eorū. Et erat illa sc̃ptura tāte ṽtutis.
q̃ q̃libet eorū cognoscebat i ea peccata sua. Et itē
inclinauit se benign⁹ dñs etiāz pro emulis ⁊ aduer-
sarijs suis. quasi dissimulans vt declinarent a ius-
ticia sua. et ne reciderentur. Et illi discesserunt
omnes ibāt euauuerūt eorū astutie. Et erigens se
itēz dixit. Mulier ubi sē q̃ te accusabāt? Quasi di-
ceret. qui venerant ad querendā iusticiam fugati
sūt iudicio iusticie. Nemo te p̃demnauit mulier. q̃a
quilibet eorū sciebat se similiter inquinatū. nec ego
te cōdemnabo. Quasi diceret. Illi dimiserūt te in cō-
demnatam p̃pter peccata sua. et ego te absoluo ex
misericordia mea. vade ⁊ ampli⁹ noli peccare. Si-
cut sup̃ ptulit iudiciū iusticie salua misericordia.
sic hic p̃fert iudiciū misericordie salua iusticia. sc̃z
vt misericors peccata p̃terita dimittens ⁊ vt ius-
tus (ne amplius peccaret) interdicens. Nam vni-
uerse vie domini misericordia ⁊ veritas. Venerāt
autem quidam gentiles vt adorarent in die festo
et dixerunt philippo. Domine volumus ihesum vi-
dere. Qui assumpto andrea dixerūt hoc ihesu. Et
dixit ihesus. Venit hora vt filius hoīs clarificē.
quasi diceret. plenitudo gentium creditura est. qd̃
non nisi prius p̃ passionē futurā insinuauit. dicens
Amen amen dico vobis nisi gramum frumenti ac̃.

Pater clarifica me hac hora. Et venit vox e celo.
Et clarificavi et iter clarificabo. id ē. clar. genui
nec desistam vel fm hominē. clarificavi in baptis
mo ⁊ in trāfiguratiōe. ⁊ clarificabo in resurrectio
ne et iudicio. Et dicebant qdam tonitruum factū
fuisse. Alij q angelus loquutus est ei. Et ap̃t ihe
sus. Nō ppter me sed ppter vos factū est. nūc iudi
cū est mūdi. nunc p̃nceps huius mūdi eijcietur fo
ras. id est. p̃nceps amatorū mundi p̃det potestatem
homines post se trahēdi. Et ego si exaltatus fue
ro ⁊c. Et cū vespera esset facta redijt in bethaniā.
Et iter rediēs diluculo t̃cio sabbati docebat in tē
plo pplm. Et accesserūt ad eū p̃ncipes sacerdotū di
cētes. In qua ptāte hec facis? q̃h dicerēt. quid est
q̃ eijcis de templo q̃s vis. cum nō sis hostiarius ⁊
doceas nobis inconsultis. Ihs autem oppōm reddi
dit oppositionē nō solutionē. quasi clauo clauū re
tūdens. Q̃ āt ap̃iēda esset veritas alijs ⁊ n̄ ip̃s ⁊
q̃re indicauit per p̃bolam duorū filiorū q̃z vni dix
it pater. vade in vineā meā ⁊ dixit nolo. postea ta
mē p̃mitētia motus iuit. Alij vero dixit. vade ⁊ re
spōdit vado s̄ nō iuit. Ad idē p̃posuit p̃bolam de
cultorib⁹ vinee sangnarijs. ⁊ p̃ hoc aliā de inuita
tis ad nuptias regales. n̄ habētibus vestes nuptia
les. Tūc pharisei volentes eū capere ṽbo p̃ponūe
ei questionem apud iudeos ortam de tributo cesari.

soluendo vel non soluendo. Ipse vero sic respondit
ut a deo et cetera iura sua fuaret et eorum calumnias pru
denter euaderet. De muliere quod septem viros habere
questionem a saduceis propositam soluit. loquens ad tur
bas et ad discipulos. et quia prophetas non recipiebant
auctoritate ex odis mortuorum et resurrectionem probauit.
Tunc et phariseis aggregatis docuit scribare quod est et
phariseorum doctrinam audiendam sed vitam non imitandam. de
multis criminibus eos acriter arguens. scilicet de ambi
tione vana gloria et superbia. de incredulitate et puer
sa doctrina. de gula et superstitione et auaricia. de hypo
crisi et crudelitate. Egressus autem de templo predixit
discipulis euerisionem templi. signa quoque euerisionis ve
bis. et signa aduentus sui secundi et consummationis
seculi. quedam quidem veritatem propria. quedam veritatem com
muniam. predixit etiam ipsi aduentus incertitudinem. tri
bus similitudinibus eis terrores introducens scilicet
fulgoris diluuij et furis. Porro in illa die de quo
libet genere hominum dicit quosdam assumendos in reg
num et quosdam delinquendos in supplicium. scilicet de a
gro predicationis. que pertinet ad prelatos. et
de mola actionis que pertinet ad coniugatos. et de
quiete contemplationis que ad continentes. Secundum
hec tria genera tres parabolas proposuit. Primam
de vigilia patrifamilias et iamitore edis quantum
ad platos. Secundam de decem virginibus quantum

ad cōtemplatiuos. Tertiā de talentis multiplicā-
tis quātum ad actiuos. Tādē vērō de ventilatio-
ne arce scz. describit ventilatiōes q̄ fient ī extremo
iudicio. simitis aut̄ smombus his eadē die scilicet
tertia feria. ibidē dixit discipulis suis. Sci-
tis quia post bīdūm scilicet quinta feria ad ves-
peram agnus paschalis immolabitur. ⁊ tunc fili-
us hominis tradetur vt crucifigatur. Tunc enim
quarta feria princeps sacerdotum et seniores po-
puli videntes ihesū abijisse ⁊ dixisse. n̄ videbitis me
amodō congregati sunt in atrium caphpe. ⁊ quere-
bant vt eum tenerent et occiderent non tamen in
die festo. ne forte tumultus fiēt ī p̄plo. Audiens au-
tem iudas eos congregatos abiit ad eos et pepi-
git cum eis de ihesu tradendo pro triginta argente-
is. forte quia tunc audierat dominum tertia die
moriturum ⁊ putauerit eum in morte detineri. mor-
tem imminētem sibi lucratiuam facere voluit.
Cum enim esset fur ⁊ loculos habens ⁊ videret vn-
gentum super caput et super pedes domini effu-
sum quod putauerat esse vendendum et sibi tra-
dendum precium vt aliquid inde furaretur. quod
perdidit in effusione vngenti voluit recompen-
sare in venditiōe magistri. Et forte hec fuit causa
q̄ mathe⁹ hoc factū marie magdalene rēcitat. s-
vt p̄grent subiungeret factū inde quō vendidit

dominū tanq̃m cōtinuans effectū ad causam. Quid
vultis mihi inq̃t daē ut vob eū tradāz quasi vile
mancipiū venale cōponens posuit in eoz potestate
quātū velint dare. Cum enim vilia cōponuntur. so
let querere venditor ab emptorē. quantū dabis. Cū
autē cara cōuerso. In memoriā autē venditionis
dñi per totū annū in ieiunijs penitentialibz. hec q̃e
ta feria secundū tenet locū post sextam feriā. fac
ta itaqz hac pactione querebat oportunitatē tradē
di eū sine turbis. Cōsidera nūc quomodo dominus
ihesus sepius et maxime his diebus pro iudeis la
borauit. s; ipsi tanq̃m ingrati mala pro bonis domi
no reddiderunt. Unde Anselmus. Dñe venisti ad
oues (q̃ perierant) dom⁹ israhel. diuini verbi lam
padem palam extollens ad illuminationem orbis
terre. et regnum dei annūcians cunctis obtempe
rantibus verbo tuo. sermonez sequentibus signis
confirmasti. virtutem diuinitatis tue ostendisti in
cunctis male habentibus. que saluti eorum pgrue
bant ut omnes lucrificeres. Sed obscuratū est
insipiens cor eoz domine. et piecerunt sermones
tuos retrosum. nec attendūt ad omnia mirabilia
q̃ operat⁹ es i eis. exceptis paucis nobilibus adle
tis quos inter infirma et abiecta mundi elegisti.
ut per ipsos fortia mirifice expugnaēs. nec solum
ingrati gratuitis tuis beneficijs exstiterunt. sed et

contumelios affecerunt te dominū dominatū. et se-
cerunt in te quicūq; voluerūt. Te enim faciēte opa
iis que nemo a his fecit. quid dixerūt? Non ē hic
homo a deo. In principe demonioꝝ eijcit demonia.
demoniū habet. seducit turbas. wrax ē. potator vi-
ni. amicus ē publicanoꝝ peccatoꝝ. Quid fles qđ
suspiras o homo dei dum sustines rectorum iniu-
rias? Nō audis quāta ppter te in dñm tuū cecide-
rūt ob pbria? Si pēm familias te elsebut vocave-
rūt quāto magis domesticos ei⁹. Hec quidē et his
similia blasphemātes ⁊ aliquotiēs te lapidib⁹ im-
petēs ihu bone patiēter sustinuisti. ⁊ factus es co-
ra eis sicut homo nō audiens et nō habens in ore
suo redargutiones. Hec Anselmus. Vere mag-
na debet nobis esse cōfusio qđ patientiā in aduersi-
tātib⁹ nō habemus qñ ihesus innocens tāta ac etiā
passionē et mortē patiēter sustinuit. et nos pecca-
tis aggravati et iam pena digni nō possum⁹ etiam
paruas iniurias ⁊ gravamina tolerare.

De cena domini nostri Ihesu cristi.

Meditatio de p̃mis vespis.

Adueniente iam et imminente tempore tri-
stitionum et misericordiarum domini (quo
disposuerat saluam facere plebem suam. et eam
redimere non corruptibilibus auro ⁊ argento s; p̃-
noso sanguine suo) voluit cenā facere cū discipulis

fuis notabilem. anteq̃ ab eis p̃ mōtē discederet.
in signū ⁊ memoriale recordationis et etiā ut com-
pleret mysteria q̃ restabant. fuit ei hec cena mag-
nifica valde. ⁊ mirifica sūt que ibi fecit dñs iehsus
Ad que inuenda te cū attentōne summa p̃sentē ex-
hite. quia si hoc digne ⁊ vigilantē feceris nō patie-
tur benign⁹ dñs te ieiunū redire. Circa hec er-
go p̃cipali⁹ quatuor (que ibi notabilē facta sūt)
meditāda occurrūt. Primo ipsa carnalis cenatio.
Secundo pedū discipulorū p̃ ipsū dñm iehsū ablu-
tio. Tercio sacratissimi sacramēti institutio. Quar-
to pulcherissimi sermonis p̃ ipsū compositio. de qui-
b⁹ p̃ q̃dinē videamus. Circa primū attende q̃
prima die azimorū in eadem die (cuius vespera erat
agnus immoland⁹ ⁊ edendus cū azimis) p̃misit
dñs iehesus petrum et iohannē ad quēdam amicu
suū in montē syon vbi erat cenaculū grande stra-
tū ad parādū pascha. Sed ⁊ ipse cū alijs discipu-
lis aduersperascente iam die ciuitatē intrauit ⁊ ad
ipsū locū iuit. scz ante primā diem azimorū. qui ce-
lebrior erat inter septē dies paschales. Vñ sciēdū
q̃ hoc nomē pascha est equiuocū ad tria. aliquādo
em̃ pascha dicebat̃ vespera qua agn⁹ immolabat̃
vt ibi. scitis q̃ post biduū pascha fiet. Aliquādo ip̃e
agnus vt ibi Vbi vis pem⁹ tibi comedere pascha.
Aliquādo septē dies sequētes i q̃b⁹ edebat̃ azima.

Vel etiam azima ipsa ut ibi. nō introiuerūt p̄tori
um ne cōtaminarent h̄ comedere pascha. Aspi
ce ergo nūc dñm ihesū manētē in aliqua pte dom⁹
et colloquente cū discipulis salubria et interim in ce
naculo pabatur p̄ eis p̄ aliquos de lxxij. discipul⁹.
Legitur nāq; in legenda beati marcialis qd ipse cū
aliquibus ex lxxij. fuit ibi ip̄o sero ad ministranduz
dño ihesu et xij. recubentibus. Sz et aquā repor
tauit dño ihesu quādo lauit pedes discipuloz. Di
cit etiā qd ipse erat ille puulus quē statuit ihesus
in medio discipuloz dicēs Amē amē dico vob̄ nisi ef
ficiamini sicut puulus iste. ac. Cum aut̄ oia in ce
naculo essent parata itrauit cenaculū dñs ihesus
et discipuli cū eo. Omnes lauant man⁹ et deferunt
eis agnus paschalis assus. benedictōne quoq; p̄
dñm facta comedūt eū cum succo lactucarū agres
tiū. stantes recti et habentes baculos in manibus.
et alia obseruātes q̄ in lege mādabātur. Et no
ta qd nusq; legit dñm comedisse carnes nisi agni
paschalis. qd fecit i typis et figuris ac. et post hoc
vetus pascha ad nouū transferēdo ponūt se et sedent
circa mensam iohāne se dēte iuxta dñm ihesū. Nā
nec iohānes sup̄ pectus domini recubere nisi seden
do potuisset. p̄dicto modo pie poteris meditari. et de
his scire qd ipsa mēsa erat in terra et more antiq̄rū
i terra sederūt ad mēsam et ad cenā. Erat aut̄ (ut

crederet quadra de pluribus tamen tabulis putaret
rauit ille qui eam rome in ecclesia lateranensi mensus
uit. In vno quadro est duorum brachiorum et trium digi
torum et in alio quadro duorum brachiorum et palme vel
circa. Ita quod licet arte tamen (ut creditur) tres discipu
li sedebant in quolibet quadro et dominus humiliter in aliquo
angulo ita quod omnes in vno cathino comedere poterant
Et propterea non intellexerunt discipuli quando dixit quod
infigit meum manum in cathino hic me tradet. quomodo
intingebant. Accepit ergo panem ac benedixit et fre
git ut ostenderet corporis sui fractionem non sine sponte
sua fore. deditque eis dicens. hoc est corpus meum scilicet quod
sub specie panis apparet. Similiter et calicem dedit
eis. Cenantes autem illis inquit alia dominus ihesus christus ait.
desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum
antequam patiar. Cogita quod longo tempore desiderium
domini fuit prelatum. et noli deficere si quandoque de
siderium tuum differet. Ihesus autem turbatus spiritu dix
it. Amen dico vobis quia vnus vestrum me traditu
rus est. Turbatus est misericorditer patientes inde quem
notauit. sic et sancti misericorditer turbantur. tamen
urgit eos causa a pyramia separare triticum ante mes
sem. Et cum dixit eis. Vnus vestrum me traditurus est
hec vox in corde ipsorum quasi gladius intrauit et come
dere nesciuerunt. inspicientes seipsos et dicentes singu
latim. Nunquid ego sum domine? Qui intingit ait

meū manū in parapside hic me traditurus ē. Duo
decā cū dñō in eodē cathino edebāt. alij nō. qñ dicēt
vñus ex duodecā trader me. Aspice nūc bene ipsos
et cōpatere tā dñō ihesu q̃ ipis. q̃ i magno dolore
sunt positi. Ille autē pditor (ne vba hec viderēt pū
nere ad eum) comedere nō cessauit. Iohes vero ad
instantiā petri quesuit et dixit. Domine quis est
q̃ te tradet? Et dñs ihesus familiariter ei tāq̃ sin
gulariter dilecto submissa voce aperuit et expresse
pditorem. cui scz panem intinctū porrigeret. Iohā
nes autem stupefactus et cordialiter gladius ver
sus eū se inclinauit et sup̃ pectus eius recubuit. pe
tro autē nō dixit dñs vt iohanni. q̃ (vt dicit Au
gustinus) si ipse sciūisset dentib⁹ discerpisset eū.
Nūc ergo cōspice domini benignitātē quomodo su
um discipulū dilectū; sup̃ pectus suū retinet. O q̃
tenerime seiuicē diligebant. Cōspice etia; alios
discipulos multū mestos ad hanc xcē nō comedē
tes s; seiuicem aspicientes et super his cōsiliū ca
pere nesciētes. Et hec de primo articulo sufficiāt.

Circa scdm̃ vero diligent attēde. his nāq; sic se
habētib⁹ surgit dñs ihesus a cena. surgūt statim et
discipuli ignorātes q̃ ire velit. Ip̃e autē descēdit cū
eis in aliū locū iseri⁹ i eadē domo vt dicūt q̃ locū vi
derunt. et ibi omnes sedere fecit. aquā sibi intet
asserere. ponit vestimenta sua. lintheo se pretingit.

et aqua mittit in peluim lapideā vt lauet eoz pe-
des. Recusat petr⁹ ⁊ totus stupefact⁹ ēē sic suo iu-
dicio indecente declinat. h̄ audita cristi p̄minatōne
sapiens p̄siliū in melius cōmutauit. Ex eo autē qđ
dixit. q̄ lotus ē nō indiget nisi vt pedes lauetur. p̄-
pendit a quib⁹ dā qđ apostoli baptizati erāt. Cō-
sidera bene nūc singulos actus ⁊ cū admiratōne cō-
spice q̄ gerūtur. Inclinat se sūma maiestas. et hūi-
litas mgt̄ vsq; ad piscator⁹ pedes. Stat ianua-
tus et gemitus flexis corā ip̄s seētib⁹. lauat
p̄p̄is manib⁹ ⁊ abstergit ⁊ deosculat̄ pedes oim̄.
S; ⁊ illud sup̄exaltat hūilitatē. qđ ⁊ ip̄s p̄ditori
suo eadē obsequia p̄bet. S; o cor neq; et ipsa duri-
tia durius. si sic ad tātam hūilitatē nō molliris. si
sic dñm maiestatis nō vereris. si sic vsq; ad ip̄s
semp tibi bñfici sempq; innocētis interitū seuis.
h̄ v̄ tibi misero. Tu quidē obdurat⁹ qđ cōcepisti p̄-
turies. nō tamē ip̄s h̄ tu p̄ribis. Admiranda ē er-
go tāta hūilitatis ⁊ benignitatis pfunditas dñi
n̄i ihu xp̄i. Vñ Anselmus. Nouissime autē iustū
sanguinē tuū bone ihu a discipulo tuo filio p̄ditō-
nis triginta argenteis app̄ciati sūt. vt p̄cipitaret
aiam tuā i mortē sine causa. Et te quidē p̄ditissimū
traditoris tui pfidia nō latebat. quādo in hac cena
ablutōnis causa etiā corā ip̄o genu flexo p̄ribes
maledictos pedes ei⁹ veloces ad effundendū sangui-

nē manibus attractare lauare et extergere digna
tus es et extento collo adhuc ambulas. O terra et ci
nis adhuc supbia te eleuat. adhuc ipatentia te ex
agitat. Intuere humilitatis speculū dñm ihesum
vniūse creature factorē tremēdū iudicem viuorū
et mortuorū ante pedes hominis etiā traditoris sui
genua iacuat. Disce ergo qd mitis ē et humil' cor
de. et confundere in supbia tua. et erubescere in ipatie
tia tua. Hec Ancel. Hoc autē cōpleto misterio redit
ad locū cene. et itez recubēs docuit. qre h° fecerat. i
exēplū scilicet mutuo sibi seruīēdi. et eos ad imitā
dū suū exemplū cōfortat. Potes autē meditari qd
dominus ihesus dedit nobis in isto sero exemplū
quiqz magnatū virtutum. scilicet humilitatis (ve
dictū ē) i lauando. karitatis in sacramēto corporis
sui et in sermone qui ē monitis karitatis plenus.
orationis in orādo in octo tribus vicibus. patiētie
in sustinendo p̄ditore suū et multa opprobria quā
do fuit captus et ductus vt latro. obediētie in eūdo
ad passiōē et mortē ex obediētia p̄is. In his er
go virtutibus eū comitari coneris et hoc de 2° arti
culo. Circa tertiuū vero meditādo obstupescē illā
karissimā dignatōē et dignatissimā karitatē. qd no
bis tradidit et relinqt semetipsū i cibū. Cū ergo lo
tis discipulorū pedib⁹ itez recubissz volēs finē dāē
legalib⁹ sacrificijs et nouū iāpe testamētū. seipsuz

sacrificiū n̄m fecit. Et accipies panē et oculos ad
patrē eleuās p̄fecit altissimū sac̄mentū corporis sui
a dās discipul̄ suis dixit. H̄o ē corp⁹ meū. ac qd s̄b
specie pais videtis. S̄i l̄r a calicē dicēs. Hic ē san
guis me⁹ q̄ p vob effūdēt. Quib⁹. s. v̄b istituit hoc
sac̄mentū. a tacite p̄missū destituit. a tūc eādē v̄i v̄b
illis cōtulit i poster. Aspice nūc bñ qmō dilige
ter fidelis et deuote p̄dicta facit et p̄prijs manib⁹ cō
municat illā dilectā a benedictā familiā suā. Nō ē
intelligēdū. q̄ discipuli sup̄tū corpus de manu do
mini sibi ministraret. sed ipse ministravit q̄ et cō
secrauit. Vñ dixit. Accipite a comedite scilicet sa
cramētāliter a sp̄ūaliter. et tandē in auctoris reco
rdatione subiunxit. hoc facite in meā cōmemoratio
nē. Hoc ē illud mēoziale qd aīam grāā (cū ip̄sū
suscipit māducādo vel etiā fideliter meditādo) debe
ret totam ignire a inebriare a in ip̄sū p̄e amoris a
deuotionis vehemētia totalit̄ trāssormāē. Nihil enī
maius cari⁹ vtili⁹ vel dulci⁹ nobis relinq̄re potuit
t̄p̄ seip̄m. Ip̄e nāqz (quē i sacramēto altaris hodie
p̄ eū cōfecto sumim⁹) ille idē ē q̄ de v̄gine icarnat⁹
a nat⁹ p nob mortē sustinuit a q̄ ē surgēs a gl̄ose as
cēdēs sedet a dextris dei. Ip̄e ē q̄ creauit celū a trās
q̄ gubnat a moderat vniūsa. Ip̄e ē a q̄ dep̄det sal⁹
tua. i c⁹ volūcate a p̄tate ē f dāē glām paradisi. Ip̄e i
hostia tā modica sic oblat⁹ tibi qz exhibet⁹. ip̄e do

minus ihesus (de quo loquimur) fili⁹ est dei vni.
Cōmunicatis ita qz discipulis et pessimo iuda (licz
fm alijs in cōmumione nō fuerit) dicit ipi iude do
min⁹ ihesus. Quod facies fac citius. Et exiuit iu
das cōtinuo. erat autē nox. Tūc ait ihesus. Nunc
clarificatus ē filius hoīs. id ē. eiecto tenebroso re
manserūt soli mūdi cū solo mūdatore. Vnde An
celmus. Hoc erat māfuetudinis tue dñe ihesu qz
pfdum illū in cetū fratrū detegere noluisti s̄ leuē
momentū accelerare iussisti qd pabat. In oībus his
nō ē ausus furor eius a te. sed egressus foras sata
gebat circa frequēs maleficiū. Quomodo cecidisti
de celo lucifer. qui mane oriebaris in paradisi deli
cijs. Gloriosus apparuisti ciuiū celi socius et vbi
duini cōiuiua. quomodo quoqz deputatus es int̄ fi
lios tenebrarū. q̄ nutriebais in croceis quomō am
plexatus es stercora. Hec Ancelm⁹ Tunc ait illis
ihs. Oēs scandalū patiemini in me ī hac nocte. Et
cū dixisset petr⁹. Et si oēs scandalizati fuerūt in te
ego nūq̄ scādalizabor. Respōdit ihs. Pri⁹ q̄ gal
l⁹ bis cātat. i. vocem dederit ter es me negaturus.
Sed marc⁹ hoc pleni⁹ expressit ceteris. post pri
mā ei negationē petri gall⁹ statim cātauit. Sed
āte galli secūdū cantū idē bis negauit. et ita trina
negatio petri āte primū gallicā tū inchoata ē et an
te secūdū completa. Alij vero euāgeliste dicentes

prius q̃ gallus cātet ter me negabis . de inceptōe
agūt . id est . trinā negationē inchoabis . S; mar
cus de cōpletionē eius scribit . Et ap̃t petrus . Et si
oportuerit me mori tecū n̄ te negabo . nō mentit̃ q̃a
credit ṽz esse quod p̃mittit . Et hoc de tertio arti
culo . Nūc cōsequētur dicendū est de quarto . Cir
ca quartū vero ad omnem cumulum sup̃effluen
tē attende alia dilectionis insignia . Cū enim iudas
exiūss; dñs ih̃sus discip̃los cōsolādo fecit eis lōgū
s̃monē ⁊ pulcherrimū ignitis plenū carib⁹ dul
cedinis et amoris quē scripsit iohānes dicēs . Non
turbetur cor vest̃z . Vnde Anselmus . Tūc clarifica
ta ē familia tua xp̃e i modū societatis āgelice . Tūc
demū diuinissimi eloquiū vltima iundatione cō
uentus ille sacer ex ore tuo potatus ē . Siquidem
corruptus ille vter fois missus fuerat . quē illa lim
pidissimi liquoris infusione sciebas indignū . Hec
Anselm⁹ . Ex huius sermonis ornata ac vtilia
veneranda magnitudine quinq; meditanda prin
cipaliē assume . Primo q̃lic eis decessū suū p̃dicēs
p̃fortat eos . dicebat nāq; . Adhuc modicū sū vobis
cū s; nō relinqūā ṽs orphanos . vado et venio ad
ṽs . Iterū autē videto ṽs et gaudebit cor vest̃rū
Hec ⁊ his similia dicebat eis . que corda ip̃oz tota
lit penetrabāt . Nō ei de suo discessu poterāt aliqd
pacifice toleraē . Secūdo circa s̃monē mediteis .

qualiter cordialiter et instanter instruxit eos plu
rib⁹ viab⁹ de caritate seruanda dicēs. hoc ē pceptū
meum vt diligatis inuicē. &c. In hoc cognoscent
omnes q^d mei estis discipuli si dilectionē habueri
tis ad inuicē. & alia huiusmodi que in textu patēt.

Tertio circa s^{er}monē mediteris quō monuit eos
ad obseruantia mandatorū suorū dicens. Si dili
gitis me mandata mea seruate. si precepta mea s
uaueritis manebitis in dilectione mea &c. huiusmo
di. Quarto circa s^{er}monē mediteris. q^ualiter dan
do eis cōfidentiam circa tribulationes (quas eis p
dixit esse venturas) hortatur ipsos ad patientiam
hoc mō. In mūdo pressurā habebitis. sed cōfide
te quia ego vici mundū. Si mūdos vos odit. scito
te qm̄ me priorem vobis odio habuit. Mundus q
dem gaudebit vos autē contristabimini. h^{ec} tristitia
vestra vertet^{ur} in gaudiū & similia. Quinto circa
sermonē mediteris qualiter ipse dñs ihesus tandē
aspiciens in celū se cōuertit ad patrē orando p eis
dicēs. Pat^{er} serua istos quos dedisti mⁱ. Pater scē
ego p eis rogo nō pro mundo. et non pro his tan
tum sed pro omnibus qui in me sunt credituri per
eos. Pat^{er} q^ds dedisti mⁱ volo vt vbi ego sūa illi sint
mea. vt videāt clariatē meā. Et alia huiusmōi q
eorū erāt corda scāctia. Si g^o q^u i s^{er}monē dicta
sūt attēte discusseis & meditādo ruinaueis diligēt

in eorū dulcedine requiescēs meito inardescē potēs
ad tantā dignationē benignitatē prouidentia diligē
tia caritatē. ⁊ circa alia p̄ eū hoc sero gesta. Cō
spice ergo eū dum loquitur. quomō efficaciter deuote
⁊ delectabiliter loquēs imprimis discipulis suis
que narrat. et pascaris in amenitate aspectus ei⁹
atq; v̄torū ei⁹. Cōspice etiā discipulos q̄ modo sūt
mesti lacrimātes et suspiria dantes. pleni ei sunt
tristitia. vt de hoc ipsa veritas fert testimoniū di
cēs. Quia hec dixi vob̄ tristitia impleuit cor vestrū
Inter alios aspice iohannē eidē familiari⁹ coherē
tē. qualiter attente ⁊ diligētē aspiciat hunc dilectū
suū ⁊ tūc anxiatus oīa verba eius recolligit.
Ipse solūmodo ea describens tradidit nob̄. nullus
sic fidelit̄ et familiariter adhesit eidē vt iohēs. In
cena iuxta eū sedit licet esset iunior. et cū captus
fuit sequutus est eū ī atriu p̄cipis sacerdotū. nec
in crucifixione nec in morte nec post mortē dimisit
eū quōq; sepultus fuit. Inē alia quoq; dñs ihs di
xit eis. Surgite eamus hinc scz ad passionē meā
ad angustia meā. ad sepationē a vob̄ corporaliter
in hoc mūdo. Et quicūq; voluerit post me venire ab
neget semetipsū ⁊ tollat crucē suam ⁊ sequat̄ me.

Tu ora eū vt nō finat te a suo latere separi h̄cō
cedat tibi secū ire ⁊ eū sequi siue ad mortē siue ad
vitā. O quātus pauor ī discipulos intrauit nesciē

tes quo vel qua ite deberēt ⁊ de ipsius separatōne
plurimū formidātes. Nihilominus tamen postea
loquutus ē eis cōplendo s̄monē i alio loco veleūdo
p viā. Conspice nūc discipulos eūtes post eū et
cū eo quō q̄libet (q̄ magis p̄t) magis eidē appropin
quat. et cōgregati p̄gētes (sicut moris ē pulloꝝ p
gē post gallinā) ipellēdo eū modo vnus modo ali⁹
ex desiderio appropinquādi ⁊ audiēdi v̄ba illi⁹. ip
se vero libent fusi inebat ab eis. Tandē cūctis cō
plenis mysterijs hora cōpletōrij trās torrentē cediō
vadit cū illis ⁊ armatos expectauit in villa q̄ dicit̄
gethsemani. q̄ ē ad radicē mōtis oliueti (vbi tradi
torē suū qui locū sciebat) expectabat ⁊ int̄p̄iuit cū
eis in ortū. sciens omnia que rētura erant sup eū.

Cōpletōriū dici potest. q̄a in eo cursus diei p̄ple
tur. Similit̄ dñs noster ihs xp̄us cōpleto cursu p̄
dicationis et cena facta cū discipulis suis. de q̄ ce
na et sacratissimo dono corporis ⁊ sanguinis ei⁹ ibi
tradito debet frequēter deuotissime cogitare. Et lo
tis discipulorū pedib⁹ et facto s̄mone exiuit dñs
ihs cū discipulis suis in montē oliueti. vbi capien
dus erat et ab amicis separāndus. quā dō p̄plendū
erat quod dixerat p̄pheta. Percutia pastorem et
dispergent oues gregis. De passione domini.

O Currit nūc vt passionem dñi nr̄i ihesu xp̄i
tractemus. Qui ergo in cruce ⁊ passione dñi

gloriarī desiderat. sedula meditatione delect in ip-
sa persistere. cuius mysteria ⁊ q̄ circa ea facta sūt
si toto p̄spicerent̄ mentis intuitu) in nouū (vt pu-
to) statū meditantē adducerent. Nam ex p̄fundo
corde ⁊ totis viscerz medullis eam p̄scrutanti mul-
ti passus occurrerent insperati. ex q̄bus nouā com-
passionem nouū amorem nouas cōsolationes et p̄-
cōsequens nouum quēdam statum dulcedinis sus-
ciperet. que sibi p̄sagia et participalia glorie vide-
rent. Vñ oportz. vt quīvis p̄sentem se exhibeat
omnibus ⁊ singulis que circa ipsam dominicā pas-
sionem cōtingerunt affectuose diligenter ⁊ motose.
et q̄ illz totā mentis acie vigilantibus oculis cor-
dis obliisq; alijs curis exterioribus dirigat pseue-
ranter. Et scias q̄ si in hac scientia (que sup om-
nes scientias ē) volueris p̄ficere. cū magno stu-
dio oportebit te a cibo ⁊ potu delicato abstinē. ⁊ ad
necessitatē p̄ce sumē de vtroq; . Cena quoq; noc-
turna siue potus multū impedit cōtēplationē post cō-
pletoīū. q̄ propt̄ abstinēdū ē. A vestibz ec̄a lās mol-
libus ac p̄ciosis abstineas. et i vestitu sicut ⁊ i vic-
tu humilioris grossioribus ⁊ humilioribz vte. O-
portet ec̄ q̄ caueas a multiloq̄o ⁊ leticia vana et in-
epta. Nō ei decet eū (q̄ vult xpi dolorē sentire) i v-
b̄ risibz ⁊ lūibz ⁊ i gaudio vano se inutilit occupāē
Et (vt breuē dicā) a solitudine tpalia delectatōe

seu cōsolatione carnali oportebit cū magna diligē-
tia elongari. qz nō bñ cōueniūt cōsolutio carnalis
et cōtēplatio dñice passionis. Nā cōtraria qñ noia
fortiūt. Vñ bernr. Crux xpi voluptati adūsāt et vo-
luptas cruci. Necessariū em̄ erit vt aliqui ita cogi-
tes te p̄sentē cogitatione tuā. achi tūc tēporis fuis-
ses p̄sens qñ passus fuit. et ita te habuas in loqn-
do i dolendo i vidēdo achi dñm tuū corā oculis tuis
haberes patientē. et ita dñs p̄ns erit sicut cogitabi-
tur esse et accipiet tua vota et acceptabit tua facta.
Humilieris etiā in actu abiectiora ministeria et q
alij dedignant letanter (cū opus ē) sustinēdo. iniu-
riasqz et adūsitates patientē sustinēdo. Neesse est
em̄ vt amara et dura tibi dulcescāt si in xpi dolori-
bus et passiōe dulces aīe tue dāpēs cupis iuenire.
Non ei possūt simul caro et sp̄ritus delectari. immo
s̄m aplm sibi iuicē p̄triat. Vñ ber. Delicata ē dīna
cōsolutio qñ nō dāt admittētib⁹ alienā. S; p̄patiais
g⁹ saluatori n̄ro ihu mēoriā passiois et vulnēz ei⁹ i
corde tuo iugit hñdo. certissime cōfidēs qz ei⁹ cōsoluti-
ōis soci⁹ i fūto efficiēs si ei⁹ t̄bulatōis i p̄nti soci⁹
iuenis. Nec ei⁹ p̄ ipō pie lugētib⁹ negabit suā glāz
q̄ nec magdalene dolēti et ip̄m q̄rēti resurrectiōez su-
am voluit occultāē. qd bñ p̄phā innuit dicēs. Qui
seminant i lacrimis in exultatiōe mesēt. Multū
quidem placet deo qz hō habeat memoriā sue pas-

hominis a vulnere suorum in corde portet. De his vul-
neribus cuidam reuelatum fuit. quod erant quique milia.
centa. et lxxxix. quod si venerari volueris. orationes dominice
cum salutatione angelica quiddecies quotidie replica-
bis. sicque anno reuoluto vnuquodque vulnus venera-
biliter salutabis. que oratio multum et ineffabilis do-
placet. put etiam cuidam fuit reuelatum. Ad nar-
rationem itaque propositi accedamus. Si ergo vigila-
ter attendisti premissa que de vita christi dicta sunt. hic
multo vigilatius totum apponas animum totam virtu-
tem. quia hic magis apparet eius karitas que corda
nostra deberet totaliter cremare. Non solum autem
illa perualis et mortalis crucifixio domini sed et ea que
precesserunt eandem sunt vehementissime compassio-
nis amaritudinis et stuporis. Quid est enim cogitare
quod ipse dominus noster super omnia benedictus deus ab
hora que de nocte captus fuit usque ad sextam crucifixi-
onis sue horam fuit in bello continuo doloris magnis
obprobriis et tormentis. Non sibi datur modica re-
quies sed in quali bello et conflictu audi et vide. Alius
eum apprehendit. alius ligat. alius in eum insurgit. alius
exclamat. alius impellit. alius verberat. alius blasphe-
mat. alius in eum expuit. alius circumvoluit. alius
interrogat. alius contra eum falsos testes inquit. alius
iniquitatem associat. alius falsum testimonium contra eum dicit.
alius accusat. alius deludit. alius oculos velat. alius faciem

cedit. alij colaphizat. alij eū ad colūnā ducit. alij
expoliat. alius cū ducit pautit. alius vociferatur.
alius eū insultant ad vexandū suscipit. alij ad co
lūnam ligat. alius in eū impetū facit. alius flagel
lat. alius eū purpura in cōtumeliā vestit. alius spi
nis eū coronat. alius arundinē i manu eius impo
nit. alius furibūde recipit. vt spinosū caput feri
at. alius nugatorie genu flectit. et vt regem salu
tat. Hec multa similia nō solū alius s; alij a plu
rimis intulerūt. Ducit a reducit. spernit et repba
tur. voluitur a circūflectit huc atq; illuc tanq; stul
tus a imbecillus. s; a tanq; latro a impiissimus ma
lefactor. modo ad annā. modo ad cayphā. modo ad
pylatū. modo ad herodē a itez ad pylatū. et ibidē
intus modo foris. Deus me⁹ qd est hoc? Nunqd ti
bi videt durissimū a amarissimū a p̄tinuū bellum.
S; exspectā paz a duriora videb. Astāt p̄tra eū cō
stant a viuacissime p̄cipes pharisei a milia ppli.
ac clamat ab oibus vnāimē vt crucifigat. Crux
hūeris suis iā fractis a laceratis imponit. in q̄ tan
tē crucifigēt. Cōcurrūt vndiq; ciues et aduene tū
maiores q̄ mīdēs a vilissimi ribaldi vniq; potato
es nō ad p̄patiēdū s; ad dēdēdū. Nō ē q̄ eū cognos
cit s; a luto eū a imūdicij affligūt. Et dū ignomiā
suā pōt. scūs ē ill' i patolā. cōn eū loq̄bat q̄ sede
bāt in porta et in eū psallebāt qui bitebant vinū.

Impellitur et anxiatur. trahitur et acceleratur. et
sic fatigatus flagellatus totusq; maceratus et ob-
probrij saturatus vsq; ad sumū nō finitur reque-
scere. non esse in ocio. vix p̄t resoullare spm̄ quo-
usq; puenit ad caluarie locū vtiq; imūdiſsimū fe-
tidissimū. et hec omnia cū ipetu a furore fecerūt. In
ipso autē loco finis ⁊ quies negotio (de quo tracta-
mus) iponitur. Sed q̄ ē illa quies? Crucifixio ē lec-
tus doloris. Ecce qualis quies q̄ asperior bello est.
Vides ergo quō vsq; ad horā sextā passus ē lōgū
et durū bellū. Vere intrauerūt aque vsq; ad aīaz
suā. et vere circūde derūt eū canes multi ⁊ feroces ⁊
terribiles ⁊ vere cōsiliū malignantiū obsedit eū. q̄
dire ⁊ vt gladiū bis acutū eracuerūt in eū lingua
suas ⁊ man⁹. Hec in quadā generalitate sūt dca.
sed videamus. singula diligēt. Nō em̄ decet nos
tedere illa meditari. q̄ ipsū dñm nō teduit tolerare.

Meditatio de completorio.

Beatissime ergo a p̄cipio passionis medita-
tiones istas psequere p ordinē vsq; ad finē.
et attende vsq; ad singula achi p̄ns esses. Cōspi-
ce itaq; dñm ihesū attēte cū a cena exiens hora cō-
pletory in ortū cū discipulis suis vadit. vltimo nē
ab eis in itinere sociādus quō affectuose socialiter
ac familiariter eis loq̄tur ⁊ ad orationē hortatur.
Et cum inuasset ortū dixit eis. Sedete hic donec

vadā et orem. et assumpto petro et duobus filiis
zebedei tanq̃ secretarijs suis. ut q̃bus ostēderae
gloriā sue maiestatis. eisdē reuelaret etiā tristitiā
passionis. Pusillū. id est. p̃ iactum vnius lapidis
pgrediens cepit cōtristari. ut veritatē pbaret ho
minis assumpti. Et bene dicit cepit q̃a motus tris
tie nō ei dñatus est. s̃ subiecit eū voluntati diui
ne. Hanc autē tristitiā s̃m glosam passus est nō
timorē mortis quā ipsa natura abhorret. s̃ ppter i
felicitatē iude et scandalū apostolorū et eiectiōnē iu
deorū et euerisiōnē iherusalē et ppter amaritudinem
plurimorū. Unde Anselmus. Ibi aie tue tristitiā
quā ex imminēte passione spōte assumpsisti sicut
et cetera q̃ passus es in aurib⁹ fratrū p̃fiteri nō e
rubuisti dicēs. Tristis est aia mea vsq; ad mortē.
postis quoq; gēibus p̃cidisti in faciē tuā orās
in agonia. dicēs. Abba my pater si possibile ē trās
eat a me calix iste. verūtainē nō sicut ego volo sed
sicut tu vis. hec Anselm⁹ Et rediēs ad discipulos
inuenit eos dormientes. et dicit petro qz p̃ ceteris e
rat gloriatus sic promice q̃si diceret. Sic erat faci
endū vel sic impleb qd̃ p̃miseras. vigilate et ora
te qz spūs q̃dem p̃mptus ē caro autē infirma ad to
lerandū. Et tu orabis ch̃istū dicēs. Tu dñe q̃ mā
dasti ut vigilem⁹ et oremus da nob̃ gratiā ad hoc
faciendū. q̃a licet spiritus p̃mptissimus sit caro ta

men infirma est et tota pigra et tota somnolen-
ta cibo et potu plena. nec potest sustinere ut vix p v
nā horam tecū vigilet. tecū oret. ne cadat in tēpta-
tionē. Deinde itez secūdo a tēio vadit ad orationē
tribz. s. diuersis locis distantibus ab inuicē p iac-
tū lapidis. Et (vt dicitur) ad huc i iphs locis sunt
vestigia que ibi facta fuerunt. Orauit autē eundē
sermonē dicens. Et iterū sacētissimus ille sanguis
corporis sui vndiqz in modū sudoris erūpens i hoc
suo certamine dū plūius orat vsqz in terrā abū-
danter decurrit. Considera ergo eum quāta nunc
est anime sue angustia. Et illud hic animaduert
te contra impatientiam nostram. quia dominus
ihesus tribus vicibus orauit anteqz a patre res-
ponsum et confortationem acciperet. Cum autē
sic orat et anxius est dñs ihesus. ecce angelus
princeps michael astitit confortans eum. Et hu-
milis dñs reuerēter et humiliter suscepit hanc cōfor-
tationē etiā a sua creatura. cōsiderans se esse pau-
lo minus minoratum ab angelis dum est i hac la-
crimarum valle. et sic contristabatur vt homo. sic
ex verbis angeli fuit confortatus vt homo. Sed
et ipse dominus ratione se confortabat dicens ad
patrem. Nō sicut ego volo sed sicut tu. Vnde fac-
tus est in agonia contra mortem. Jam enim qua-
si vincebat in animo. quam post vicē actu ipso

scilicet resurgēdo. Surgit g^o tertio ab oratiōe
totus sanguine madefactus. Quē cōspice tergentē
sibi vultū vel etiam forte in torrēte lauante. totum
qz afflictū reuerēter cerne intimeqz cōpatere. quia
nō sine ingēti acerbitate doloris hoc sibi cōfigere
potuit. Nunq̄ ei aliq̄s mortaliū ob mortis horrore
audir̄ sudorē fudisse sanguineū. Vñ patet eius nū
q̄ fuisse similem dolorē. hic sudor sanat et lauat e
gros. ⁊ in angustijs positos cōsolat̄ plurimū et
cōfortat. Vnde Anselmus. Angustias quidem cor
dis tui dñe certissime indicabat sudor ille sangui
neus. qui orationis tempore de sanctissima carne
tua guttatim decurrebat in terrā. Dominator do
mine vnde anime tue tā vehemens tristitia. vnde
tanti sudoris anxietas et tā anxia supplicatio. Nō
ne volūtarium omnino patri sacrificium obtulisti
⁊ nihil inuitus potulisti vtiqz domine. Arbitramur
autem qz ⁊ hoc ad consolationē infirmoz membro
rum tuoz assumpxisti. ne forte desperet q̄s si caro
infirmā remurmur̄ vbi ad passionē p̄mptus est
spūs. Nimir̄ et ut maioris erga te amoris ⁊ q̄tū
dis stimulos haberem⁹. naturalē carnis infirmita
tē eiusmodi indicij̄s i te exp̄ssisti. q̄bus docēmur
qz vere lāguores nr̄os portasti ⁊ nō absqz sensu do
loris passionū sētes parristi. Vox em̄ illavox car
nis videtur fuisse non spiritus. eo qz subiunxisti.

Spūs quidē p̄mptus ē cāro āt infirmā. Hec ācel
m⁹. Respice hic q̄liter discipuli iacebāt dormiētes
a q̄liter dñs oñdit eis modū orādī in gestu corpis
ac v̄bo pio q̄p angelū ibi apparentē. quē modū et
tu dēs tēre. s. cadēdo in faciē tuā. nō retro vt ore di
cēdo a alibi cor hñdo. sicut vt ea q̄ rogas corā te hēas
teneas in mēte. a q̄ volūtas patris semp p̄cedat a
q̄ nō tepide s̄ cū magno latvō ores a dolore sic dñs
fecit a q̄ nō paz s̄ p̄lix. a vide quō statī aderit q̄
te audiat et cōfortet a orōez tuā deo p̄ntet. p̄pter ex
emplū em̄ nēm ille angel⁹ apparuit p̄fortās eū. a
nō semel s̄ frequēter est orādū sic ipse ostendit p̄
trinā suā oratōez. Et tu ora p̄ p̄cōrib⁹ viuis a
defūctis. vel s̄m glōsā orauit ter vt eē nos a p̄ctis
p̄ctis remiā a p̄ntib⁹ mal⁹ tutelā a a futuris mal⁹
a p̄ial⁹ cautelā a deo postulemus. et vt ad trinita
tem orationē dirigamus. vel vt cōtra trinā tēpta
tionē orationis clipeo tueamur. Orauit nūc domi
nus. sed et pluries legitur orasse. s̄ p̄ nobis tunc
aduocatus n̄r. nūc autem p̄ seipō. Compatere
sibi a admirare p̄fundissimā humilitatē suam. q̄
cū sit deo patri suo coeternus a coeq̄lis p̄stratus a
tanq̄ quilibet homūculus de p̄plo deū orat. Cō
sidera etiam perfectissimā obedientiam. q̄ enim pa
ter vult q̄ moriatur. ipse hanc obedientiam susci
pit et exequit̄ reuerēter. Vide tertio indicibīlē

ad nos caritatem tam patris q̄ filij. p nobis ei hec
mors indicatur ⁊ sustinetur ppter minia ipsorū cari
tate. Venit autē dñs ihesus post hec ad discipu
los suos ⁊ dixit eis. dormite iam ⁊ requiescite. qui
ibi aliquantulū dormierūt. Bonus autē pastor vi
gilabat sup custodia pusilli gregis sui. O grandis
amor. vere in finē dilexit eos. cū in tanta p̄stus a
gonia p̄urat eorū quietē. Videbat tandē a lōge ad
uersarios suos venientes cū facib⁹ et armis nec ta
mē discipulos excitauit nisi cū ppe ⁊ q̄si iuxta eos
fuēt. Tunc at eis dixit. sufficiat. satis dormiūstis
Surgite eamus. Ecce q̄ me tradet appropiāt. Ve
nit ille neq̄ atē alios iudas inarator p̄ssim⁹ ⁊ sa
lutans eū sub dolo osculatus ē eū. Dicit q̄ mo
ris erat dñi ihesu xp̄i discipulos (quos cmittebat)
osculo capere redeūtes. Et p̄pterea p̄ditor illis os
culū in signū dedit. Et p̄cedens alios cū osculo re
dijt. q̄si diceret. Non sū ego cū istis armatis. s̄ re
diēs more solito te osculor ⁊ dico. Aue tibi. O vere
p̄ditor. Deinde tenuerunt eum ⁊ ligauerunt. Un
de anclmus Qui promptus bone ihesu fuerat spi
ritus tuus ad passionē eiudenter ostēdisti. quā do
mientibus vna cum p̄ditore tuo viris sanguinū
et querentibus animā tuam cū lateris facibus et
armis p noctem vltro occurristi. et signo qd acce
perat a duce flagicij te ipsū manifestasti. Nā acce

dentem ad osculū sanctissimi oris tui clementiam bes-
tia assatus nō es. h̄ os in quo dolus inuentus nō ē
ori qđ abūdauit malicia dulcis applicuisti. O ino-
cēs agne dei qđ ē et lupo illi. que puetio xpi ad beli-
al. h̄ et hoc benignitatis tue erat dñe ut oīa illi ex-
hiberes q̄ pui cordis sui p̄naciā emollire potuisset.
nā a veteris amicitie illū cōmonuisti dicēs. Amicos
ad qđ venisti. Et horrore sceles sui cor ipij ferire vo-
luisti cū dicebas. Iuda osco tradis filiū hoīs. Et
ecce philistim sup te sampson. Nō illos abs te ab-
sternuit q̄ i hora cōprehensionis tue cū potēti bra-
chio terre eos allisisti. non quidē defensionis cau-
sa h̄ ut cognosceret p̄sumptio humana nihil se pos-
se aduersū te nisi q̄tū pmitteretur a te. Et qui
audiet sine gemitu qualiter in illa hora homicida
man⁹ tibi iniecerūt a innocentes manus tuas o to-
ne ihesu vinculis p̄stringentes te agnū mansuetis-
simū nihil obloquētē ad instar latronis cōtumelio-
se traxerūt ad victimā. Sed nec tūc miam tuā su-
per inimicos tuos distillare sanguis dulcedinis tue
criste cessauit. Nā a mutilataz a discipulo tuo au-
rem inimici tangens sanasti ac defensoris tui zelū
a lesione trahentium te compescuisti. Maledictus
furo eorum quia pertinax quem nec maiestas mi-
raculi nec pietas beneficij potuit constringere. Hec
Anselmus. Intuearis bene hec omnia et vide

turbā plurimā et pessimā ministroꝝ missā a
p̄cipibꝯ sacerdotū cū cohorte militū accepta a p̄
fide crudelē utiqꝫ societate venientem sup̄ dñm tuū.
et q̄liter dñs tuus vadit ultro ad occursum illorū
sicut patus ad passionē et discipuli sequūtur eū et
mentes. Et dicit inde. Amice ad qd̄ venisti? Vide
mansuetudinē ipsius q̄a osculū p̄ditori suo dedit.
et v̄bis blādissimis alloquēs amicu ipsū vocavit.
Vide etiā quō patit̄ se capi ligari p̄cū et a discipu
lis derelictū furibūde duci ac si esset malefactor et
ōnino impotēs ad se defendendū. quomō etiam cō
patitur discipulis suis fugientibus et errantibus.

Considera etiā quis fuit dolor discipuloꝝ quā
do abierunt qñ oportuit q̄ a magistro suo dilectissi
mo separent. O q̄ inuiti. q̄ desolati. O qualiter plo
rātes. O quales voces et clamōes gemitus et suspi
ria dātes sicut orphani et fīore p̄territi r̄cedebāt. O
q̄tiens retro respiciebant vidētes q̄liter dñs suus
ligatus et sine honore trahebāt. O q̄tiens in terrā
se projiciebāt et ad celū clamabant. Ex hoc ei ma
gis et magis eorū augebat̄ dolor q̄ videbāt mḡm
suū et dñm sic viliter trahi et oēs illos pessimos
mordentes et trahentes eū ad victimā quasi agnū
māfuetissimū sine resistētia et clamore sequi. Cō
spice ergo eum quomodo ducitur ab illis nequissi
mis de torrente fursū versus iherusalem festināte

et cum impetu manibus ligatis . et (vt dicitur) ca-
thena collo suo ipsa exclaimidatus tunica succae-
tus nō atrose capite discoptus ⁊ aruus ex fati-
gatione ⁊ vehementi acceleratione incedens et quo-
mō agn⁹ inocēs it lupos ibat . Et sic cū ipetu tāq̃ ⁊
era latronē stridētes ⁊ patiētes eū duxerūt ad pōti-
fices ubi erāt cōgregati p̃cipēs iudeoz et eū ex-
pectabāt Cū at p̃ntat p̃lio malignatiū . adūf⁹ eū
pontificib⁹ ac p̃cipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis cōgrega-
tis . illi q̃i leo capta p̃da sua exultāt . Vñ potes p̃hi-
derare q̃ male receperūt eū . et quō sine honore se-
dere fecerūt forte i frā viliter corā iphis Sequat̃
autē ihesū petrus et alius discipul⁹ q̃ erat notus pō-
tifici ⁊ introduxit petz ibidē . Ergo dñō ihu in tel-
lo et cōflictu suo duro et aspero p̃manēt tu aliquā-
tulū nō sine p̃passione ⁊ gemitu dormitab⁹ ⁊ q̃esces .

Meditatio de matutinis .

Hora matutinali exēctateis a somno tuo plen⁹
lacrimis ⁊ doloribus cōfectus . p̃pter ea que
post cōpletoriū cogitasti . Et tūc cogitabis . et i spi-
ritu videbis qualiter dñs tuus sedet inter inimicos
suos despectus et inhonoratus . et a suis discipulis
et aicis delict⁹ . Interrogabat autē pōtifex ānas ih̃m
de doctrina ei⁹ . Et cū dixiss̃ ih̃s Palā loquit⁹ sū .
itroga eos q̃ audierūt . vn⁹ mistroz dedit ei alapā
dicēs . Sic rñdes pōtifici ; Et misit eū ānas ligatū

ad caphan pōtifficē. vbi eū multis cōtumelijs affe-
cerūt. Vñ Ancelm⁹. Amātiſſime dñe ihesu quāta
illie idigna a ppria gente patuisti. vultū tuū hono-
rabile (in quē desiderāt āgeli pspicē. qui oēs celos
adimplet leticia. quē dēp̄cant oēs diuites pleb⁹) pol-
luti labij sui spūis inquinauerūt. sacrilegis ma-
nib⁹ ceciderūt. velo operuerūt in derisionē. ⁊ te dñm
vniūse creature tāq̄ seruū p̄ceptibile colaphizave-
rūt. hec Ancelmus. Cōspice ergo singula quō illi
maledicti dñm vexant. falsos testes parāt. ip̄m
examināt. et veritatē (put oportuit) cōfessum q̄si
de blasphemia p̄demnāt. ⁊ morti adiudicāt. ⁊ quō
multis ob p̄brijs vexatus in oībus patiēter se ha-
buit. ⁊ p̄patere sibi. Quis ei audiens vel mēte per-
tractans quō fuit factus obprobrium hominū ip̄e
dñs angeloz ⁊ abiectō plebis fili⁹ dei patris pote-
rit lacrimas cōtinē. Cogita etiā quō int̄ cetera dix-
it dñs ihs iudeis. Amē dico vobis. videbitis filiū
hōis sedentē a dextris v̄tutis dei. q̄liter sic p̄cēps
sacerdotū scidit vestimēta sua dicēs. Blasphemauit
Et q̄liter om̄s tūc q̄ circūstabāt irruerūt sup dñm
tuū ihs fere in simul. Alij dabant alaphas in sere-
nissimā faciē eius. Alij manu reusa percutiebāt dul-
cissimū ⁊ mellifluū os ei⁹ Alij collū eius sacratissi-
mū. Alij spuebāt ī vultū eius benignissimū. ppriū
ei erat iudeoz exspuere in faciē ei⁹ quē abijciebāt

Alij etiā euellabant barbam eius sanctissimā. Alij
p suos venerabiles capillos ipsū traherant. Et
(sicut estimo) inter pedes pculcabant dñm tuū a do
minū angeloz male tractātes sine tūcētia a sine
aliq pietate. Cū em̄ crudelissimi essent a sine mise
ricordia. oia mala a vitupēia (que poterāt) faciebāt
ei. Alij ex sua mala volūate. Alij vt placerēt ma
ioribus q crāt inmanissimi. Quid ergo tu face
res si hec videres? Nūqđ te projceres sup ipsū a di
ceres. Nolite iam nolite facere tm̄ malū dño meo.
ecce tenere me. facite mihi. Ecce me. et dño meo tā
tas iniurias nō irrogetis. Et tūc āplexareis dñm
tuū a susciperes libentē sē te pāssiones. Quod ita
recogita modo facere a totū (sicut tu presens esses)
estimes te facturū. Cogita etiam qualē dolebāt
pētrus a iohannes hec iudētes. a qualiter pētrus
sedet calefaciens se exterius. cui ignis verus inte
rius extinguebat et negat dñm suū dicens. non
nouī eū. Et quomodo dñs respicit eū in tertia
vice. a pētr⁹ vidēs a dolēs q dñs ipsū audierat et
eū tēpexerat. tūc exiuit de medio maloz int̄ quo
eum negauerat sicut multi hodie faciūt a fugiēs
in cauēā (q modo gallicātus appellat) fleuit amare
O beati oculi quos ita calefaciunt oculi tui dñe et
accendunt cor frigidū in amorem tuū a illumināt
vt videat homo creatorem vel errorem suum. O q

nito calefaciunt gelucidū pectoris et in aquas deu-
tionis et amaritudinis cōuertunt. Rogo dñe rogo
pater bone et pie ihesu clemētiā pietatis tue ut a-
liqñ et frēqñter me illis pietatis oculis respicias q̃
bus petz resperisti. Bene ptes cogitare qualis pe-
trus plangebatur p dño suoz p peccato suo et quo
modo recogitabat bona que sibi fecerat dñs et qua-
liter eū negauerat. Tandē fatigati principes sacerdo-
tū ministri iniquitatis et ceteri iudei recesserūt eū
tes ad dormiendū et mittētes eū in quēdā carcere
ibi subitis solatiū (q̃ adhuc videri ptest vel ei⁹ res-
tigiū) ligauerūt ibi eū ad quādam colūnam lapide-
am. cū⁹ ps postea ibi idē iuēta fuit et adhuc apparet
ut dicit. Dimiserūt nihilomin⁹ cū eo aliq̃s arma-
tos ad tutiorē custodiam. q̃ eū p totā residuaz noc-
te repauerūt derisionibz et maledictionibz vacantes
Intuere ergo qualiter illi audaces et pessimi cōui-
dantur eide et insulcāt. et modo vnus et modo ali⁹
isurgūt vbi a forte et fortis p̃t eū. Quā m̃ ei dicūt et
faciūt ei irreuerentiā huiusmodi mer cēnarij et vilissi-
mi cū possūt diabile nō ē. Intuē et dñz vtrū dū et
patiet̃ tacētē ad oīa tōp i culpa de phē sū vultu i frā
dēmissorū vehemē ei ppatē dicēs O dñe ad q̃p man⁹
reisti. q̃nta ē paciēcia tua. vē ista ē hora tēbray. Et
sic stat dñs rēct⁹ ad istā colūnā ligat⁹ vñ mane af-
fuit⁹ nis frigō et labō q̃ hiems eāt et noctes lōge.

Tu ergo ibis ad eū ⁊ sedebis ad pedes eius dolēs ⁊
lugēs ⁊ tūc deuotissime osculaberis man⁹ ⁊ pedes
venerabiles ⁊ vincula illa durissima ⁊ dices. Dñe
salte requiescat caput tuū sacratissimū sup humerū
meū. ex quo te nō potero literare. Et tūc recomē
daſ te eidē deuotiſſie ⁊ oēs amicos tuos et totū abſ
qz dubio cōcedet tibi quicqd roga ueris ab eo. et sic
ad pedes ei⁹ sanctissimos aliquñtulū dormitab. si tñ
dormire potes uides in tali statu dñm deum tuum.

Meditatio de hora p̃ma.

Ora p̃me corde doloroso ⁊ mesto meditatebis
q̃libet mane facto tempeſtiue conuenerūt apud ca
pyphan. p̃ncipes et maiores populi ad cōcitiū. et fe
cerūt dominū nimis afflictū sibi adduci. Et post m̃
ta que p̃tra eum fecerūt (ut estimo sicut in nocte
fecerāt) adduxerūt eū vinctū ad p̃tū pylatū pre
sidem ligatis manibus ⁊ cū multis cōuictis ⁊ cōu
melijs. ⁊ (ut dicūt) cathena in collo eius. q̃ postea
ondebatur. in iherl̃m pegrinis p̃ magna deuotione
q̃ submittebant in ea colla Ipse vero tanq̃ nocēs
seq̃batur eos cū esset agnus innocētissimus. Cum
autē p̃ omnes plateas iherusalem diceretur qd do
minus ihesus captus eēt. p̃cipiēs hoc dolorosa mā
ter ei⁹ ducta cū iestimabili lam̃to fletu ⁊ plandū a
sororib⁹ suis ⁊ alijs q̃ mortua venit ad videndū fi
liū suū. Estimo qd om̃s q̃ viderēt dicerēt. O q̃ ma

le est isti bone mulieri. si vidistis parē dolore? Et cū
ipsa et alij (qui secū venerāt) viderūt eū sic ligatū.
afflictū. cōsputum. ab omnibus despectū. a dis-
cipulis derelictū ac omni solatio et auxilio destitu-
tū. sic vituperabiliter et sic enormiter a tanta mul-
titudine duci. q̄to sunt dolore repleti dici non pos-
set. In illo autē mutuo cōspectu magn⁹ fuit dolor
vtrūq̄. Nā ip̄e dñs affligebat multū ex passionē
quā habebat ad suos et maxie ad matrē. Sciebat
enī q̄ p ip̄so dolebant vsq̄ ad euulsionē aīe a cor-
pe et sic dño vbiq̄ et semp dolor multiplicabat. Do-
lorē enī matris et suorū reputabat suū. Sequūtur
eū a longe q̄ appropinquare nō possūt. Cōsidera et
intuece ista diligēter p singula q̄ multū sūt cōpas-
sua. Adducūt ergo ergo ihesū i p̄torii. et nō in-
troierūt ne p̄taminaret. s. intrādo domū gētilis s̄
aiam ip̄i iāraūiso cani glutied ā tradiderūt. Co-
gita quō qñ iterat ligatus et afflictus oēs respiciūt
in eū et dicūt insultātes sibi. O ihesu hic es quō si p̄-
pheta eras nō p̄uidebas istud? Talia et mltā similia
p̄terāt ei dicē maledicti illi. Et p̄ptēa i hac hora cō-
uenit p̄p̄us ad cōfiteūdū et laudādū dñm. q̄ ad cōde-
nādū eū (q̄ ē iudex viuorū et mortuorū) iudei i hac
hora conueniunt. Tunc iudas penitentia ductus
abiēs laqueo se suspēdit. Vñ dicit iheronimus q̄
magis deum iudas offendit quando se suspendit.

q̄ in hoc q̄n eū pdidit. Cū at̄ ihs esset in p̄torio
exijt ad iudeos pylatus q̄rens quā accusationē ad
uersus eū afferrēt. Intrās ergo p̄toriu a nullā cāz
in eo inueniēs itez exiuit ad eos. Cūq; p̄cepisset
q̄ hō galile⁹ esset. m̄isit eū ad hē oḁē a sic cōcur su⁹
p̄ploz magnus seq̄ntiū ip̄m. Et ideo recōciliatus ē
herodes pylato sup̄ nece galyleoz quā p̄dixim⁹.
Nā valde gauisus ē cupiēs vidē aliq̄d de suis mi
raculis. Sed dñs stetit sic agnus māfuetissim⁹ co
rā eo ligatus et nec miraculū nec verbū aliq̄d h̄tē
potuit ab eo. Igit̄ ex hoc ēputās eū fatuū spreuis
eū a fecit in derisionē eum indui veste alba a illusu
sic remisit ad pylatū. Et sic vides q̄liter dñs nō so
lū malef̄cōr s; ec̄ stultus ē reputatus. Ipse aut̄ oīa
patiētissime tolerabat. Intuē etiā hīc eū dū ducit̄
a reducit̄ demisso vultu a verecūde incedētē et oīm
clamores puicia a subsannatōes audientē a forte
lapidū p̄cussiones a inuidiciāz suscipiētē. Et co
gita quō hēbat illos pedes sanctissimos cōfractos
q̄ cū maria festinatōe duxerāt a ēduxerāt eū nu
dis pedib⁹ incedentē. Intuē etiā m̄rē a suos indi
cibili doloē a lōge seq̄ntes a ista vidētēs. Et cogite
q̄ libentē tu inuaēs a associaēs sic tristes a dolētes

Meditatio de tertia.

Hora tertia cogita b̄ mestus a tristis q̄litur re
ducto dñō ad pilatū illi canes letātes de sedē hero

dis a pylati cū audacia magna et pstantia psequi
tur accusatiōes suas. Per diē aut pasche cōsuevit
vñ de vinctis dimitti. qz illa die egredi sūt de ser
uitute pharaonis. Ipsi vero postulabant supplicio
crucis iterum eū q pccm nō nouerat. et virū homi
cidā donari sibi. agnū lupū aurū luto postpōnētes
O indignū et infelix cōcābiū. At ihesus ad oīa tacz
patiet̃ tolerās canes oblatrātes et armans nos
sua patientia. Tūc misit ad pylatū vxor sua dicēs
Nihil tibi et iusto illi. et c. Iā em ṽtute dei poterat
dyabolus cognoscere signū crucis et ideo laborabat
ne xp̃us morerēt. Vnde pylatus causas mortis nō
inueniēs in eo mitebat eū dimittere. Dixit ergo.
Corrūpiā eū et dimittā vt satiati flagellis a morte
desisterēt. O pylate pylate tu dñm castigas nescis
qd agis qz nec mortē nec flagella mēt. recti⁹ agēs
sit ad suū nutū cōiūgēs. Cū g⁹ iussit flagellari eū
vestib⁹ spoliāt dñs et ad colūnā ligāt. durissime et
imāissime flagellāt et ṽdiqz ṽterib⁹ cruciāt. Stat
nud⁹ corā oib⁹ iuueis elegās et verecūdi⁹ speciosus
forma p filijs hoīm suscipit ipissimoz flagella du
ra et dolorosa. Caro illa innocētissima et tenerima
mādisissima et pulcherrima flos oīs carnis et tot⁹ hūa
ne natē replet̃ huorib⁹ et fracturis. Fluit ṽdiqz re
gi⁹ sāguis de oib⁹ p̃tib⁹ corpis. et ei⁹ corp⁹ cādidis
simū sāgne ei⁹ roseo rubicat. Et addit reiterat̃

et spissatur liuor sup liuorē et fractura sup fractu
rā quāq; tam tortoribus q̄ inspectorib⁹ fatigatis
iubet solui. Colūna autē (ad quā ligatus fuit)
vestigia cruoris ostendit vt p̄tinetur in hystorijs
Hic igitur eū diligēter cōsidera p̄ longā morā
et si hic ei nō p̄pateris cor lapideū te reputa hāc re
Tunc impletū est qd ait ysaias p̄pheta. Vidimus
inqt eum ⁊ nō erat ei aspectus ⁊ reputauimus eū
quasi leprosum ⁊ humiliatū a deo. O dñe ihesu q̄mo
do tu denudaris qui nudos vestis. quomodo tu liga
ris qui ligatos a demonibus ⁊ ab infirmitatib⁹ de
tentos literas. Quis fuit ille tā audax ⁊ temera
rius q̄ te spoliauit. ⁊ qui illi audaciores q̄ te ligau
erunt. s; qui illi audacissimi qui te flagellauerunt.
Sed tu sol iusticie tuos radios subtraxisti ⁊ ideo
st tēbre ac tenebrarū potestas. oēs sūt potentiores
te. Vnde quāta ⁊ q̄lia ab impio pylato ⁊ a suis
dñs passus est p̄ te sine cā. ⁊ exēplo eius ad patiē
tiā in laboribus ⁊ aduersitatibus cōfortare. Vnde
Anselmus. Et quidē non ignorabat impius ille
p̄ inuidiam omnia in te fieri. nō tñ abstīnuīt teme
rarias a te manus. s; repleuit amaritudine animā
tuā sine causa. Nudū in conspectu irrisorū stare te
fecit. nec pepit amarissimis vberibus vergineam
carnē tuam diuellere. plagas plagis liuorē liuo
ribus infligēs. Electe puer dñi dei nā quid tanta

amertudine qđ confusione dignum commiseras?
Proius nihil. Ego homo pđitus toti? cōtritionis
totius cōfusione tue cā extiti. Ego vuā acerbam
comedi. a dētes tui obstupuerūt qđ que nō rapuisti
tunc exsoluebas. Amor tuus et inīqtas nrā sic te
fecit imbecillem. Maledicta sit tanta iniquitas. p
qua sic affigeris. In oībus his nō est saturata p
fidoꝝ indeoꝝ impietas. Hec Anselmus. Solutio
aūc dño a columna ducāt eū sic nudū sic flagella-
tum p domū. pscrutādo p pānis suis qui sp̄m per
domū pieti fuerāt ab expoliatoribus. Inuere eū
bene sic affictū a tremēte ppter frigus. Erat em̄
hyems ut euangelium dicit. Cūq; se vellet vestire
cōtendunt impijssimi qđam dicentes pylato. Dñe
hic se regē fecit vestiamus a coronemus eum more
regio. Et cōgregauerūt vniūsam cohortē in p̄torio
a expuētes eum vestimētis suis acceperūt quandā
clamidē sericā rubeam veterē ac turpē a induerūt
eum. Ac p dyademate sup caput eius reuerēdisi-
mū sp̄mā coronā posuerūt et arūdinem in dextera
p sceptro dederūt. Deinde flectebant genua coram
eo. a derisorie eum adorātes dicebant. Ave rex iu-
deoꝝ. Et ideo i pasceue (cū orāt p p̄fidis indeis)
genua nō flectim?. Et expuētes in eū pautiebant
caput ei? arūdine. a sanguis fluebat p genas ei?.
Sic flagellis cruor extractus a sanguine? sudor

alias ptes corpis vixit. vt nō tm manus et pedes
et latus dicamus aspsa sanguine s; tota veste tinc
ta xpm ascēdisse de torra. Cerne ergo eū cū cordis
amaritudine i singulis suis actib; afflictioib; plenū
qz omnia sustinet q ipi volūt. et ad oia tacet et ob
mutescit. Et maxime cerne eū cū caput ei; sp̄mis
plenū arūidine grauiter et sepe pautit. quō depres
so collo patiēter cū dolore magno acerbos ictus sus
cipit. Perfoabāt nāq; caput ei; sacratissimū acer
bissime ille spine. et totū sanguine mādē faciebant.
O miseri quō vobis ad tremēdū iudiciū appebit ca
put illud quod nūc sic pautitis. Salutantes autē
eū vt regē illudēbāt ei tāq; egnaē volenti et n̄ va
lēti. oia vero sustinet qh eoz suus. S; nec ill' suf
fecerat qz ad maiore pfusionē totā cohortē grega
uerāt. sed et pylato iubēte corā ipō et toto populo iude
oz (q n̄ ieroibāt xpm festū) adducūt eū foras sic illu
sū. et ad derisionē et pfusionē paratū. et portātē spi
neam coronā et purpureū vestimentū quasi in re
gali habitū. nō clarus imperio. s; plen; obprobrio.
Et tūc illi iudei filij dyaboli clamaueūt Tolle tolle
crucifige eū. Cerne et nūc quō sic p̄tumesce vesti
t; et coriōt;. et cū sceptro et quō facie demissa stat co
rā tāta multitudie vocife rāte et clamāte Crucifige
crucifige. et semp eū deridēte et isultāte quasi sapi
ētiores eo fuerāt. Petit ergo tota iudeoz mltitudo

uocibus magnis ut crucifigat. et sic tandem cōdem-
nat a misero p̄fide pylato q̄ dedit s̄m̄az crudelissi-
mā ut crucifigere. Non recordantur beneficior et
opm ei⁹. ⁊ qd̄ crudelius ē) nō trahunt. p̄p̄t afflic-
tionē quā i eo vident. s̄ exultāt et gaudēt p̄ncipes
⁊ maioēs q̄ h̄nt intentū suū p̄uū. Ridēt ⁊ deridēt eū
qui ē verus ⁊ etern⁹ de⁹ ⁊ ei⁹ mortē accelerāt quā
tū possunt. Cogita quantū clamauerūt aīci ei⁹
q̄ illā sententiā audierant. Reducit aut̄ dñs ihs
intus ⁊ spoliāt purpura illa et adhuc nudus corā
eis nō dat sibi licētia vestiēdi. Attēde ergo dilige-
ter ⁊ cōsidera statū ei⁹ in singulis actib⁹ ut intīme
cōpatiaris ⁊ simul pascaris. Alūte aut̄ parū o-
culos tuos a diuinitate ⁊ eū pur⁹ hōiem cōsidera ⁊ vi-
debis iuuenē elegantē nobilissimū innocētissimū
⁊ amātissimū. totū at̄ flagellatū et sanguine liuori-
b⁹ q̄ resp̄sum p̄ānos suos vndiq̄ sparsim p̄iectos
de tra colligē ⁊ cū quadā verecūdia ⁊ rubore se nu-
datū corā illis ipsū sp̄ deridentib⁹ reuestire achi fo-
ret oīm infim⁹ ⁊ derelictus a deo et oī auxiliō desti-
tut⁹. Intue ergo eū diligēt ac pietate et cōpassio-
ne moueāis. Reddeas postea ad diuinitatē ⁊ p̄sidera
illā immēsā eternā incomprehensibilem et impe-
ratoriam maiestātē incarnatam se flectentē ⁊ hu-
militer ad terrā inclinantē pannos recolligentē ⁊
se cū reuerentia ⁊ rubore similiter reuestientem ac

si esset homo vilissim⁹. p̄mmo quidā seruus empti
cius sub illoꝝ dñio p̄stitutus et ab eis p̄ aliq̄ excef
su correptus ⁊ castigatus. Intuere etiā nūc eū dili
gent⁹ ⁊ hūilitatē ei⁹ admirare ⁊ imitare. Scdm̄ eā
dē etiā cōsiderationē itueri potes eū dē cū ad colūnā
ligatus sic enormit̄ flagellať. Et cū eēt reuestitus
ducūt eū foras ne mortē differāt vbi venerabile
lignū crucis longū ⁊ grossū ⁊ mltū graue ponūt su
per humeros delicatissimos vt portet ipsū. qđ agn⁹
māfuetissim⁹ patiēt̄ suscipit et portat. et (vt dicit̄ i
hystoriz) opio ē crucē xv pedes hūisse i lōgitudie.
et ducitur et acceleratur ⁊ obprobrijs saturat̄ vt
sup̄ tactū fuit. Et seq̄bat̄ eū cplex turba. p̄ma car
nificū qđ eū p̄mebāt. scda iudeoꝝ qđ eū iridebāt. ter
tia aītoꝝ qđ anxie lugebāt. Duct⁹ aut̄ fuit cū socijs
duobz vtiqz latromib⁹ p̄ mediū vrbis. vbi ei⁹ cōsu
sio patebat singul⁹ ad fores ⁊ ad hostia cōfluētib⁹.
hec ē societas sua. O bone ihesu q̄tā tibi verecūdiā
faciūt isti. latromib⁹ te associāt. s̄ et deteri⁹ tibi faci
unt. quia crucez portandam tibi imponūt quod de
latromibus non legitur. Vnde nō solum iuxta ysa
iam p̄phetaz cū iniquis deputatus es sed iniquoꝝ
iniquioꝝ. Indicialibis est dñe patientia tua. Cerne
ergo hic eū quomodo vadit curius subtus crucē
⁊ vehemēter anxius anhelat. Cōpatere ei q̄tūz po
tes in tot angustijs ⁊ ludibrioꝝ renouationibus

posito. certe benefactores si uiuantes dñm tuum a di
ceres. date mibi obsecro crucē dñi mei a pōto eā
Quia uero mesta mē ei⁹ ppter multitudinē populi et
ap ppinqre nō poterat nec uidere. iuit p uiliam uia
breuiorē celerit cū iohāne a sociabus eius ut alios
pcedens eidē appropinqre ualeret. Cum aut extra
portā ciuitatis in cursu uiaꝝ eū habuit obuiū cer
nēs eum sic oneratū ligno tā grādi qđ primo nō
viderat. sensit mortua scā ē pre āgustia. nec ei ōbū
dicē potuit nec sibi dñs sic acceleratus ab eis q̄ eū
ad crucifigendū ducebāt. O q̄ tristes q̄ dolentes
q̄ clamātes et plorātes ibant scē muliēs sustētan
tes dñam nrām matrē eius nō valentē se sustētā ē
uel sustinere. credo q̄ ipā libenter portassz crucē si
potuissz. Ulteri⁹ aut dñs pcedēs paz post vertit se
ad ipas mulieres flētes a dixit eis. filie iherl̄m no
lite flere sup me s; sup wsp̄sas et sup filios vrōs
a sup imminētī exadīo gētis vestre. q̄ remiēt dies
in q̄bys dicēt. Stē steriles que nō genuerūt a ube
ra que nō lactauerūt. tūc incipient dicē mōtib⁹.
cadite sup nos a collib⁹ opite nos. qm̄ si in uiridi
ligno hoc faciūt. i arido quid fiet? Certe dñe wꝝ ē
q̄ si tu arbor scā lignū fructuosum et benedictū tm̄
pateris a ramis tuis spoliaris. qđ erit i nob̄ mise
ris. q̄ sum⁹ lignū siccū aptū p igne. Et in his duo
b⁹ locis (ut dē) adhuc apparēt restigia ecclesiāꝝ

que ibi facte fuerāt in mēoriā eorū. et qñ tibi exāc-
tus est ignis deuotionis pge illuc ⁊ collige de ligno
crucis. Cū ergo ulterius pcesserūt et ita eēt fatiga-
tus et cōtactus q̄ āpius portare nō posset. depō-
it crucē. Illi autē pessimi differre nolētes mortem
eius. timentes ne pylatus sententiam reuocaret.
q̄ ostenderat volūtātē dimitte di eū. coegerūt quē-
dam vt crucem portaret. Ihm autē sic exponeratur
et vt latronē ligatū duxerūt ad caluarie locū cla-
mantes post ipsū. De hoc loco vel mōte caluarie et
de his que ibi fiebāt deles sepe ⁊ maxime in tēptati-
onib⁹ recordari. Vides quō hec q̄ i matutinali pma-
tertia hora passus ē dñs absq̄ a liq̄ crucifixione ve-
hemētissimi ⁊ amarissimi doloris sunt et horro-
ris valde stupendi. Cū ei in manus incircūcisoz deu-
lutus esset morte turpissima cōsumēdus parū erat
sacrilegis illis crucifigere eū. nisi pri⁹ et ip̄i reple-
uissent illusionibus animam eius.

Meditatio ad horam sextam.

R Ora sexta medita teis dolens ⁊ tristis quo-
mō dominus ihesus vituperabiliter duct⁹ ad
locū caluarie fecidum puenit. Vbi cōspicere potēs
oparios malos vndiq̄ neq̄ opai. his autē toto inē-
tis intuitu te pntē exhibeas ⁊ ita diligēt singla q̄ fi-
ūt q̄ dñs tuū ⁊ ec q̄ dicūt ⁊ fiūt ab ip̄o ⁊ p ip̄z. Vide
g⁹ ocul mētis alios dāe sibi vinū myrratū cū felle

mixtū. alios disponere queq; ad hoc opus necessa-
ria. et alios ipsum spoliare. Spoliatur itaq; suis ves-
tibus ad pudoris cumulum. et ut ventis ac frigori
nudus exponatur ac nudus esset coram tota multitudine
et nunc etiam vice et cum maximo dolore. renouantur enim
fracture propter pannos ad carnem applicatos et
fortiter herentes propter sanguinem flagellationis
Et tunc apparuit corpus eius tam eleganter figuratum
totum crucentatum. Nunc primo conspiciens matrem
suum filium sic vulneratum et dispositum dolore mortis
affligit. Tristatur etiam super modum. quia eum videt
sic nudatum. Accelerat ergo mater et appropinquat eius
filio et accingit eum velo capitis sui. O in quanta ama-
ritudine est nunc anima sua. non credo quod ei verbum fa-
cere potuisset. Cripitur enim filius de manibus suis
furibunde et ducitur ad crucem. Et trahentes manus
eius et pedes (quoniam valent) violenta extentione cru-
cifigunt eum cum clavis grossis autem et carnem ner-
uos et venas lacerantibus et compages ossium dissi-
pantibus. quorum stimulis excita et tu manus et pe-
des tuos. fluuntque vndique tui sacratissimi sangui-
nis ex illis magnis scissuris et fontibus saluatoris
Sic enim crucifixus est dominus ihesus in cruce
extensus. quod numerari possunt omnia ossa eius. si-
cut per prophetam conueritur. et sic conangustatus
quod se mouere non possit nisi in capite. Illi tres clauis

sustinent totius eius corporis p̄odus Dolores acer
bissimos tolerata ultra q̄ dici posset vel excogitari
affligit. Vides cum quāto dolore et labore dñs
stat p nob i cruce. nō g° te te deat staē i suicio suo
Vñ ut dicit petr⁹ damiani q̄ labio iohus i sp̄cū su
pne maiestatis se p̄spiciētis q̄s assistit eo suauiorē
dulcedinē intime q̄etis acq̄rit. q̄ toqz difficilior fuit
corpis grauedinē toleāt tāto copios⁹ ad deū eū me
ritū leuat. Sc̄psit autem pylatus in tytulo cām
mortis ei⁹. Ihesus nazaren⁹ rex iudeoz Ideo em̄
crucifixus ē q̄ rex erat iudeoz. Et scripsit hebray
ce grece a latine ut omnes q̄ cōuenerant ad diē fes
tū legere possent a intelligē. Crux vero nō habebat
sup lignū trāsuersū aliq̄d habens formā thau. Sz
pylatus supposuit cauillā et tabulā affixam ei et i
tabula erat tytulus. Dicuntur autē i cruce domini
fuisse q̄tuor diuersa ligna. lignū erectū. transuer
sum. tabula superposita. a truncus in rupe defoss⁹
cui infixā erat crux. Inuenit̄ ei lignū palme fuisse
cypressi oliuē a cedri. Pēdebat vero domin⁹ int̄ du
os latrones quasi dup̄ criminū in medio locatus
vndiqz pene vndiqz obprobria vndiqz puicia. Nā
nec sic angustiato a cōuicijs parant. sed quod pa
na prius ē a passim sub sannant. Alij blasphemāt
dicētes Vach qui destruis templū dei et in triduo
illud rēdificas. Alij vero dicūt. Alios saluos fecit

seipsum non potest saluum facere et alia conuicia
multa dicunt. Sed et principes sacerdotum excla-
mant. Si filius dei est descendat nunc de cruce et
credimus ei. Demones nunc sentientes vires su-
as esse fractas hoc agebant ut descenderet de cru-
ce. Cum in thobyā legimus super exenceratione
piscis demonem stetit super brachium crucis et
considerasse an cristus aliquam maculam peccati
haberet. Sed et milites quatuor qui crucifixi
erant eū diuidunt sibi vestimenta sua in presentia
eius in 4 ptes excepta tunica que erat in cōfutilis
reticulato ope scāa ideo scādi n̄ potuit. Et hec om-
nia dicuntur et sūt mestissima matre sua p̄nte cui⁹
cōpassio multū augmētābat filio passionē et eōtū
so. Ipsa cū filio in cruce pendebat mēta li dolore et
potius elegisset mori cū ipso q̄m āplius viuē. Vñ ter-
nardus. O bone ihesu magna pateris exterius in
corpore sed multa maiora interi⁹ in corde ex cōpassio-
ne matris oīa tecū p̄cipātis. vñdīq; āgustie sūt
et tormēta. sentiri poterūt narrari nō possūt. Fugit-
entibus apostolis maria ante crucē stabat et p̄is
oculis filij sui vulnera spectabat. non pignoris
mortē sed mūdi salutē. nō auertēbat oculos a filio
angustiābatur et ipsa in toto corde. orabat pro eo
ad patrem. et similiter fili⁹ orabat ad patrē p̄ ea.
Erāt autē cū domina iuxta crucē iohēs et maria

magdalena et due sorores domine. s. maria iacobi
et salome. et forte alie. q̄ oēs et maxime magdale-
na sua dilecta discipula vehementer flebat. nec pote-
rāt cōsolari de suo dñō et magistro et cōpatiebant̄
dñō et etiā dñe et sibiip̄is. Sepe renouabat̄ dolor
q̄ semp augebat̄ passio dñi sui vel in cōuicijs vel
in factis. Stāt alonge et a nullo cōsolabant̄ s̄ assi-
stūt vndiq; p quos cruciabant̄. O quāte voces et
tristes vlulat⁹ audiebant̄ ibi ab aīis suis et p̄ci-
pue a matre sua mestissima Cōsidera q̄liter ip̄e ex-
altatus p̄dixit oportet exaltari filiū hominis. et fi-
cut q̄ mordebant̄ a serpēte inspiciēdo s̄ p̄sentē exal-
tatū sanabant̄. sic cōtra morsū et tēnationē dyabo-
li nō est mediā tā bona sicut in cruce p nob pas-
sū aspiciē saluatōrē. Vide ec dñm tuū stantem sup
solū excelsū et patum ad iudicandū. Et ideo duo
hoīes ponūt̄ hinc et inde quoz vnus saluat ali⁹
p̄demnat. Vide ec xpm q̄ p̄tifer futurorū bonorū
q̄liter extēsis manib⁹ offert hostiā purā scz carnē
suā p̄ciosā p nobis s̄ altare crucis. Vide ec
mḡm tuū q̄liter stat i alto et p̄dicat tibi vij. vba
q̄ dixit i cruce p̄dēs. Dñs ei in cruce p̄dēs n̄ fuit
otiosus vsq; ad exitū spūs sed faciebat et dicebat
vtilia p nob. hec at vij. vba cū deuotione p̄tracta
Prīm fuit i ip̄o crucifixiois actu cū orauit p suis
crucifixorib⁹ dicēs. p̄t ignosce illis q̄ nesciūt qd

faciūt. s. bonū m̃a malū sibi. Reuera ita ē qz q̃ ma
lū sāt nescit quā culpā iferat sibi a q̃tā coronā ac
q̃rat alteri. Qd ṽbum magne patiētie et mō suetu
dis a idiabil bonitatis a m̃gni aōris fuit. Vñ ñ de
sperz amō q̃s q̃ penitēs p p̃ctis p̃sando copiā gr̃e
saluatoris. Secūdu fuit ad lat⁹ nē cū dixit. Ho
die meū eris i padysso. Nec itellige h⁹ de freno vñ
expuls⁹ ē ad ā. neqz de āgelico qz ad illū aū xpm̃ ne
mo ascēdit s̃ i rege qd ē esse cū xpo. Vel hodie eis
meū in paradysso in quo sp̃e venie dedit penitenti
b⁹ a p̃ctā sua cōfiteb⁹. Et vere hodie a q̃tidie ita
accidit qz qui deuote cōfiteb⁹ p̃ctā sua et bñ stati cū
dño est i paradysso p gratiā a postea erit p gloriā.
Vel ē in paradysso. i. in q̃dam rege et securitate cō
sciē sue. hic enī lat⁹ p̃ctā sua p̃fessus fuit dicēs. Et
nos q̃dē iuste. nā dig̃ fās ēapim⁹. Tertiū fuit cū
cōmēdauit m̃rē solatō destitutā mestā q̃h moriē
tē disciplo a discipulū m̃rē dicēs Mulier ecce fili⁹
tuus a disciplo ecce m̃r tua. tradens m̃r iohēm p
ihu. suū p dño. discipulum p m̃g̃ro. hoīem p deo
ṽeo. filiū zebedei p filio dei. q̃ mutatio ipsam intus
cruciat a etiā corda hūana licz saxeā licz ferrea sci
dit. ñ vocauit eā m̃rēz ne p amoris vehemētis tenei
tudie ampl⁹ dolēt. In hac cōmēdatōe intelligi
m⁹ ñ solū iohēm s̃ totā ecclesiā xpi a quālibz fidele
niam cōmēdatā b̃tē ṽgi vt ip̃a nos habeat i filios

diligendo et bonū nostrū parando materno affec-
tu et nos hēamus ipsam in mēm dilectissimā sem-
per amādo et sup oīa post deū semp honorādo. Vñ
sicut necessaria fuit passio dñi ad saluandū ita ne-
cessaria fuit hec recōmendatio ad adiutoriū nrm ⁊
cōsiliū. Et ppter ea currendū ē secure ad eā p qua
cūq; necessitate ⁊ utilitate. A sexta autē hora facte
sūt tenebre ne sol pendētem deū videret qz verus sol
patiebat ecclipsim vel ne impij luce ip̃i⁹ fruerent
in hac malicia sua. ⁊ hoc p tres horas. ppter quod
ter celebramus tenebras vt triduane mortis domi-
ni quasi triduanas faciū⁹ exequias. his etiā horis
magis obtenebrant hoīes cōmessationib⁹ ⁊ ebrie-
tatibus seruendo. Quartū fuit qñ dixit. deus
me⁹ deus me⁹ vt qd me dereliquisti. qñ dicat. pat tū
tū dilexisti mūdū q me pro ipso tradidisti et dereli-
quisti iudeis. Et etiā vt oñdat dñs magnitudinez
sue pene. sic em grauitē dolebat achi nō dei filius
sed inimicus dei essē. Et caro xp̃i a deo derelicta eē
videbat nullū refrigeriū recipiēs vel inuamē ⁊ tñ
p bono nro ipsemet voluit sic hec trāsire. Et sic sus-
tinebat vt nos aliqñ exemplo suo patiamur talē
achi derelicti videamur a deo. siue quando domin⁹
vult nos probare vel nosmetipsi voluerimus nob
etiā aliq̃s penas inferre vt sic de mino nro pforme-
mur i p̃a vt eidē possim⁹ i glā pformari. Et dixit

quidā. helyā vocat iste. hi romani erāt nō itelligē
tes hebreū. Qntū fuit cū dixit Hic. i. q̄ vbo fu
it magna cōpassio mūs a socioꝝ ei⁹ a ioh̄is. Et ill
pessimis fuit maḡ exultatio. nā licet exponi possit
q̄ aiaz sitiebat salutē tñ i veritate multū sitiuit. qz
p̄p̄ sanḡnis emanatiōē erat tot⁹ desiccatus it⁹ et
acescās. Et cū illi maligni āpli⁹ cogitare n̄ possēt i
quo ei nocerēt. acceperūt rep̄andi materiā a dede
rūt ei acetū cū felle mixtū. q̄tū ei potuēt nocuēt
ei. Ecce q̄lis cena dabat dñō n̄rō. Hora aut erat iā
cenādi. h̄ p̄ doloē a labōē n̄ petijt aliud p̄ cena n̄ potū
Et filij dyaboli dedēēt ei fel p̄ cibo a acetū p̄ potu. O
nos miseri qd̄ faciem⁹ q̄ alie cenaē alie potaē volu
m⁹ a delicias q̄rim⁹. Certe si mille ānis vivēt hō a
q̄tidie ieiunatz i pane a aq̄ n̄ possz sufficiēt cōp̄saē
vnica cenā illā. Verūtñ q̄ p̄t cape capiat qz dur⁹ ē
h̄ p̄mo p̄ carnalib⁹ a iō n̄ sapiūt. i. n̄ sentiūt cū sa
pore q̄ dei sūt a amittūt cōsolatiōes iēnas. Ser
tū fuit sū dixit Cōsumatū ē. i. oē op⁹ qd̄ i m̄do facē
debui p̄sumatū ē a p̄fctū a ec̄ oīs pena a oīs pugna
p̄sumata a p̄fctā ē. Tps q̄z (q̄ iē hoies eē debui ad ho
norē p̄is et vtilitatē fideiū) cōpletū ē a oledictiō
quā dedit m̄ p̄ p̄fctē p̄pleui. Medita⁹ de hoā nō

Nona cogitabis mente lugubri et deu
ta (si piā animā habes) qualē dñs tu⁹ amā
tissimus et om̄i gratiositate acceptissim⁹ remis iam

ex sanguinis effusione exhaustis . et virib⁹ deficiē
tib⁹ appropinquās morti incepit deprimere oculos
et palleſcere . et incepit inclinare caput vſus ma
trē ſuam . quaſi dās ei vltimū aue . aue doloris et
omnis deſolationis . qđ nō poterat ore et vbo expri
mere p̄ nimia cōpaſſione et inestimabili dolore . et
q̄ſi cōmendās ei corpus ſuū tam crudeliter foſſum
et diſſipatū . Et etiam vſus prēm ſuum quaſi grati
as agens eidem q̄ ipm̄ reuocabat et quaſi tradēs
ei ſpm̄ ſuum . docēs nos ſimiliter grās agere in ad
uerſis et ſignās ſe p̄ varias tribulatōnes ſequēdū
ad p̄mia . etiā q̄ſi declinare a crucis tytulo ſe oſten
dēs . et nos p̄ hoc docēs vanā glām vitare . ac ſi dī
cēt . Nolo hic regēre . nolo ſcribat et noiēt me regē
pylatus . Et etiā q̄ſi me p̄a reconciliato nūciāns in pa
tē me ſalutet et oſculū in p̄bet et aures meis p̄tib⁹
que prius nō fecerēt ad exaudiendū inclinat . Quo
fco cōcluſit vltimū vbu⁹ ſc̄z ſeptimū cū clamore vali
do et lacrimis dicēs . P̄ in man⁹ tuas p̄mēdo ſpm̄
meū . Et hec dicēs expirauit Ad hūc clamorē con
uerſus fuit cēturio q̄ ibi erat et dixit . vere fili⁹ dei
erat iſte Audiēs em̄ q̄ clamās expiraſſi i ipm̄ cre
didit . Nā alij hoīes cū moriuntur clamaēs nō p̄nt .
fuit em̄ ita magn⁹ et ita valid⁹ clamor iſte vt dī
q̄ vſq̄ infernū auditus ē et celū terrāq̄ p̄temiſcē
fecit . O q̄lter tūc erat aīa m̄is intīm doloris gla

dio penetrata. cū sic penose videbat euz deficere lā
guē lacrimari clamare et mori et se deliq i mūdo i tā
to dolore et anxietate. Estimo q̄ propter angustī
arū mltitudinē vel absorpta erat vel q̄si insensibilis
vel semimortua scā. et q̄ se sustinē nō valēs cor
ruit i faciē suā sup terrā. q̄ intus sustinuit qd fili
us p̄tulit foris. Quid tūc magdalena fidel' et dilcā
disapla. qd iohānes ab eo p̄ oibz dilcīs. quid due
sorores dñe faciebāt? Sz qd facē poterant. repleti
erāt amaritudine. repleti erāt doloribz. inebriate
absintheo et itolerabiliē flebāt. O karissime cōside
ra q̄nto dolō ploābāt oēs aīci ei⁹. q̄ ec̄ hi (q̄ cū eo
nihil hrē videbant) tūc dolebāt sic cēturias et alij q̄
venerāt ad videndū et p̄cūctēs pectora sua reūte
bāt dicētes. Vē fili⁹ dei erat iste. vē h̄ iustus erat
Celi obscurāt. velū tēpli scindit. petre rūpūt. fra
mouēt. tūte reserāt et corpora suscitant. Et adhuc iu
daica gēs nō credebāt. licet tāta miracula cernēt.
Ad hec septē v̄ba scāssima possum⁹ facere exclama
tōes n̄as mō tenēdo p̄tē dñi nr̄i p̄tra iudeos. mō
p̄p̄tiēdo dñō nr̄o. mō matri ei⁹ modo nob̄ mīseis
et i fine cuiuslibet v̄bi p̄dōz (q̄ dixit i cruce) facē
oīonē. Ecce g⁹ p̄det i cruce dñs mortu⁹ cedit mlt
tudo tota ēmanet mestissima m̄t cū ill' q̄tuor. po
nūse ad sedēdū iux cruce. p̄tēplāt dilectū suū. ex
petāt a dō auxiliū quō ip̄z deponē et sepeliē valeāt

Comorantibus ergo et sedentibus eis iuxta crucem
et aspicientibus quasi sine intermissione dominum ihesum
sic pendente in cruce inter latrones sic nudum sic detur-
patum sic afflictum sic mortuum et sic ab omnibus derelictum

Ecce multi armati veniebant a civitate versus
eos qui mittebant ut crucifixis ipsis crura frange-
rent eos occiderent et sepe lacerent. ne in magno die sab-
bati corpora eorum remanerent in cruce pendencia et fes-
tum horrore cruciatu sedaret. Appropinquat ergo
cum furore et strepitu magno et videntes latrones ad
huc vivum frangunt eis crura et occidunt et deponunt et
in aliquam foveam (ne oleant) projiciunt. Reduntibus
autem illis usus domini quia viderunt eum iam mortuum
non frangerunt eius crura. sed unus militum longinus
nomine tunc impius et superbus postea vero conver-
sus et martyr et sanctus porrigens lanceam de longe
latus domini ihesu dexterum aperuit vulnere gran-
di. Vigilanter secundum glossam dicit aperuit non percussit
vel vulneravit. ut innuat quod ibi quidam ostium
vitae apertum est. quia inde sacramenta ecclesie ma-
nauerunt. sine quibus ad vitam non intratur. Unde se-
quitur. Et continuo exiit sanguis et aqua. sanguis
in remissione peccatorum et aqua ad lavacrum baptis-
mi faciendum. Et factum est miraculose quia de corpore
mortuo non solet exire sanguis et aqua. Tunc ite-
ratis quasi mortua cecidit inter brachia magdalene.

Vides quoties hodie mortua est. totiens certe quo-
tiens videbat contra filiū fieri nouitate. Vnde nunc
impletū est in ea qđ sibi dixerat symeon. Tuā ip-
sius inq̃t animā perā sibi gladius. nā pluries ho-
die hoc sibi cōtigat. sed nūc vere filij corpus a ma-
tris animā huius lancee gladius pforauit. Ex
hac cordis scissione meito etiā vulneratur cor nrm
ad cōpatiendū sibi. In hoc petre foramine nūc et
in die epitus tui stude latere vt ora leonū euadas
et ad celum puenias.

Meditatio de vespere.

Ora vespina medita teis mente lugubri et
lacrīmabili quō mater domini a alij quatuor ponūt
se itez ad sedendū ap̃e crucē nesciētes qđ facere de-
beāt. Corpus enim deponere et sepelire nō possunt
q̃ nec viros hñt sufficientes nec instrumēta q̃bus
deponāt. Recedere autē dño sic manēte non audent
et diu ibi manere nocte appropinquāte nō valēt.
Vides in q̃ta pplexitate sūt. Intēā autē venit
ioseph ab aramathia decurio. id ē. vnus de ordine
arie diues a iustus qui nō cōsenserat neci ei⁹ por-
tās secū instrumēta q̃bus corpus deponat de cruce.
Venit et cū eo nychodem⁹ ferens q̃h centū libras
myrrē a aloes ad ip̃m sepeliendū. Cū autē fuerūt
ap̃e locū genua flectentes adorauerūt dñm a ap-
plicātes recepti fuerūt reuerentē p dñm a alios et

pauerūt ad deponēdū eū. Stabat maria brachia
leuās in alai ⁊ dū tāgere eū valuit caput ⁊ man⁹
xp̄i pendētia sup̄ pectus suū triste trahebat ⁊ ruer̄
i amplexus ⁊ oscula de eo satiat nō p̄tuit. Deposi
to autē corpe dñi in terrā dñā suscepit caput cum
scapulis in gremio suo. magdalena vero pedes a
pud quos olim tantā gratiā meruerat. Alij circū
stāt ⁊ oēs plāctū magnū faciūt sup̄ eū. Oēs ei plā
gunt amarissime q̄si vni genitū. Venias et tu k̄nie
deuotis gressib⁹ ⁊ spūalib⁹ accessib⁹ ad deponēduz
dominū tuū de cruce et ad plangendū illū auz sua
mē b̄ndicta ⁊ alijs q̄ ibi aderāt ⁊ ad sepeliendū et
alia faciēda q̄ ibi faciebāt. Post aliquā vere moru
lā (cū nō appropiquarē) rogat ioseph dominā ut
p̄mittat corp⁹ dñi inuolui lintheaminib⁹ ⁊ sepeli
ri. Ipsa vero cōtēdebat dicēs. Nolite tā cito amici
mei mihi filiū meū auferre vel me secū sepelire. fle
bat lachrimis irremediabilibus. rigabat lachri
mis faciem ⁊ extinctū filij sui corpus. lapidēq; ma
debat in quo eius lachryme adhuc apparere dicunt
Laue ⁊ ter sic vulnera ei⁹ cruētata ⁊ osculabāt ea
et faciem eius per totum. aspiciebat vulnera cor
poris eius et vultum et caput. videbat spinarum
pūcturas. depilationē barbe. faciē ex sp̄imis ⁊ san
guine deip̄atā ⁊ de aspiciēdo ⁊ flēdo n̄ poterat satiaī
Magdalēa dō pedes dñi q̄s alias lacrimis pūctōis

rigauit. nūc multo magis vndis lacrimarū doloris
a passionis largit lauit. Aspiciebat pedes sic vul-
neratos a pforatos desiccatos a sanguinolētos et a-
marissime flebat a videbat deficē pre dolore. filii a
alii flebāt vehemēter. *Meditatio de compl.*

R Ora cōpletorij cogitab dolorosus et tristis q̄
hīc tardāte hora rogat iohēs dñam vt p̄mie-
tat asportari a sepeliri corp⁹ dñi. q̄ p̄p̄t minūa mo-
rā possēt pati calumniā a iudeis. Tūc dñā tanq̄ q̄
ta et discreta cogitās q̄ ipsa iohāni p̄missa p̄ filiū
fuit noluit ampli⁹ p̄tendere ac signās a bñdicens
eū p̄misit asportari vt volebāt. Tūc ioseph nycode-
us a alij ceperūt inuoluere corp⁹ a inuolutū syndo-
ne (quā ioseph emerat) ligauerūt lintheis a alijs
cū aromatis. sicut moris ē iudeis. Et q̄ in simpli-
ci syndone inuolutū est corp⁹ ih̄u. instituit filius ē
papa vt sacrificiū altaris in lineo tm̄ pāno celebra-
ret. Dñā tñ sp̄ tenebat caput ip̄i⁹ in gremio suo
q̄d sibi reseruauit aptādum. et magdalena pedes
lachrimis rigatos deuote abstergit. āplexat. oscu-
lat. inuoluit a aptat fidelē q̄ meli⁹ p̄t. Sic ergo
aptato reliq̄ corpe respiciūt ad dñam vt ip̄a cōple-
at. et om̄s planctū reincipiunt. Om̄s ei sic amarissi-
me flebant vt vix quisq̄ eoz loq̄ possz. Videbant
m̄rē oī solatio destitutā et sē illā dabant potius
planctū q̄ sē extictū dñm suū. Tūc dñā videns q̄

apli⁹ differre n̄ p̄t. p̄mit vultū suū sup faciē filij. ⁊
ex mūdātia lacrimaz mltō magis lauit faciē suā q̄
magdalena pedes. Abstergit at ⁊ deosculās os ⁊
oculos ei⁹ i q̄dā sudario ipsū caput inuoluit ⁊ dilige
ter aptat ⁊ itez b̄ndicit eū ⁊ signat. Et tūc oēs ada
rātes flexis genib⁹ et pedes ei⁹ osculātes accipiūt.
portāt eū ad monumētū. Dñā tēbat caput magda
lena pedes. reliq̄ vero erāt i medijs. Erat q̄ppe ape
locū crucifixiōis sepulchz ipz quātū iact⁹ ē lapidis
vel circa. i q̄ eū sepeliet̄ tuerēt flexis genib⁹ mag
nis singulābus et suspirijs validis. et sic dñm vi
te dederūt sepulture mortis. Quo sepulto mat̄ ite
rū b̄ndicit et āplexatur eū. et sup dilecto filio suo
stat. sed eleuātes eā posuerūt magnū lapidē ad os
tiū monumēti. De hoc monumēto dicit Beda q̄ do
mus fuit rotūda de subiacēte rupe excisa tante al
titudis vt vix homo manu extēsa culmē possz attin
gere introitū hñs ab oriēte. cui magn⁹ lapis apposi
tus erat p̄ ostio. In pte ei⁹ aq̄lonari locus dñici cor
pis de eadē petra fact⁹ ʌ. pedes hñs lōgitudis. Jo
seph at ⁊ nyrodem⁹ inclinātes dñe ⁊ adorātes sepul
chz t̄cesserūt. ⁊ alij remāseūt sedētes p̄t sepulchz.
dñā vō āplectit̄ sepulchz cū corde ⁊ q̄ poterat voce
benedicebat filium. et ad sepulchrū sedens imitāt
illī. ⁊ extēdebat manus et osculans illū amaro dñz
deplorabat singula. Lauat tu lacrimis corpus ei⁹

3
sanguine sacratissimo aspersū. ⁊ unge ipm unge
tis sancte orōnis ⁊ sepli' cū aromatis bone cōuer
sationis et bonis doctrinis ⁊ exemplis ⁊ lamētis ⁊
placibus. ⁊ coopi sub amoris ⁊ deuotionis pau
mēto cōscientie tue in hndone et castitate mētis ac
sudario ⁊ labore penitētie. ⁊ se debis ibi iuxta eum
ad monumentū. Appropinquante autē nocte dicit
ioh̄s dñe q̄ expedit eis recedere. q̄ nō est quemēs
ibi diu morari vel de nocte redire in ciuitatē. Tunc
dñā surgit et genu flectit ad sepulchz et ipm se
pulchz āplexat ⁊ bñdicit. ⁊ a mulierib⁹ sc̄as adiu
ta cūctis plorantib⁹ simul cū ea cepit recedere. Cū
autē fuert ad crucē ibi genua flectit ip̄a. ⁊ crucē ad
orauit. filē et om̄s fecerūt. Cogitāe nāq̄ potes q̄
ip̄a fuit p̄ma q̄ crucē adrauerit. sicut ⁊ p̄ma q̄ fi
liū dei natū adrauit. Exinde recedūt v̄sus citatem
⁊ p̄ viam seipse v̄tebat retro aspiciens. Int̄itib⁹
autē illis citatē cōcurrūt v̄ndiq̄ v̄gines ⁊ matrone
bone cōsociātes eā p̄ viā ⁊ cōsolātes eā. Et v̄ndiq̄
fit ploratus magnus ⁊ luct⁹ h̄. ⁊ boni hoies p̄ q̄s
trāibat compatiēbant eide ⁊ mouebant ad fletū.
Nā dolor eius multos faciebat dolentes. Vix pote
rāt lacrimas continere quicūq̄ videbāt eā plorantē
flebat quocūq̄ trāibat ⁊ om̄s ambulātes cū ip̄a.
Sicq̄ deducit a plorantib⁹ plorās quib⁹q̄ ad do
mū ioh̄anis venit. Cū autē venet ad domū tūc ip̄a

vertens se versus dñas illas inclinauit se gratias
agēs. Ille vero inclinātes se cū lacrimis recesserūt.
Intrauit ergo dñs domū flens et plangens valde
cū iohanne ⁊ magdalena ⁊ sororib⁹ suis. soluebat
dolori amaras lachrimas. mortē xpi recolens i cor
de suo ⁊ passionis loca et q̄ passus fuerat in aīo cūc
ta voluebat. Tandē Iohānes rogās q̄ desisteret cō
solatus ē eā. Tu autē si scires eā cōsolari ⁊ cōfortare
q̄ parūper comederet ⁊ alios comedere faceret q̄ ad
huc ieiunū sūt et eis pare et seruire expiariis vire
tuas. et postea bñdictiōe ab ea ⁊ alijs singulis ac
cepta discedas. Sepulto autē dño posuerūt iudei
custodes sepulchro. ⁊ signauerūt lapidez. Tūc imple
tū ē qđ dñs dixit de seipō. sicut fuit Jonas i ventre
ceti tribus dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ sic erit fili⁹ hoīs in
corde fre. qđ intelligendū ē synodothice. fuit autē
dñs in sepulchro p̄ ptē pasceue. ⁊ p̄ integrū sabba
tū. et p̄ ptē dñice diei s̄m nouā cōputatiōē. Vidi
ti q̄liter dñs de cruce deposito mē eius cū suis flēdo
aspiciebat volnera corporis sui. ⁊ de flēdo ⁊ aspiciēdo
nō poterat satiari. Cōtēpleis ⁊ tu bñ dñm tuū et vi
debs q̄ a plāta pedis vsq; ad vācē capitis n̄ ē in eo
sanitas. Nō ē i eo mēbz vel sensus corporis q̄ suaz
afflictōez ⁊ infirmitatē p̄ passionē n̄ sēseit. Vñ bern.
Meditāe inquit passionē corporis crucifixi. ⁊ vide si
aliqđ ē i eo qđ n̄ oēt p̄ te ad prēz. Dinū illd caput

o 2
multiplici spmaz densitate de pssatur vsqz ad cēbri
tēneritudinē cōfixum ē. Ad qd hoc. Ne doletet ca-
put tuū ne tua vulneraret intentō. Caligauerūt in
mortē oculi sui et illa lūiāria q̄ illumināt orbē tēre
ad horā extincti sunt. Nonne illis obfēbrantibus
tēbre fce sunt sup vniuersam terrā. et illa lūiāria
maḡ cum lūiāribus semota sūt. Hoc aut totū fac-
tū est vt auerterent oculi tui ne vidēt vanitatē
et si viderēt nō adhererēt. Aures ille q̄ in celis au-
diūt scīs scīs scīs dñs deus sabaoth. audierūt in
terris demoniacoꝝ voces. Crucifige crucifige. Vt
qd istud ne auēs tue obsurdescerēt ad clamorē pau-
peris. ne tēpēt auditū vanū. ne detractōis vir-
ap̄tis portis vsqueqz recipent. Speciosa illa facies
specōsi fōz prē filiis hoīm sputis illita ē afflicta est
calaphis cesa addita delusionibus. Quare hoc ve-
fāes tua illuiāret illuiata confirmaret. et diceret
de te. Vultus eius n̄ sūt ampli⁹ in diuersa mutati.
Os illud qd docet āgelos homines instruit qd dixit
et factū est. felle potatū ē et aceto. Sed et hoc factū ē
vt veritatē et iudiciū loqueret os tuū. et p̄fiteretur
dñm deum suū. Manus ille que fundauit celos
extēse sūt in cruce. clauis qz trāsuerterate durissi-
mis. vt man⁹ tue extēderent ad inopem. Et p̄ct⁹
illud (in quo sūt om̄s thesauri sapiētie et sciētie dei
absconditi) lancea militari p̄fossus ē. vt p̄ctus tuū

a prauis cogitationibus mūdaretur. mūdātū sane
tificaretur a sanctificatū cōseruaret. Pedes illi q̄z
scabellū adorare dēm⁹ qm̄ scm̄ ē. q̄p dura trāssixiōe
transfici sūt. ne pedes tui festinaret ad malū h̄c au-
terent viam mandatorū dñi. Quid plura? p te car-
nē a aīaz posuit. vt corp⁹ a spm̄ tuū sibi sic redicaz
totū toto se te cōpauit. Ancel. qdā his ex q̄ pass⁹ ē
dñs simul recolligens sic dicit. Expgiscē nūc aīma
mea. excurē de puluē. et cōtemplare vīz hūc memo-
rabilem. quē ecce in speculo euangelici sm̄is q̄si
pictū intueris. Attende aīa mea. q̄s est ille q̄ ingre-
dit̄ habens imaginē q̄si regis. et nihilomin⁹ suū
despāssimū cōfusione replet. Coronatus incedit h̄
īpsa ei⁹ corona cruciat⁹ ē illi. a mille pūcture sp̄eo-
saz vīcem eius diuulnerāt. Regali purpura idui-
tur. sed plus in ea despiciat̄ q̄ honoret. Scepterū ī
manu gestat sed eo ip̄o ē uerēdū caput eius ferit.
Adorāt corā eo p̄stis genib⁹ et regē cōclamāt et
cōtinuo ad cōspuendū amabiles genas eius. subfi-
liūt. maxillas palmis cōcutiūt. et honorabile collū
eius exhonozāt. Vide aīma mea quō p omnia vīr
īste coartāt a spernit. sub crucis onere dōsū in cur-
uare iulēt. a suā ip̄i⁹ ignominia ad locū duct⁹ sup-
plicij potās myrra potat̄ a felle. in cruce subleuat̄
a dicit. P̄t dimitte illis qz nesciūt qd faciūt. Qual
ē h̄ q̄ i oib⁹ p̄ssuris nec semel os suū apuit. ut ā q̄c

le aut exausationis aut murmurationis a maledic-
tionis verbū adūsus maledictos illos canes pfer-
ret. Et nouissime vbu bndictiois (quale a seſo n̄ ē
auditu) ſup inimicos ſuos effudit Quid h' viro mā-
ſuetius qd benigni' aīa mea vidisti? Adhuc itēti'
inuiere q' grādia tenerima ppassione dign' appa-
reat. Vide nudū a vte rib' laceratū i medio lat' nū-
cruci ignominioſe ferreis clauis affixū. aceto i cru-
ce potatū. et poſt mortē lancea i latē vulneratū. et
copioſos ſanguinis riuos ex .x. vln'erib' manuum
ex pedū lateris effūdētē. ſletū deducite oculi mei
liſce aīa mea igne cōpaſſiōis ſup cōtritiōe amabil'
viri hui'. quem in tāta māſuetudie tot vices affec-
tū doloib'. Et iā qdē iſirma ei' aīa mea vidisti a mi-
ſera es. nūc a maiestate attēde a apli' miraberis.
Quid em̄ ayt ſcriptura. A ſexta at hora tēbre ſcē
ſūt i vniūſa tra vſqz ad horā nonā obſcuratus eſt
ſola velū tēpli ſciſſū ē a ſūmo vſqz deorſū. et terra
mota ē a petre ſciſſe ſūt. a multa corp aſcōz (q' dor-
mierāt) ſurrexerūt. Qualis ē h' q' celū a tra ppati-
unt ei. a mortu' mortuos viuificat. Cognosce aīa
mea cognosce. h' ē dñs n̄ ihs xp̄s ſaluator mundi
vniſenit' dei fili' verus deus verus hō q' ſolus ſb
ſole ſn macula iuēt' ē Et ecce cū ſceleātis ēputat' ē.
a q' vir le pſg a nouiſſim' viroz eſtiat' ē a tēp aboz
tū qd p̄iāt ab vteor nēo cūāt. hic iſte ſomoſg p
ſilgs goiz piet' ē ab vteor m̄is iſeliciis ſynagoge

Siquidē vulneratus est ppter iniquitates nostras. et
tritus ē ppter scelera nostra. et scūs ē holocaustū suavis
simi odoris in pspiciū tuo ppter eterne glē. ut aliteres
indignatōem tuam a nob et cōsidere nos faceret sibi
in celestibus. Meditatō de vigilia pasche.

Magne autem sabbati stabant in domo ianuis
clausis dñā et alie socie sue vna cum iohē af
flicte et dolore tanq̃ orphane plene mēore meo
rantes hesterne tribulatōis angustias. Sedebāt
simul aspicientes se inuicē tm̃ sicut cōtingē solet
mag̃ pssura et calamitate quātis. Successiue autē
venerūt discipuli et ipi plorantes tandē cessantes a
fletu incipit loq̃ de dño suo et cū lacrimis edargue
bāt se discipuli q̃ eū deliquerāt. Et de his (q̃ fece
rat dñs ihs cum eis) narrāt ad inuicē. mō vnus.
mō ali⁹. Intuē g⁹ eos diligēt et cōpatē eis. q̃ in
mag̃ sūt afflictōne. Quid em̃ ē vidē q̃ dñā m̃di et
pñcipes ecclīaz et oim̃ pplōz et duces toti⁹ exercitus
diuini sic flos et afflictī stāt reclusi i q̃dam domū
cula nescientes qd̃ facē debeāt nisi q̃ inuicē pfecti et se
pfortāt de vba fās dñi sui. Dñā at̃ stabat mte trā
q̃lla et pacata q̃ certi ssimā spē habebat de resurrec
tiōe filij sui et i ea sola remāsit fides in ipā die sab
bati. Et ppterea specialit̃ dies sabbati attribuit̃
ei. nō tamē poterat ipā dñā gaudēt stare ppter me
moriam mortis filij sui. Sero autē facto p⁹ sol occa

sum cum licuit operari. Maria magdalena et alia ma-
ria vadunt emere aromata p faciendis ungentis.
Nā sabbatū custodiē oportebat a solis occasu diei
reneis vsqz ad solis occasū diei sequētis. Intuere
ergo eas diligenter incedētes mestis vultib⁹ more
viduarū et orpha noz. emunt aromata et redeuntes
parāt se ad faciēda ungenta. Cōspice hic quō fi-
liter et deuote laborant hic p dño suo. cū lachrimis
et suspirijs et q̄ melius sciunt. et in huiusmodi opi-
bus p totā noctē laborauerūt. Dña vero et aposto-
li aspiciunt et forte adiuuāt i qbus possūt. Veit h
i p̄hicationē qd fecit dñs i ipō die. nā statū cū mor-
tu⁹ fuit descēdit ad inferos ad scōs p̄es et fuit cū e-
is. et tūc fuerūt i glā. nā visio dī p scā glā ē Cōfide-
ra h attēte quāta fuit benignitas ei⁹ i infernū descē-
dē. q̄nta caritas q̄nta hūilitas. posat ei vnū āgelū
ad eos mittē. et facē ipōs suos libai et sibi sic p̄ntā
ut voluissz. h h⁹ su⁹ dñs et hūilitas sustinissz. p seipz
q̄ ad iferna descēdit et n̄ ut suos h ut caritas visita-
eos dñs oim. et stetit cū eis ibidē vsqz ad diē dñicū
p̄pe aurorā. Jubilauerūt at̄ bñ p̄es in suo aduētū
et repleti s̄ iocūdicatē imensa. oī misēia paul pulsa
Et p̄cedēs aduēit eū. et surgētes stabāt i laudi-
bz et canticis et iubilatiōib⁹ Et steterūt i lito p̄ h̄pe au-
rorā diei dñicē in cōspcū et mltitudis āgeloz ibidē
epulantiū. et cū eis iubilatiū. Tunc accepit eos

post mortē suā ad
inferos descendit ad
p̄es et cū eis glā
et quāvis dī p̄fēda

dñs abducēs ab inferis in exultatione. et añ eos
 gloriose p̄cedens posuit in p̄adyso deliciaꝝ. Ali
 qua vero morula scā cū eis etiam cū helya ⁊ enoch
 ip̄m recognoscentib⁹ dixit eis. q̄ tps ē. vt intret
 ad excitandū ⁊ cāsumendū corp⁹ suū. q̄ oēs p̄cē
 tes adorauēt rogātes vt cito rediēt q̄ glōsissimū
 corp⁹ suū vidē plurimū affectabāt ⁊ c. Hec medita
 ri possis sabbato añ resurrectiōem dñi n̄i ihu xp̄i
 De resurrectiōe dñi ⁊ quō p̄mo matri apparuit.

Ubi multitudo angloꝝ ad monumentū sūmo
 mane. et cācipiēs corpus illud sc̄ssimū ex ip̄o mo
 numēto clauso p̄cessit pp̄ia v̄tute resurgendo. et
 sc̄is est magn⁹ terre motus. tūc custodes territi fu
 gerūt ⁊ iudeis factū retulerūt. Eadē hora sc̄z sūmo
 mane maria ma. ⁊ ma. ia. ⁊ solome licentia pus pe
 tita a dñā ceperūt ire cū vngēis ad monumentū.
 dñā autē domi in orōe remāsit. Vñ ⁊ in matheo dē
 Vespe at sabbti. id est. sequēte sabbatū. id ē. i noe
 te q̄ sequit̄ diē sabbti et p̄tinet ad diē dñicam q̄
 sc̄z noxlucescit. i. trāsit i lucē vel i luce termiat̄ i p̄
 ma sabbati venit maria ⁊ c. Est g⁹ mod⁹ loquēdi
 idē vespe sabbti. i. post sabbm̄ Dñā ergo orāte ⁊ la
 crimas dulciē emittēte ecce subito venit dñs ihs i
 albissimis vestib⁹ gl̄e resurrectiōis ⁊ nouitatis sue.
 vultu sereno speciosus glōsus ⁊ gaudens ⁊ dices.

sua mora p̄d. dñs p̄st
 p̄p̄i clauso q̄ mōmēto
 p̄mōmēto dñi dñi dñi
 mōmēto dñi dñi dñi
 p̄mōmēto dñi dñi dñi
 p̄mōmēto dñi dñi dñi
 p̄mōmēto dñi dñi dñi
 p̄mōmēto dñi dñi dñi

27

p̄mōmēto dñi dñi dñi
 p̄mōmēto dñi dñi dñi

Salve scā parēs. At illa adorans eū ⁊ surgens p̄
gaudio cū lacrimis eū amplexatur. postea cōfiden-
tibus eis piter diligenter et curioso intuebat eum
cū i vultu ⁊ cyatricibus manū ⁊ p totū. querens
si ois dolor ab eo discessiss; Stāt igit et colloquū-
tur ad inuicem gaudentes et pascha ducentes de lca
biliter et amanter. ⁊ narrat ei dñs ihesus q̄liter pa-
pulū suū liberauit ab inferno. et q̄ fecit in illo tri-
duo. Ecce ergo nūc magnū pascha. De hac appiti-
one nihil habet in euangelio. h̄ ideo ipam posui et
añ alias p̄misi. qz sic piū ē credē. vt in quadam le-
genda de resurrectione dñi plenius cōtinetur.

Quomodo marie veniunt ad monumētū.

Magdalena vero et alie due marie ibant (vt
dixi) ad monumētū cū vngētis. Sed iohes
solā magdalenam tacitis alijs cōmēorat. qz ceteris
feruētior erat. Dū igit fuerūt extra portā citatis
reuocabant ad memoriā afflictōnes ⁊ penas m̄gē
fui. Et a oib⁹ locis (i q̄b⁹ cōtra ipsū ⁊ p ipm notabi-
lit aliqd factū fuerat) aliquātulū subsistebāt gēu-
flectētes ⁊ osculātes terrā geit⁹ atqz suspiria dātes
⁊ dicētes Hic obuiam⁹ ei cū cruce s̄ collū. qñ mē-
e⁹ seimortua scā ē. ⁊ h̄ se v̄t ad muliēs Hic cruce
deposuit fatigat⁹. ⁊ s̄ isto lapide se appodiuuit pa-
rūp Hic fuit ubi sic crudelit⁹ ⁊ fortit⁹ ipulert eū ut ve-
locit⁹ abulaet ⁊ q̄i currē eū coeget. Hic spoliauerit

*duo marie m̄d q̄o
p̄p̄tū v̄t dñs iohes
⁊ 2 m̄d p̄misi*

*29 p̄p̄tū
Narrat q̄d addit q̄d
⁊ p̄p̄tū p̄t m̄gē
⁊ p̄p̄tū*

*No. 1. nunc p. 1. nunc
ad p. 1. nunc p. 1. nunc
ad p. 1. nunc p. 1. nunc*

Ampl. p. 1. nunc p. 1. nunc

eum iudū a hic crucis patibulo affixerūt eū. a tūc
cū magno clamore a inūdatōne lacrimaz p̄cē
tes in facies suas adorauerūt a osculate sūt crucē
adhuc p̄cioso sanguine dñi rubricatā. Deinde sur
gētes a euntes v̄sus sepulchz dicebant. q̄s reuol
ues nob lapidē ab ostio monumētū. Et aspiciētes
viderūt reuolutū lapidē ex anglm dñi sedentē sup
eū. qui dixit. Nolite timē a c. vt in euāgelio p̄tinet
Ille vero fraudate spe sua (q̄ putabāt corp⁹ dñi i
ueniē) nō attēdētes ad v̄ba āgeli. p̄rite a gemētes
redierūt ad discipulos dicētes. corp⁹ dñi ē sublatū
Tūc petr⁹ a iohs currerūt ad monumētū. Cōspi
ce bñ ipsos. currit ipi. currit magdalena a socie sue
p⁹ eos oēs currūt ad q̄rēdū dñm suū cor suū a aiāz
suā. Currūt mlti fideles mltiqz seruēt a mlti āpie.
Cū āt puenēt ad monumētū respiciētes i ipō nō i
uenēt corp⁹ s̄ viderūt lintheamīa a sudariū a t̄ces
sett. Cōpatē ipis q̄ i afflictioē mag⁹ sūt. q̄rūt dñm
suū a nō inueniunt. a nesciunt vbi eū āplius q̄re
re debeant. Igit̄ dolentes a flētes discipuli discesse
rūt. marie autē remāserūt ibidē. Et respiciētes vide
rūt duos anglos stātes in albis q̄ dicūt eis. Quē
q̄ritis viuētē cū mortuis. Ille autē nec tūc attēdēt
ad v̄ba eoz. nec aliq̄ cōsolationē receperūt de vi
sione angloz. immo ille due marie cōterrite. a q̄si
absorpte elōgauerūt se aliq̄ntulū a sedebāt dolentē.

MQuo apparuit marie magdalene.
Magdalena vero estulās amore et nesciens qđ
aliđ facē deberet suo qz sine mgto (vivē nō poterat
nec ibi eū inueniebat. ⁊ ubi eū qreret ignorabat)
stabat ad monumentū foris plorans. scz in orto.
Itē ergo respiciēs in moūmentū (qz sperabat eū
ibi reuēnīre ubi eū sepiē huerunt) vidit ip̄s ange
los sedētes. qui dicūt ei. Mulier qđ ploras? Dicit
eis. qz tulerūt dñm meū. ⁊ nescio ubi posuerūt eū.
Vide mirabilē opationē amoris. paulo añ audie
rat ab vno āgelo qz surrexerāt. ⁊ postea a duob⁹ qz
vivebat ⁊ nō tēdabať. h̄c dē Nescio. Amoē hec scē
bat. qz dē h̄ Origenes. aia sua nō ubi ip̄a ēāt h̄ ibi
ēāt ubi mḡt su⁹ ēāt. nesciebat cogitāe loq̄ l̄ audie
m̄i de ip̄o. Cū āt sic ploraret nec de āgelis aliqđ ai
raret. amor su⁹ mḡt suus nō poterat āplius se tēnē.
Dū igit̄ ihs̄ refert mēi sue ⁊ dicit. qz vlt̄ ire ad cō
solandū eā. valedicēs qz mēi venit ad moūmentū i
ortū ubi erat maglena. et ei cōūse retrō apparens
in sp̄e ignota scz ortulani. dicit ei. Mulier qđ plo
ras? quē qris? Vñ specialit̄ erat ei ortulan⁹. nam
sentes p̄fidie ⁊ vicioz in eradicaūerat ⁊ floēs fidei
⁊ virtutum plātāe curabat. ⁊ illa eū nō agnoscens
adhuc. sed putans eum ortulanum vt ebria respō
dit dicens. Dñe si tu fustulisti eū. dicitō m̄i ubi po
suisi eū ⁊ ego eū tollā Quia ei p̄suetudo ē ortulani

2a app^o
3o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ m̄ p̄p̄t̄
4o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
5o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
6o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
7o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
8o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
9o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
10o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄

11o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
12o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
13o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
14o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
15o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
16o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
17o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
18o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
19o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄
20o p̄p̄t̄ p̄p̄t̄ p̄p̄t̄

supflua ⁊ inutibilia deijce de ortis. estimabat ipā q̄
corpus ihu mortuū cum alijs tanq̄ cadaū eiecisset
Respice tene ipam quō lacrimabili vultu supplicie
⁊ deuote ipm exorat. vt ostēdat sibi illū quē q̄rit.
Ip̄ em̄ spabat audire aliq̄ noua de suo dilecto. Tūc
em̄ dñs vocem mutās ⁊ eam ex noie vocans dixit.
Maria. Illa vero quasi cūiuis cēs et cognos cēs eū
ad vocē ⁊ adorans cū indicibili gaudio dixit. Hab
boni. id est. mḡ. tu es quē querebā. q̄re te m̄ tam
diu celasti. Et curres ad pedes ei⁹ osculai volebat
Dñs vero volens aim suū ad celestia eleuare vt nō
credet eū amodo i terra dixit. noli me t̄gere. Nō
dū enim ascendi ad prēm meū. supple in corde tuo.
q̄ me nō credis equalem p̄ā esse. sed sublatum tā
q̄ purū cadauer. ach dicere. q̄ tāq̄ mortuū que
ris. viuentē me t̄gē nō mereis. Sed vā dēdic fr̄
bus meis. ascendo ad patrem meū et prēm vestrū
⁊ c. Stant dilecti cum iocunditate ⁊ gaudio mag
no loquētes ad inuicē. Punc ē hic similiter mag
nū pascha. post aliquale vero morulā discessit do
minus dicēs. q̄ et alios oportet eum visitare. Tūc
ipā bñdictione ab eo accepta ⁊ cristo discedēte dis
cessit et veniens ad socias hec nūciat eis. Ille vero
de resurrectione domini gaudentes sed q̄ eum nō vi
derāt dolentes recedūt cum ea de monumento. id
est. de loco ante monumentum ⁊ c.

Quo apparuit tribus marijs.

Omn̄ igit̄ iste tres marie simul pgerent ante
q̄ perucirent ad ciuitatē apparuit eis dñs
ihesus dicēs eis. Quete. Ille vero (vltra q̄ dici pos
set) exhilarate pidentes tenuerūt eum a pedes
eius. Cum magna igitur iocūditate loquūtur ad
inuiçē a faciunt hic similiter magnū pascha. Dicit
autem dñs ihesus. Dicite fratribus meis q̄ vadāt
in gali leam. ibi me videbunt sicut p̄dixi eis. Ve
nit igit̄ maria magdalena cū alijs que cū ea erāt
annunciāns discipulis. Vides q̄ magister humi
litas vocat discipulos fratres suos. Nunq̄ autē
hanc v̄tutem dimisit vsq̄ ad mortē. sciz̄ ei serua
uit a etiā post mortē nec nō etiā post ascensionē.
Nōne i fine pedes discipulis lauit. Nōne humilia
tus ē vltra q̄ dici posset crucis patibulū sustinēdo.
Nōne p̄ resurrectionē vocauit (vt habes hic) dis
cipulos fr̄es. Nōne post ascensionē loquit̄ ē p̄ pau
lo humilē q̄h ad cōparē suū dicēs. Saule saule
qd̄ me p̄sequeris nec nominauit se dēū s̄ ih̄m. Nō
ne etiā i sede maiestatis sue p̄stēs dicitur ē i die
iudicij q̄ diu fecistis vni de fratrib⁹ meis m̄gis
m̄ fecistis Non sine causa v̄tutē hāc tantū amauit
Sciebat em̄ q̄ sicut iniciū ois peccati supbia. sic
fundamentū ois boni a salutis humilitas ē. Sine
hoc fundamēto frustra fit edificij. Vñ nec de v̄gi

mitate nec de paupertate nec de aliqua virtute vel opere sine humilitate confidas.

Quomodo apparuit Ioseph.

Discendens igitur dñs ihesus ab eis apparuit Ioseph q̄ eū sepeligerat. Captus em̄ erat a iudeis. p̄pterea eadē vespera qua sepeliuit dñm ē reclusus in quodā cubiculo diligēter sigillato. et post sabbatū eū interficere volebant. Apparuit igitur ei dñs ihesus et faciē eius absq̄ges osculū dedit et idē saluis sigillis in ppriam domū reduxit. Vide quō dñs suos nō obliuiscitur nec derelinquit vsq̄z quāq̄ sed tpe suo consolatur et adiuvat.

Quomodo apparuit Iacobo minori.

Apparuit etiam dñs ihesus iacobo minori qui mortuo dño voverat se nō comesturū nisi videret dñm resuscitatū. Apparēs ergo dñs dicit eis: deret dñm resuscitatū. Apparēs ergo dñs dicit eis: his q̄ cū eo erāt. Pomite mensam. Deinde panē accipies bñdixit et dedit ei dicens. Comede dilecte fī mi q̄ filius hoīs resurrexit a mortuis. Ita refert Iheronim⁹. Vide quō hic q̄ nō solū panē s̄balē h̄a s̄ s̄balē. s. ihm xpm esuriebat utroq̄ solari meru-
it et refici.

Quō apparuit petro.

Cū at mōdalēa et socie ei⁹ eēdētes domū nr̄as sēt discipul⁹ resurrexisse dñz. pet⁹ merēs q̄ dñz suū n̄ vidat. nec q̄scē valēs pp̄t̄ aōris vehemētiā discessit ab eis et sol⁹ ibat vs⁹ sepulchz nesciebat ei ubi
Eū alibi

queret. Dū igitur pgeret appuit ei dñs ihs. Tūc
petrus p̄c̄dens in terrā veniā petijt ab hoc q̄ eū
dereliquit ⁊ pluries eū negauit. Dñs aut̄ p̄c̄a sibi
dimittēs dicit ei vt cōfirmet etiā fr̄es suos. Stātē
igit̄ ⁊ cū gaudio colloquūt̄ur ad inuicē. Hic igit̄ si
milit̄ magnū sit pascha. Petrus vero bñd̄ictiōe ac
cepta rediens ad dñam ⁊ ad discipulos oīa narra
uit et deinceps in oībus fidelis multū deo fuit ⁊c.

Dominus aut̄ ihesus cū discessisset a petro nō
dū visitauerat scōs pr̄es post resurrectionē
suā quos in paradiso deliciarū dimiserat. Redijt igit̄
ad eos p̄cedens in stola candida cū multitudīe an
geloz. quē ip̄i in tāta gloriā aspicientes a lōge cū
indiciabili gaudio exultatione et iubilo canticis et
laudib⁹ suscepērūt. ⁊ p̄c̄dētes in terrā adorauerūt
Et surgētes ⁊ stantes corā eo reuerēter et iocunde
cōpleuerunt laudes suas. Appropinq̄te autē hora
vespertina dicit eis dñs ihs q̄ ceteris amicis cōso
latis cito reuerti vellet. ⁊ benedicēs eis discessit.

Quā apparuit eūtib⁹ in emaus.

Quoniam igitur duo ex discipulis irēt vers⁹ cas
tellum emaus quasi desperati de ip̄o ⁊ tristes
de his que acciderant cōferendo. Venit dñs ihesus
⁊ iuxit se illis ī sp̄e p̄grimi ⁊ ibat cū illis interro
gās ⁊ respōdēns cōferens verba salubria. Tandē
coactus ab eis intrauit cum illis. et manifestauit

se ipsis. Considera hic multiplicem bonitatem et benignitatem domini. Primo quod non potuit eius feruens amor sustinere suos sic errare et contristari. Vere fidus amicus est fidelis comes et benignus dominus. iungit se ipsis. querit tristitiam eorum et exponit eis scripturas inflammas corda ipsorum. Sic quotidie nobiscum facit spiritualiter. si aliquis enim grauatus perplexitate vel acidia de ipso loquitur statim adest confortans et illuminans corda nostra et etiam inflammas in amorem sui. Optimum enim remedium est contra tales perplexitates loqui de deo. similiter et cogitare. Secundo considera bonitatem eius non solum ex amore (ut dixi) sed etiam ex humilitate profunda. Conspice namque ipsum quomodo humiliter vadit cum eis dominus omnium. quasi unus ex ipsis. Nonne tibi videtur ad primordia humilitatis redisse? Sed et in alio attende domini humilitatem. quia non est dedignatus hos discipulos inferioris gradus. non ei erant isti de apostolis sed de alijs minoribus discipulis et tamen familiariter iungit se ipsis. Vadit et loquitur cum eis non ei sic faciunt elati. nolunt enim nisi cum principibus viris quersari et ambulare. Item in alio hoc relucet sua humilitas. nam si phidēs elatos. videret quod nolunt verba ampullosa propter se paucos. quod ea per dicit et putaret. nec eos et putaret dignos ea suscipere. sed dominus est cum duobus loquitur archana sua. non vilipendit paucos. nec etiam

ut hanc olim fecit cum samaritanis. Tercio confide-
ra domini benignitatem et vide quomodo instruit discipulos
suos sermonibus suis quod etiam cor eorum ardebat quando do-
minus ihesus loquitur eis in via. ecce quomodo eos reficit
et consolatur. et quomodo fingit se longius ire. ut eorum
augeat desiderium et mutet et teneat ab eis. Unde
Bernardus. Simulabat se longius ire ideo. quia
hoc volebat audire. Mane nobiscum domine quoniam
advesperascit. Cospice etiam quomodo postea benig-
ne intrat cum eis Panem accipit et benedicens manibus
sacratissimis suis frangit et porrigit et seipsum eis re-
velat. Et istud facit quotidie nobiscum inuisibiliter
Nam teneri vult et etiam invitari per desideria oratio-
nes et sanctas meditationes. Et ideo oportet semper ora-
re et non deficere. Ista etiam facit ad nostram erudi-
tionem ut scilicet intendamus in opera pietatis et hos-
pitalitatis. et quomodo non sufficit divina eloquia le-
gere vel audire nisi opere compleantur. quia dominus non
est cognitus dum loqueretur. et dignatus est cognos-
ci dum pascebat. Non autem dedit istis discipulis suis
tunc magnam sui copiam. sed statim porrecto eis
pane evanuit ab oculis eorum. Nam etiam alios consolari
volebat. cum quibus tamen et istos est consolatus.

Quo apparuit discipulis ianuis clausis.

Redierunt ergo duo predicti discipuli statim
in iherusalem. et inveniētes alios discipulos

cōgregatos absente thoma eis ista narrauerūt. et
piter audierūt q̄ surrexit dñs et apparuit symo
ni. Tunc dñs ihesus indutus albissimis vestimētis
gl̄e resurrectionis et nouitatis sue intrās ad eos
ianuis clausis stetit in medio eorū et dixit. Pax vo
bis. Discipuli vero p̄ciderūt in terrā veniā petētes
de hoc q̄ sic eū dereliq̄runt. dñs autem eis omnia
peccata dimisit. Stat ergo familiariter inter eos
et ostendit eis manus et latus. aperuit sensū vt itelli
gant et cognoscant resurrectionē suā. petijt ab eis
si habent aliquid ad manducandū. dant ei p̄tē pis
cis assis et fauū mellis. et māducat corā illis. infus
flat in eos et dat eis spm̄ scm̄. Gauii sūt igit̄ dis
cipuli viso dño. et letantur corā eo qui ante erat
expauescū. Q̄ litent ei illa porreperūt vt comedē.
vt. q̄ fidelis ei mistrabāt et q̄ iocūde assistebant ei
de. O q̄tis ē domūcula ista et q̄ gloriosū habitare i
ea. Vides quō oīa ista sūt plena omni iocunditate
et leticia. et hęc nūc meditari est magnum pascha
Et pax stetit dominus ihs cū eis. q̄ erat. az qua
si sero. Tunc forte ipsi coegerunt eū aliquātulum
pl̄stare rogātes ne sic cito recederet. nec dño dis
plicebat. teneri enim vult prout supra habuisti.
Tandem dominus bñdicens omnes ab eis disces
sit. remāserūt aut̄ famelicia et sitibūdi de dño suo q̄
tāta copīa ip̄i h̄rē cōsueuerāt. eū sepe suspirijs et

p 2

desiderijs deuocantes. Vidisti quotiens hodie ha-
buisi pascha. nam omnes iste apparitiones in die
paschatis fuerunt. Sed forte audisti sed nō sen-
fisti. qz nec forte in passione cōpassionē habuisti.
Credo em̄ qz si in passione cōpati scires et mentem
hres vnica et nō spsam ad scalaria vel supba vel cu-
riosa i q̄llet vice sentiēs pascha a h° q̄llet die dñi
ca ē p̄gē pssit si mte integra dieb⁹ ueneis a sabba-
ti te i passiōe dñi pparares. qz sm Ap̄s. si fuerim⁹
socij passionū erimus et consolationum. Tunc ve-
ro dominus ihesus ēdijt ad sanctos patres. qui co-
ram eo nō ociose sed iocundantes laudibus insis-
tebant. Stabant em̄ in canticis et laudibus om-
nibus omnes sancti patres et angeli coram dñi-
no reuerenter alacriter et deuote et tanq̄ gloriofi
cōtinue iubilabant. Conspice ergo eos et tu auz le-
ticia. cōgratulare eis. et discce deum ueneraria lau-
dare. et sibi grās agere. et sua beneficia recognos-
cere. et toto conatu stude ad illā gloriā p̄gere. ubi
sp̄ in cōspectu dei tui cum tam nobili multitudine i
laudibus perseueres.

Quo altera vice appuit discipulis thoma p̄nte.
Adueniente autem octauo die resurrectionis
apparuit dominus ihesus discipulis suis ia-
nuis clausis et erat thomas cum eis. qui primo
die non fuerat ibi. cū alij narrassent ei. qz uiderāt

dn̄m. respondit. nisi videro in manibus eius signu
ram clavorū aī. Dicit ergo pastor bonus et de pu
fillo grege sollicitus. Pax vobis. Deinde dicit thome.
Infer digitū tuum huc et vide manus meas. et af
fer manū tuam et mitte in latus meū. et noli eē in
credulus sed fidelis. Tunc thomas tetigit cyathri
ces dn̄m et dixit. Dñs meus et deus meus. Hoiem
em̄ vidit et deū credidit. p̄cedens etiā remā petijt
de hoc q̄ eū dereliq̄rat. dñs autē omnia sibi dimi
sit. Hoc autē de thome dubitatione dispensatorie p
missū est. ut euidentiorib⁹ argumētis resurrectionis do
mini p̄baretur. Conspice hic eū et considera solitū
humilitatē benignitatē amorē seruētē ip̄s⁹. quō
videlicet monstrat thome a alijs discipulis vulne
ra sua ut tolletet omnē obscuritatē de cordib⁹ eo
rū ad ip̄soꝝ et nr̄am utilitatē. Reseruauit em̄ do
minus cyathrices vulnerū maxime p̄pter tria sc̄i
licet ut fidē faceret apostolis de sua resurrectione.
et ip̄sas ostēderet p̄ri qñ vult placare eū et in sp̄l
lare p nobis. et ut eas monstret reprobis in die
iudicij. Erat ergo dñs ih̄us cum discipulis suis
p aliquā morulā loquēs de regno dei et ip̄s auz
eo i leticia magna audiētes illa v̄ba excelsa et aspi
ciētes faciē eius plenā gaudio et decore. Attende
bñ eos circūcirca stātes familiarit̄. sta et tu reuerē
ter et verecūde h̄ gaudēter a lōge tñ si forte misereor

dia mot⁹ faciat te vocari. Tācē dicit eis q^d vadāt i
galilea i mōtē thabor. vbi⁹ ut dicit^r apparebat eis a
bñdictōe data discessit ab eis Ipi vō remāseēt ut
p⁹ famelicia sitibūdi h⁹ ab ipso plimū pfortati. ac.

Quō apparuit domin⁹ discipulis i mōte thabor.

Post hec discipulis a⁸ predictū locū pgentib⁹
ite⁹ appuit eis dñs ihesus dicens. Data est
m̄ oīs pās in celo et in terra. ite docete oēs gentes
baptisantes eos in noīe p̄is et filij et spūs s̄a do-
centes eos suare querūq³ mādauī vob⁹. et conforta-
mini q^d ego vobiscū sū oib⁹ dieb⁹ vsq³ ad p̄sumati-
onē seculi. Adorauerūt aut^{em} eū i suo aduētū. a stāt
etiā nūc cū mag⁹ iocūditate cū eo. Cōsidera bñ eos
et ea q^d dca sūt mō ip̄is. q^d mag⁹ica sūt valde. Ma-
nifestat ei eis q^dlūc ē dñs oīm a dat eis mādātū de p̄-
dicādo. et dat fōrm baptis̄mi. dat a vigorem eis p̄-
maximū dū dicit q^d sp̄s eit cū eis. vides q^d tū iocūdi-
tate dat eis. et q^d oīit insignia caritatis. deīn dñs
data discipulis benedictione disparuit ab eis.

Apparitio ad mare tiberiadis.

Discipuli vō adhuc tmāseēt i galilea. Iuete
āt qdā vice piscari ad maē tiberiadis vij. ex
ip̄is a p totā noctē laborātes nil ceperūt. Mane scō
dñs ihs itez appuit eis a stetit i litore mais. Attē
de h⁹ q^d acta sūt q^d iocūdissima sūt. q^d rēs ei⁹ dñs si āqd
cepissent a illis respondētib⁹ nō dixit eis. mittite i

dexterā nauigij ret he. et inuenietis. Miserūt ergo
a mltitudine magnā cepērūt. Dixit itaqz iohānes
petro. Dñs est. Tūc petr⁹ nudus exñs succinxit se
tunica et festinus venit p mare. alij vero nauigio ve
nerūt. Et cū dñi dissēnt viderūt piscē positum supra
prunas et panē parū. Dñs autē hec eis pauerat. fe
cit eē accipi de piscibz eoz et a ssai. et fil⁹ cū eis cōedēs
fecit quiniū et festū magnū cū eis i litore mais. Et
p hūilitatis sue more mistrās eis panē eis por
rexit fregit piscē et similit⁹ dedit eis. Et tāt q⁹ reue
rēt mltūqz alacrit⁹ isti septē discipuli cū dño suo pi
ter cū eo comedētes. Aspiciūt faciem eius desidera
bilē et iocūdā et epulāt i cordib⁹ suis. Accipiūt de sa
cratissimis manib⁹ eius escas desiderabiles. et resi
ciūt nō min⁹ spūaliter q⁹ corporaliter. O quale cō
uiuū ē illud? Conspice bñ p singula. et si potes pas
caris cū eis. Attende nihilomin⁹ q⁹ sequūtur q⁹ pul
cherrima sūt et vtilia. Nā ppleto isto solēni cōuiuio
dicit dñs petro. Diligis me plus his? Et petrus.
Dñe tu scis qz amo te. Dicit ei dñs. Pāsce agnos
meos. Et tribus vicibus sic interrogans recōmēda
uit ei gregem suū. in quo dñi benignitatē et carita
tē solitā cōsidera. Ap̄te ei vidēs quō diligēt et affec
tuose ip̄mit titerat et recōmēdat petro aias nrās.
ñ dicit ei Dōde macta et māduca. sed tñ⁹ vicib⁹ pas
ce scilicet vbo exēplo et tpali subsidio. Et p tertiō

Bernardus ponit orationem dicēs. Pascas verbo.
pascas exēplo. ⁊ pascas scāz fructu oratōnū. Ma
nēt itaqz tria hec. verbū exemplū et oratio. Maior
autē horū ē oratio. Nam ⁊ si vis vītus sit opus. o
perit amē ⁊ vici gratiā ⁊ efficaciam pmētur oratio. I
terū autē dñs pēro mortē ip̄ius indicās apt. Cū
esses iunior augebas te n̄c. significās qd p passi
onē crucis clarificaturus esset deū. Et cū de iohāne
petrus q̄reret hic autē qd? Dñs respondit. sic eū
uolo manere donec veniā. quasi diceret. nolo qd per
diam passionis me sequatur. sed in semio ⁊ cōtem
platione regescet. qd alij discipuli intelligebant qd
nō morētur. sed non erat magnū donū. cū melius
sit dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Attendisti qd multa ⁊ mag
nifica deā ⁊ facta sūt in hac appitione. post hoc dis
paruit dñs ab eis et more solito redijt ad scōs pa
tres. Discipuli vero cū magno gaudio remāserūt
et postea redierūt in iherūsalem.

De apparitōe plus q̄ quīgētis fratribus facta.
Iterum ergo dñs ihesus apparuit plus q̄ quin
gētis frīb⁹ simul s; quo loco aut quō aut quā
nō ē sc̄ptū. Et stās benign⁹ dñs familiarit̄ int̄ eos
⁊ p̄dicās ac loq̄ns de regno dei maḡ eos iocūditate
repleuit. Apparet qd isti dñm cū de fidei q̄ sollicitu
dine expectare curauerūt. ⁊ ideo eū leti aspice me
ruēt. sic ⁊ nob̄ p̄figēt si i expectādo dñm aduētū

eius ferendi et solitati persequerantes essemus ..

In summa .xiiij. apparitiones domini sunt.

Relates igitur .xij. apparitiones domini post resurrectionem usque ad ascensionem absque duobus aut ascensione primo dicendis a sic fuerunt .xiiij. Sci re tamen debes quod in euangelis non sunt scripte nisi decem. Nam quoniam appuit me non est scriptum in aliquo loco. Hic sic pie credit. Quoniam autem appuit ioseph dicitur in euangelio nicodemum. quoniam ei apostolo iacobo scripsit apostolus ad corinthios. et etiam refert beatus Jeronimus. quoniam etiam quingentis fribus apparuit scripsit idem apostolus. Alie vero scripte sunt in euangelis. Potes etiam medicari de pluribus. Nam verisimile est quod benignus dominus sepe matrem et discipulos visitauit. et magdalenam dilectam discipulam confortans et exhilarans eos qui sic vehementer de passione sua fuerant cōterriti et cōtristati. Quod et beatus Augustinus sentire videtur dicens de tempore resurrectionis. Non omnia inquit scripta sunt. Crebra erat ei consolatio cum eis. et forte etiam ipsi patres (maxime abraham et ad quem specialiter facta fuit promissio de filio dei) veniebant cum eo ad videndam illam precellētissimam suam matrem dominum. quam per eis et omnibus gratias inuenit et genuit redemptorem. O quam letanter eam aspiciēbāt. et euenire se iubilabāt eidem. et omnes qui poterāt benedictionem populi quousque non viderent. Potes hanc considerare benedictionem caritatem et humilitatem domini more solito quam omnibus

factis suis relucet. Quia etiam post quod gloriose vicerat
et resurrexerat peregrinari adhuc voluit per xl. dies
de suos discipulos confirmaret et roboraret. Digne
namque post tot annorum curricula post tot labores et af-
flictiones post tam crudelem et ignominiosam et acerbam
mortem poterat triumphator ad suam gloriam remeare. et per
suos angelos confortare et confirmare apostolos per suo nu-
tu. Sed hoc non patiebatur caritas sua. personaliter vo-
luit conversari cum eis et veritatem resurrectionis mul-
tis argumentis comprobare. ut ab apostolis et eorum poste-
ris omnem omnino causam hesitationis amoveret. In corpore
ei proprio cicatrices ostendit. cum a natura corporis imor-
talis penitus aliena sit omnis deformitas cicatricis.
Comedit et bibit cum eis. cum corpus spirituale ci-
borum alimentum minime indigeret. Sed abi ab eo sum-
pti quando morte cesserunt in alimentum. post vero resurre-
ctionem sumpti absumpti sunt sicut aqua missa in igne con-
sumitur. Unde glossa ibidem. Aliter absorbetur aqua ter-
ra sitiens aliter radius solis calens. illa indigentia
iste patet. Preter hec argumenta lucas scribens hypo-
thetice actuum apostolorum ponit et alia. fuit enim argumen-
tum resurrectionis quod per dies xl. appuit eis loquens de
regno dei. per eis fecit hoc et per nos. sed non ad ultimum.
Dilexit et diligit sic vehementer et non diligit. cum ad ta-
lem et tantum ignem calefieri non solum sed etiam ardere debemus.

De ascensione domini.

Circa ascensionē dñicā te vigilē esse oportet
nā hec sollemnitas valde solēnis est. vt infra
p̄fēbit. Et saltē hoc te animet ad attētiōē. q̄ nūc
dñs discessurus ē p̄ntia corpali p̄pleto sue pegrina
tiōis cursu. Vnde v̄ba ip̄i⁹ a scā attēti⁹ p̄siderāda
Quelitet em̄ fidelis aīa dēt sponsū suū dñm deum
suū in eius discessu diligētissime et vigilātissime ob
seruare. ⁊ que p̄ eum dicūt et fiūt visceros⁹ mēte
cōplecti. ⁊ vidē se deuotius ⁊ humilius recōmendaē
et totaliter animū suū abstrahē. Quadragesiā au
tem die a sua resurrectione sciēs dñs ihesus q̄ ve
nit eius hora vt transeat ex hoc mūdo ad p̄rēm cū
dilexiss⁹ suos in finē dilexit eos. Accipiens igitur
de p̄adypso terrestri scōs p̄rēs ⁊ om̄s illas scās ⁊ bñ
dcās animas. et benedicēs helye ⁊ enoch ibi rema
nētibus ⁊ adhuc viuētibus venit ad xi. discipulos
suos. qui erāt in mōte syon cū m̄rē ip̄ius et alijs.
Om̄s siquidem tam apl̄. q̄ alij discipuli necnon ⁊
mulieres habitabāt i illa pte iherl̄m. que d̄r mello
scz in mōte syon. vbi dauid construxerat sibi pala
tiū. Et erat ibi cenac̄lm grāde stratū in quo p̄cepit
sibi dñs pari pascha. vbi tunc habitabāt apostoli
xi. Ceteri āt discipuli ⁊ muliēs habitabāt arcūq;
p̄ diāsa hospitā. ⁊ dū comedēt xi. discipuli i cena
culo apparuit eis dñs ⁊ comedit cū eis ate suū dis
cessum. in signū ⁊ meōriale dilcōis ⁊ gaudiij. Oib⁹

igitur simul hora tertia comedētibz cū leticia mag
na in hoc ultimo cōuiuio dñi dicit ei dñs ihesus Tē
p⁹ ē vt cūtar ad eū q̄ me misit. vos autem manete
hic i ciuitate quousqz induamini v̄tute ex alto. qz
infra paucos dies replebimī spū scō put vobis p
misi. Exprobrauit etiā incredulitatē ipōz a duritiā
cordis. qz his q̄ viderāt eū resurrexisse a mortuis
nō crediderūt scz āgelis suis. Hoc nūc maxime fa
cit cū ad p̄dicandū p vniūsu mūdū ire debebāt. q̄
daret eis itelligē. multo magis debebatis vos āgel
credē aīq̄ me videretis q̄ gētes q̄ credēt vobis p̄di
cātibz. et me nō videbūt. fecit em̄ hoc vt p̄gnos
cētes defectū suū remanerent humiliores. osten
dens in suo discessu quātum placēt ei humilitas q̄
eā peculiariter recōmēdaret eis dē. Comedūt ergo
a loquūt a gaudēt p̄p̄ p̄ntiā dñi sui. s̄ nihil omīnqz
t̄bat p̄p̄ discessū Tāta ei amoris tenetudie dilige
bāt eū. qz et v̄ba discessiōis sue n̄ poterāt eq̄ animo
sustinerē. Dominus itaqz consolatur eos dicens.
Non timeatur cor vestrum neqz formidet. non re
linquā vos orphanos. vado et venio ad vos. et
semper ero vobiscum. Tandem dicit eis qz exeant
in montem oliueti. quia inde volebat ascendere. a
tunc disparuit ab eis. Igitur apostoli vñdecim
cum matre domini et alijs discipulis et mulieribz
statim de ciuitate vñanimī egressi venerūt i mōtē

oliveri qui est prope iherusalem ad unū milia et
iteꝝ ibidē apparuit eis dñs. Ecce quō habes hodie
duas apparitiōes. aspice nūc eos bene et cuncta q̄
sunt. Nihilominus cōsidera sanctos p̄ces ibidem
existentes invisibiliter. et quō libenter et reuerēter
intuent dñam et affectuose benedicūt per quā tan
tū beneficiū sunt assequuti. Quō etiā intuent illos
excelsos pugiles et duces diuini exercit⁹ quos inf
oīs elegit dñs ad expugnandum et vincendū vniū
sū mūdum. Tūc qui puenērāt ceperūt ipm interro
gare dicentes. Dñe si in tpe hoc restitues regnum
israhel tempale scz quātum ad quosdā impios et
carnaliter sapiētes. qui vidētes alienigenā regē
et iudeos esse sub p̄fide q̄rebant de restitutione reg
ni. Alij vero magis instructi de dilatōe ecclie. Non ē
inquit vestrū nosse tpa vel momenta. s; de his que
ad vs spectant estote solliciti. qz vs tūera acipie
tis v̄tutem sup̄ueientis spiritus sancti cuius v̄tute
roborati eritis in testes resurrectionis mee. Primo
in iherusalē. scdo in iudea. postea in samaria. tandē
vsqz ad vltimū terre. Ac si tacite diceret. An regni
illius restitutionē nō solū iherosolimā sed omnes
fines iudee et samarie mūdi etiam terminos euāge
lij fama p̄urret. Primo siquidē p̄dicatū est in iheru
salē. sed ppter dilapidationē stephani et mortē ia
cobi gladio occisi egressi sūt de iherusalē p̄dicātes

in finibus iudee. et postea tranſerunt ad ſamarita
nos. inde pceſſerunt p̄ vniuerſū mūdum. Tandē
cūctis cōpletis myſterijs hora ſexta cepit dñs ihe
ſus eleuari ab eis et aſcendere ſua virtute. tūc mē
et omnes p̄cidūt in terrā ⁊ ppter diſceſſū nō pote
rāt lacrimas cōtinere. gādebant tamē multuz q̄
ipſū ſic glorioſe celū petere cernebant. O q̄ litem
mat cū filio de hoc mūdo reſciſſi. Sed eā ad tēp⁹
dñs hic manere voluit. et exp̄diebat ppter confir
mandos credentes. Ip̄e vero eleuatis manib⁹ facie
ſerenus et gaudens triūphaliter ferebat in celum.
Et benedicens eis aſcendebat ſe cū ducēs illā multi
tudinem nobilem. iter pandens ante eos. vt dice
rat mycheas ppheta. Dñs igitur glorioſus cādi
dus et rubiāduſ ſplendīduſ et gaudiōſuſ p̄cede
bat eos viā eis oñs. et ipſi cāntes ⁊ iubilātes le
tiſſimi ſeq̄bant eū. Intēā autē mychael p̄poſit⁹ pa
dyſi p̄gens ad p̄uam calicā nūciauerat q̄ dñs aſ
cendebat. Et ecce beatorū ſpirituū ordines ſeriatim
p̄ acies ſuas ocurrerūt eidē decēſ. vnus ex eis nō
remaniſit qui nō remiret obuiā dño ſuo. et inclinā
tes ſe cū omni (q̄ poterāt reuerētia) deducebāt euz
cū h̄ymis ⁊ cānticis ineffabilib⁹. Quis enī poſſet ⁊ cā
tus et iubilos q̄ ab eis fiebāt exp̄licare. Et q̄s poſ
ſet hoc gaudiū enarrare. Sed ⁊ tibi q̄s dicē poſſet
gaudium qd̄ tā b̄ſſimi ſpūs q̄ ſanctiſſimi p̄eſ

habuerūt cū ad inuicē cōcurrerūt. oēs iubilabāt et
psallebāt. nā iux̄ pphaz ascēdit dñs i iubilatōe n̄c.
Ascēdit at̄ dñs plane p̄t cōsolationē m̄is et disci-
puloz q̄usq; eū vidē poterāt. Et tunc nubes sus-
cepit eū ab oculis eoz. et in momēto cū oib⁹ ange-
lis et p̄rib⁹ sc̄is erat in patria. Stabāt autē mater
et discipuli et magdalena et alij intuentes in celū eū.
Et illū q̄usq; poterāt. Qd erat vidē dñm sic glori-
ose ascēdētē. si q̄s potuiss̄ audire et vidē illos bassis-
mos spūs et aīas sc̄as cū eo p̄t ascēdētēs. forte pre-
gaudio sepata fuiss̄ aīa talis a corpore. et cū eo etia;
ascēdiss̄. De loco ascētionis d̄r. q̄ cū ibi postea edi-
ficata esset ecclesia locus in q̄ steterāt vestigia xp̄i
ascēdētis nūq̄ poterat sterni pauimēto ymmo resi-
liebāt marmora i ora collocantiū. Calcati etiā pul-
uēis a dño h̄o dicit̄ de cūm̄tū eē q̄ vestigia ipsa cer-
nūtur et eādē adhuc spēs velut p̄ssis vestigijs tra-
ci stōdit. Cūq; iā dñs rapt⁹ ēt a sp̄cū eoz et adhuc
tū suspēsis vultib⁹ aspicerent i celū. ecce duo an-
geli steterūt iuxta illos i vestib⁹ albis dicētes Vi-
ri galilei qd statis aspicientes in celum. hic ihesus
qui assumptus est a vobis in celum. sic remiet quē
admodum vidistis eum euntem in celum. redite
igitur in ciuitatem et expectate sicut dixit vobis.
Considera quomodo dominus ihesus de ipsis fu-
it sollicitus. nam statim cum euauit ab oculis

eorū misit angelos suos . ne minū ibi stantes fati
garentur et vt mesti de absentia dñi cōfortaretur
et vt dñm i celū ascendisse cognoscerēt . audientes
angelicū testimoniū de ascensione dñi sui Illis ita
qz disparentibus reuerſi sunt a monte qui dicitur
oliueti ppter cop iā oliuaz . sabbati habens iter id
est itinere sabbā distās a iherusalē . id est . spatio
miliarij . qz nō amplioi spatio licebat iudeos pgre
di in sabbō vel de ciuitate vel de villa in q̄ erant . s
p mille passus poterant circa eam deambulaē . Et
egressi a iherlm morabant in monte syon expectā
tes vt dñs ihesus eis mandauerat . Dñs autem
ihesus cū vniūsa pda felici et magnifica multitudi
ne apiens ianuas padyſi vsqz tūc humano generi
clausas intrauit triūphaliter et gaudenter . Omnes
vero sancti p̄s et beatissimi spūs iubilabant corā
deo laudes . Si em̄ moyses et filij israhel post trāſ
itū maris rubri cecinerūt corā dño et maria p̄phe
tissa soror eius et reliq̄ mulieres eū sequētes in t̄p
pams et choris dño canebant . q̄nto magis modo
omnes hoc faciūt cunctis adūſitatib⁹ supatis Om
nes igit̄ ibidē p̄stituti psallūt oēs exultāt . oēs leti
tur . oēs cātāt . oēs gaudēt . oēs iubilāt . oēs ma
nibus plaudunt . oēs tripudiant . oēs iocundant̄ .
Vere nūc i supna iherlm audit cātica leticie a p oēs
vicos ei⁹ ab vniūsis dē alla . Nūq̄ ab origie mūdi

cale festū tū solēne pascha ē celebratū i p̄ia: n̄
vñq̄ eīc n̄ forte i die iudici: cū oēs ibi p̄ntabimur
electi cū corporib⁹ gl̄io sis. Magnū itaq; et solēne
hoc festū. Nā quicquid deus fecit vsq; modo fecit
vt pueniret ad hūc diē. Celū a tra a oīa q̄ in eis sūt
scā p̄p̄e hoīem. hō autē p̄p̄e gl̄am h̄ndā. ad ip̄m ve-
ro vsq; n̄c quātuāq; iust⁹ p̄agē n̄ potat p̄p̄e p̄mū
p̄c̄m. Quia igit̄ oīa in ascēsiōe cōpleta sūt. maḡ
ficus ē valde dies iste. hodiern⁹ q̄dē dies p̄p̄ie ē fes-
tū solēmīssimū dñi ih̄u. q̄ hodie incepit sedē ad dex-
terā p̄is aē. a t̄q̄ez cape a p̄gnatiōe sua. Et ec̄ ē
p̄p̄e festū oīz sup̄noz spiritū q̄ nouū gaudiū sus-
cipiūt de dño suo quē a n̄ ibi i hūanitatē s̄c̄ n̄ vide-
rāt. et q̄ hodie iapiūt p̄o restaurari ruine ip̄oz āge-
loz i tāta mltitudine b̄cōz. Est ec̄ p̄p̄ie festū p̄uar-
chaz a aliaz aīaz scōz. q̄ ad sup̄nā p̄riaz hodie p̄-
mit̄ itrauet̄. Si igit̄ festū faci⁹ de āq̄ scō ad celū
migrāte q̄nto magis de tot̄ milib⁹ a q̄nto magis de
scō scōz. Est ec̄ festū dñe q̄ filiū suū gl̄ose sic p̄dic-
tū dñi v̄ez s̄c̄ ex̄cellsa ascēdē. Et ec̄ n̄lōm⁹ p̄p̄e fes-
tū n̄r̄. q̄ hūana nat̄a ho⁹ s̄c̄ celos ē exaltata. Igit̄
valde solēnis ē dies iste a aīa q̄ diligēt dñz ih̄z mei-
to ho⁹ exultaēt. si diligētis iqt̄ me gaudētis vtiq;

De die p̄thecostes. De die p̄thecostes.
Je vō p̄thecostes. i. q̄n̄q̄gesima a iur̄ctōe
h̄r. ab ascē. dñi narrat dñs ih̄s de p̄misso suo q̄d

de spiritu sancto mittēdo fecerat discipulis Patres
igitur gratū habente mittūt spiritū sanctū ut des-
cendat ad apostolos et eos repleat et cōsoletur. ro-
boret et instruat. et accumulū vīrūtū et gaudiōz eis cō-
ferat. Et statim patus spiritus sanctus subito ve-
nit et descendit sup eos. Ipō nōq; die penthecostes
(cū eēnt in cenaculo montis syon discipuli vxo fe-
re Cxx. vtriusq; sexus cōgregati. pmissionē spūs
sancti expectantes et in oratione pseruantes) fra-
gor quidā īsonuit in aere tāq; adueniētis spiritus
id ē. soni vehemētis. Cum spūs scūs dicit vehemēs
q̄si a mentis affectib; alienās vel q̄si ve adimens.
id ē. eternā damnationē. Et repleuit sanus ille vel
spūs scūs omīs in domo sedētes. Et apparuerūt illi
dispartite lingue tāq; ignis id ē radioli ignei ī mo-
dū linguaz īfūdētes capitib; singulorū. Ipsa autē
spēs creature in q̄ spūs scūs visibilis descendit ad
quē vsum tunc descēdit in aplos exp̄ssit. Spēs
ei ignis ondit spm scm tūc eis datū esse ad robur.
spēs linguaz ad scām. lingua em scām explicat.
ignis vero testam roborat. Erant autē in iherusalē
iudei viri religiosi et in iudea habitātes et propter
illos multi alij superuenientes fere ex omni natio-
ne que sub celo est. qui a multis captiuitatibus dis-
perhi fuerant iudei. et modo ad diem festum om-
nes cōuenerant. Audito igit fragore q̄ īsonuerat ī

aere cōuenerūt omnes ad discipulos loquentes. et
mirati sūt. qm̄ audiebat unusq̄sq̄ in lingua sua
illos loquētes. Alij aut̄ irridebāt eos dicētes quia
musto pleni eēnt. id ē. vehemēter ebrj. q̄ vehemēti
or eāt ebrietas de musto q̄. de vino veteri qd̄ i nup
tjjs fecit. sed musto gratie spūalis erāt ēpleti. de q̄
dñs in Matheo. Nemo mittit vinū nouū. ac. Dis
cipuli igit̄ v̄tute spūs s̄i cōsolati vigorati docti ac
cēsi illuminati oī gaudio repleti totū mūdū cōnisse
rūt. Vñ effūs a fruct⁹ ex hoc subsequit⁹ oñdit q̄
magna veneratione digna sit solēmitas hodierna.
Et q̄uis spēalit i solēmitatib⁹ sp̄ tamē deū laudāe
delem⁹. sicut sup̄ni ciues sp̄ deū laudāt. et hñt dies
leticie. et nūq̄ deest ibi solēmitas et grāz actio et vox
laudis. Scptū ē ei. bñ q̄ habitant i domo tua dñe i se
cula scloz laudabūte. festinem⁹ et nos ingredi i il
lā regem vbi sup̄abūdat indeficiēter leticia et ad
p̄tiam nrām totis conatib⁹ aspirem⁹. Odiam⁹ hu
ius miseria pytridi corpis nr̄i cōpagē et ei curq̄ i de
siderijs nō faciam⁹. qd̄ nos hic detinet carceratos
et pegrinos a tāto bono. Quia s̄m Aplm̄. q̄ diu in
hoc corpe sum⁹ peregrinamur a dño. Dicamus qz
cū eorū aplo Cupio dissolui et eē cū xp̄o. Et itez In
felix ego hō q̄s me liberabit de corpe mortis huius.
Desiderem⁹ ei dissolutionē et eā cōtinue postulem⁹
a dño qz p̄ nos eā p̄seq̄ nō valem⁹. Et saltē moris

mur in dō et pōpis et paupiscētis ei⁹. et abstraham⁹
nos corde forti et pseuerati ab his reb⁹ caducis et a
miseris breuib⁹ et leuib⁹ solatiūcul⁹ har⁹ visibiliū ē
rū. q̄ ificiūt et vulnerāt aīas nostras. Ascēdam⁹
mēte ad dñm aī ipō i cel⁹ sic p̄satio nr̄a. vt sic fr̄
ciētes n̄ ex tūc sim⁹ peregrini et aduene sed poti⁹ ciues
sanctoꝝ et domestici dei. Ad deū quoq; aspicientes
et eum in corde semper retinētes pugnemus virili
ter. Tota ei hec presens vitā pugna dicit meito et
cōflictus. nā p̄spera et adūsa. feruor et tepiditas. re
fectio et inedia. sopor et vigilia. sollicitudo et pigritia.
fletus et leticia. q̄es et labor. sal⁹ et infirmitas. afflic
tio et voluptas. et quecūq; i hoc mūdo sūt pugnane
cōtra nos et nobis insidiantur. Et quia nūq̄ deest
nobis adūsarius. sit semp paratus anim⁹ n̄t resis
tēdo. qz certamē nostꝝ breue ē. p̄mū vero eternū.
Igitur quicquid delectamenti vel cruciat⁹ transi
torij occurrit. statim hostanq̄ preteritū reputem⁹
et ad id quod semp manet mentis oculos diriga
gamus. Nam omnia que in mundo sunt velut um
bra velociter transeunt. ita vt cum preterita sūt
nec fuisse reputent. Et ideo transit cito qd hic delec
tat vel cruciat. s; manet sñ sine qd ibi cruciat vel
delectat. Nec tamē digne facere vel pati hic p̄ssim⁹
ad ea que ibi cōseq̄ vel euadē speram⁹. Vñ Aug⁹.
O anima mea si q̄die oportet nos pati tormēta et

perferre penas si ipsam iehennā longo tpe tolerare
ut xpm i gloria sua possemus videre et sanctis ei⁹
associari. nōne erat dignū pati omē qd triste ē. ut
tanta bonitate habūdantiaq; glorie picipes habe
remur. Infidietur demones. parēt suas tēptatio
nes. frāgant corpus ieiūnia. p̄mant vestimēta. la
tores grauēt vigilie exsiccēt. inclamet me iste. inq̄
etet me ille. frigus incutiet. cōscia murmuret. ca
lor urat. caput doleat. pectus ardeat. infletur sto
machus. palleat vultus. ifirmetur homo. defici
at in dolore vita mea. et anni mei in gemitibus. i
grediatur putredo in ossib⁹ meis et subter me sca
teat. ut requiescam in die tribulationis et ascen
dā ad populū accinctū nēm. Cōclusio libri.

Habes ergo ex predictis vitam dñi nr̄i ihesu
xpi p magnā pte meditationibus traditā.
in qua et per quā nos miseros mirifice cōsolatur.
et nob pccōrib⁹ sp̄e p̄bet. Nā p pccōrib⁹ ē icarna
tus ⁊ cū peccatoribus libenter puer sat⁹. p ip̄is
etiā p̄ces in morte fudit et tandē p talibus mori n̄
est dedignatus. Suscipe itaq; libenter reuerēter
et gaudet p̄dicta. ⁊ i eis tota deuotiōe hylaritate ⁊
solicitudine v̄sari n̄ pigresceris. qz hec vita etiāz vi
ta tua ē. hoc ē fundamētū sup q poteris magnū edī
ficiū p̄struē. Et ab h° te icipe oz si vis ad sublimia
ascēdē. put i plogo vidē potuisti. Nā hec vite cristi

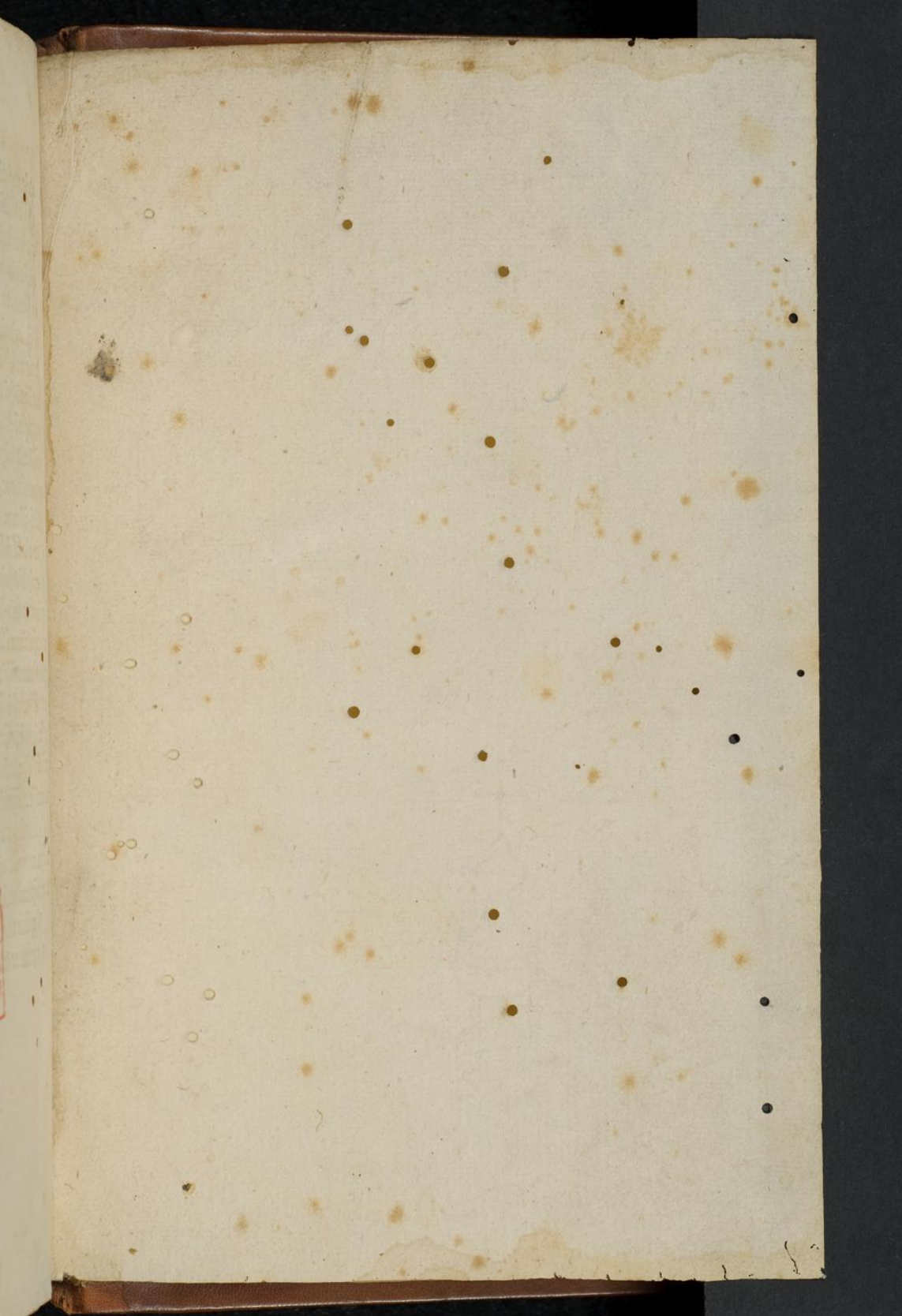
meditatio nō solū p se dulciter pascit s̄ etiā ad ma
iorē cibū trāsmittit. Hec em̄ sūt q̄ dñs ihesus ges
sit in carne. sed longe sublimius ē eū in spū intue
ri. ad qd p hanc scalā poteris puenire. Sed i hac
interim imorandū. nec tamen qui ad cōtemplatio
nē maiorē ascēdunt hanc dīmittere debent p locū
et tempore. a liquoī viderent hanc q̄si vilem ptem
nere qd esset magne supbie indicīū. Vnde Bernardus.
qui fuit cōtemplator altissimus hanc nūq̄ di
misse put supra in prologo habuisti. libenter ita.
qz cōuerteris cū dño ihesu in quo sola pax et regē
est. et vitam ipsius tāq̄ euangeliū i corde studeas
insepabiliter collocare. Vnde Bernardus. Gira
et regira versa et reuersa et nō inuenies pacē vel
requiem nisi in solo ihesu. Quapropt̄ si quiescē vīs
p̄ne ihm vt signaculū sup cor. tuū qz tranquillus
ipse tranquillat omnia. Hec Bernard⁹. Et vt
magis ad hec puoceris. et hic liber ipsius in noie
dñi ihesu q̄ ē liber signatus pcludat̄ et signetur. Nota
qz de h° solutū noie idē Bernard⁹ sup h° vbo Oleū
effusū nom̄ tuū. sic ait. Est. paul dubio ic oleū no
mē spōsi silitudo n̄ ociose spūs scūs alterutq̄ ppa
uit. Ego at̄ dico i sp̄lici q̄litate olei. qd lucz pascit
et vngit. Si vos meli⁹ n̄ hētis fouz ignē nutrit car
nē lenit dolorē. lux cib⁹ et medicīa Vide ec̄ n̄c de spō
si noie. lucee p̄dicatū. pascit cōgitatū. iuotū lenit.

et vngit. Et pareamus singula. Et si putas de i to
to orbe tanta et tã subita lax fidei n̄ de p̄dicato ihu
Nonne in hui⁹ nois luce deus nos vocauit i admi
rabile lumē suū. quibz illuminatis et in lumē isto vi
dentibus lumē merito dicit paulus. fuistis aliquñ
tenebre nūc autē lux i dño. Nec tm lux ē nomē ihe
su. sed et cibus. An nō totiens cōfortaris q̄tiens ve
cordaris? Quid eq̄ mentem cogitantis impugnat.
quid ita exccatos repat sensus. v̄tutes roborat.
vegetat mores bonos atqz honestos. castas fouet
affcōes. Aridus ē em̄ ois aie cibus. si nō isto oleo i
fundit. insipidus si nō hoc sale cōdit. Si scribis n̄
sapit m̄ nisi legero ibi ihm. Si disputas aut cōse
ras nō sapit m̄ nisi sonuerit ibi ihs. Ihs mel i oē.
in aure melos. in corde iubil⁹. Sz ē medicā. Tris
tat aliq̄s vestrū. veniat in cor ihesus et in saliat i q̄s
Et ecce ad exortū nois ihu lumē bñficiū. nubilū oē
diffugit. edic serenū. labat q̄s i crimē currit isē ad
laq̄n mortis desperādo. nonne si iuocet nomē vite
cōfestim respirabit vitā. Cui aliquñ stetit ante fa
ciem salutaris nois duricia. vt assolet cordis igna
uie torpor. rancor aī. languor accīdie. Cui fons for
te siccatur lacrimar. iuocato ihu. nō p̄tinue vberior
erupit flux⁹ saior Cui i picul palpitātia et trepidāti
iuocatū v̄tutis nomē n̄ statī fiduciā p̄stitit. depulit
metū. Cui q̄so i dubijs estuātia et fluctuātia nō subito

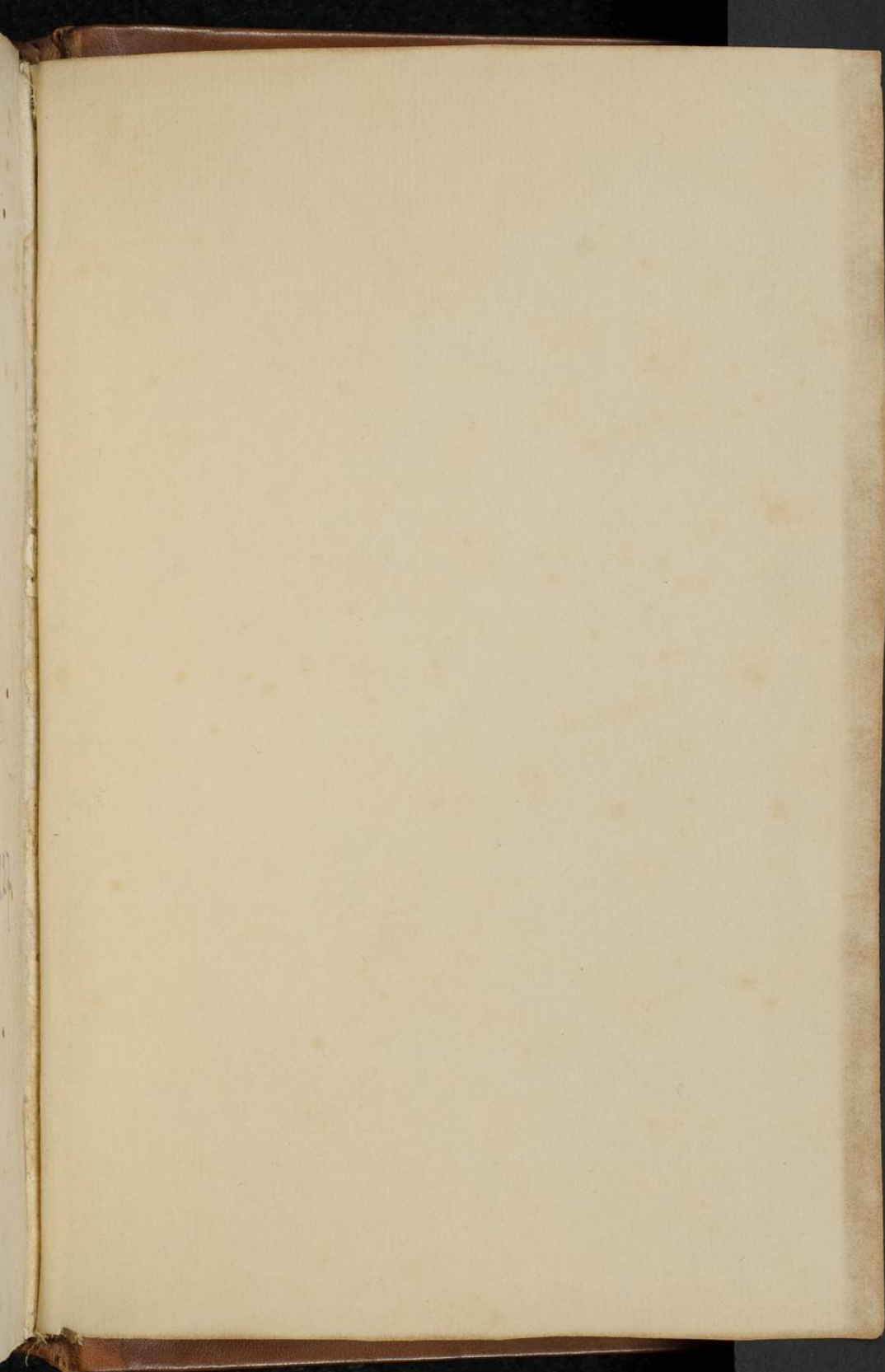
ad inuocationē dati nominis efficaciter certitudo. Cui in
aduersis diffidenti inque deficiente si nomen adiutorij sonu
it defuit fortitudo? Nimirum morbi et languores ad
isti sunt. illud medicina. Denique comprobatur licet. Inuo
ca inquit me in die tribulationis erua me et honorificabis me.
nil tam irrepetibile cohibet. super die tuiorem sedat. sanat li
uoris vulnere. restituit luxurie fluxum. expugnat libidi
nis flammam. fiti ter patet auaricie. ac totius indecoris fugat
pruriginem. Si quidem cum nomine ihesu homines in prono mite
humile corde benignum sobrium castum misericordem et omni deni
que honestate ac sanctitate conspicuum. eundemque ipsum deum omni
potentem. qui suo me exemplo sanet et roborat adiutorio.
Hec omnia si in sonant cum sonuerit ihesus. summo in ita
que exemplum de homine et auxiliium de potentia. Illud tamque pi
mentarias spes. hec tamque unde acuiam eas. et in fa
cto perfectione cui filius medicorum nemo facere potest. Hoc
tibi electuarium habes o anima mea recubitu in vasculo vo
cabuli huius quod est ihesus. salutaris est. quodque illi unquam
pesti inuenit inefficax. spiritus tibi in sinu sit. spiritus in manu. qui
tui omnes in ihesu et sensus dirigant et actus. deique iuitatis po
ne me inquit ut signaculum in corde tuo signaculum in brachio tuo
habeo alias nunc habes unum brachio medearis et cordi habes
inquit in nomine ihesu unum actus tuos et sensus aut serues
ne corrumpantur. aut si corrumpuntur ut sanes. Amen.

Explicit vita christi ex quatuor euangelistis
et expositione doctorum sanctorum sumpta.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

M. Thiel & Co. 227

Lehrer von Schülern gelöst
mein Lebenbergung, alle Leidenheiten 9.20.11
mit Befehl. aufgeführt!

